ion drăguşanul

povestea aşezărilor moldovene

L

Cluj-Napoca, 2024

Coperţile:

lucrări ale regretatului publicist şi artist plastic

Tiberiu COSOVAN

Precuvântare: locuinţele moldoveneşti

Locuinţele rurale ale moldovenilor au avut ca model, funcţie de posibilităţi, casele armeneşti din marile târguri şi oraşe, în cadrul acestei contaminări edilitare conturându-se două stiluri, cel românesc şi cel slav. Casa tradiţională moldovenească, de inspiraţie urban-armenească, diferenţiată vag pe vetre de locuire, este şi casa tradiţională a străinilor colonizaţi ca „vecini" (iobagi) în lungul şi în latul Moldovei.

Înainte de toate, sunt obligatorii câteva observaţii. Bordeiul, fie din bârne, fie din împletituri de nuiele sau din vălătuci, poate fi făcut de oricine, reprezentând o iniţiere preistorică (mitul lui Pelasg) lesnicioasă şi care nu presupune cunoştinţe meşteşugăreşti deosebite. Casa, însă, cu o cameră şi tindă sau cu două camere şi tindă, presupune meşteşug, deci ucenicie, iniţiere, deci un patrimoniu de îndeletniciri urbane, nu săteşti.

În ce priveşte casa ţărănească, valoarea ei indiscutabilă constă şi în statutul de mărturie vie a coexistenţei târzii a preistoriei cu istoria, în acelaşi spaţiu al ruralităţii est-europene, dar şi în multipla ei încărcătură mitologică, inclusiv de eresuri („credinţe"), şi ele de origine ancestrală. Iar mărturiile care fac referiri la „poporul român", cu trimitere directă la ruralitatea moldovenească a ultime-

lor 5-6 veacuri, înseamnă o mărturie şi despre modul de viaţă al locuitorilor.

O sinteză de excepţie despre arhitectura rurală moldovenească, realizată de Ion Ştefureac[1], pe baza cercetărilor făcute în Bucovina – de unde şi titlul lucrării, adică într-un ţinut moldav exponenţial pentru întreaga „ţară românească a Moldovei”, cum o numea Alexandru cel Bun, merită pe deplin să fie citat şi în această carte de mărturii documentare despre o Moldovă medievală, în care satele, oricât de mici ar fi fost, aveau case, bordeiele fiind rare şi mai ales în satele mănăstireşti de prin preajma mănăstirilor, în care locuiau robii şi „vecinii”. Deci:

„Erau vremuri pe când poporul român, ca popor de păstori, pribegea cu turmele sale pe-ntinsele plaiuri şi şesuri ale pământului românesc şi nu-i era îngăduit să se bucure de o viaţă mai paşnică.

Pe de altă parte, năvălirea popoarelor flămânde şi pustiitoare, care veneau potop şi ca un vifor înfricoşat asupra românilor, jefuind şi prădând totul ce le pica în cale, îi obligă ca să-şi ia refugiul în creierii munţilor, iar, în urmă, doar vetrele cu cenuşă mai vesteau pe unde au fost adăpostiţi. Aici, în adăpostul codrilor şi la umbra măgurilor, puteau fi mult mai siguri, cu puţinul lor avut şi cu viaţa lor, decât pe-ntinsele şesuri, unde, dinspre răsărit, se aşterneau ca volbura urdiile sălbatice.

---

[1] Ştefureac, Ion, *Casa ţăranului român din Bucovina*, „Junimea Literară” nr. 2/1909, pp. 31-79

Veniră, însă, şi alte vremuri. După această grea încercare, ce-o avuse de îndurat neamul nostru, veniră şi timpuri mai bune, mai paşnice. Hoardele barbare trecuseră şi poporul român începu a se gândi la o viaţă mai ticnită şi mai statornică. Pe lângă viaţa de păstor, cu care era obişnuit, sosise timpul ca să se poată ocupa şi cu agricultura, punând, prin aceasta, temelia pentru o viaţă stabilă, punând baza unei culturi, care prevestea trăinicia neamului ce vine.

Ei se coboară de prin munţi, care, prin secole, i-au scutit de totală pierzare, prin văile mai adăpostite, unde, în locul colibelor, acoperite cu frunzare sau scoarţă de copac, începură a-şi clădi, din bârne mai groase şi necioplite, locuinţe mai trainice.

Străbunii noştri, ca fii credincioşi ai munţilor, au înţeles că prindă frumosul din natura împrejmuitoare şi să-l întipărească pe lucrurile lor, ce le aveau pe atunci, pentru viaţa simplă ce o duceau. Ca locuitori ai regiunilor muntoase, Românii au început a prelucra lemnul pentru case şi alte clădiri din lemn şi a face din lemn felurite acareturi, ce dovedesc, până-n prezent, un simţ pentru frumos, un simţ artistic.

Un strălucit document despre comorile de artă ţărănească ni-l dau lucrările arhitectonice ale ţăranului român. Acestea ne arată că străbunii noştri, deja în acele vremuri mohorâte, aveau o netăgăduită înclinare pentru artă şi simţul frumosului. Şi acest gust pentru arhitectura ţărănească s-a dovedit îndeosebi la locuitorii părţilor muntoase, s-a dovedit în părţile bogate în lemn, unde mai

că fiecare vale, fiecare sat, se deosebeşte prin modul de clădire.

În munţi, unde prelucrarea lemnului e una din ocupaţiile de căpetenie ale poporului, se află clădiri caracteristice, clădiri autohtone, care, atât în privinţa tehnică, cât şi în cea estetică, ne-au rămas, până în ziua de astăzi, ca o vie mărturie despre gustul estetic al ţăranului român.

Ce privelişte măreaţă şi încântătoare se dezvăluie înaintea ochilor, când, în decursul unei călătorii, ni se oferă ocaziunea de a vedea satele locuite de Români, situate pe mănoasele şesuri şi plaiuri româneşti, scăldate în razele aurii de soare şi peste care domneşte atâta pace plină de evlavie şi de sfinţenie!

Şi-n aceste sate, cu ale lor modeste căsuţe, care ocrotesc un popor, cu toate nevoile şi suferinţele, cu toate bucuriile lui şi unde generaţiuni întregi de oameni se perindă pe calea veciniciei, stau, sporadic, monumentele de o veche arhitectură ţărănească. Sunt casele vechi ţărăneşti, făcute de mâna chibzuitoare a străbunilor noştri, încă cu veacuri înainte. Ele se înfăţişează, faţă de celelalte case ale satului, atât de demn şi atât de serios!

Simple de tot şi naive, în privinţa arhitectonică, se înfăţişează ele ochiului simple ca şi viaţa ce-o duceau străbunii, pe acele vremuri. De ele stă strâns legată viaţa lor sufletească, în ele se oglindeşte viaţa culturală şi socială, de pe acele vremuri.

După zisa bătrânilor, mai toate casele vechi ţărăneşti sunt făcute pe loc, adică din copaci tăiaţi de pe acelaşi loc, unde s-a clădit casa; căci locurile, pe unde, astăzi, se înşiră idilice sate şi se ridică fruntaşe oraşe, erau, pe acele vremuri, neatinse de mâna omenească. Peste ele se întindeau păduri întinse şi codri seculari.

Casele vechi ţărăneşti erau, ca şi acum, situate cu faţa spre miazăzi şi făcute din bârne necioplite, clădite, de-a lungul, în direcţiune orizontală, una peste alta şi încheiate, la cornuri, în cheutori, astfel că capetele bârnelor se prelungeau, cu 15-25 cm, peste cornul casei. Li se zicea şi case în cheutori sau în cheutori cu urechi. Existau, însă, pe acele vremuri, şi case cu stâlpi verticali şi cu pereţi împletiţi din nuiele şi unşi cu lut. Lungimea caselor vechi era de 5-8 m, iar lăţimea, de 3-5 m.

În cele mai multe cazuri, pereţii casei nu erau tencuiţi pe dinafară. Se aflau, însă, şi case cu pereţii tencuiţi, pe dinafară, cu lut şi daţi, în loc de var, cu mal alb sau humă, după cum i se zice la ţară, o culoare cenuşie-deschisă.

Un brâu piedestal, tras cu mal albastru, forma trecerea, de la temelie sau prispă, la pereţii casei. Jos, la temelie, împrejurul casei, era prispa de lut, de obicei cercuită cu bârne şi prinsă, la cornuri, cu cheutori. Prispa, pe care poporul român, în conservatorismul său, a păstrat-o, din acele vremuri, până în zilele noastre, o vedem, şi astăzi, la cele mai multe case ţărăneşti. Înălţimea ei era de 35-60 cm, iar lăţimea, 40-80 cm. Ea servea, pe de o parte, ca scut pentru temelia casei, contra gerului şi a frigului, în

decursul iernii, iar pe de altă parte, în anotimpurile calde de peste an, ca loc de şezut, ca masă, ba chiar şi ca pat pentru dormit. Pe ea vezi, şi-n zilele noastre, bătrâni îngânduraţi şi încărunţiţi de apăsarea vremurilor grele, reamintindu-şi păţaniile vieţii sau ţinând sfat cu ai săi despre cele ce-o să aducă ziua de mâine.

În seri frumoase de vară, când soarele îşi trimite ultimul salut, de după crestele munţilor, îşi întind bătrânii, cu toţi glotaşii, masa lor de seară, pe prispa casei. Se-nşiră, pe-ntrecute, în povestiri, snoave şi glume, care le fac bucatele simple atât de gustoase. Astfel se petrec, până ce noaptea tăcută, cu aripile ei cernite, îi ademeneşte la odihnă. Tăcere sfântă învăluie toată firea! Ici, colea, doar un glas de fluier, doinind, sau glasul privighetorilor mai tulbură tăcerea nopţii. Şi, la aceste melodii, se odihnesc ei, după munca zilei, atât de dulce, pe prispa casei, până ce, din nou, amurgul dimineţii îi deşteaptă, din lumea visurilor, la o muncă nouă.

Astfel, de prispa casei e legată o mare parte din viaţa ţăranului nostru. Chiar când zbuciumările unei vieţi de muncă şi suferinţe îşi cer tributul lor, când aceste îi rup firul vieţii, tot pe prispa casei ţi se desfăşoară durerosul tablou, când îl vezi pe ţăran, rece şi cu faţa galbenă ca ceara, aşezat, cu faţa-n sus, pe prispă, şi cu mâinile chinuite încrucişate, de veci, pe piept.

Acoperişul afumat al acestor case vechi, case cu streaşina lor lată, era în patru table sau în patru laţi. Ele se compuneau din patru table, şi anume din două table în formă de trapez, iar două în formă triunghiulară. Prin

fumul ce ieşea din cahla hornului şi se înfunda în podul casei, până ce, prin deschizături anume lăsate, îşi afla ieşirea, acoperişul acestor case era bine conservat şi putea rezista prin timp îndelungat putrejunei.

Acoperişul caselor ţărăneşti este de tot tipic şi caracteristic. Nicicând nu-i vedea, la ţăranul român, case cu acoperişul în două table sau în doi laţi, după cum îl găseşti la casele Nemţilor.

Pe acele vremuri, se acopereau casele bătrâneşti cu scânduri, despicate numai din secure din trunchiul unui copac, îndeosebi, însă, se acopereau ele cu draniţe foarte lungi, de o lungime de 1,5-2 m. Aceste draniţe lungi erau puse, una peste alta, pe prăjinile sau leaţurile cioplite, ce erau întărite cu pene de lemn de căpriorii casei; iar, ca să nu le ia vântul, se puneau, curmeziş, la capătul acestora, prăjini sau căpriori subţiri, care se întăreau, apoi, bine cu gânjuri, de leaţurile de dedesubt. Mai târziu, când uneltele de fier au ajuns a fi mai cunoscute – în cazul acesta, sfredelul – ele se sfredeleau şi se întăreau de leaţuri cu cuie de lemn, şi anume cu cuie din lemn de tisă, tei sau şi răchită. Cei mai bogaţi le drăniţiau cu cuie de tisă, cei mai sărmani, cu cuie de răchită.

După ce ţiganii fierari se încuibaseră prin satele româneşti, după ce fierul şi aplicarea lui ajunse a fi cunoscută poporului, se drăniţiau casele ţărăneşti şi cu cuie de fier, făcute de ţigan…

La streaşina acoperişului, din faţa casei, atârna prăjina, legată de vârful căpriorilor cu gânjuri. În unele părţi, se numeşte această prăjină şi drughină, grindă, rudă sau şi ruditã. Ea serveşte pentru atârnarea schimburilor, a hainelor, precum şi a altor lucruri.

Modeste de tot erau cerinţele poporului român, pe acele vremuri, modest întocmită era şi casa lui. Afară de tindă, ce era situată înspre apus, mai era încă o odaie, pe care o întrebuinţau bătrânii ca odaie de locuit. Această odaie, căreia îi ziceau şi „casă”, se afla înspre răsărit.

O uşă simplă de lemn, făcută din scânduri, despicate din trunchiul unui copac şi netezită numai din secure sau bardă, forma intrarea în tinda întunecoasă şi, de obicei, fără fereşti. Această uşă joasă şi îngustă era de o înălţime de 1,70-1,90 m şi de o lăţime cam de 70-85 cm. Ea era cu ţâţâni şi încuietoare de lemn, şi prinsă numai în cuie de lemn.

Astfel mai toate lucrurile, mai toate acareturile şi sarsamurile, ce le aveau Românii, pe atunci, astfel toate înjghebările atât de originale, de pe acele vremuri, erau executate numai din lemn. Aşa aflăm, şi-n zilele noastre, care vechi de lemn, pluguri de lemn, precum şi felurite acareturi pentru economia ţăranului nostru, pe care bătrânii le ţin ca o mărturie vie a acelor vremuri.

Atât la ţară, cât şi, îndeosebi, în părţile muntoase, se găsesc, încă, multe uşi cu încuietoare (broască) şi cheie de lemn, atât de artistic construite, că nimeni n-ar fi în stare să le deschidă, afară de stăpânul cheii. Şi câte alte

lucruri vechi, câte obiecte frumoase, din vechiul mobilier ţărănesc, nu se pot afla, încă şi astăzi, împrăştiate pe la ţărani!...

Spre asigurarea contra oamenilor răuvoitori, în acele vremuri de puţină siguranţă personală, se trăgea, în decursul nopţii, la uşă, zăvorul, de obicei, un par gros şi tare, care prindea, de-a curmezişul uşii, din perete în perete. Atari zăvoare se pot afla, încă, sporadic, pe la casele bătrâneşti, precum şi la porţile de intrare ale vechilor mănăstiri din ţară (Putna, Vatra Moldoviţei).

Pragul de la uşa tinzii era foarte înalt; el servea şi ca loc de şezut.

Tinda casei, un spaţiu de o formă dreptunghiulară, de întindere de 8-10 mp, servea, pe atunci, totodată şi ca cămară. Aici păstrau bătrânii felurite lucruri pentru trebuinţele casei. Ea era, jos, nisipită cu pământ şi unsă cu lut, iar sus, despodită sau desfundată, aşa că puteai să ai privire liberă în podul casei. Din tindă, era, pe o scară simplă, suişul în podul casei, care, de asemenea, servea ca loc de păstrare pentru felurite lucruri. Aici ţineau bătrânii, în obroace, bine păstrate bucatele, iar în desagi, hainele şi schimburile lor, precum şi alte lucruri.

O uşă de tot modestă şi simplă, cu un zăvoraş de lemn, o uşă din scânduri simplu netezite, numai din secure sau bardă, forma intrarea în „casa” ţăranului. Călcând în această încăpere patriarhală, în care străbunii noştri şi-au trăit viaţa ce le-a fost îngăduită, eşti, inconştient, stă-

pânit de simţăminte pline de evlavie şi veneraţiune faţă de această încăpere.

Aici, fiecare ungher, fiecare lucru, fie el cât de primitiv, cât de neînsemnat, îşi are povestea sa. Această odaie, de o suprafaţă cam de 16-18 mp şi de o formă aproximativ pătrată, era, jos, nisipită cu pământ şi unsă neted cu lut. Sus, la o înălţime de 1,70-2,00 m, se află podul casei sau tavanul, făcut din scânduri, simplu netezite şi puse, una lângă alta, peste grinzile sau drăgarii casei. În direcţia crucişă a grinzilor, se află, pe de dedesubtul acestora, grindariul sau coarda, după cum o numesc prin alte părţi, pe care se păstrau felurite lucruri casnice, precum şi fel de fel de flori şi plante bune de leac şi descântec.

Tot mobilierul, original şi simplu, era orânduit, de obicei, în jurul odăii, pe lângă pereţi, aşa că mijlocul odăii rămânea mai mult liber, ceea ce da ochiului privitor o înfăţişare atât de plăcută.

Îndată, la intrare, în cornul odăii, din stânga, era legendara vatră bătrânească, cu hornul şi cuptorul, iar în cornul din fund, tot din stânga, era aşezat patul, cu stâlp în pământ şi prins de pereţii casei. De la pat, se întindeau în jur, pe lângă pereţii casei, până-n dreptul uşii, laiţa de şezut, pe care se afla şi lada bătrânească.

În peretele de către miazăzi, se aflau, de obicei, două ferestuici micuţe, făcute aproape una lângă alta, iar pe cel de către răsărit se afla numai o ferestuică, adese, însă, şi două. Ele erau puse sau pe dinafară, sau pe

dinăuntru, şi, la mijloc, prevăzute cu o cruce de lemn. Li se ziceau fereşti în cruci. Aceste ferestuici erau, de obicei, pe acele vremuri, prevăzute şi cu obloane de lemn, care, iarna, se închideau, în decursul nopţii. Ele erau de o formă aproximativ pătrată şi de o mărime de 25-40 cmp, aşa că cu anevoie ar fi putut intra prin ele un om înăuntru. Ca transparent, la aceste ferestuici mici, servea o piele de bârdâzan sau burduf, prin care numai anevoie străbătea lumina zilei, răspândind în odaie o lumină mistică, ca vremurile de pe atunci.

Noaptea, petreceau bătrânii, adunaţi în jurul vetrei străbune, la scânteia focului vecinic nestins. Îi vedeai cum, cu fachia de mesteacăn aprinsă, în mână, îşi pregăteau bucatele, îi vedeai cum, la lumina roşietică a focului, se aşează la ospăţ, în jurul vetrei.

Aici, în jurul vetrei străbune, ascultau cei tineri, cu nesaţ, din graiul cumpănit al bătrânilor, în nopţile lungi de iarnă, frumoase poveşti, despre Feţi-Frumoşi, cu părul de aur, despre Ileana Cosânzeana, despre luptele voinicilor cu zmeii şi balaurii, iar para şerpuitoare a focului de pe vatră făcea să joace umbre fantastice prin odaia întunecoasă şi pe pereţii ei mohorâţi.

Erau atât de frumoase acele vremuri, cu lumea lor de poveşti, care ne-au rămas până în vremurile noastre ca nişte scumpe mărgăritare pentru mitologia poporului român. Însă veneau şi clipe vitrege, clipe de grea încercare, asupra neamului nostru.

În acele timpuri nesigure, străbunii noştri erau necesitaţi să grijească pentru asigurarea vieţii şi a avutului lor. Ei îşi întocmiră astfel şi vechea lor casă. Aşa aflăm, încă şi astăzi, la unele case bătrâneşti, „tainiţe”, adică încăperi tainice, numai de dânşii ştiute şi cu intrare secretă.

Tainiţe se află şi la vechile mănăstiri, pentru scutul călugărilor, în timp de primejdie. Tainiţa casei bătrâneşti se afla, de obicei, în partea de miază-noapte a casei şi era despărţită prin un perete, în care se află şi intrarea secretă. Această intrare secretă era, din casa de locuit, pe sub pat, pe după cuptor sau şi prin podul casei. Din cauza întocmirilor lor, le şi spun ţăranii, în zilele noastre, „case tâlhăreşti”. În aceste tainiţe, care aveau o înălţime cam de un metru, îşi păstrau bătrânii cele mai scumpe odoare, ca: haine, arme, bani şi celelalte lucruri preţioase, adese îngropate în pământ sau prin pivniţe secrete.

Aceste case vechi, în simplicitatea lor, aceste monumente patriarhale ale străbunilor noştri, stau, şi astăzi, sporadic, prin cele sate ca o vie mărturie a vremurilor din trecut. Poporul român, conservativ în cele ce a moştenit de la ai săi, a ştiut a păstra, cu credinţă statornică, vechiul meşteşug de clădire. Iar astăzi, dacă aruncăm privirile noastre asupra caselor ţărăneşti, presărate, atât de pitoresc, pe văile mănoase şi pe cele plaiuri, înconjurate de plăcuta verdeaţă a munţilor, vom observa, în privinţa arhitecturii ţărăneşti, o mare schimbare, un mare progres spre bine. Acest progres, care nu se atribuie unei influenţe exterioare, a purces de la însuşi poporul român. Pe când, în mare parte, pitorescul costum naţional şi lucrările tex-

tile femeieşti sunt nefavorabil influenţate de motive străine, importate, în sânul poporului nostru, din alte părţi, arhitectura ţărănească, casa ţărănească, se prezintă ochiului încă într-o vergură originalitate. Popoarele din Vest, locuitoare pe unde valurile culturii au nimicit arta naivă a poporului de la sate, nu se mai pot mândri cu o arhitectură ţărănească. Urmaşi străbunilor noştri au ştiut să îmbogăţească arhitectura moştenită cu picuri curaţi, izvorâţi din simţirea şi cugetarea lor senină de ţăran. Astăzi, conform timpului, referinţelor şi cerinţelor de trai ale ţăranului nostru, ne apare casa lui, ce se află înconjurată de frumoase livezi şi grădini roditoare, primenită într-o altă haină.

Şi acuma, ceva despre clădirea şi modul clădirii casei ţărăneşti, ceva despre credinţele frumoase, păstrate, încă din vremurile basmelor, în sânul poporului.

Pentru clădirea casei, îşi alege ţăranul un loc bine situat şi, de obicei, la o distanţă anumită faţă de uliţă. Aici, în liniştea unei livezi cu pomi roditori, îi place ţăranului, potrivit firii sale, să petreacă în pace şi linişte viaţa sa.

Pe locul ales, toarnă stăpânul casei aghiazmă, înfige, apoi, în pământ un chip de cruce, în semn de credinţă nestrămutată, şi, cu inima plină de umilinţă, invocă harul celui de sus, ca locul ales pentru sălăşluire să fie scutit de orice rău. În acest loc, sub ceriul curat şi liber al unei regiuni pline de farmecul naturii, vezi cum meşterii ţărani, cu capul dezgolit, făcându-şi, cu dreapta, semnul crucii, încep a întruchipa dorinţa stăpânului.

Lucrul începe, mai întâi, cu punerea temeliei, pe care o zidesc din piatră. Însă, după cum sunt legate de viaţa ţăranului nostru atâtea credinţe, moştenite din depărtarea vremurilor, aşa, şi la clădirea caselor, are el credinţele sale.

Există credinţa că fiecare casă nouă cere jertfirea unui suflet. Nefăcându-se aceasta, se crede că trebuie să moară stăpânul casei. De aceea, în cornul temeliei de către răsărit, zidesc meşterii, de viu, un cocoş negru, punându-i de mâncare şi apă pe trei zile (această credinţă există în ţinutul Câmpulungului). După o altă versiune, auzită în ţinutul Humorului, se pune în temelie numai un cap de cocoş negru.

La clădiri mai monumentale, ca biserici, mănăstiri, există, iarăşi, credinţa cum că numai atunci poate să fie dusă la un bun sfârşit clădirea, dacă se aduce o jertfă mai mare. La atari clădiri, măsoară meşterii, pe furiş, umbra unui om, cu un stânjen sau cu o aţă, şi o îngroapă, apoi, în temelie, iar omul căruia i s-a îngropat umbra trebuie să moară.

După terminarea temeliei, se începe cu clădirea pereţilor, care se fac din lemn de brad, molid sau şi stejar.

La aşezarea tălpilor, care se fac dintr-un lemn tare, sănătos, iarăşi se pun, în fiecare corn, în găuri anume făcute, tămâie şi smirnă, ca simbol al sfinţeniei, grâu şi sare, în semn de mană, contra deochiului – usturoi, iar bani – ca cei din casă să fie norocoşi.

După ce le-au pus pe toate acestea, urmează cu clădirea pereţilor, care se compun din 10-12 bârne cioplite şi încheiate, la cornuri, cu cheutori.

Pe când mai toate casele vechi se făceau în cheutori lungi, se fac casele, în timpul de faţă, în cheutori retezate şi încheiate în coada rândunelei, aşa că pereţii casei formează, la cornurile casei, unghiuri dreptunghiulare.

În unele părţi locuite de Români, se fac casele şi în amnari, adică în stâlpi verticali. Printre aceşti amnari jghebuiţi, se pune bârnuiala, în o direcţiune orizontală.

Casele făcute din bârne sunt mult mai trainice decât cele din amnari.

Bârnele cele mai de sus ale pereţilor, care, de obicei, sunt, la multe case, prelungite peste cornul casei şi care au menirea de a ţine grinzile, se numesc „cleşte”. Pe capătul grinzilor, iarăşi se aşează cununile sau costoroavele, de care se întăresc căpriorii casei.

Căpriorii se deosebesc în căpriori legători şi căpriori din corn sau şi scurt numiţi „corni”. Căpriorii corni se întăresc cu căpriori scurţi, numiţi altfel şi căprioraşi, ţepe sau şi sepe. Căpriorii legători se pun, perechi, de-a curmezişul casei, şi au menirea de a forma tabla din faţă şi cea din dos a acoperişului.

Când se pun cei dintâi căpriori legători, de către răsărit, se pune, din partea stăpânului casei, în vârful acestora, un pomişor verde sau un brădănaş, împodobit cu

flori şi năfrămi înflorite. De obicei, pentru fiecare meşter, câte o năframă.

Acest pomişor încoronează, pe de o parte, opera meşterilor, iar pe de altă parte, se pune acest pomişor contra deochiului, aşa ca privirile celor trecători să fie, involuntar, aţintite mai mult spre pomişorul împodobit şi nu asupra casei sau a meşterilor.

Pe căpriori se pun, în distanţe, anumite leaţuri. Mai toate casele ţărăneşti sunt acoperite cu draniţe, cu şindrilă, iar prin părţile mai sărmane în lemn, cu paie, cu stuf sau şi maldări.

Casele, drăniţite de meşterii ţărani cu mult gust şi cu o dibăcie neîntrecută, au, de obicei, 7-15 rânduri de draniţe. Cornurile casei sau sunt cu chibzuinţă rotunjiu învelite, sau draniţele se pun, de-a lungul, muchii dreptunghiulare peste olaltă. Celor dintâi li se zice case cu cornuri învelite, pe când celor din urmă, case cu cornuri în străji.

Pe partea din faţă a acoperişului se află unul, până la trei fumare bine orânduite. La multe case se află numai două fumare, iar ceva mai sus, peste aceste, un foişor mic, frumos împestriţat, în vârf, cu un bold crestat. Astfel, acoperişul caselor ţărăneşti, cu streaşina lor lată, cu fumarele împestrite, iar sus, cu coama sau creasta atât de frumos înflorită, apoi cei doi stâlpişori înfloriţi, de pe muchiile acoperişului, cărora li se zice şi bolduri (Horodnic, Putna), îi dau casei ţărăneşti un aspect de tot pitoresc.

După ce dulgherii sau tâmplarii au adus la bun sfârşit lucrul de tâmplărit, stăpânul casei, fiind de credinţă că cel dintâi ce intră în casă trebuie să moară, lasă să intre în casa nouă, mai întâi, un animal mic, ca: găină, mâţ.

Fiind casa pe deplin terminată, stăpânul ei, potrivit obiceiului vechi, o sfinţeşte după ritul bisericesc, iar după sfinţirea acesteia de către preot, se înconjoară casa, pe afară, şi în borţile sfredelite ale celor tuspatru cornuri de casă pune preotul în ele, în semn de mană, pâine şi sare (în unele locuri, şi bani) şi le astupă, apoi, cu un cui de fag.

Cu această ceremonie religioasă, stăpânul casei se mută în ea, spre a-şi întemeia vatra, în jurul căreia să petreacă el, cu ai săi, să petreacă şi cei ce vor urma.

Atât sus, la munte, cât şi jos, la ţară, vedem casa ţărănească situată cu faţa spre miazăzi. Ea este, de obicei, împărţită, prin tindă, în două încăperi neegale. Sunt casa cea mare, dinspre răsărit, care se întrebuinţează numai la diferite ocaziuni festive, şi casa cea mică sau căsuţa, care serveşte ca încăpere de locuit.

Cu privire la încăperile casei ţărăneşti şi situarea acestora sunt foarte multe variaţiuni. Aşa, de exemplu, potrivit cerinţelor de trai, sunt case ţărăneşti cu 3, 4, ba chiar şi cu 5 încăperi. Astăzi, vedem casa ţărănească mult mai mare şi cu încăperi mai spaţioase, ce corespund mai bine şi în privinţa igienică. Lungimea ei este de 9-12 m, iar lăţimea de 5-8 m.

Ferestuicile micuţe, cu piele de bârdizan, de odinioară au făcut loc altor fereşti, mult mai mari, cu 4-6 geamuri de sticlă, prin care lumina zilei străbate mai uşor în încăperile paşnice ale ţăranului nostru şi le împle de-o lumină lină şi ademenitoare.

Casa cea mare are, către miazăzi, două, iar către răsărit, de regulă, numai o fereastă, pe când căsuţa, una către miazăzi şi alta către apus. Înălţimea fereştilor este, de obicei, de 0,80-1,10 m, iar lăţimea de 60-80 cm. În locul crucilor de lemn, de odinioară, vedem, astăzi, la fereşti, cruci împodobite cu fier, făcute de ţiganul fierar. Aceste cruci servesc, la fereşti, pe de o parte ca decoraţiune, pe de altă parte, însă, ca scut contra furtişagurilor.

De asemenea, şi uşile înguste şi joase de odinioară, cu ţâţânile de lemn, s-au primenit. În locul acestor uşi scârţâitoare, vedem uşi mai înalte, mai largi şi cu balamale şi încuietori de fier, iar deasupra acestora, 2-3 ferestuici, care lasă să străbată lumina în tindă. Astăzi, deosebim uşi în chingi, uşi blănite sau căptuşite şi ţintuite cu ţinte de fier. Astăzi, vedem, la casele ţărăneşti, şi uşi în cruci, care, de asemenea, sunt ţintuite.

Înălţimea lor ajunge la 1,90 m, iar lăţimea la 0,95 m. La multe case ţărăneşti, se pot observa, la intrare, şi uşi blănite cu două aripi sau uşi duble. Dimensiunile acestora sunt, aproximativ, de 2,30/1,25 m.

Podul sau tavanul casei ajunge la o înălţime de 2,30-2,80 m, ba chiar şi până la 3 m, iar jos, în locul

pământului uns cu lut, începe ţăranul a pune podele sau duşumele.

Formele ce clădire ale arhitecturii autohtone de la ţară, cu multele ei încheieturi originale, au luat, de asemenea, un avânt îmbucurător. Azi vedem case cu fel de fel de foişoare. Ce frumos este să priveşti la casele ţărăneşti, cu streaşina lată şi înconjurate, jur-împrejur, de un gang frumos împestrit şi cu stâlpi sau columne, ce se orânduiesc ritmic, în distanţe anumite, în jurul casei.

Casele ţărăneşti se împart, după vechimea lor, cam în următorul mod:

A. Case cu prispă

I) Case cu prispa înaintea casei.

II) Case cu prispa înainte şi la acea latură unde o cere trebuinţa.

III) Case cu prispa pe trei părţi, înainte şi pe laturi.

IV) Case cu prispa împrejurul casei.

Sunt, însă, case ţărăneşti şi fără prispă. La multe case ţărăneşti, se pun, în loc de prispă, pe capetele prelungite ale tălpilor de la casă, scânduri groase, care servesc ca laiţe (laviţe) de şezut.

Toate casele cu prispă pot să aibă, înaintea intrării, un foişor (cerdac, pridvor). Acoperişul acestui foişor este sau în trei table şi cu cornuri învelite sau în străji, sau şi numai în o tablă, ce se prelungeşte, deasupra intrării, din tabla din faţă a acoperişului.

La casele cu două odăi, se află, de obicei, foişorul în dreptul tinzii, iar la casele numai cu o despărţitură, se află foişorul la o lature, înaintea intrării.

Prin urmare, deosebim, în al doilea rând, casele ţărăneşti în:

B. Case cu foişor

I) Case cu foişor la mijloc.
II) Case cu foişorul la o lature.

Foişorul de la mijlocul caselor e, de obicei, cu acoperişul în trei table. Sunt, însă, şi abateri. Acest foişor, în diferite variante, cu stâlpi înfloriţi şi de o extindere cam de 4 mp, îi dă casei un aspect de tot pitoresc. El este, de obicei, până la o înălţime de 1 m, îngrădit sau cercuit cu bârne, prinse la colţuri cu cheutori şi prevăzut şi cu o portiţă de intrare. Sus, este acest foişor liber sau desfundat. În el se află, adese, şi o masă şi laiţe de şezut. Aici vezi, în timpul verii, după munca zilei sau în zilele de sărbătoare, cum glotaşii casei stau la sfat şi petrecere.

Acestui foişor îi zic muntenii şopru, iar în alte părţi i se zice şi pridvor sau cerdac.

Casele cu foişor datează, de asemenea, din timpurile mai vechi.

Un al treilea fel de case ţărăneşti, care datează din timpurile mai noi, sunt casele cu gang şi cu stâlpi împrejur. Se găsesc, însă, şi case cu gang şi fără stâlpi.

Gangul are, înaintea casei, la intrare, de obicei, o înălţime de 1 m, pe când pe laturi, 80 cm. Şi aici deosebim mai multe variaţiuni:

C. Case cu gang

I) Case cu gang numai înainte.

II) Case cu gang pe două părţi; înainte şi la acea lature, unde cere trebuinţa.

III) Case cu gang pe trei părţi; înainte şi pe laturi.

IV) Case cu gang împrejur.

Toate casele cu gang pot să fie şi cu foişoare înaintea intrării, conform tabelei indicate.

Pereţii caselor ţărăneşti sunt tencuiţi şi daţi cu var.

În părţile muntoase, mai rar poţi observa case văruite pe de-afară. Se observă numai în jurul fereştilor şi a uşii câte un brâu alb, iar, încolo, rămân pereţii netencuiţi.

La multe case ţărăneşti, este, îndărăpt, spre partea miază-noptală a casei, alipită şi câte o şandrama, cu mai multe despărţituri, care se întrebuinţează ca cămări, iar pentru oameni mai sărmani, care nu posedă grajd, în special pentru ţinerea vitelor, serveşte această şandrama şi ca grajd.

În regiunile muntoase, pe unde sătenii nu posedă şuri mari, ca la ţară, pentru păstrarea cerealelor, i se zice acestei şandramale şură.

De şandrama lipit, se află, adeseori, şoprul pentru lemne.

Motivele decorative, atât de naive, cu atâta gust şi pricepere aplicate, le ştie prinde ţăranul din natura înconjurătoare. Zace, deja, în firea lui ca să-şi împodobească lucrurile sale. Aşa vezi, la ţăran, fluier şi băţ împestrite, vezi ţăranca cu furca împestrită, vezi minunate ţesături, ieşite de sub mâna ei iscusită, cu fel de fel de ornamentări.

Astfel, observăm frumoase creste de acoperiş, cu aplicarea-mbelşugată de motive după natură, ca: coada rândunelei, coarnele berbecului, coada peştelui şi altele.

Ceva caracteristic e, la poporul român, şi aplicarea crucii ca motiv decorativ pe cele mai multe lucruri ale sale. O observăm pe creasta şi pe muchia acoperişurilor de la case, pe la porţi şi portiţe, pe mobilierul ţărănesc, precum şi pe multe lucrări textile ale femeii române. În multe sate, putem vedea decoraţi pereţii casei cu cruci de busuioc, atât pe dinafară, cât şi pe dinăuntru.

Astfel se prezintă arhitectura ţărănească, plină de un farmec estetic, plină de o frumuseţe veche tradiţională, astfel se prezintă ea, când valurile unei culturi importante n-au putut a o influenţa. Poporul român, departe de centrele culturale, a ştiut conserva, cu credinţă, de la străbuni, iscusinţa de a clădi, a ştiut a se dezvolta, şi mai departe, pe terenul arhitecturii ţărăneşti şi a frumosului. Tot ce posedă ţăranul român, pe terenul arhitecturii, este efluxul curat al cugetării şi al simţirii sale...

În arhitectura ţărănească, nu observăm nimic din măreţia uimitoare a clădirilor de pe malul Rinului, nimic din arhitectura trufaşă a marilor oraşe din Occident, pe unde veacuri întregi de linişte şi siguranţă au îngăduit omului să-şi lege temeinic viaţa lui şi a urmaşilor lui de aceeaşi vatră, de acelaşi colţ de pământ; însă, cu toate acestea, arhitectura ţărănească este, pentru noi, o scumpă şi nepreţuită comoară, din care cei chemaţi vor scoate aurul curat la lumina zilei.

În arhitectura ţărănească se întrupează atâta poezie poporală, în ea se reoglindeşte blânda şi îndurătoarea fire a unui neam întreg"[2].

Nu există sat, în întreaga Moldovă, din Carpaţi până în Nistru şi din Dunăre în Colacin, care să nu mai păstreze, în memorie, ba chiar şi în fapt, relicve sacre sau doar componente ale acestei vechi arhitecturi, în care „se întrupează atâta poezie populară" şi în care „se reoglindeşte blânda şi îndurătoarea fire a unui neam întreg".

---

[2] Ştefureac, Ion, *Casa ţăranului român din Bucovina*, „Junimea Literară" nr. 2/1909, pp. 31-79

LĂCEŞTI

(parte din **Soveja**, care poartă numele
familiei Lăceştilor, Vrancea).

1646, iulie 30: Fraţii popa Vasile şi Tudosie diac, feciorii Chiranei, nepoţii Brânduşei, şi Toader, feciorul Latei, şi fraţii lui Lupul, Anton, Fâia şi feciorii ei, Fătul, feciorul Petii, nepotul Dobrii, şi Nistor şi Blaga, feciorii lui Purcar, nepoţii Danciului, Andrei şi Vlaşca, nepoţii lui Paos, Alexa, Dumitra şi Agahie, feciorii lui Toader Bogza, nepoţii lui Ion Coşotă, strănepoţii lui Nicoară Lacico, toţi strănepoţi lui Lacico, feciorul lui Pătru Rugină cel bătrân, vând marelui comis Radul din Ţara Românească şi jupânesei Sofiica, drept 32 galbeni, „partea noastră de moşie a **Lăceştilor** (parte din **Soveja**, care poartă numele familiei Lăceştilor), din Vădurele în jos, până în gura Boului şi până în vârful Runcului, şi până în dihăraia Tălmaciului, unde se împreună cu locul domnesc”[3].

[3] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 454, pp. 387, 388

LĂCINA

(azi Lişna, comuna Suharău, Botoşani).

1592 (1598, februarie 10[4]): Vasilca, jupâneasa lui Iuraşco Vartic postelnic, şi fiii lor Lupul, Gavril şi sora lor, înştiinţează „prin acest zapis cum am luat de la Ionaşco Tolocico 12.000 aspri bani gata, toţi bani vechi, şi am dat noi lui, pentru acei bani, dreapta ocină şi moşie a tatălui nostru, a lui Iuraşco Vartic postelnic, jumătate din satul **Lăcina** şi cu heleşteu, şi cu aceşti bani noi am plătit o datorie ce a fost dator Iuraşco Vartic unui jidov, anume Iacob din Ţarigrad; deci, de acum, înainte, să aibă singur a-şi stăpâni Tolocico acea jumătate de sat Lăcina, şi să aibă a-şi face ispisoace şi uric; / şi la această tocmeală au fost Drăgşan vătag, protopop Pătraşco – fiul lui Dragşan, fratele lui Cotelin, şi alţi oameni buni"[5].

1633, ianuarie 18: Alexandru Iliaş întăreşte lui „chir Evloghie, episcop de Rădăuţi, care cumpărase, cu 100 de ughi, o iapă şi 3 vaci, de la fraţii Toma, Gheorghe, Nastasia şi Tofana Moişanul, „jumătate de sat **Lăcina** (azi Lişna, comuna Suharău, Botoşani), care este în ţinutul Dorohoilui"[6].

1637, aprilie 7: „Kir Evloghie, episcop de Rădăuţi, stăpâneşte „jumătate din satul **Lăcina**, ce este în ţinu-

---

[4] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, p. 113

[5] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 203, 204

[6] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 274, pp. 348, 349

tul Dorohoi, partea de jos”, cumpărată de la fraţii Toma, Gheorghe, Nastasia şi Tofana Moişanul, cu 140 de ughi (ducaţi ungureşti). „Iar hotarul, din toate părţile, pe unde au folosit din veac”[7].

1644, iunie 25: Ion de **Lăcina** (Lișna, comuna Suharău, Botoșani) mărturisește „cum m-am dat cu limbă de moarte frățâne-meu Vasile, cu jumătate de sat de **Lăcina** și cu e treia parte de heleșteu în baltă, și cu heleșteu întreg la coada bălții, și tot cu tot lui, cât am eu... Și la această danie, ce m-am dat frățâne-meu, am poftit de-au fost popa Ion din **Hudești** (comuna Hudești, Botoșani), duhovnicul meu, popa Pântelei de **Bașeu** (sat lângă Mlenăuți, comuna Hudești, Botoșani), Berchez și Teclăi de **Comănești** (comuna Suharău, Botoșani), Drăgoiu vornicelul de **Podraga** (comuna Drăgușeni, Botoșani) și Ion vornicelul ce a fost la Havaroanile. Însă ocina o am dat cu toți vecinii”[8].

1644, iunie 25: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Mărica, femeia lui Petrică, şi cu fiii săi Ihnat şi Simion s-au pârât de faţă cu Ion, fratele vlădicăi Evloghie, fost episcop de Rădăuţi, pentru jumătate de sat **Lăcina**, ce-i în ţinutul Dorohoiului, şi cu heleştee şi cu livezi, zicând Mărica şi cu fiii ei cum li se împresoară lor o bucată de pământ din partea lor şi a dat-o în partea lui, şi i-a stricat iazul ei, şi i-a luat şi acea livadă, fără nici o treabă; / deci domnia mea am făcut carte lui Buoreanul uricar şi lui Turcul fost stolnic, ca să aibă a strânge oameni buni şi să arate acei oameni şi să

---

[7] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 56, pp. 55-57

[8] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 357, p. 345

aleagă acea jumătate de sat dinspre hotarul lui Ion, fratele vlădicăi. Astfel, au mers şi au arătat cu acei oameni buni şi au ales acea jumătate de sat Lăcina… şi acel heleşteu şi cu acele livezi şi aflat-au cu dreptul cum este dreaptă ocină şi moşie Măricăi şi fiilor ei; iar Ion, fratele lui Evloghie episcopul, a rămas dinaintea noastră din toată legea ţării”[9].

1648, martie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Andrei Murguleţ, în baza unui zapis de mărturie de la marii boieri „şi de la Grecul biv (fost) şoltuz de târgul Siret”, scriind cum „Necorici Brahă şi femeia lui Catruşca, fata lui Ionaşco Tolocico şi a Agafiei, au vândut a patra parte din satul **Lăcina**, din ţinutul Dorohoiului, cu loc de iaz, parte care îi este lui danie de la Antemia Popşoae, fiica lui Tolocico şi a Agafiei, lui Andrei Murguleţ, pentru 6 poloboace cu miere, preţăluite drept 10 galbeni ungureşti. / Şi iarăşi a arătat o carte de mărturisire de la Pătraşco Ciogolea, scriind cum a adunat oameni buni dimprejurul satului Lăcina şi a ales lui Andrei Murguleţ partea lui de sat dinspre alte părţi”[10].

1774, iunie 22: Satul **Lişna**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[11]**, toată suma caselor: 60**. Scădere rufeturi, însă 12: 2 femei sărace, 6 preoţi şi diaconi şi dascăli, 2 slugi ale dumisale banului Ştefăniţă Sturzei, 2 ţigani. Rămân birnici 48. / **Birnici**: Sandul, vornic / Ioniţă Robul / Ion Năstasii / Neculai Dabija / Andrei sin (fiul) lui Lupul /

---

[9] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 116-118

[10] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 215-214

[11] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 496, 497

Grigoraş Gaşpar / Grigorie Peşoga / Ioniţă zet (ginere lui) Gaşpar / Ioniţă fiul lui Gaşpar / Negoiţă / Nistor fiul lui Gaşpar / Ioniţă Tătaru / Vasile Cârdeiu / Vasile Căzacu / Acsintii / Vasile fiul lui Floare / Ion Floare / Ursan Ghimpău / Ion, vătăman / Măteiu / Ion, croitor / Ion fiul lui Neculai / Luca Zaiţu / Nichifor fiul Lungului / Grigoraş Ilăscul / Ştefan Grumăzi / Simion cumnat ciubotarului / Vasile, ciubotar / Tănasi fiu lui Pricop / Vasile Plop / Vasile Mălăncuţă / Andrei Bordeian / Gheorghi al lui Arăpelu / Ion Buşilă / Sandul al Gorocioai / Iosip, ciubotar / Vasile Chiper / Ichim, argat preotului Timofti / Ion Doros / Simion Fantul / Gheorghi frate lui Chiper / Mihălache Gorce / Ştefan Ignătuş / Romaşco / Lupul Năstasii / Ion fiul Luchieniasă /Matei Stari / Iordachi Arăpel. // **Femei sărace**, fără de ajutor: Ioana, vădană / Nastasia Dămieneasa, vădană. // **Rufeturi** (Preoţi, diaconi, dascăli): Preotul Iordachi / Preotul Miftodii / Preotul Timoftii / Diaconul Dumitraşco / Ioniţă Robul, dascăl / Nichita, dascăl. // **Scutelnici**: Grigore Gaşpar, scutelnic la dumisale banul Ştefăniţă Sturza / Vasile Curirar, tij (la fel) scutelnic. // **Ţiganii:** Mihălachi, ţigan / Iftimie, ţigan.

1901: „**Lişna**, cu Sfârcăuţi, sat pe moșia cu aceeași numire, comuna Suhărăul, plasa Prutul de Sus, judeţul Dorohoi, cu 172 familii sau 611 suflete. Proprietatea este a erezilor defunctului Anastase Bașotă şi Institutului Başotă de la Pomârla. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gavril, cu 1 preot, 3 cântăreţi şi 1 paracliser; este de zid, făcută de săteni, în 1810, şi refăcută în 1843 de Bașotă, proprietarul moșiei, dându-i și al doilea hram, Sf. Anastase. Sătenii împroprietăriți au 386 hectare 69 ari pământ, iar proprietatea moșiei 1.446 hectare 52 ari câmp

şi 143 hectare 22 ari pădure. Iazuri sunt 2, între care acel numit al Răchiţilor, în suprafață de 11 hectare 46 ari, cu pește şi raci. Sunt 4 pogoane de vie. Drumuri principale: acel de la Dorohoi, la Darabani, și acel de la Herţa, la Săveni. Hotarele moșiei sunt: Suhărăul, Mlenăuţi și Havârna”[12].

LĂHOVENI

(sat dispărut, din comuna Fedeşti, aproape de Banca, Tutova).

1488: Întărit de Ştefan voievod lui Toader Gherman, care cumpără, cu 60 zloţi tătăreşti, de la Daşco, fiul lui Gostilă, „seliştea **Lăhovenii** (sat dispărut, din comuna Fedeşti, aproape de Banca, Tutova)”[13].

LĂITENI

(sat înglobat în Letea Veche, Bacău).

1634, ianuarie 6: Porunca lui Moise Moghila voievod, dată pârcălabilor de Bacău, „să oprească toată partea din **Biräeşti** (Gherăeşti, înglobat în oraşul Bacău) a

[12] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 178

[13] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 6, pp. 9-11

lui Păntelei din **Lăiteni** (sat înglobat în Letea Veche, Bacău), vecinul lui Ştefan din **Mărgineni** (sat înglobat în oraşul Bacău)… pentru că el i-a vândut, drept 19 zloţi, fără ştirea lui”[14].

1741, februarie 1: **Hotarnica Birăeştilor**, întocmită de fostul mare paharnic Radul Racoviţă, trimisul domnesc „la satul **Birăeştii**, ce este în ţinutul Bacăului, între Limpede şi Bistriţa, pentru multă pâră ce au avut răzeşii de Birăeşti şi mai înainte cu răposatul Ştefan Rusăt, fost mare vornic, şi acum cu fiul său, al treilea postelnicel, pentru nişte părţi de moşie ce au fost cumpărătură lui Ştefan Rusăt, ispravnic din Bacău, de la unii din răzeşi, cu 11 zapise, de la neamul Hrişcanului, lui Constantin de Tămaş logofăt, ce a host neam Hişcanului cu jupâneasa lui Safta, care au dat lui Ştefan Rosăt 3 bătrâni pol (jumătate), şi hotarnicul Timuş Crupenschi a dat 2 bătrâni lui Ştefan Rosăt şi un bătrân pol l-au dat tuturor răzeştilor… / Chemat-am pe egumenul de **Ocnă** cu zapisele **Lăitenilor**, chemat-am pe Broşanul, ce este neam acelui Hrişcan, şi din scrisori nimic n-am putut alege, căci scrisorile Lăitenilor alta nu scriiu, fără satul Lăiteni… / iar Constantin Roset a scos numai 9 zapise, şi 7 zapise le-am pus bune la parte, iar 2 nu, căci unul este o mărturie a târgoveţilor de Bacău, întăritură pe un zapis ce s-a aflat la neamul Hrişcanului şi este tot unul cu acela ce s-a dat în partea neamului Hriscanului, par altul scrie pe un Vasile Tărâţă din **Galbeni**, de la Neamţ, că a vândut partea Teclii… / Şi la acest hotărât au fost oameni mulţi, anume Sofronie, egumenul de **Ocnă**, stăpânul **Lăitenilor**, Bucu, şoltuzul, Mihoc, Toader Ciubotarul, David sin (fiu)

[14] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 4, p. 7

Furtunei, Vasile Dabija, Ianăş, Chiriţă din **Bacău**, popa Vasile Neculcescu, Darie brat ego (fratele lui), Ion Neculcescu ot **Vâlţăneşti**, Ion Golăea ot **Hălăceni**, Chiriac Gormei, Gheorghie sin lui Chiriac Gormei ot **Băşeni**, răzeşii Ioniţă Broşteanu, constantin brat (frate) lui, Ioniţă a Dălbei, Ioniţă Mănăială, Gheorghiţă Mănăială, Lupul Banul, Grigoraş Cojocarul, Pavăl Berdilă, Gheorghe Cuibar şi alţii mulţi”[15].

LĂLEŞTI

(sat pe Tutova, care include Lungani,
comuna Puieşti, Vaslui).

Întărit, în **30 iulie 1439**, de Ilie şi Ştefan voievozi, fraţilor Oană Roşca şi Cojea Pătru, care primesc uric pentru „satele pe Tutova, anume: Călimăneştii, unde este Ion, **mai sus de Laleşti**, şi, mai jos, Coţmăneştii, unde a fost Coţman, şi, mai jos, Coleşăua, unde au fost Hodco şi Măciucă, şi seliştea lui Brătan, şi unde a fost moara lui Brătan să-şi facă moară, şi prisaca lui Micşin, pe Pârâul Sec, şi, mai jos, un loc să-şi adune fân, alt loc… **mai sus de Lungani**, anume Fântirele … Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea folosi îndestul”[16].

---

[15] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 205-214
[16] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 199, pp. 281-283

1495, martie 18: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Stanciul şi Stana, care cumpără cu 150 zloţi tătăreşti, de la Oancea, fiul lui Stanciul Neamişul, „dreapta sa ocină şi cumpărătură, pe care a cumpărat-o tatăl lui Stanciul Neamişul de la Goga, fiul lui Giurgiu Răspop, un sat anume Lăleştii pe Tutova”[17]. Hotarele, din veac.

1901: „**Lăleşti**, comună rurală şi sat în judeţul Tutova, plasa Tutova, spre nord-vest de Bârlad, pe pârâul Tutova. Se împarte în 2 părți, în Lălești-Boerești și Lălești-Răzăși. Are o populație de 1.514 suflete; știu carte 126 persoane; locuiesc în 165 case. Formează o comună (comuna Lăleşti) cu cătunele: Oneşti, Fulgul, Călimăneşti, Fântânele, Simzâneşti, Cristești și Tupilați). Are 82 hectare vii, din care 37 nelucrătoare, și 7,75 hectare livezi cu pruni, Are o şcoală primară de băieți. În toată comuna sunt 3 biserici. Comerţul se face de 11 persoane. Șoseaua judeţeană Bârlad-Bacău trece prin această comină (prin Fântânele)”[18].

LĂLEŞTI

(lângă Ţepu, Galaţi)

1623, mai 15: „Zapis de la Duca comis şi Săvul pârcălabul şi alţii, mărturisind cum au dat Ghenghii, logo-

---

[17] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 191, pp. 348-350

[18] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 143

fătului celui mare, parte din sat din **Lăleşti** şi parte din **Stoicanii**, ca să-i fie dreaptă ocină şi moşie”[19].

LĂLEŞTI

(„care acum se numeşte Posadnicii”,
comuna Frumușica, Botoşani).

1575, mai 17: Întărit de Petru voievod lui Toma Berheaci, al doilea pisar, care cumpără, cu 900 zloţi tătăreşti, de la Ionaşco, Toader, Zaharia, Sava, Sofica, Drăghina, Solomia, Dumitra şi Anghelina, copiii Iurşei, nepoţi lui Hilip, şi de la verii lor Eremia şi Odochia, copiii lui Andrei, Cozma, Ion, Lucaci, Simion, Matei, Marica, Ana, Antemia şi Anghelina, copiii lui Nicoară, şi Mărica, fata Anghelinei, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Stan Posadnicul, „din dresele ce-a avut strămoşul lor Stan Posadnicul de la Ilie voievod, din jumătate de sat **Lăleşti** pe Jijia, care acum se numeşte **Posadnicii**, două părţi, părţile de mijloc, şi cu loc de moară în Jijia… / însp Eremia şi sora lui Odochia, copiii lui Andruşco, au vândut toată partea părintelui lor, iar fraţii şi surorile Focşei dat-au lor a lor parte de ocină din alelalte ocini pentru ale lor părţi din Leleşti, care acum se numeşte Posadnici”[20].

---

[19] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 70, p. 107

[20] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 105-107

1587, ianuarie 17: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod Anghelinei, cneagina lui Opre postelnic, care cumpără, cu 500 ughi (ducaţi ungureşti), de la Măriica, cneaghina lui Dracsin pârcălab, fata lui Hrană vornic, nepoata Anghelinei, strănepoata lui Coste Posadnic, răs-strănepoata lui Fădor şi lui Stan Posadnic, „a patra parte din satul **Lăleşti**, ce acum se numeşte **Posadnici**, partea din mijloc dinspre cea din jos, care-i la Jijia, şi cu loc de moară… schimbătură mamei sale, cneaghina lui Hrană, cu vara ei Tudosia, iarăşi nepoată lui Coste Posadnic, pentru partea ei din **Zorilova** (Zorileşti, sat pe Prut şi pe Camenca, raionul Glodeni, Moldova)”[21].

1604, iunie 22: Întărit de Eremia Moghilă voievod Anghelinei Berheci „şi nepoţilor jupânului său Berheci, anume Fătul Mareş şi Fătul Harbuz din **Piticeani**”, care cumpără, cu 250 zloţi, de la călugării de la Aroneanul, „nescare părţi de ocină, ce i-au fost ei de cumpărătură, împreună cu jupânul ei Berheci, în satul **Posadnici**, pentru care Berheci a fost dat 250 zloţi tătăreşti, şi încă le-a mai fost dat o parte de ocină din satul **Piticiani** şi **Zlătar**, care se va alege partea Tomei Berheci logofăt; care parte de ocină a fost dată pentru sufletul fiului său Gavril mănăstirii… însă dânsa a fost răscumpărat-o de la călugări cu 100 zloţi tătăreşti”[22].

1626, septembrie 12: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Oprea, vătaful cel mare de **Hârlău**, de a cerceta pricina dintre Lucoci şi Gherghina din **Lătăi** (azi Câmpeni, Botoşani), „pentru o ocină de acolo, zicând

---

[21] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 113-115

[22] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 153-155

Lucoci că de veac Albul, tată-său, şi cu tatăl Gherghinei, ei au ţinut acolo moşie: tatăl lui Lucoci a ţinut 2 părţi şi tatăl Gherghinei a ţinut o parte. Acum Gherghina face lui împresurătură, de ţine în jumătate. Iar Lucoci s-a lăsat pe oameni buni, anume Roman din **Lăleşti** (lângă Câmpeni, Botoşani), Lupul din **Stroeşti** (sat pe Sitna, Botoşani), Berezan vătaful din **Nelipeşti** (Nălipeşti, lângă Câmpeni, Botoşani) şi Toader de acolo, Ionel din **Nemândri** (lângă Câmpeni, Botoşani) şi Lupul de acolo şi Gligorie din **Piciorogani** (lângă Prisăcani, Botoşani), şi cum vor ridica aceşti oameni cu sufletele lor, aşa să fie”[23].

1644, martie 31: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului Vișan, care primește ispisoc de întăritură pentru „două părți din **Lătăi** (azi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoșani), cumpărate de la Mărica și Bejan, din neamul lui Gheorghe Gherghina, și părțile lor din satul **Lălești** (lângă Vlădeni, comuna Frumușica, Botoșani), și alte părți ce-a mai cumpărat Vișan în sat în Lălești și în Lătăi, cu zapise din 7151 (1643)”[24].

LĂLEŞTI

(lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ).

1635, ianuarie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod Bogzei călugărul, care primeşte uric pentru „două sate, în ţinutul Neamţului, pe apa Cracăului, anume **Lăleştii** (lân-

---

[23] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 119, pp. 142, 143

[24] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 273, pp. 246, 247

gă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi **Căcăcenii** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), ce sunt amândouă într-un hotar. Iar hotarul Lăleştilor este din moara Căcăcenilor drept în drum, drumul târgului drept în dumbravă, prin dumbravă drept în jos, în lacul sec; de acolo, drept prin dumbravă în jos, până în drumul târgului, de jos, drept pe muchea dealului Zăpodiie, muchea dealului în jos, până în vadul Izvoarelor, din vadul Izvoarelor drept într-apa Cracăului, matca Cracăului în sus, până la moara Căcăcenilor. Iar hotarul Căcăcenilor este până în hotarul **Căuciuleştilor** (comuna Girov, Neamţ). / Care sate sunt vândute de răposatul Aron Vodă tătâne-său, Bogzei clucerul, pentru o nevoie ce a venit asupra ţării, de a dat tată-său, Bogza clucerul, două sute de galbeni roşii şi patru telegari suri-vineţi, de s-au dat mamei Hanului, că acele sate Lăleşti şi Căcăcenii au fost drepte domneşti"[25].

LĂLEŞTI

(lângă Igeşti, comuna Ţifeşti, Vrancea).

1640, iunie 27: Anghelina, femeia Petrii căpitanul, fata Neagului din Lăleşti, „neavând copii, din păcatele ei şi socotind împreună cu bărbatul ei Petre că n-au cui să rămână ocinile lor, au dat toată partea lor de moşie din satul **Lăleşti** (lângă Igeşti, comuna Ţifeşti, Vrancea) şi cumpărături ce au avut de la Mărghita, fata Căei, nepoata

[25] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 15, p. 18

lui Măteiaş, a patra parte din partea lui Măteiaş, şi altă parte, a lui Pătraşcu… cu vad de moară, cu case bune şi cu toţi pomii ce sunt pe locul casei, şi cu via cea bătrână, ce-i pe lângă case, şi cu pomătul din vie… sfintei mănăstiri Dobromirna, pentru sufletele lor şi ale părinţilor. Şi părinţii călugări să aibă a-i pomeni la sfântul pomelnic şi să le facă pamente din an în an… / Şi s-au iscălit popa Ursu ot **Stoeşti** (azi Bizigheşti, comuna Garoafa, Vrancea), Saia pitar, Dumitru Lungu, Mihul, Toader şi Istratie ot **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Pătraşcu cămăraş, Ioniţă Burnar ot **Igeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Mirăuţă Barta, Meletie şi Gheorghe ot **Şăndreşti** (lângă Pătrăşcani, comuna Ţifeşti, Vrancea)”[26].

LALOVA

(la Ghermăneşti, Vaslui).

1529, martie 16: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Pârvul, Ion şi Niacşa, feciorii Oanei Tălmaci, care primesc ispisoc pentru moşiile „tatălui lor Oană Tălmaci, din uric şi din dresuri ce au de la părintele domniei mele Ştefan voievod… un sat, anume **Ruseni** pe Tutova, trei părţi din satul **Davideşti** pe Berheci, unde a şezut David, părţile cele din jos ale satului **Simineşti** pe Tutova şi pe Bârlad, satul **Neagomireşti**¸unde a şezut Dragomir Petre, din sus de Criveşti, şi peste Prut, satul la Maluri

[26] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 380, p. 387

Tomeştii, cu moară, un loc în pustiu, din sus de Troian, pe Cahul, la fântâna Zeletinului, anume **Spriia**, şi pe Tutova, satul unde a şezut Mir, două locuri din pustiul Tecuciului, şi o selişte pe Dimaci, unde se cheamă seliştea **Lalova**, şi moară în Dimaci, şi altă selişte din pustiu, la **Olteni**, între Caloianu şi Naneştii, anume **Lungociul**”[27].

LALOVA

(pe Nistru, judeţul Chişinău, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Lalova**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[28], avea **toată suma caselor 13**. Rămân birnici 13. / **Birnici:** Toader / Tudosă Luchiu / Iftodi Laură / Vasili Potlog / Ioniţă Cazămir / Pavel, bejenar / Tănasă, bejenar / Toader Scumpul / Vasile fiul lui Stahi / Trohin, bejenar / Năstasă, bejenar / Dumitru, bejenar / Ilie Glană.

1904: „**Lalova**, sat în judeţul Orhei, volosti Izvoara, aşezat pe malul Nistrului, ceva mai sus de satul Stodolna, pe un mal abrupt şi sâncos. Are 155 case, cu o populaţie de 1.210 suflete, ţărani români”[29].

---

[27] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 16, 17

[28] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 463

[29] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 133

LĂNEŞTI

(sat lângă dealul Vasluiului, Vaslui).

Menţionat de Ştefan Tomşa voievod, în **28 februarie 1623**, când întăreşte moşia lui Sacotă medenicer, care primeşte uric pentru „un sat, anume Prigorceni, ce este în ţinutul Vasluiului, pe pârâul Sărata, cu iazuri şi cu loc de moară pe acel pârâu. Ci acel sat a fost a lui Ionaşco Bolea, vornic de gloată, şi la pierdut în hiclenie, când s-a ridicat cu Constantin voievod şi cu alţi pribegi ca şi el şi cu mulţime de leşi şi de cazaci asupra domniei mele şi asupra ţării domniei mele şi mare război au făcut cu domnia mea, la râul Jijia… Iar hotarul merge din dealul Vasluiului şi trece pârâul Sărata şi ajunge până la Glod; iar din sus iarăşi ajunge la hotarul dinspre Lăneşti, iar din jos, până la hotarul Strahoeştilor”[30].

LĂPUŞNA

(târg pe Cogâlnic, raionul Hânceşti, Moldova).

1634, octombrie 3: Zapisul lui Isaico şi al feciorului său Vasile, nepotul Eremiei, strănepotul Stancăi şi al lui Miron, al femeii lui Isaico, Varvara, în care mărturi-

---

[30] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 18, pp. 21-24

sesc că au „vândut ce am avut în sat în **Săoani** (lângă Şcheia, comuna Al. I. Cuza, Iaşi), ce sunt în ţinutul Romanului, pe Siret, a opta parte de casă, jupânului Lupul Prăjescul, drept 15 taleri, cu vad de moară pe Siret şi cu bălţi şi cu livezi… Şi într-această tocmeală au fost popa Ştefan, Vasile Benea şi Ursul diregătorul de **Hălăşteiani** (Heleşteni, comuna Heleşteni, Iaşi), Strătulat Dracea de **Sineuţ** (Sinăuţii de Jos, comuna Mihăileni, Botoşani), Vasile de **Tomeşti** (inclus în Iaşi) de la Prut, Ţuţurman de **Lăpuşna** (târg, raionul Hânceşti, Moldova), Ionaşco Năvală de **Soci** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), Petrea de **Miclăuşeni** (comuna Butea, Iaşi), şi mulţi oameni buni dimprejur megieşi”[31].

1637, februarie 4: Zapisul lui Simion, feciorul lui Lazor Tâlv, Ştefa, nepotul lui Lazor Tâlv, feciorul lui Toluntan, Sofronia, fata lui Pardos, şi Gligorie, feciorul lui Pascal, toţi din **Lăpuşna**, în care mărturisesc că au „vândut a treia parte din seliştea **Mlădineştilor** (Mlădireşti, lângă Lăpuşna, comuna Lăpuşna, raionul Hânceşti, Moldova), ce-i la ţinutul Lăpuşnei, pe apa Lăpuşnei, cu loc de iaz, lui Ştefan armaşului celui mare… Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea lui Cărăbăţi căpitanul, Costin sin (fiul lui) Potlog ot **Nimoreni** (pe Işnovăţ, comuna Nimoreni, raionul Ialoveni, Moldova), Procopie, Toader a Roabei şi Pătraşco Dublea ot târg **Lăpuşna** şi dinaintea a mulţi oameni buni”[32].

1671, august 8: Carte de împuternicire, dată de Duca voievod „egumenului de la sfânta mănăstire Golăi

---

[31] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 267, p. 298

[32] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 28, p. 29

şi a tot soborul să fie tari şi puternici a-şi lua de-a zecea din satul **Burnăreşti** de la călăraşii care vor fi venit de la **Lăpuşna** şi vor fi arat sau vor fi cosit la acel sat"[33].

1768, iunie: Hotarnica moşiilor **Boghiceşti, Târgul Lăpuşnei** şi **Spărieţii**, ale mănăstirii Ioan Zlataus din Iaşi, făcută de vornicul de poartă Carp Picioroagă şi de mazilul Simion Roadi Dial, din porunca lui Grigore Ioan Calimah voievod, care îşi încep cercetările din „locul **târgului Lăpușnei**, ce-l are cu ispisoc gospod (domnesc) și **Boghiceni**, ce-i are cumpărătură de pe la răzeși, care sunt lângă locul târgului Lăpușnei, pe Călmățui, și **Spărieții**, ce sunt iarăși lângă locul târgului Lăpușnei, care aceste două sate le-a cumpărat Sfinția Sa părintele Paisie arhimandritul, egumen de Sfeti Ioan, care părți de moșie a locului târgului Lăpușnei, fiindcă se împresurase de către unii și alții, poruncește Măriia Sa Voievodul ca, după cartea de blestem ce s-a făcut de către Pre Osfinția Sa, părintele mitropolitul chir Gavril, citindu-se întru auzul tuturor târgoveților din Lăpușna, şi a împrejurașilor, și, după cartea de blestem, pe mărturia și arătarea unor oameni bătrâni, pe unde s-ar dovedi hotarele vechi, pe acolo să alegem și să hotărâm atât locul târgului Lăpușnei, cum și alte hotare dimprejur, ce s-au arătat mai sus, care carte gospod de poruncă scria către Dariie Donici și către Dumitrachi vel serdar ca înșiși dumnealor să se scoale și să vină la hotărât, iar neputând veni dumnealor, să orânduiască pe un mazil din parte locului, pe cine or socoti că este om de ispravă, și fiindcă dumnealor au avut alte trebuințe ale ținutului, au rânduit pe Sfinție Sa Anthim, egumen de la sfânta mănăstire Sfeti

---

[33] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 98, pp. 124, 125

Arhanghel din Chișinău și pe Simeon Roade Dial mazil. / Deci, am mers întâi la moșia **Boghicenii**, ce este în fundul Călmățuiului, și am strâns și pe alți răzeși și împrejurași, anume pe preotul Ioan Boghian, ce a fost răzeș de Boghicenii, pe Grigori sin (fiu) Istrate din Costești, răzeș, pe Dănilă brat Istrati, răzeș, pe Iovul brat (frate) altui Istrate Ciobotariul, pe Manole Gotcă căpitan din Bujor, pe Constandin sin Gligoraș, călăraș din Borzești, și am purces, cu toții, a căuta semnele hotarului Boghicenilor, după un suret de hotarnică, ce ni l-a arătat Sfinția Sa egumenul, din velet 6997 (1489), ghenarie 9, și după arătarea răzeșilor, purcegând întâi dintr-o piatră hotar, ce am pus-o în capul moșiei din jos, în colțul dinspre apus, în fața Călmățuiului, la mijlocul Zăpodiei și în capul moșiei Oii, drept ruga văii Socilor, unde au dat seamă că a fost hotar vechi, și, de acolo, am purces drept la vale, înspre răsărit, la matca Călmățuiului, la lac, unde este și hotar vechi, din jos de lac, ce desparte locul târgului Lăpușnei, în jos, și Boghicenii, în sus, și de acolo, tot înspre răsărit, curmeziș tot alăturea cu locul târgului, peste deal, la Fântâna Mare, unde este hotar în deal, și de acolo, tot înspre răsărit, pe la capul Mladenului, la ruptură, în zarea Lăpușnei și din sus de ruptură este piatră hotar, și de acolo purcede în sus, tot zare dealului Lăpușnei, pe dinspre apus, și tot alăturea cu locul târgului Lăpușnei, până la Cuibul Brahnii, unde a fost și bour într-un stejar și au dat seamă că au fost și piatră hotar, lângă o beșică de moviliță, și acolo am pus piatră hotar, în movilița coastă Boghicenilor, și până acolo o mers tot alăturea cu locul târgului, iară de acolo a purces tot în sus, zarea Lăpușnei, alăturea cu Mlădineștii, prin Dumbravă și cu Trifeni, ce le zic acum Pașcanii, și tot

față Lăpușna, în sus, alăturea cu moșia Hâncului, cu Perienii, Săcărenii și cu Corneștii, tot în sus fața Lăpușnei, și trece printr-o limbușoară de pădure, și tot în sus, prin dumbravă, alăturea cu Dragomireștii, până unde se întâlnește cu fundul Bojorului, moșia Pitroșeni a mănăstirii Bărboiului, și acolo, în prăvalul apei în dumbravă, am pus piatră hotar, fundul și de acolo purcede drept în jos și cam la vale, prin dumbravă, pe prăvalul apei, alăturea cu Pitroșeni, drept în movila Petricăi, și de acolo, tot în jos, până în capul Dumbrăvii, într-o moviliță, și de acolo, tot în jos și la vale, cam pe costișă, tot alăturea cu Chetroșeni, și trece printre niște stejari și, unde se sfârșesc stejarii, este un cap de pisc, în costișă, și acolo am pus piatră hotar în coasta Boghicenilor, și, de acolo, tot în jos costișe, tot alăturea cu Pitroșeni, până peste o vâlcică cu stejari și în costișa din jos se sfârșesc Petroșenii, unde sunt și pietre hotare, una poprește pe Petroșeni, și alta caută în jos până la capul moșiei Mârzeștilor, și acolo am mai pus o piatră hotar, ce caută înapoi, la piatra ce am pus-o în pisc, în costișă, și de acolo merge tot în jos, alăturea cu capul Mârzeștilor, peste drum, la o piatră hotar vechi, ce este în capul unui pisc, care piatră desparte Mârzeștii de Boghiceni, și de acolo, tot în jos și cam la vale, și peste vale, și la deal, și peste deal, și iar la vale, peste drum și peste vale, și la deal, într-un pisc înalt, iar este piatră hotar, care desparte Mârzăștii de Boghiceni, și, de acolo, tot în jos, cam la vale, tot alăturea cu Mârzeștii, peste zăpodie, până într-o piatră veche, ce este în șleahul cel mare, ce este fundul Mârzeștilor, și de acolo, tot în jos, șleahul și cam la vale, tot alăturea cu Mârzeștii, până într-altă piatră, ce desparte Mârzeștii de moșia Oi și, de acolo, tot în jos și cam la deal costișa, fața

Călmățuiului, alăturea cu capul moșii Oi, și până în piatra ce am pus-o întâi, drept ruga văii Socilor, și acolo s-a încheiat hotarul moșiei Boghicenilor. / Deci vrând ca să ne apucăm și pentru **hotarul târgului Lăpușnei**, am strâns întâi pe târgoveții din târgul Lăpușnei, oameni bătrâni și tineri, cum și pe alți împrejurași, anume pe Pascal sin Isacă, om bătrân, Andrei Cârpă bătrân, Savin Podolanul bătrân, Apostul Țucă bătrân, Gheorghiță Munteanul, Neculai Ciobotariul, Ioniță sin Iosăp, Ioniță sin Cununii, Parfene Mârza, Stahi Codreanul, toți târgoveți din târgul Lăpușnei, și pe Savin, bătrân din Hăncești, ce a fost mai înainte și vornicel în târgul Lăpușnei, şi pe Antohi Grosul din Pășcani, și așa, fiind cu toții adunați, întâi le-am citit cartea de blestem, ca să mărturisească adevărul pe unde au apucat, din bătrâni lor, și știu că au îmblat hotarele locului târgului Lăpușnei din vechi. Și după cartea de blestem, am purces ca să ne arate locul târgului și am mers întâi la hotarul târgului din jos, pe apa Lăpușnei, în gura Negrii, și acolo ne-au mărturisit Savin Tabără ot Hăncești și Pascal sin Isacă cum că ei au fost față când a hotărât locul târgului Lăpușnei un Lupul Mataragiul, în zilele lui Mihai vodă Racoviță, care acel Lupul Mataragiul a adus pe un Antoni Mârza, din Țara Turcească, om bătrân. și pe un Grigorășcuț din Ciuciuleni, om bătrân, și pe Ștefan Vrabie din Drăgușani, bătrân, care fusese trăitor, mai înainte, aice, în Lăpușna, și așa au arătat acei oameni bătrâni, atunci, că așa au apucat din bătrâni lor, că hotarul târgului Lăpușnei merge din movila Horjii, ce este în șesul Lăpușnei, lângă Gloduri, și trece drept peste apa Lăpușnei înspre răsărit, și drept în gura văi Negre, și, după arătarea acelor oameni bătrâni, atunci, așa ne-au arătat și ei acum, fiindcă ei au fost,

atunci, împreună cu Lupul Mataragiul, la acea hotărâre și de acolo apuca drumul Măjilor drept la deal înspre răsărit, alăturea cu Mărgilații, până în vârful dealului, într-o moviliță, și tot înspre răsărit, tot drumul Măjilor și alăturea cu Cărpenenii, ce sunt dinspre Sărata, și tot înspre răsărit și peste dealuri, în curmeziș pin dumbravă și alăture cu Rediul Nantu, pe din sus, și tot înspre răsărit și la vale, și peste Sărata, alăturea cu Merișeni, până în vârful dealului, deasupra Caprii și deasupra Zgârcului, și acolo, în vârful dealului, am pus piatră hotar colți și, de acolo, merge drumul în sus, pe muchie, pe deasupra Zgârcului, până în fundul Zgârcului, în deal, în Poeniță, unde vine drumul Lăpușnei și merge la Hăncești, și în margine drumului dinspre Zgârcă, am pus două pietre colți, înăuntru, în moșia târgului, și de acolo, drept înspre răsărit, la vale, prin pădure, prin Lacul Negru, și la vale, peste câmp și peste valea Nemesnicului, pe la Fântâna lui Maftei, și lângă fântâna de la deal s-a pus piatră hotar, și de acolo, la deal, înspre răsărit, până în vârful dealului dinspre Cogâlnic, și alăturea cu Iurieștii, și în deal am pus piatră hotar, și de acolo, drept la vale, pe Cărările Nante, înspre răsărit, până în apa Cogâlnicului, la iazul Iurieștilor, și de acolo, drept în sus apa Cogâlnicului, până în moșia Cărăbățului, și, de acolo, taie drept înspre apus, pin ruga văi Fânațului, alăturea cu Cărăbățul, la deal, pin pădure, până în vârful dialului, și, de acolo, apucă zare dealului drept în sus, până în hotarul Spărieților, și de acolo purcede drept la vale, înspre apus, înspre târgul Lăpușnei, pe deasupra Ciocârlanului, unde este și hotar vechi, și tot înspre apus, alăturea cu Spărieții, până la ruptura Făureștilor și este hotar vechi, și de acolo purcede zarea dealului Făureștilor, în sus tot alăturea cu Spărieții,

până în zarea dealului Dezbrăcății, și este hotar vechi, și de acolo face drept la vale, înspre apus, până în matca Făureștilor, și este hotar vechi, în matca Făureștilor, unde se desparte locul târgului de Conojeni, și de acolo, tot înspre apus și la deal, până în zarea dealului Lăpușnei, la o movilă, și am pus piatră hotar, unde au dat seamă că a fost hotar vechi, și de acolo, drept la vale, înspre apus, la apa Lăpușnei și în malul Lăpușnei dinspre răsărit au dat seamă că a fost hotar vechi, dar nu s-a găsit, și acolo am pus hotar, care desparte locul târgului de Mlădinești, și de acolo, peste apa Lăpușnei, drept la deal, în capul dumbrăvii, unde au dat seamă că a fost și bour într-un stejar, unde se cheamă la Cuibul Brahnii, într-o piatră hotar, ce este în coastele Boghicenilor, într-o moviliță, și de acolo purcede zarea dealului Lăpușnei, în jos, alăturea cu Boghicenii, până la ruptura unde este și piatră hotar, din sus de ruptură, și de acolo taie drept înspre apus, prin capul Boghicenilor și prin capul Mladinului, pe la Fântâna Mare, și tot înspre apus și la deal, și în dial este hotar vechi, și de acolo, tot înspre apus și tot alăturea cu Boghicenii, drept la ruga văi Socilor, unde se coboară drumul și, la vale, la matca Călmățuiului, la lac, și din jos de lac este hotar vechi, și peste matca Călmățuiului, tot înspre apus, în costișă, la o piatră ce este în capul moșiei Oii, drept ruga văii Socilor, și di acolo purcede drept în jos costișa, alături cu capul Oii și până într-o piatră, ce s-a găsit în costișă, în care piatră este cruce săpată într-însa, care desparte moșia Oii de Strâmbeni, și este și alt piatră, ce este colț și fund Oii, și de acolo purcede tot în jos, alăturea cu Strâmbenii și cu Horjești, și peste Călmățui, înspre răsărit, pieziș peste dealuri, până la apa Lăpușnei, la movila Horjii, drumul până la Gloduri, la matca

Lăpușnei, de unde am purces întâi, și așa s-a încheiat tot locul târgului Lăpușnei. / Deci, vrând să hotărâm și **Spărieții**, am strâns pe răzeși și pe alți împrejurași, anume pe Savin Tabără, Pascal sin Isacă, Pavăl Buruian din Drăgușeni, Sandul Mălai Rău ot tam (de acolo), Niță sin Vasile ot tam și Ilia Buruian ot tam (din Drăguşeni) și alții, care sunt arătaţi la hotarul târgului, și am purces întâi din hotarul Dezbrăcății, ce este în zarea dealului care desparte moșia Conojenii de Spărieți și de locul târgului, și de acolo purcede drept în jos, înspre târgul Lăpușnei, la vale, muchia pe deasupra Făureștilor, prin ruptură și din deal de ruptură este piatra hotar vechi, și, de acolo, drept înspre răsărit, pe podiș, până deasupra Ciocârlanului, și de acolo apucă drumul dealului înspre răsărit, până deasupra Ciolanului, și de acolo apucă drept în sus dealul pe deasupra Ciolanului, până într-o poieniță, și tot în sus, până în dumbrăviță, și tot pe deasupra Ciolanului și pe câmp, pâră în fundul Ciolanului, și acolo, din jos de drum, este hotar vechi, care desparte Spărieții de Conojeni, și de acolo purcede drept la vale și cam pe podiș, înspre apus, alăturea cu Conojenii, și merge tot înspre apus și alăturea cu Conojenii până în hotarul de deasupra Dezbrăcaţii, de unde am purces întâi, și așa s-a încheiat și hotarul Spărieților, cu semnele de mai sus arătate"[34].

1774, iunie 5: Satul **Lăpuşna**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Cogâlnicului, după recensământul lui Rumeanţev[35], avea **toată suma caselor 78**. Scădere rufeturi 11: 5 scutenici ai lui Iacovachi Păun, 1 scutenic al

---

[34] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 186, pp. 217-222

[35] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 446, 447

Lupului, 7 scutenici ai Hâncului, 2 popi, 2 diaconi, 2 femei sărace. Rămân birnici 67. / **Birnici:** Ștefan, muntean / Ioniță Cârpă / Gheorghe Pârău / Ion Pârău / Levinte Pârău / Macsin / Ioniță Alecsa / Vasilachi Acucoanei / Iftime, solonar / Stanciul, muntean / Gheorghe, rotar / Antohi, văcar / Ștefan Trifan / Lupul Podolianu / Grigoraș Frija / Ioniță, croitor / Nicolai, scutelnic Hâncului / Ioniță, scutelnic Hâncului / Vasile, scutelnic Hâncului / Stihi Codrian / Ilie Frija / Andrii, scutelnic Hâncului / Toader / Andrii Bârdan / Ichim Bârdan / Mărdari Bârdan / Andrii Tătăruș / Ioniță Tăsăuță / Gavril Lovanu / Tănase Nicolai / Maftei Ipate / Pascal Tănasă / Ambrohi Iordachi / Pintilii Cârcodel / Gheorghiță Poșleț / Hilimon Bârdan / Gheorghiță, dascălu / Grigoraș Irade / Constandin, cojocar / Ioniță, scutelnicu / Toma, muntean / Gheorghiță, văcar / Vasile, rusul / Nicolai a Căsandrii / Vasile Tiron / Gherman Iovul / Sandul Sărav / Ioniță, scutelnic Hâncului / Grigoraș Codrian / Antohi Barbărasă / Mafteiu, scutelnic Lupului / Sofroni / Gavril, croitor / Lupul Pârău / Grigoraș Iovul / Ioniță Iosip / Constandin Gotcă / Vasile Gotcă / Vasile Barbărasă / Gavril Macari / Ursul Grosul / Nicolai Macari / Dumitrașco, scutelnic / Constandin, păscar (pescar – n. n.) / Roman Barbărasă / Silii, croitor / Nani Frige / Nicolai Dumitru, scutelnic / Stoian, sârbul, scutelnic / Leiba, jidov, scutelnic / Ioniță a Catrinii, scutelnic / Andrii, cioban, scutelnic. // **Rufeturi:** Popa Pricopi / Popa Vasile / Ștefan, diacon / Grigoraș, diacon / Preoteasa săracă / Marie, babă săracă.

1904: „**Lăpușna**, sat în județul Chișinău, centrul administrativ al volostei cu același nume. E așezat în valea Lăpușnei. Are 573 case, cu o populație de 3.427 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; școală de fete,

cu o clasă, unde se învață numai rusește; o fabrică de cărămidă. Satul, cu proprietățile sale, se împarte în trei părți: **Todei-Lăpușna** aparține lui Toma Tomuleț, care posedă 758 deseatini, iar țăranii români au pământ de împroprietărire 736,5 deseatini; **Făurești-Lăpușna**, proprietară Lisaveta Tomuleț, care posedă 679 deseatini, iar țăranii au pământ de împroprietărire 728 deseatini; **Mladino-Lăpușna**, a boierilor Grigorie și Gheorghi Tomuleț, care are 581 deseatini, țăranii au 880 deseatini; și **Ruși-Lăpușna**, proprietar Gheorghe Tomuleț, care posedă 668 deseatini, iar țăranii au 715 deseatini"[36].

LĂPUŞUL DE SUS

(lângă Bârsăşti, Vrancea)

1735, ianuarie 28: Ispisoc de judecată de la Constantin Neculai (Mavrocordat) voievod, după ce „s-au pârât de faţă Simion Daburlea, Miron Bahmet şi alţi fraţi ai lor **Bârsăşti** cu Gavril Grosul, Enachii Codănoiul şi **Spineştii** pentru muntele ce se cheamă Lapăşul de sus din Vrancea, de la ţinutul Putnei, zicând Enachi şi cu Gavril Grosul cum că la acest munte ar fi ei moşineni, scoţând nişte hârtii vechi, care, cercându-se la judecată, s-au aflat fără nici o temelie, nişte hârtii răsuflate, iar Simion Darbulea şi cu Miron Bahmet au arătat bună dovadă o mărturie de la Miron Dima, ce a fost vornic de Vrancea,

[36] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 134

din veleat 7241 (1733), iunie 5, scriind şi adeverind că, fiind orânduit la această judecată Iordachi Cantacuzino vel vornic, la domnia lui Mihai vodă, a strâns mulţi oameni bătrâni vrânceni, la **Ţâfeşti**, şi… luând seama cu amănuntul, s-au găsit moşineni în **Lăpuşul de sus** Bârsăneşti, care se împart pe 11 părţi: Dabulea, Cuzbă, Petreman, Nistor Pâcală, Vătavul, Niagul, Burtă, Stan, Beza, Ivan şi Drumei, iar Gavril şi Enachi Codănoiul n-au nici o parte… şi i-am dat rămaşi”[37].

LĂRĂUNTEŞTI

(lângă Burueneşti, Neamţ).

1626, aprilie 20: Zapisul lui Hadâmbul, feciorul Armancăi, prin care mărturiseşte „cum am vândut eu jupânului Lupului Prăjescul patru pământuri din sat din **Druleşti** (lângă Burueneşti, Neamţ), cu loc de casă în vatra satului şi cu iaz în valea satului, şi cu bălţi ce vor fi… drept 10 taleri bătuţi. Şi aşijderi şi noi, sătenii din Druleşti, anume Gligorie Giuncul, Ionaşco Floare, Ionaşco ai Cârstoe, Măşanul, fratele lui Coiliţă şi Pănteleiu am vândut noi jupânului Lupu Prăjescu două pământuri, ale lui Pătraşco, feciorul lui Parpaloc… drept 3 taleri bătuţi şi 8 potronici. Şi aceşti bani i-am dat pentru dajde. Vândutam dinaintea preotului, lui Dăvid, Simion, Lupul ţârcovnic şi Dumitru din **Miclăuşeni** (aproape de Roman, Iaşi),

[37] Sava, Aurel V, *Documente Putnene,* I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 113, pp. 73, 74

a lui David din **Lărăunteşti** (lângă Burueneşti, Neamţ)”[38].

LARGA

(pe Tazlăul Mare, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Larga**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, sat răzeşesc, avea, după recensământul lui Rumeanţev[39]**: Toată suma caselor**: 17. Scădere rufeturi, însă 2: 1 diacon, 1 femeie săracă. Rămân birnici 15. / **Birnici:** Andreiu Ciosul / Grigoraş Şoşa / Vasile Merluşcă / Ilie Năsturoiu / Ion Roma / Gligoraş /Lazăr Meşter / Ion Anton / Sămion Frunză / Gheorghi, muntean / Vasile Cujul / Andreiu, bejenar / Pinteleiu Şoşa / Gligori Argint / Vasile Ştirbul. // **Femei sărace:** Iana, femeie săracă. // **Rufeturi:** Diaconul Guriţă.

1901: „**Larga**, sat în judeţul Bacău, plasa Trotuşul, comuna Dofteana, situat pe un şes larg, ce se întinde de-a stânga Trotușului și pe pârâul cu același nume, la 3 km de satul Dofteana. Are o populaţie de 115 familii sau 502 suflete; o casă boierească; o biserică, clădită în 1790 de Costache și Maria Ghica, în unire cu preotul Bartolomeu, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi; 3 cârciumi.

[38] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 46, p. 64

[39] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 321

Vite: 8 cai, 312 vite cornute, 49 porci și 48 capre. Pe teritoriul cătunului se găsesc 3 herestrae de apă”[40].

LARGA

(ţinutul Grecenilor, Cahul, Moldova).

1774, iunie 12: Satul **Larga**, ţinutul Grecenii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[41]**, toată suma caselor: 104**. Scădere rufeturi 89: 1 preut, 1 țigan, 7 văduve, 80 poştaşi de la Badicu. Rămân birnici 15. / **Poştaşi:** Petco, vornic / Simion, vătăman / Tiron / Ştefan Murgoci / Apostul Mălairău / Gligore Fone / Simion, beşliu / Ioniţă Ghione / Grigorie Mălairău / Damaschin / Fone / Avram Popliaucă / Simion Dandeş / Crăciun Pahole / Sandul, cioban / Antohi Şerbul / Ion Bălan / Gheorghe Crudu / Ilie Jâtcu / Andronachi Pavălucă / Ion Scurtul / Stratul Ţâple / Vasile, cojocar / Sârghie, sârbul / Petre Gociul / Vasile Bostan / Vasile fiul popii Năstasă / Vasile Cioroiul / Constantin Ciortan / Macoveiu / Enachi Stari / Antohi Enachi / Nistor Băltaga / Vasile a Ilincăi / Toader, cioban / Gavrilă Vacăgrasă / Ioniţă Crudul / Chiriac Tidvă / Ion Schiţan / Antohi Stratul / Gligoraş Tănasă / Antohi, cioban / Ion Lungul / Echim, bejenar / Gavriliţă, dogar / Miron Angheluşăi / Petre Ţurcan / Sandul Colibă / Lefter, dogar / Lupul Negrul / Ion Anghel

[40] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 136

[41] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 219, 220

/ Dumitru Corheci / Neculai Strânbeiu / Ghiorghi Ciortan / Grigore Hâncul / Alicsandru Gligore / Ion Nechita / Ştefan Postolache / Miron, dogar / Ion Cărăul / Miron Bâzul / Neculai a Lupoaei / Ion Mânăscurtă / Gavril Cucul / Constantin Stratul / Neculai, dascăl / Pavel Tiron / Dumitru Strâmbeiu / Ioniţă Chipar / Ion Scurtul / Constantin, chihae / Un văcar / Un văcar / Tiron Ciolaca / Ştefan Purice / Ghiorghiţă Ilisăi / Ştefan Macoveiu / Antohi Stratul / Apostul Vicol / Constandin Murgoci / Neculai fiul lui Popleucă / Sălăvăstru fiul lui Gligore / Sava Manole / Manole frate lui Enache / Andrei Vacăgrasă / Ghiorghe Crudul / Andrei Titicul / Ion frate lui Buruiană / Alicsandru a Tănăsoai / Gligoraş a Tănăsoai / Antohie al lui Lăpuşnian. // **Rufeturi:** Popa Toader / Ion, ţigan dumnealui vistiernicului Ioniţă Canta.

1904: „**Larga**. Sat în judeţul Ismail, într-un hârtop din stânga văii Halmaj. Are 197 case, cu o populaţie de 1.503 suflete; biserică; 210 cai, 517 vite mari, 200 oi; trei mori de vânt. Sunt vii şi grădini cu pomi”[42].

LARGA

(raionul Briceni, Moldova).

1770-1772: Satul **Larga**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[43], **toată suma caselor: 140**. Scădere rufeturi 140: 3 popi, 1

[42] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 134

[43] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 174-176

dascăl, 136 călăraşi. / **Călăraşii**: Crăciun / Ion, văcariu / Gheorghe / Toader fiul lui Crăciun / Iacob nepot lui Crăciun / Sârghie cumnat lui Crăciun / Isac Panțuda / Toader Poiană / Vasile, ungurian / Ion, cojocar / Iftimie, herghelegiu / Ioniță Mahmut / Gheorghe Bărdăhan / Vasile fiul lui Velicico / Ioniță Lătin / Mihălachi fiul lui Efrotia / Ion frate lui Pricopie / Ion fiul lui Velicico / Ștefan Cotu / Toader, lipcanul / Ion al odagiului / Hilip al odagiului / Mihalache al lui Efrotia / Pricopie, câșlari / Vasile Mititelul / Toader fiul lui Roman / Ion, argat / Dumitraș Puguriță / Grigore Gione / Lupul Ghimpul / Pavel Ghimpul / Vasile Tăbarciu / Gavril cumnat Tăbarcei / Vasile Hațapui / Ștefan Catana / Gheorghe Giosan / Gheorghe Bulgari / Pavel fiul lui Bulgari / Timofte, cojocar / Acsănti, pas / Lupul, pas / Grigoraș Neculi / Ioniță Ghiholan / Vasile Ghiholan / Vasile fiul lui Toader / Toader Ghiholan / Vasile, argat lui Iftimie / Grigore Marconici / Nicolae, scutar / Grigore Puzdria / Mihalache Budur / Antohe, vătăman / Dămian, cibotar / Nichifor, cibotar / Ionașco / Ion Obadă / Gavril / Tudose Părghecul / Gheorghe al Gafiței / Ștefan, vătăman / Lupul Fele / Tănase Șchircă / Hlicu, rusul / Dumitrașcul, rus / Petre nepot lui Briciag / Toader Cotruță / Gheorghiță / Toader Băgan / Alecsandru cumnat lui Gavril / Gavril / Ioniță al lui Tăbârcic / Lazăr nepot lui Alecsandru / Iftimie fratele lui / Ion Lungul / Ștefan fiul lui Căzacul / Iftimie fiul lui Căzacul / Simion Căzacul / Toader, cioban / Miru / Toader, pas / Iftimie al lui pas /Mihai fiul Chicăi / Precup / Petre Tăgadă / Simion / Onofrei fiul lui Anton / Dumitrașcu fiul lui pas / Irimia fiul plăcintariului / Vasile al lui Ciumaș / Toma Ciumaș / Vasile Borodian / Luca fiul lui Ciumaș / Grigore Borodian / Hrincul / Gavril

Tăgadă / Vasile Tăgadă / Gheorghe Căbare / Nicolae fiul lui pas / Timofte, herghelegiu / Varlan al lui / Anton, morar / Tănase Țibuliac / Vasile Țibuliac / Toader, cojocar / Vasile Țibuliac / Pătrașcul / Toader Amorțitul / Vasile Trântifusu / Vasile Savin / Toader, cioban / Andrei Mândrul / Mihai Floria / Ilașcul fratele popii / Fodor, văcar / Acsinte Harțicu / Ion Gogul / Toader Dorohocian / Pavel Dorohocian / Mihalachi cumnatul lui / Miron Dorohocian / Nicolae cumnatul popii / Lupul Ionel / Vasile al lui Ionel / Lupul fiul lui Vasile / Tănase Grecian / Ion Breha / Vasile Breha / Gheorghe Breha / Luca Breha / Iacob Breha / Toader Hrinciol / Ion Dorne / Dumitraș al lui Tiron / Tiron / Miron Harțapuș / Mihălache fiul lui Tiron. // **Preoții și dascălii**: Popa Toader / Popa Vasile / Popa Toader / Ioniță, dascăl.

1904: „**Larga**, sat mare în judeţul Hotin, aşezat pe pârâul Larga, la 5 km de staţia căii ferate Larga, de pe linia Ocniţa-Noua Suliţă. Prin sat trece şoseaua dintre Briceni şi Hotin. Face parte din volosti Lipcani. Are 317 case, cu o populaţie de 3.142 suflete de ţărani români; două biserici; şcoală elementară a Zemstvului, frecventată de 61 elevi din 148 copii în vârstă de şcoală; 451 vite mari, 248 cai, 431 porci, 170 oi. Împrejurul satului sunt grădini şi livezi”[44].

[44] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 134

LĂRGĂŞENI

(sat pe Berheci, aproape de Tecuci, Vrancea).

1728, august 13: Porunca dată de Grigore Ghica voievod marelui stolnic Costachi, după ce „s-au jeluit preotul Sava din **Ciorăşti**, preotul Lupul, diaconul Vasile Başok şi Tacul pe Tofan, egumenul mănăstirii Corni, zicând că, având ei un unchi călugăr acolo, el şi-a dat partea lui de moşie din **Lărgăşiani** sfintei biserici, şi a fost alt egumen grec, şi a tot stăpânit mănăstirea acea parte până acum, când Tofan egumenul a vândut părţile mănăstirii şi a vândut şi părţile celorlalţi fraţi lui Ştefan Catargiul. / Deci să le iei dumneata seama cu bună dreptate şi de vei afla că a vândut egumenul şi părţile altor fraţi, să caute Catargiul să-şi ia banii de la călugăr şi oamenii să-şi stăpânească moşia”[45].

1774, iunie 26: Satul **Lărgăşeni**, ce au fost scutelnici ai spătarului Conachi, ţinutul Tecuciului, ocolul Berheciului, după recensământul lui Rumeanţev[46], avea **toată suma caselor 129**. Scădere rufeturi 34: 1 vornic, 7 nevolnici, 1 dascăl, 12 slugi, 1 mazil, 3 văduve, 1 bejenar, 7 popi şi diaconi, un flăcău cu capul. Rămân birnici 95. / **Birnici:** Năstasi Zgancia / Ion, argat / Ştefan sin (fiu) Ignat / Onică, văcar / Ifrim fiul lui Ioniţă, viziteu / Pascal Loghin / Apostol Vezurian / Mihai fiul lui Ignat / Neculai, ciubotar / Vasili Zgancia / Andronachi, chelar /

---

[45] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 8, 9

[46] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 592-594

Pavăl, muntean / Petria fiul lui Gania / Ioniţă Tiron / Dragomir, muntean / Mihălache Ţugule, grădinar / Stan, cârciumar / Vasili, porcar / Dumitru Crăciun / Vasili Toderiţă / Toader Lehăcian / Drăghici Mărginian / Stan, muntean / Preda, croitor / Ştefan zet (ginere) lui Preda / Simion, grădinar / Vasili Calmul, grădinar / Opria fiul Lupoai / Ion Bocănială / Vasili, torcar / Toader Prutian / Ion Cacere / Simion Calmul / Vasili, vărzar / Ion, bivolar / Constantin Roiul / Iuraşcu, olar / Ion Vălachi / Lupul Cărăbăţ, blănar / Constantin Vălachi / Neculai, ciubotar / Gheorghi Brânză / Năstasii fiul lui rotar / Vasili al lui Năstasă, rotar / Vasili fiul lui Năstasă, rotar / Ştefan Raneş / Vasili Raneş / Neculai Floria / Ion Calanpod, stoler / Ioniţă, vezeteu / Toader, ciubotar / Irimia Toporaş / Panhilii Buiac / Sandul Dorul / Ştefan, ciubotar / Mihălachi Toporaş / Ion Toporaş / Irimia Cârcei / Neculai Capot / Nistor Toporaş / Sandul Toporaş / Constantin Hanganul / Enachi, petrariu / Constantin Cârcei, croitor / Dumitru, cărămidar / Toader Ursul / Toader Negru / Strătulat Coaialbi / Constantin Cornilă, ce a fost birnic la Căuia / Ioniţă Blaga / Sandul Măstăcan / Toader Tufă / Ion, cârciumar / Constantin Carciga / Ştefan Măstăcan / Sârghii Măstăcan / Vasili, puşcaş / Savin Titiuţi / Vasili Borşan / Gheorghi Borşan / Pavăl Copoiu / Zaharia, brat (frate) lui / Stoica, rotar din Plopasca / Mihăilă, cioban ot tam (de acolo) / Gavril, torcar, de acolo / Costantin, rotar, de acolo / Stan, fratele lui Stoica, rotar de acolo / Chiriac, holtei cu mamă / Ioniţă, holtei cu mamă / Simion, pas al dumisale spătarului Conachi / Andronic Patcaş, ce a fost birnic la Căuia / Lupul Diia, ce a fost la Umbrăreşti. // **Rufeturi:** Costantin Stup, vornic / Savin Butuman, nevolnic / Mihălachi, dascăl / Petcu Arnăut, sluga

dumisale spătarului Conachi / Gheorghi Stup, vătav, tij (la fel) / Eni Arnăut, la fel / Gavril, la fel / Pavăl Floria, la fel / Condurachi Obreja, la fel / Ştefan Adam, la fel / Ion Neghină, la fel / Enachi, bărbier, la fel / Ştefan Chiper, la fel / Ioniţă Popa, la fel / Timofti Ivan, la fel / Iacomi, nevolnic / Crâstia fiul lui Costantin Strătilă, mazil / Costantin Ciper, nevolnic / Radu, muntean, nevolnic / Ioana, văduvă / Baba Maria / Baba Dumitra / Toader Măstăcar, nevolnic / Toader, tăbăcar, nevolnic / Ion, puşcaş, nevolnic / Radu, butnar, al dumisale stolnicului Iamandi din Tutova /Popa Neculai Tătaru / Diaconul Apostol din Neguleşti / Diaconul Todori de acolo / Diaconul Ion din Obârşia / Diaconul Toader de acolo / Popa Ion Berbec / Diaconul Vasile Berbec / Costantin, mătăsar, cu capul.

1901: „**Lărgăşeni**, sat, făcând parte din comuna Negulești, plasa Berheciul, judeţul Tecuci. E situat la sudul comunei, la 8,5 km de Negulești. Are o populaţiune de 45 familii sau 129 suflete; locuiesc în 44 case. Are o biserică, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, făcută de vornicul Costache Conache, la 1785, după cum se vede dintr.un pomelnic. În clopotniţă se află o piatră frumoasă, pe mormântul lui Gavril Conache şi a familiei sale. Pe clopot se află inscripţia: *Auzi, Doamne, glasul robilor tăi Gavriil şi soţiei sale Maria*”[47].

[47] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 145

LĂRGENI

(satul Sângureni, lângă iezerele Gemene,
„unde a fost casa lui Oanea Lărgeanul”,
comuna Larga Nouă, raionul Cahul, Moldova).

1437, ianuarie 8: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Moldoviţa, care primeşte uric pentru „satele anume: **Sângurenii**, care sunt în ţinutul Chigheci, şi poiana lui Brumar, cu fântânile, anume cu fântânile: Fântâna Mesteacănului şi două fântâni la obârşia Suhăi, şi o prisacă unde a fost prisaca lui Brumar, şi, pe Prut, un iezer, anume Blisceatul şi cu Blisceţelul, iezerul cel mic, şi, mai sus de iezerul Blisceatul, alt iezer, anume Budoele, şi alt iezăraş, Secriiul, şi o gîrlă care este în cotul Prutului şi se varsă în iezer, şi o gârlă care se cheamă Gârla Bulhacului, şi altă gârlă, care iese din iezer în jos până la pod, şi un sat la Cârligătura, anume Bălţaţii (toate lângă Chircani, în aceeaşi comună). Şi, de asemenea, s-a sculat Ivaşco Armencici, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, de bunăvoia sa, şi a dat sfintei noastre mănăstiri de la Moldoviţa jumătate de sat din Ostăpceani, partea de sus, unde a fost Ostapco vătăman, la Turia, în ţinutul Iaşi”[48]. Hotarele, din veac.

1575, septembrie 12: Zapis de mărturie de la marii boieri, de la Mandre vătaf şi de la fraţii Crăciun şi Bote din Briţcani, scriind despre cum „a venit Gavre a lui

[48] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 189, pp. 281-283

Călcăiu din Briţcani şi a vândut a patra parte din satul **Briţcanii** lui Filip din **Lărgeni**, hotărâtă din Hălmage până la Prut, şi dinspre iezerul ce se cheamă Gemenele, şi din ostrov şi din coate coteţele, şi cu loc de fânaţ pe marginea Prutului, şi pe toate a dat Filip 3 iepe cu mânz, 24 zloţi şi o dulamă de postav”[49].

1635, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gligori Ureche, feciorul lui Nistor Ureche, care primeşte uric „pe satul **Lărgenii** (Larga Veche, comuna Larga Nouă, raionul Cahul, Moldova), la Prut, în gura Lărgii, unde a fost casa lui Oanea Lărgeanul, ce l-a cumpărat Gligori Ureche de la toţi nepoţii, strănepoţii şi altă seminţie ce s-a tras din Lărgeanul şi dintr-alţi fraţi ai Lărgeanului, din drese ce-au avut ei de la Bogdan Vodă”[50].

LĂRGENI

(Vaslui).

1661, octombrie 6: Dămian, feciorii lui Tanasie, Constantin şi Gavril, Marco şi femeia lui Vastea, care este sora lui Dămian, feciorii lor şi Alexandru cu femeia lui Arsenia dăruiesc hatmanului Neculai Racoviţă „toată partea noastră din satul **Bobuşeani** (Băbuşeni), cu vad de moară în gârlă, pentru un bine ce mi-a făcut dumnealui…

[49] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 63, 64
[50] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 223, p. 264

dinaintea lui Pană pârcălabul, Cărăiman căpitanul şi Andrei vameşul de Fălciu, Paşcan izbaşa ot **Cărhăneşti**, Rusul izbaşa ot **Lărgeni**, Burlan ot **Băleşti**, Vasile ot **Ghermăneşti**, Necula ot **Peiceşti**, Lepădat şi călugărul Ilie ot **Vădeni**, părintele Calin vornicelul de **Gurbăneşti**, Vicol feciorul Gligorcei de **Şolomoni** şi alţi mulţi oameni buni”[51].

LARGUL

(lângă Pipirig, Neamţ).

1774, iunie: Satele **Largul** şi **Galul**, ţinutul Neamţului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[52], aveau **toată suma caselor 42**. Rămân birnici 42. / **Birnici**: Costantin Tătaru / Crăciun Tătaru / Vasile Oniga / Nistor sin (fiul) lui / Lazor Coşofruţă / Lazor Gălbaz / Toader Coroma / Chiruţă / Gheorghe zeu (ginere) Spătarului / Ion, dascăl / Lazor Spătaru / Andrei, ciobotar / Ion Tătaru / Gavril Tătaru / Toader Tătaru / Luca Tătaru / Toader Târşe / Toader Dumbrăvan / Sava, vornic / Ioniţă, fiul lui / Gavril Savin / Petre fiul lui Savin / Ursul Leţa / Gavril Sile / Vasile, ungurian / Gavril, topolician / Toader Hogia / Petre Marco / Nastasie Feteloae cu holtei / Stratu, topolician / Ion, topolician / Crâste Feteleu / Petrei fiul Crâstii / Toader fiul lui Crâstian / Crăciun

[51] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 85

[52] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 22, 23

Feteleu / Ion Rusa / Toader, topolician /Gavril, topolician / Petre, topolician / Zaharie, ungurian / Toma, ungurian / Gavril Ţâfoi.

1901: „**Largului** (**Gura**), sat în judeţul Neamţ, plasa Piatra-Muntele, comuna Călugăreni, situat pe stân-gă pârâului cu același nume. Are o populație de 132 familii sau 420 suflete. Comisul Mihalic de Hodociu zice că, în apropierea acestui sat şi a râului Bistriţa, din sus de Pârâul Vârlanului, pe moșia Hangul, se găsește cărbune de pământ răşinos, de formaţia cea mai veche (Houille Coal, Fasrig Harzige-Steinkohle), de o calitate mult mai bună decât acea ce se găsește la Comănești, Baia, Casca și Joldăneşti”[53].

LASLĂOANI

(azi Zagarancea, comuna Bereşti,
raionul Ungheni, Moldova).

1490, octombrie 14: Întărit de Ştefan voievod, acestor „adevărate slugi ale noastre, Iurşa şi nepotul lui, Iliaş Saula, nepoţii lui Stoian Procelnic cel bătrân, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, pe care le-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic cel bătrân, de la bunicul nostru, Alexan-

[53] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 138

dru voievod, satele la Cârligătură, anume: Procelnicii, unde a fost curtea bunicului lor Stoian Procelnic, şi Bogdăneştii, şi Hovceştii, şi Medelenii, şi Nedeianii şi Bogheasa, şi, pe Bahlui, unde a fost Dragoş, şi moara pe Bahlui, şi, pe Jijia, Lazorenii, unde a fost Rosneag, şi Procelnicii, şi moara pe Jijia, şi Cozmeştii, şi Oişanii, şi, peste Prut: Laslăoanii, la gura Hlabnicului, amândouă cuturile, şi Negoeştii, şi Stancăuţii, şi Scutureceanii, şi Cernăteştii, şi Găurenii, şi Deleştii, la gura Delei, amândouă cuturile… Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru aceste sate, acel privilegiu a pierit de turci, cum ne este cunoscut nouă şi boierilor noştri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pârască, nici să dobândească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci”[54]. Hotarul, din veac.

LĂSLĂOANI

(pe Cracău, nume schimbat în Ştefan cel Mare, Neamţ).

1495, ianuarie 22: Întărit de Ştefan voievod seminţiei lui „Toader Iucaş şi nepotul lui de frate, Farco aprod, şi surorile lui, Dolca şi Măruşca, fiii lui Petru Iucaş, şi vara lor, Anuşca, fiica Stanei, şi vărul lor, Isaiu, fiul lui Oană Muste, şi verii lor, Andreico şi fraţii lui, Ion şi Toader, fiii Ilcăi, şi, de asemenea, vărul lor Giurgiu

[54] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 80, pp. 155-157

Vulpe, fiul Maruşcăi, toţi nepoţi ai lui Laslău globnic", care primesc uric pentru „ocina lor dreaptă, satele care au fost ale bunicului lor Laslău globnic, anume: Lăslăoani pe Cracau, şi Şerbeştii sub Piatra Cracăului, şi Mohorâţii mai jos de gura Pojorâtei, şi, mai jos, Drăgoeşti pe Dobrotvor, şi, pe Zeletin, Petreştii, şi, în acelaşi hotar, satul Plăcintenii, şi Oprişeştii, şi Cârna şi Răchitişul... Însă să le fie acele sate în trei părţi: o parte din acele sate să fie slugilor noastre Toader Iucaş şi nepoţilor lui de frate, Farco aprod, şi surorilor lui Dolca şi Măruşca, fiii lui Petru Iucaş, iar o altă parte din acele sate să fie Anuşcăi, fiica Stanei, singură, iar a treia parte din acele sate să fie lui Isaiu, fiul lui Oană Mustea, şi verilor lui, Andreico şi fraţilor lui, Ion şi Toader, fiii Ilcăi, şi, de asemenea, vărului lor, Giurgiu Vulpe, lor, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci"[55]. Hotarul, din veac.

1546, iunie 2: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui kir Teodosie, episcopul Rădăuţilor, care cumpără, cu 400 zloţi tătăreşti, de la Toader, fost vameş în Suceava, „bucata de loc din hotarul **Lăslăoanilor**, ce este pe Cracău, din partea de sus, ce a fost cumpărat-o el de la Toade, fost vistier şi din dresele de cumpărătură ce a avut el de la nepotul meu de frate, tânărul Ştefan voievod, cumpărătură de la Petru pârcălabul"[56].

1628, martie 6: Zapisul fraţilor Lupul Talpă cupar şi al lui Gavril, feciorii lui Vasile Talpă, nepoţi lui Gavril

---

[55] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 172, pp. 314-316

[56] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. I, Iaşi 1906, pp. 262-264

Talpă logofăt, prin care mărturisesc că au vândut, lui Toma sulger şi cneaghinei lui Iftimia, drept 250 taleri strehănih, „o selişte, anume **Lăslăoanii** pe apa Cracăului, în ţinutul Neamţului, ce a fost cumpărătura moşu-nostru Gavril Talpă logofăt de la Ilea fost jitnicer, iar lui fostu-i-a cumpărătură de la feciorii lui Vartic Toropală”[57].

1644, aprilie 12: Zapisul lui Gavrilaș Talpă postelnic și Dumitrașco Talpă pitarul, în care mărturisesc „cum am avut pâră înaintea măriei sale Toma (Cantacuzino) marele stolnic pentru o bucată de siliște ce se cheamă **Lăslăoanii** (comuna Ștefan cel Mare, Neamț), ce sunt pe Cracău, în ținutul Neamțului, care siliște ne-a fost nouă moșie și s-a sculat fratele nostru Lupul Talpă cuparul și a vândut acea seliște stolnicului, fără știrea noastră. / Deci măria sa vodă așa ne-a aflat lege: ce vor fi părțile noastre în acea seliște să le ținem, iară stolnicul să ia de la fratele nostru Lupul cuparul altă ocină drept ocină”[58].

LASLĂUŢI

(sat pe Oituz, lângă Oituz, Bacău).

Întărit, în 15 martie **1410**, de Alexandru cel Bun, lui „Domoncuş stolnic, şi fratelui său Blaj, şi Iacobu, fiul lui Gheleb Miclouş” satele de „pe Caşen şi pe Ohtuz (Oituz), anume Stănişoreşti, şi **Laslovovţii (Laslăuţi)**, şi

[57] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 318, pp. 432, 433

[58] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 291, pp. 266, 267

Grozăştii, şi Stoeneştii de la Vlicica (Vilcica), cu toate hotarele lor”[59].

LAŞCHIUCA

(lângă Coţmani, Bucovina, Ucraina).

Satul de pe Soviţa, din megieşia Coţmanilor, numit, odinioară Sadova, Sadcău sau Sadcov, a făcut parte din Coţmanul Mare, împărtăşindu-i istoria. Numele Laşchiuca figurează, pentru prima dată, în rapoartele din **1782** ale Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, unde este menţionată „Lastiuca, care mai înainte şi în scrisori se numeşte Sadova”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[60], din 1772-1773, înregistrează la Laschiuca „75 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Grigorii, 1 dascăl, Vasile, 4 văduve, Hrihorca, Focica, Pirocica şi Panceşca, 3 jidovi, Marko, Leiba şi Iurik, 7 case pustii şi 59 birnici, şi anume: Georgii vornic, Ştefan MAMAIUŢSCHI, Constandin brat ego, Ştefan COŢERAN, Hrihor SIDOR, Fedor RUDNISKI, Mihail CHIŞCAN, Vasile ZĂLENCO, Hlihor TOSIK, Ignat REZIN, Andrei ZELENCO, Vasile ZELENCO, Ivan CHIŢUL, Petro HRIŢUSIAN, Alecsa HUZNEŢ, Tănasă CĂPĂŢINĂ, Iacob pânzar, Vasile SĂGHIR, Iacob zet CĂPĂŢÂNĂ, Dănilă POIKO,

---

[59] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 29, p. 40

[60] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 407

Dumitru MALAICO, Ivan HRIŢUSA, Alecsa ANIK, Gavril zet NEMIŞ, Neculai NEMIŞ, Macovei TEMCIUK, Hrihor OLEINIK, Petro MALAICO, Timofei CUPECIKO, Fedor HUŢSCHII, Ivan LINOVICI, Hrihor ZAPALENUC, Hrihor morar, Ivan GRECIUC, Ivan morar, Timofei SAUCIUK, Vasile SAUCIUK, Dănilă VERCIUK, Mihail zet DĂNILĂ, Ivan VOIŢIŞCO, Ivan SODORIK, Ostah ŞINKO, Georgi RUSÂSCHII, Ivan ŞTEFĂNUC, Ivan GHEBACI, Dănilă zet FOCĂI, Hrihor TRACIU, Petro MĂLAICO, Hrihor TFERDOHLEB, Macsim VEDNICI, Vasile TULAC, Fedor PENUC, Andrei MRUSIC, Dumitru TFERDOHLEB, Fodor ANDRIEŞCIUK, Fodor LAZORENKO, Petrea SIRAHANIC, Iacob ZĂLENCO şi Vasile crâşmar.

În **1774**, Laşchiuca avea 63 familii, iar în 1784, 97.

1781: În Laşchiuca şi Coţman se stabilesc 241 de familii de emigranţi galiţieni, iar Enzenberg, guvernatorul militar al Bucovinei, opina, într-un raport menit „să spargă rezistenţa Consiliului de război al Curţii”, că, în perspectiva viitoarelor colonizări, „germanii ar fi de preferat, deoarece naţiunea germană diferă de altele, în principal prin faptul că fermierul este foarte priceput şi poate servi drept exemplu pentru ceilalţi rezidenţi”[61].

1832: Biserica Sfântului Nicolai din Laşchiuca a fost construită în 1832, fiind dotată cu un iconostas nou în 1838, înlocuit, în 1862, de Vasile PRODAN. În 1843, altarul, la care se închinau 1.064 ortodocşi, era slujit de parohul Vasile PRODAN. În 1876, când numărul enoriaşilor ajunsese la 1.281, altarul era slujit de acelaşi paroh.

---

[61] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina,* Innsbruck 1902, p. 408

În 1907, paroh era Eleutherie DAŞCHIEVICI, născut în 1849, preot din 1877, paroh din 1894, iar cantor, din 1900, Iacov DRON, născut în 1845.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Coţman** (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, Davideşti, Dubăuţi, Havrileşti, Iujeniţa, Ivancăuţi, Clivodin, **Laszkowka**, Lujeni, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca”[62].

1876: În Laşchiuca Nouă funcţiona o şcoală cu 3 clase din 1876[63].

În **1890**. Laşchiuca avea 1.885 locuitori. Primar era Simion Şlemco, învăţător – Vladimir Grigorovici, paroh – Eleuterie Daşchevici, iar cantor bisericesc – Iacov Dron.

1904: „**Laşchiuca** sau **Laşcuvca** Nouă şi Veche, comune rurale, cea Nouă e parohie, iar cea veche atenenţă la parohia Vitiliuca, moşie boierească în căpitanatul şi judeţul Coţmanului, în Bucovina, are 1.748 locuitori (1.532 ort. or., 87 rom. cat., 129 moz.), o şcoală primară – Dr. I. G. Sbiera”[64].

---

[62] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[63] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 25, 1876 p. 82, 1907 p. 106

[64] Diaconovich, Dr. C., *Enciclopedia Română*, Tomul III, Sibiu 1904, p. 59

1907: „În comuna Laşchiuca, districtul Coţman, se va activa, cu ziua de 1 Aprilie, un oficiu poştal. Dirigentă a acestui oficiu a fost numită doamna Anna Ivasiuc, soţia învăţătorului superior de acolo”[65].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Laşchiuca (Laszkówka**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată în 2 mase compacte pe pârâul Sovica, la Sud de târgul Coţman. Suprafaţa:1.362 kmp; populaţia: 1.718 locuitori ruteni, gr. or., precum şi puţini izraeliţi şi poloni. Se compune din 2 sate: 1). Laşchiuca Veche (ruteneşte Stara-Laszkówka) aşezat pe stânga pârâului Sovica, la confluenţa lui şi unit cu Vililiuca; 2). Laşchiuca Nouă (ruteneşte Nowa- Laszkówka), pe dreapta pârâului Sovica. Este situată lângă drumul principal Zaleszczyki-Cernăuţi, precum şi lângă linia ferată Lujeni-Coţman. Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Nicolae”. Această comună este menţionată, pentru prima oară, într-un zapis, confirmat de Ştefan cel Mare, la 1503. La 1766-1767 s-au aşezat aci numeroşi emigraţi din Galiţia. La 1776, era în posesia episcopiei din Rădăuţi. Aci se face un vestit bâlci de cai, în fiecare an. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 1.170 hectare pământ arabil, 131 hectare fânaţuri, 170 hectare grădini, 127 hectare imaşuri, 33 ari păduri şi 3 hectare 50 ari heleştee. Se găsesc 140 cai, 395 vite cornute, 253 oi, 270 porci şi 70 stupi de albine. **Laşchiuca (Laszkówka)**, **moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 0,98 kmp; populaţia: 30 locuitori, în majoritate ruteni gr. or., restul izraeliţi. Cu-

---

[65] *Apărarea Naţională,* Nr. 23, Anul II, joi 28 martir stil nou 1907, p. 5

prinde, pe lângă moşia Laşchiuca propriu-zisă, şi târla Scabora"[66].

1920: „**Deciziunea de expropriere Nr. 386/31**. Deciziunea Senatului Comisiei agrare Centrale, cu care s-a decis exproprierea parcelelor Nr. 702, 703, şi 704 din corpul dominical fasc. Nr. 370, **Laşchiuca**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţa de 28 ha 15 a 98 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean", a devenit definitivă"[67].

1927: „Lista familiilor cu nume româneşti şi numărul lor în prezent: Andriaş(ec) 9, Andronic 1, Bodnar(iuc) 8, Boncu 11, Cârste 4, Căpăţână 6, Chişcan 5, Cozmin 2, Cozmă 5, Coşman 1, Costură 6, Cuiu(ec) 1, Facas 3, Foc 3, Gheorghică 12, Grecul 5, Dragan(iuc) 3, Jucican 3, Macoveiu 73, Muntean 9"[68].

LĂTĂI

(azi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoşani).

1626, septembrie 12: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Oprea, vătaful cel mare de **Hârlău**, de a cerceta pricina dintre Lucoci şi Gherghina din **Lătăi** (azi Câmpeni, Botoşani), „pentru o ocină de acolo, zicând

[66] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 127, 128

[67] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 68, 69

[68] Ţopa, Preotul Dimitrie, *Românismul în regiunea dintre Prut şi Nistru din fosta Bucovină*, Cernăuţi 1927, Bucureşti 1928, p. 101

Lucoci că de veac Albul, tată-său, şi cu tatăl Gherghinei, ei au ţinut acolo moşie: tatăl lui Lucoci a ţinut 2 părţi şi tatăl Gherghinei a ţinut o parte. Acum Gherghina face lui împresurătură, de ţine în jumătate. Iar Lucoci s-a lăsat pe oameni buni, anume Roman din **Lăleşti** (lângă Câmpeni, Botoşani), Lupul din **Stroeşti** (sat pe Sitna, Botoşani), Berezan vătaful din **Nelipeşti** (Nălipeşti, lângă Câmpeni, Botoşani) şi Toader de acolo, Ionel din **Nemândri** (lângă Câmpeni, Botoşani) şi Lupul de acolo şi Gligorie din **Piciorogani** (lângă Prisăcani, Botoşani), şi cum vor ridica aceşti oameni cu sufletele lor, aşa să fie”[69].

1626, septembrie 25: Zapisul pârcălabului de Hârlău Oprea, în care scrie „cum au venit Lucoci din **Lă-tăi** şi cu Gherghina de acolo, cu cinstita carte a măriei sale” şi, strângând martorii pomeniţi în zapisul folosit la pâră”, a „văzut stâlpii prin mijlocul satului, ce-a fost hotărât Zupco, ce-a fost pârcălab, şi cu Grozav, ce-a fost hotnog şi cu aceşti megieşi, care mărturisesc de faţă înaintea noastră c-au ţinut tot în jumătate”[70].

1635, iulie 7: Zapisul lui Isac Drujina de **Picioro-gani** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), în care mărturiseşte că a vândut, „cu întrebarea tuturor fraţilor şi a nepoţilor… din jumătate de sat Picio-rogani, din a şasea parte, jumătate, drept 25 taleri, lui Toader Babici din **Uriceni** (azi Nicolae Bălcescu, comu-na Flămânzi, Botoşani) şi feciorului său Simion. Şi în tocmeală au fost Romaşco cel bătrân, Dumitru Hasnăş, Zaharia, Grozea şi Romaşco din Piciorogani, Lococi de

---

[69] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 119, pp. 142, 143

[70] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 126, p. 156

Lături (Lătăi, apoi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoşani), Bârsan de **Nilipeşti** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani) şi mulţi alţi oameni buni. Şi eu, popa Toader din **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani), am scris zapisul”[71].

1636, aprilie 29: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât de faţă Simion şi Pavăl, feciorii Gherghinei, cu feciorii lui Lucoci, „pentru sat, pentru **Lătăi**, zicând feciorii lui Lucoci că au ţinut feciorii Gherghinei, până acum, pe a treia parte de sat de Lătăi, iar Simion şi Pavăl au arătat ispisoc de rămas de la Barnovschi Vodă, cum să ţină jumătate de sat feciorii Gherghinei, iar jumătate să ţină feciorii lui Lucoci”[72].

1644, martie 31: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului Vișan, care primește ispisoc de întăritură pentru „două părți din **Lătăi** (azi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoșani), cumpărate de la Mărica și Bejan, din neamul lui Gheorghe Gherghina, și părțile lor din satul **Lălești** (lângă Vlădeni, comuna Frumușica, Botoșani), și alte părți ce-a mai cumpărat Vișan în sat în Lălești și în Lătăi, cu zapise din 7151 (1643)”[73].

1644, martie 31: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Simion Groze de **Piciorogani** (comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani) și lui Vasile de **Nelipești** (lângă Lătăi, județul Iași), după ce „a pârât de față Lucoci pe Vișan vornicul și pe Gherghinești, zicând că ei, cu dânsul,

---

[71] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 160, p. 196

[72] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 408, pp. 470, 471

[73] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 273, pp. 246, 247

au împreună a treia parte de sat **Lătăi** (azi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoșani), și se acolisesc de jumătate de sat. Iar Vișan și Gherghineștii au arătat un zapis de la mulâi oameni buni cum au hotărât și li s-au ales jumătate de sat Lătăi, partea de sus, din vatra satului și din câmp și o au stâlpit... / Voi să socotiți cum le-au ales înainte, așa să le măsurați și să tocmiți stâlpii pe jumătate de sat. Iară de vor fi niște case ale lui Lucoci pe partea lui Vișan sau a Gherghineștilor, să le mute pe partea sa”[74].

1774, iunie: Satul **Lătâiul**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[75]**, toată suma caselor: 20**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 diacon. Rămân birnici 18. / **Birnici:** Vasili Friptu / Gheorghi Ţibuliac / Mihai, rus / Toader Strileţchii / Ursachi Miron / Onofrei / Costandin Graor / Timofti, pânzar / Ilie, haidău / Gheorghi Lopată / Ioniţă Răuţu / Toader Mociarlă / Vasili Murgoci / Ioniţă, cârciumar / Costandin Ţibuliac / Istrati Ţibuliac / Sandu Sireţ / Iftimi Ţilincu. // **Rufeturi:** Popa Toader / Diaconul Istrati.

1901: „**Lătăi**, comună rurală în partea de est a plăşii Coșula, judeţul Botoșani. Se întinde pe Valea Miletinului și pe dealurile care mărginesc acest pârâu, de ambele părți. E formată din satele Lătăi și Prăjeni. Are o întindere de 3.789 hectare, din care 3.575 hectare proprietate mare și 215 hectare ale locuitorilor; o populaţie de 160 familii sau 640 suflete, din care 120 contribuabili; locuiesc în 150 case. E udată de pârâul Miletinul și Prăjanul și are şi 3 iazuri. Are 2 biserici, cu 1 preot şi 1

---

[74] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 274, p. 247

[75] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 237

cântăreţ; o şcoală mixtă, condusă de 1 învăţător și frecventată de 40 elevi. Vite: 735 boi şi vaci, 54 cai, 6.000 oi şi 160 porci. Sunt 80 stupi cu albine"[76].

LĂTURIŞENI

(lângă Cudalbi, Galaţi).

1627, martie 12: Întărit de Miron Barnovschi voievod postelnicului Enache, care primeşte urice pentru „nişte sate, anume **Sasul** (comuna Suraia, Vrancea), între Siret şi Fântâna, şi **Lăturişeni** (lângă Cudalbi, Galaţi), pe râul Gerul, în ţinutul Tecuciului, şi satul **Gurbăneşti** (lângă Hănăşenii Noi, judeţul Cahul, Moldova), în ţinutul Chigheciului, şi satul **Scumpia** (pe Gârla Mare, Moldova), în ţinutul Iaşilor, care sate îi sunt de cumpărătură"[77].

1643, mai 19: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Hriza şi cneaghinei lui Vamba, sora lui Enachi postelnic, care primesc uric pentru „un sat, anume **Lăturişenii** (lângă Cudalbi, Galaţi), din ţinutul Tecuci, pe râul Gerul, care a fost cumpărătură a răposatului Enachi postelnic. Iar c ând a fost moartea lui, el a dat acest nepotului său Enachi, fiul lui Constandin Celebi… iar când s-a întâmplat moartea lui Enachi, fiul lui Celebi, şi fii nu a avut, fiindcă a murit de tânăr, am cercetat cum se cuvine să stă-

[76] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 146

[77] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 163, pp. 203, 204

pânească satul Lăturişenii sora lui Enachi postelnic, Vamba, cu panul ei Hriza”[78].

LĂŢCANI

(sat pe Nirova, la este de Bolduréşti,
raionul Ungheni, în Moldova).

1425, decembrie 28: Întărit de Alexandru cel Bun „fiilor lui Ştefan Stravici, Toader şi Petru”, care primeau uric pentru „trei sate în Cârligătură, anume: unde este Şerba Păuşescul (Păuşeşti) şi Lazor, altul unde este Neagu Barbosu şi Dragomir Hasnăş (Hăsnăşeni), al treilea Bălţaţi. Încă le-am dat, pe Nirova, patru sate, anume: unde a fost Laţcu, altul unde este Mihul şi Panici, al treilea unde este Stancuţ, al patrulea unde este Stanciul… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[79].

[78] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 96, p. 102
[79] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 62, pp. 90, 91

LĂŢCANI

(sau Leţcani, lângă Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ).

1528, martie 25: Schimb de moşii între Petru (Rareş) voievod şi Jurj, fiul Anuşcăi, nepot lui Dragoş Boul vornicul, Jurj dând „ale sale drepte ocini şi cumpărături ale bunului său Dragoş Boul vornic, ce le-a cumpărat, în zilele părintelui domniei mele Ştefan voievod, la gura Iadriciului, anume unde a fost casa lui Baloş (de la **Piteşti**, pe Bârlad), cumpărat de la Pătru Bărbece şi de la Ana, cu vad de moară în Bârlad, şi alt sat, la apa Bârladului, la gura Iadriciului, anume **Piciganii**, cumpărat de la Lupe, Neaga şi Fatoşca, copiii Ilcăi, nepoţi lui Dragoş Cândescul, din privilegiile ce le-a avut de la străbunul nostru Alexandru voievod, drept 100 zloţi tătăreşti; / acelea le-a schimbat cu însuşi domnia mea, şi domnia mea i-am dat schimb pentru cele două sate, a noastră dreaptă ocină pe Moldova, anume **Lăţcanii**, ce l-a fost cumpărat părintele domniei mele Ştefan voievod de la Ioan, fiul lui Pătraşco, nepot lui Ivaşco Laţcovici, din privilegiile ce le-a avut de la Alexandru voievod”[80].

1635, iunie 12: Zapisul lui Isac, feciorul Stanei din **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), şi Dumitraşco, feciorul popii Vasile din **Româneşti** (înglobat în Trifeşti, Neamţ), şi Precopiia, feciorul Dinei din **Ţigăneşti** (lângă Dochia, comuna Girov, Neamţ), nepoţii Toflei, prin care mărtu-

[80] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 130-133

risesc că au „vândut dumisale Lupului Prăjescului, clucerului celui mare, un ţigan, anume Lupul, feciorul lui Răchită, cu feciorii lui, drept 20 ughi… dinaintea lui Lazor Moţoc din **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), Petrei din **Miclăuşeni** (comuna Butea, Iaşi), Gheorghe vătămanul din **Lăţcani** (lângă Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ), popii şi lui Vasile Benei din **Hălăştiiani** (comuna Heleşteni, Iaşi) şi dinaintea a mulţi oameni buni şi bătrâni”[81].

1635, august 30: Întărit de Vasile Lupu voievod fiilor fostului vornic Dumitru Goia, Gligoraşco, Iordache, Lupaşco şi Erena, în baza unui zapis de la Ion din **Şirăţei** (sat înglobat în Oţeleni, comuna Oţeleni, Iaşi), popa Vasile din **Hriniceşti** (sau Hărniceşti, azi Rediu, comuna Bâra, Neamţ), Cozma visternicel, Ştefan şetrărelAvram şi Dumitru Pârvul din **Macsineşti** (sau Maxineşti, înglobat în Oţeleni, comuna Oţeleni, Neamţ), „scriind şi mărturisind cum a venit în faţa lor Ionaşco, fiul lui Pătraşco, şi a vândut dreapta sa ocină şi moşie şi cumpărătură din satul **Lăţcani** (sau Leţcani, lângă Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ), care este în ţinutul Romanului, 25 ogoare în ţarină, în partea dinspre hotarul **Doljeşti** (comuna Doljeşti, Neamţ), lângă ogoarele din capăt, la luncă… cumpărătură de la Aniţa, satul lui Boldescul din satul **Băloşeşti** (sau Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ)… lui Dumitru Goia, fost vornic, şi fiilor lui, drept 50 taleri bani gata”[82].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de

---

[81] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 136, p. 171

[82] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 221, pp. 261. 263

Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lățcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineștii** (lângă oraşul Negreşti, Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Oreuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Străjnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jioldești** (satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și

satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, şi jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți (Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște, anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[83].

1639, iulie 8: Isac şi Lupul Prăjescul fac schimb de moşii, dând „jumătate de sat **Burăeneşti** (Buruieneşti, comuna Doljeşti, Neamţ), cu tot venitul, şi mi-a dat dumnealui în **Văscani** (comuna Ruginoasa, Iaşi)… Întraiastă tocmeală au fost Gheorghe, Vasile, Vasile Benea şi

[83] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

Toader Chigheceanul din **Lăţcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ)”[84].

LĂŢEŞTI

(fostul Lăzeşti, comuna Murgeni, Vaslui).

1493, martie 5: Întărit de Ştefan voievod, cu prilejul împărţirii moşiilor lui Şolda de la Dumitra între nepoţii lui Mărina şi Stana, fiicele lui Dragomir Iuban, „satele care au fost ale unchiului lor Şolda, pe Dumitra, anume: Şoldenii, şi Socii, şi Bârleştii, şi Spinenii (Spirenii), şi Drăgomăneştii, şi Lăzeştii, şi Sărăcineştii, şi Fântâna Iepurelui, şi Fântâna lui Şolomon, şi Ciorenii, şi, pe Larga, unde a fost Oanca şi unde a fost Laţco din Câmpie. Şi s-au cuvenit în partea Marinei satele, pe Dumitra, anume: Şoldenii, şi Bârlăleştii, şi Fântâna Iepurelui şi Fântâna lui Şolomon, şi, pe Larga, unde a fost Oanca, şi unde a fost Laţco din Cîmpie şi jumătate din iezerul Hărcete; iar Stanei i s-au cuvenit în partea ei satele anume: Spirenii, şi Drăgomăneştii, şi Lăzeştii, şi Sărăcineştii şi jumătate din Câmpie”[85]. Hotarul, din veac.

1622, august 4: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui armaş Drăgan, care cumpără, cu 30 galbeni ungureşti, de la Ştefan sin (fiu) Anei, nepot Tudorii, fetei lui Stănilă, strănepoţi Negritei, „toată partea unui bătrân

---

[84] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 165, p. 177

[85] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 123, pp. 240-242

din satul **Lungeni**, ce este pe pârâul Moisiei… / şi a mai adus un zapis de la oameni buni, şoltuzul şi 12 pârgari de **Galaţi**, că şi-a cumpărat o parte de ocină, tij (la fel) un bătrân, de la Ionaşco sin (fiu) Maria, fata lui Mihăilă Pulbăruş, din satul **Lăţeştii**, ce-i în ţinutul Fălciului, drept 50 taleri de argint; / şi-a mai adus un zapis de mărturie, de la Ioan, popa Patriciu, Toader Focşa a Căpăţinei şi Vasile Negru, scriind cum a dăcut tocmeală cu Păşcanul, Bosie şi cu alţi răzeşi, ca să ţină Drădan armaşul un vad de moară dinspre apus, în pârâul Enanului, până la satul **Hăuşănii**, iar Păşcanul cu oamenii săi să-şi ţină alt vad de moară, tot într-acel iaz, la malul dinspre răsărit”[86].

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Păntelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiului, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche

[86] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 198, 199

că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul”[87]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Buboceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măliceni** (Moldova), Horjă pitărel ot **Oţeleni** (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sărăţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui), Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

1644, octombrie 28: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „a pârât de față, înaintea domniei mele, satul **Hănăsenii** (înglobat în Murgeni, comuna Murgeni, Vaslui), anume Talpă de Hănăseni, cu mulți răzeși ai lui, pe popa Avrentie de **Bertești** (lângă Cârja, comuna Murgeni, Vaslui) și pe Vlasie de acolo, pentru o moară ce au făcut popa Avrentie și Vlasie pe locul lor, pe al Berteștilor, zicând Hănăsenii că, cu acea moară a lor le îneacă o moară ce au mai sus, pe hotarul

[87] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

Hănăsenilor, iar preotul Avrentie a zis că au ei alte vaduri de moară mai sus, bătrâne. Iar ei au zis că nu au alte vaduri. / Deci domnia mea am scris la Ionașco Florea, ca să strângă oameni buni și bătrâni și să cerce cum vor afla mai cu drept. Deci acei oameni, Bălan Bușea, Crețul, Năstasie, Trifan din **Lățești** (comuna Murgeni, Vaslui), Spiridon de **Lungeni** (comuna Murgeni, Vaslui), Onaca de **Benești** (comuna Stănișești, Bacău) și popa Tricica din **Igești** (comuna Blăgești, Vaslui) au mărturisit cu sufletele lor cum a fost vadul de moară cel bătrân mai sus, al treilea vad, ci se acolisesc hănăsenii de popa Avrentie și de Vlasie fpră ispravă. / Pentru aceea, domnia mea i-am dat și i-am întărit popii Avrentie acel vad de moară, ce scrie mai sus"[88].

1901: „**Lăţeşti**, sat în judeţul Tutova, plasa Târgul, comuna Schineni, pe Pârâul Sărat, spre sud de satul Schineni. Are 388 locuitori și 114 case"[89].

LĂURENI

(numit iniţial Săseni, comuna Tuzara,
raionul Călăraşi, Moldova).

Întărit, în **6 martie 1443**, de Ştefan voievod, lui Mihul pisar, care primeşte uric pentru „**un sat pe Cotovţea, anume Săseni, unde trăieşte Laur**, pe care i l-a vândut sluga noastră, pan Ion Boldor, pentru cincizeci

[88] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 446, pp. 426, 427
[89] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 147

zloţi… Şi, de asemenea, i-am dat şi alt sat, sub Botne, lângă Vâlcan, mai jos de Lucani, anume unde a fost Negru Iuga. Şi, de asemenea, i-am dat o prisacă, lângă Săseni, anume prisaca lui Vrabie. Şi, de asemenea, oriunde va putea să-şi aşeze mori pe Cotovţea el să-şi aşeze oricâte… Iar hotarele acestor sate şi ale prisăcii să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[90].

LAVREŞTI

(în Moldova, raionul Călăraşi).

Întărit, în **25 aprilie 1420**, de Alexandru cel Bun, lui Oană vornic, cel care primea uric pentru „satele anume: Corneştii, şi Miclăuşeştii, şi Loznova, şi Săcărenii, şi Vornicenii, şi Dumeştii, şi Ţigăneştii, şi Lavreştii, şi Sadova, şi Homiceşti… Iar hotarul acestor sate, care sunt la Bâcovăţ, să fie începând de la mănăstirea lui Vărzar, pe deasupra prisăcii lui Acibco, pe vârful Horodiştei, la vârful Lozovei, la podul lui Gârlanici, de la Fântâna Mică până la Fântâna Mare, iar de la Fântâna Mare, pe deasupra, la poiana Târnaucăi, de la poiana lui Chiprian, cu moara de pe Bâc, din Lunca cea Mică, şi către Poroseci, şi de la Poroseci la gura Pituşcăi, la seliştea lui Tigomir, iar de la seliştea lui Tigomir, pe deasupra Homiceştilor şi pe deasupra Sadovei, şi de la obârşia Sadovei, la gura Conelii, iar de la gura Conelii, pe deasupra,

[90] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 225, pp. 314-316

la mănăstirea lui Vărzar. Şi în acest hotar să-şi întemeieze prisăci, câte va putea să întemeieze. Şi îi întărim hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[91].

LAZA

(comuna Laza, Vaslui).

Întărit, în **15 octombrie 1491**, de Ştefan voievod, care cumpără şi dăruieşte „târgului nostru al Vasluiului”, odată cu hotarnica, multe sate, dintre care trei sate, cumpărate, cu 200 de zloţi, de la mănăstirea Bistriţa, „anume Crăstoae pe Racova, unde a fost Pătru, feciorul Crăstei, alt sat anume Bălcarii tij pe Racova, unde a fost Oană, fratele lui Pătru (toate trei în Bejeneşti, comuna Laza, Vaslui), şi al treilea sat, anume Curteştii tij pe Racova, unde a fost feciorul lui Naneş” (satul Curteşti, comuna Poieneşti, Vaslui); de la Drăgălina şi Maruşca, fetele Cozmei Streaşină şi nepoţii lor Ion şi Maria, copiii Mihului, toţi nepoţi ai lui Feir, Ştefan cel Mare a cumpărat, cu 100 zloţi, „acest sat pe Rahova, anume Feereştii, unde au fost casele moşilor lor, a lui Feir şi a lui Pătru şi a Cozmei Streaşină” (comuna Laza, Vaslui); de la popa Băilă din Vaslui şi Neacşa, fiii lui Băilă celui bătrân, a cumpărat, cu 50 zloţi, „un sat pe Rahova, anume Păuceştii, unde a fost Păucă cel bătrân” (Rediul Păuceşti, comuna Laza, Vaslui); de la Groza Rohat, feciorul lui

[91] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 47, pp. 67, 68

Oanăş Ungureanul, un sat pe Rahova, anume Rohaţii, unde a fost casa tătâne-său”, cu 50 zloţi (comuna Laza, Vaslui); de la Toader Hasnăş, Ştefan cel Mare a cumpărat, cu 240 zloţi tătăreşti, „două sate pe Bârlad, din sus de târgul nostru, de Vaslui, anume Băltenii, în gura Stebnicului (comuna Bălteni, Vaslui), şi, de iastă parte de Bârlad, Delenii (lângă Mărăşeni, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui) şi o selişte, anume Micleştii” (lângă Bălteni, comuna Bălteni, Vaslui); de la Nastea şi Sohiica, fetele lui Steţco Dămăcuşescul, nepoatele lui Dămăcuş stolnicul, cu 70 zloţi, „un sat pe Bârlad, din sus de Vaslui, anume Măreşenii, unde a fost Mareş judele” (Mărăşeni, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui); de la Costul Părăş şi Drăghita, fiii Armancăi şi seminţia lor, Toader, Sasca, Parasca şi Docica, fiii Anuşcăi, toţi nepoţi ai lui Ştefan Mesehnea, cu 50 zloţi, „un sat în sus de Vaslui, în Dumbravă, unde a fost casa moşului lor, a lui Ştefan Mesehnea; de la Anna, Maruşca şi Armanca, fetele Dobrei, nepoatele lui Brudur, cu 100 zloţi, „două sate pe Vaslui, din sus de târgul Vasluiului, anume Brudureştii, unde a fost satul lui Drăgoi şi a Tomei” (Portari, comuna Zăpodeni, Vaslui); de la Ionaşco, feciorul Jorăi, nepot Giurgii Răspop, cu 70 zloţi, „un sat anume Mărăţăi pe Vaslui, iar numele celui sat din vechi a fost Părtănoşi” (Moara Grecilor, inclusă în Vaslui); de la Nastea, fata Anuşcăi, nepoata lui Ioan Curui, cu 60 zloţi, „două sate între Crasna şi între Bârlad, anume Filipeştii şi, mai jos de acest sat, într-acelaşi hotar, Săcuienii, unde a fost Stanciul Săcuiul”; de la Şteful şi Mărina, fiii Maruşcăi, şi seminţia lor… Bila şi Oance, feciorii Marinei, nepoţi ai lui Giurge Jumătate, şi Marina, fata Mândrei şi nepotul ei de frate Silea, şi soru-sa Donea. Fiii Fedorei, nepoţi ai lui

Oană Jumătate, cu 500 zloţi, „un sat pe Bârlad, în jos de târgul Vasluiului, tot cu toate cuturile, unde au fost Balosinăuţii" (Muntenii de Jos, comună, Vaslui)… Apoi iarăşi domnia mea am socotit şi am miluit pe şoltuzii şi pârgarii şi pe toţi oamenii cei săraci din târgul Vasluiului şi le-am întărit obiceiul cel vechi, precum că nici un om dintr-înşii, dintru care au lăcuinţă a lor acolo, în Vaslui, nici cât de puţină vamă să nu aibă a plăti acolo în târgul Vasluiului, nici la un fel de alişveriş, fără numai să plătească aceia care vor aduce peşte în târg, adică de la o maje, un peşte, şi de la o căruţă, iarăşi un peşte, iară mai mult nimic"[92].

1901: „**Laza**, comună rurală, în partea de sud a plăşii Racova, judeţul Vaslui, la 12 km de orașul Vaslui şi la 21 km de Pungeşti, reședința plășii; situat pe valea Racovei şi pe dealurile din dreapta şi din stânga pârâului Racova. Este formată din satele: Laza, Sauca, Oprişița, Polincu, Lingurari, Poeana Râşniţa și Bejenești, pe o suprafață de 6.481 hectare, din care: 4.498 hectare ale Statului, cu 1.114 hectare pădure, iar 1.983 hectare ale locuitorilor, care posedă 145 hectare vie. Are o populație de 830 familii sau 2.397 suflete. Prin mijlocul comunei trece pârâul Racova și calea județeană Vaslui-Pungeşti. Are: 3 biserici, cu 4 preoți și 6 eclesiarhi; o școală; o moară cu vapori; 4 cârciumi. Comerţul se face de 7 persoane. Vite: 1.501 vite mari cornute, 1.114 boi, 50 capre, 97 cai şi 609 râmători. Locuitorii posedă: 64 pluguri şi 120 care cu boi, 10 pluguri şi 12 căruțe cu cai. Sunt 340 stupi cu albine. / **Laza**, sat în centrul comunei Laza, situat între dealurile: Hârşova, spre vest, și

[92] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 96, pp. 188-190

Mijlocul, spre est, pe o suprafață de 2.749 hectare, din care 656 hectare sunt ale locuitorilor, cu 114 hectare pădure, iar restul e proprietatea Statului, căruia aparține moșia. Are o populaţie de 209 familii sau 840 suflete; o şcoală, înființată în anul 1868, frecventată de 50 elevi; o biserică, făcută de locuitori, la 1760, cu 1 preot şi 2 eclesiarhi. Vite: 256 vite mari cornute, 500 oi, 12 capre, 57 cai şi 190 râmători. Locuitorii posedă: 26 pluguri şi 56 care cu boi, 5 pluguri și 4 căruţe cu cai; 80 stupi. Statul a înfiinţat aci o fermă model"[93].

LĂZĂRENI

(Lăzoreni sau Lăzăreni, azi Cilibiu,
comuna Golăieşti, Iaşi).

1643, mai 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Vasile Fugli din **târgul Iaşi**, care a arătat un „zapis de mărturie de la Dumitraşco Fulger din târgul **Iaşi**, Mirea, Irimia şi Ionaşco din **Lăzoreni** (Lăzăreni, comuna Golă-ieşti, Iaşi), Nicoară, Pătraşco, Toader Ţinterâu şi Onofrei din **Procelnici** (comuna Miroslava, Iaşi)… scriind că Ştefan, fiul lui Ihnat, a dat şi dăruit dreapta sa ocină şi dedină din satul Lăzoreni, a cincea parte, ce este pe Dzidziia, la ţinutul Iaşi… lui Vasile Fugli, pentru sufletul

[93] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 139, 140

său şi al părinţilor săi. Iar Vasile încă i-a dat 40 zloţi bătuţi şi i-a plătit capul pentru nevoia în care el căzuse”[94].

1644, decembrie 20: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât de față Vasile Fugli cu răzeșii săi din satul **Lăzăreni** (sau Lăzoreni, azi Cilibiu, comuna Golăiești, Iași), ce sunt pe Jijia, anume cu Mierea, Pănteleiu, Ionașco Șova, Loghin, Ionașco Ciurea, Gligorie feciorul Erimiei și Gorașco pentru o parte de ocină din satul Lăzoreni, din trei bătrâni a cincea parte, zicând acei răzeși că le împresoară Vasile acea parte de ocină și nu are nici o treabă; iar Vasile a zis că-i danie de la Ștefan, feciorul lui Ignat. / Deci domnia mea n-am crezut, ci i-am dat lui Vasile să-și aducă mărturii oameni buni, care să știe când i-a dat Ștefan acel loc. Vasile a adus mărturii oameni buni, de-au mărturisit cum i-a dat acea ocină dinaintea lor și au zis că i-a dat și 40 zloți, și un cal, și un bou. Deci au rămas acei răzeși din toată legea”[95].

1646, martie 26: Miera, cu feciorii Istratie, Dumitraşco, Ion şi cu fetele lui, din Lăzoreni, vând lui Dima, neguţătorul din **Iaşi**, drept 33 lei bani gata, „a mea dreaptă ocină şi cumpărătură din satul **Lăzoreni** (comuna Golăieşti, Iaşi), ce am cumpărat de la Read, din acea cumpărătură jumătate… / Şi în această tocmeală s-au întâmplat Pascal neguţătorul, Dumitraşco Fulger, Iani nepotul lui Liondar vameşul, Onciul blănariul, Iordache săbierul, Loghin, Ionaşco Şchiopul, Pântelei, Gligorie sin

[94] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 90, pp. 94-96

[95] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 472, p. 453

Irimiei (din **Iaşi**) şi alţi mulţi oameni buni"[96].

1646, martie 26: Miera şi Loghin, feciorii Dochiei, Pentelei şi Ionaşco Şchiopul, cu nepoţii săi Gligorie şi Negură din Lăzoreni, vând lui Dima, neguţătorul din **Iaşi**, drept 24 lei, „un loc de prisacă în satul **Lăzoreni** şi prejur de prisacă, cât am pus semnele… dinainte lui Pascal neguţătorul, Iane nepotul lui Londar vameşul, Onciul blănarul, Stroe cârciumarul, Dumitraşco Fulger, Iordache săbierul cel domnesc şi Nicolae din Slobodzie"[97].

LĂZEŞTI

(înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ).

1626, septembrie 1: Zapisul Ilinei, fata lui Gligori, prin care vinde „partea mea de ocină din **Săcoiane** (Săcuiani, apoi Secueni, Neamţ), cât mi se va alege din a cincea parte de sat… Eremiei lui Vârnav la această tocmeală au fost oameni buni din satul Săcoiane, anume Nechifor visternicel, Toma visternicel, Onol visternicel şi Petrea Hannol, şi Ghilasii şi Hoilăp Beşetea de **Lăzăşti** (sat lângă Secuieni, Neamţ), şi mulţi oameni buni"[98].

1635, mai 9: Zapisul Todosiei, fata lui Avram în care mărturiseşte că a „venit la fratele nostru, la Gherghel

---

[96] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 324, p. 271

[97] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 325, p. 272

[98] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 116, p. 138

fost pârcălab de **Bacău**, de mi-am vândut partea de moşie din sat din **Lăzăşti** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ) pe Siret, în ţinutul Neamţului, din jumătate de sat, din a treia parte, partea moşului nostru Ştefan, a treia parte, şi a părinţilor mei… fratelui nostru, lui Gherghel, şi jupânesei dumisale Dragonii. Şi mi-au dat 15 taleri, dinaintea fratelui nostru, lui Gligorie şi Isachi ot **Băloşeşti** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), şi dinaintea cumnatului nostru Loghin ot **Bârgăoni** (comuna Bârgăoani, Neamţ) şi a mulţi oameni buni. Şi eu, popa Vicol, am scris zapisul”[99].

1636, iulie 11: Carte de împuternicire dată de Vasile Lupu voievod lui Ştefan, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a ţine şi a opri a lui dreaptă ocină şi moşie din sat din **Lăzăşti**, ce se va alege din partea lui, şi o livadă ce se cheamă Ochişorul şi cu alte poieni ce sunt împrejur, în gura Văii Negre, pentru că a dat pentru acele poieni 22 taleri, până-i vor întoarce alţi răzeşi partea lui”[100].

1646, mai 6: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fraţilor Dumitraşco, Gavril, Gligorie şi Salomia, „spre aceea ca să fie tari şi puternici a ţine şi a oprin partea lor de ocină din satul **Lăzăşti** (comuna Secuieni, Neamţ), din **Hermeşti** (lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ), din **Băloşeşti** (Băluşeşti, comuna Girov, Neamţ), cu **Bilăeştii** (azi Ghilăeşti, comuna Bârgăoani, Neamţ), iar surorii lor Măricăi, sin aceste părţi de ocină să nu-i dea nimică, pentru că a vândut partea lor din satul

---

[99] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 113, p. 151

[100] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 455, p. 516

Porceşti (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), ale tuturor fraţilor”[101].

LAZO

(satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei,
numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova).

Întărit, în **20 decembrie 1437**, de Ilie şi Ştefan voievozi, marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi,

[101] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 363, p. 311

comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Cusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz,

la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova), încă **satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei** (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[102].

1636, martie 29: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului de Orhei Gheorghe Catargiu, care primeşte

---

[102] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

uric pentru „o selişte, anume **Piiatra** (Lazo sau Vadul Pietrei, numit şi Piatra, lângă Orhei, Moldova), care a fost a noastră domnească, ascultătoare de ocolul târgului Orhei”[103].

LAZORENI

(lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi).

1490, octombrie 14: Întărit de Ştefan voievod acestor „adevărate slugi ale noastre, Iurşa şi nepotul lui, Iliaş Saula, nepoţii lui Stoian Procelnic cel bătrân, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, pe care le-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic cel bătrân, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, satele la Cârligătură, anume: Procelnicii, unde a fost curtea bunicului lor Stoian Procelnic, şi Bogdăneştii, şi Hovceştii, şi Medelenii, şi Nedeianii şi Bogheasa, şi, pe Bahlui, unde a fost Dragoş, şi moara pe Bahlui, şi, pe Jijia, Lazorenii, unde a fost Rosneag, şi Procelnicii, şi moara pe Jijia, şi Cozmeştii, şi Oişanii, şi, peste Prut: Laslăoanii, la gura Hlabnicului, amândouă cuturile, şi Negoeştii, şi Stancăuţii, şi Scutureceanii, şi Cernăteştii, şi Găurenii, şi Deleştii, la gura Delei, amândouă cuturile… Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul

---

[103] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 378, p. 425

lor, Stoian Procelnic, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru aceste sate, acel privilegiu a pierit de turci, cum ne este cunoscut nouă şi boierilor noştri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pârască, nici să dobândească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci"[104]. Hotarul, din veac.

LĂZORENI

(azi Cilibiu, comuna Golăieşti, Iaşi).

1639, ianuarie 20: Vasile Fugle dăruieşte „un loc de prisacă finu-meu Chiriac, când l-am tuns, în sat în **Lăzoreni** (azi Cilibiu, comuna Golăieşti, Iaşi), la Jijie, cu stupi, cu tot, ca să-i fie lui moşie, dinaintea lui Gheorghe Hanan, Pană Manote, Dumitraşco Fulger, Neculei Buicli şi Curtu blănarul"[105].

1901: „**Lăzăreni** (Cilibiul), sat în judeţul Iaşi, plasa Braniştea, comuna Golăești, situat pe malul drept al Jijiei și pe coasta dealului Golăeşti. Are o populaţie de 53 familii sau 267 suflete; o biserică, făcută de boerul Cilibiu, cam pe la 1700, când s-a înfiinţat și satul, cu un preot şi un cântăreț; casele proprictății; o moară pe apa Jijiei.

---

[104] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 80, pp. 155-157

[105] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 13, pp. 14, 15

Vite: 248 vite mari cornute, 160 oi, 47 cai și 44 râmători”[106].

LAZOREŞTI

(lângă Podu Turcului, Bacău).

1531, mai 18: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Baciul, Balca, Dumitru, Petrea, Parasca, Srăbca şi Marena, copiii lui Dan Bolea, fost ăârcălan al Hotinului, nepoţii lui Ivan Crămeata şi Hanţea, care primesc, „din uricile vechi ale părintelui domniei mele Ştefan voievod… satul **Trăzii** (Târzii pe Bârlad[107], Vaslui), unde a fost cneazul Trăziul, satul **Bălăneştii** (inclus în oraşul Bârlad, Balaneşti[108], Vaslui), unde a fost Bălan, cumpărătura cu numele satului **Dănceanii** (sat la Fântâna Lepinea, pricut al satului Bălăneşti, inclus în oraşul Bârlad[109], Vaslui), unde-i Lepin Crăniţa, satul **Lazoreştii** (lângă Podu Turcului[110], Bacău) şi jumătate de sat **Jur-**

[106] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 148
[107] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 256
[108] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 25
[109] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 78
[110] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 143

jeştii (Giurgeşti, Giurgioana, Bacău[111])… cu toate ale lor vechi hotare"[112].

LAZUL

(lângă Popeşti, în Tomeşti, comuna Popeşti, Iaşi)**.**

Întărit, în **22 ianuarie 1497**, de Ştefan voievod, mănăstirii Voroneţ, drept danie domnească din cumpărăturile sale, făcute de la Drăguş Carâmbu şi verii lui popa Plotun şi Ion, şi de la vărul lor Gagea, toţi nepoţii lui Petre Bertea, de la care cumpără, cu 70 zloţi tătăreşti, „o prisacă la Cârligătură, la marginea făgetului, pe pârâul Mihalcea"; de la Toma, fiul lui Mihnea, nepotul lui Oană, cu 20 zloţi tătăreşti, „o bucată de pământ din hotarul satului său, al Tomeştilor, anume acea bucată de pământ Lazul, ce este lângă aceiaşi prisacă mai sus scrisă… Iar hotarul acelei prisăci şi al acelei bucăţi de pământ, anume Lazul, să fie pe unde a socotit şi a hotărnicit pan Tăutul logofăt şi cu megieşii; începând din sus, din marginea pădurii, de la un pisc şi peste pârâu şi peste poiană şi peste pădure până la drum, şi pe drum în jos până la pârâul lui Mihalcea la un ulm însemnat, de acolo drept peste poiană, la capătul rediului la movila săpată, de acolo în jos la altă movilă săpată şi la un stejar însemnat, de la stejar la ulmul care este la marginea pădurii, şi peste

---

[111] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 110

[112] Codrescu, Theodor*, Uricarul,* vol. XIV, Iassi 1889, pp. 81-83

pădure la capătul de jos al poienii, la pârâu, la iezer"[113]. Hotarul, din veac.

LĂZUREŞTI

(Lazoreşti, apoi Lăzureşti, înglobat în Poiana, comuna Nicoreşti, Galaţi).

1633, martie 4: Întărit de Alexandru Iliaş voievod marelui şetrar Stratul Bolea, care cumpără, cu 100 de ughi (ducaţi ungureşti), de la fraţii Mihalcea fost armaş, Cozmiţă, Nastasia şi Salomiia, fiii lui Pătraşco Baci, nepoţii lui Oană Baci, „toate părţile lor, câte se vor alege, din satul **Târzii** (azi Podu Turcului, comuna Podu Turcului, Bacău), şi din **Dănceni** (contopit cu Podu Turcului, Bacău) şi **Bălăneşti** (comuna Podu Turcului, Bacău) şi din **Lazoreşti** (Lăzureşti, înglobat în Poiana, comuna Nicoreşti, Galaţi), şi din vetrele satelor, şi din câmp, şi din săpături, şi din vaduri de moară la pârâul Zeletin, care sunt în ţinutul Tecuciului"[114].

---

[113] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 204, pp. 367-369

[114] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 305, pp. 390, 391

LECUŞENI

(Leucuşăuţi pe Moldova, comuna Săbăoani, Neamţ).

1408, septembrie 16: Întărit de Alexandru cel Bun bisericii Sfânta Vineri din Roman, „unde zace sfânt-răposata mamă a noastră, cneaghina Anastasia”, care primea uric pentru două sate, „unul este Leucuşăuţii lui Brătianu, şi cu moara, care este la fântână, iar altul peste Moldova, unde a fost Bratul (Dragomireşti – n. n.). Şi am dat aceleiaşi biserici vadul de la Moldova, care este mai jos de târgul Roman, şi lăturaşii din această voloste”[115].

1458, aprilie 12: Întărit de Ştefan voievod „mitropoliei noastre din târgul Roman, unde este hramul sfânta mucenică Paraschiva”, care primeşte uric pentru un „satele anume: Leucuşani, mai sus de târg, şi Dragomireşti, cu pod umblător; iar Leucuşanii, cu moara, şi podul umblător sunt pe Moldova”[116].

1488, aprilie 20: Întărit de Ştefan voievod, Mitropoliei Roman, care primeşte uric pentru „dania bunicului nostru, Alexandru voievod, două sate, anume Leucuşanii, mai sus de târgul Roman, şi cu desetina din varză din acel sat, şi Dragomireştii, mai jos de târgul Roman, peste Moldova, şi cu podul umblător care este peste Moldova şi cu

---

[115] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 23, pp. 32-34

[116] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 70, p. 103, 104

desetina din peşte proaspăt, pe care îl vor pescui oamenii din Dragomireşti acolo, la ei”[117]. Hotarul, din veac.

LEDENI

(comuna Războieni, Neamţ).

1645, septembrie 13: Drăguica, soţia lui Teodor Burduja dăruieşte, „la moartea mea”, lui Ionaşco Hociung, „din satul **Ledeni** (comuna Războieni, Neamţ), partea mea, care fuse aleasă din tot locul, adică din 10 pământuri, 3, deoarece s-a întâmplat să mor în casa dumisale; şi dumnealui să mă îngrijească în privinţa tuturor acelora ce sunt de trebuinţă… să dea pentru mine doi sărindari pentru liturghii, o vacă, 5 saci cu făină, 30 vedre de mied, 4 ocale de ceară de lumânări şi să-mi citească 2 Evanghelii şi slujba de înmormântare. / Iar la facerea zapisului am chemat pe Ursul vornic de poartă, preotul Nicolae din **Războieni** (comuna Războieni, Neamţ), preotul Grigore de la **Redeni** (Rădeni, comuna Păstrăveni, Neamţ), Gheorghiţă Mireuţă, Stratul Mireuţă şi pe alţi oameni buni”[118].

---

[117] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 39, pp. 71-73

[118] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 205, p. 162

LEHĂCENII TEUTULUI

(azi Gogolina, Bucovina, Ucraina).

O primă ieşire din indiviziune, prin delimitarea moşiilor răzeşeşti din Lehăceni, s-a făcut în **15 aprilie 1635**, când strănepoţii lui Drăgşan cel Bătrân şi ai lui Maloş au împărţit între ei moşiile rămase de la aceşti doi strămoşi.

1647: „7155, martie 14, Iaşi: Vasile, Voievodul Moldovei, porunceşte starostiei de Cernăuţi să meargă, ca să aleagă partea de moşie din Lehăceni şi Godineşti a Petrii, feciorul lui Droni”[119].

1652: În 4 martie 1652, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisaoia şi Alexandra vorniceasa. „Partea jupânesei Iliana comisoaia a fost… a patra parte de Lehăceni”.

1662: Lehăcenii Teutului, Gogolina de astăzi, sunt menţionaţi pentru prima dată, în 18 ianuarie 1662, când Niculae Murguleţ primeşte o parte din satul Lehăceni de la fratele său, Ursul, în contul unei datorii băneşti mai vechi. În 18 ianuarie 1662, Niculae Murguleţ intră în stăpânirea părţii din Lehăceni a fratelui său, Ursul, care o zălogise, dar o răscumpăraseră fraţii lui, Niculae şi Dumitraşco. Ursul avea să întoarcă banii lui Niculae, dar nu şi lui Dumitraşco, iar Divanul stabilise să păstreze Dumi-

---

[119] Academia Română, Biblioteca, *Creşterea cloecţiilor, 1909, iulie-septembrie*, Bucureşti 1910, p. 125

traşco moşia lui Ursu, până ce Niculae Murguleţ îi va întoarce banii.

1670: În 1670, vistierul Neculce, tatăl cronicarului Ion Neculce, căsătorindu-se cu Catrina, fiica boierului Iordache Cantacuzino, primeşte ca zestre de nuntă 21 moşii, printre care şi câteva sate din nordul Moldovei, Boian, Cernăuca, Valeva, Chisălău, Pohorlăuţi, Prelipcea, Bocicăuţi, Grozinţi, Vasileuţi, dar şi a patra parte din satul Lehăcenii Teutului.

1678: O parte din satul Lehăceni i-a fost dăruită finului său, Sandul, fiul lui Ion vătavul, de Nacul Isăcescul, în 20 iunie 1678, în prezenţa „popii lui Gavril, duhovnicului mieu, şi denainte unchiului mieu, lui Berchiej, şi denainte lui Arsenii Volcinţcăi şi Dumitraşco Murguleţ, şi Gligoraş Săvăscul, şi Gligoraşco, nepotul lui Isac Mironescul ot Carabciu, şi Sandul sin David ot Zaluce, şi Pavăl sin Rugină, vornicul, şi Pătraşco Tăutul".

1698: În 15 septembrie 1698, Sandul, fiul lui Ion vătaf, şi jupâneasa Irina vând partea de Lehăceni, primită de la naşii lor, rohmistrului Lupaşco Murguleţ, fiu al starostelui de Cernăuţi, Nicolae Murguleţ, plecat în Polonia, în 1678, odată cu Sobieski şi devenit, între timp, rohmistrul mercenarilor moldoveni din armata mareşalului Lubomirski. În 19 noiembrie 1705, Lupaşco Murguleţ primeşte încuviinţarea lui Mihai Racoviţă Vodă să aducă în seliştea sa din Lehăceni oameni străini, deci iobagi care vor fi scutiţi de dări timp de 6 luni. În 23 aprilie 1716, Lupaşco Murguleţ se logodeşte, în Polonia, cu fata lui Mihail Ganul (feciorul lui Vasile Mărzescu din Orhei), căruia îi promite moşiile sale din Moldova.

1720: În 26 iulie 1720, Constantin Tăutul, fiul lui Pătraşcu Bere, vinde a patra parte din Lehăceni, cea cum-

părată de Pătraşcu Bere de la Grăpina, fata lui Lehacinschi, hatmanului Ioniţă.

1723: În 16 august 1723, armaşul Toader Dămian, Toader Murguleţ din Mihalcea şi Ştefan al lui Strătulat Volcinschi (ginerele lui Ioan Stroescul) vând partea lor din Lehăceni, moştenită de la armaşul Vasile Cracalia, lui Constantin Tăutul, cel care, în 5 mai 1754, stăpânea jumătate din Lehăceni, după cum o confirmă uricul lui Matei Ghica Vodă, cealaltă jumătate de sat aparţinând lui Vasile Neculce.

1756: Conform unui izvod de moşii, din 20 iulie 1756, Ilinca Dociul, fata lui Ursul Murguleţ stăpânea a patra parte de sat Lehăceni pe Prut.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[120], din 1772-1773, înregistrează la Lehăceni, moşia lui Alecsandru NECULCE, „38 – toată suma caselor”, însemnând 3 văduve, Gafiţa lui Ştefan, Aniţa MIRONIASĂ şi Aniţa IONIASĂ, 2 ase pustii, 1 jidov, Moşcul, şi 32 birnici, adică: Ştefan SĂCANCIUK, Toader harabagiu, Roman sin ONOFREIU, Ion sin ONOFREIU, Onofreiu tocar, Pinteleiu VAIPAN, Ion DANCIUL, Dumitraşco SPIRIDON, Andrieş ciobotar, Ştefan GANBUN, Ioniţă DAICIUL, Vasile ciobotar, Simion sin CUCOŞ, Ion GALBĂN, Simion MANOLE, Simion SCALCIUK, Agape ŞULHALE, Ion ŞULHALE, Andrieş, Gavril ŞULHALE, Gavril DANCIUL, Gavril CIOCAN, Vasile CAPALBU, Pintelei SPEHEDOI, Iftimie MAMULIUK, Iftimie MAMULIUK, Vasile MAMOLE, Vasile NEGURĂ, Neculaiu SPIRIDON, Grigoraş CALANCIA, Neculaiu DUBRIS, Ion săcrier şi Sandul PLEŞCA.

---

[120] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 397

1774: În 1774, Lehăcenii aveau 37 familii ţărăneşti, iar în 1775, 41 ţărani (52, în 1784). În 1778, s-au stabilit la Lehăceni emigranţii ardeleni din Şigău pe Someş Ionică URSU, Ionică ARDELEAN, CRĂCIUN şi Vasile CHIRA.

1792: În 23 aprilie 1792, Vasile Neculce arendează jumătatea lui de sat şi de moşie lui Ion Calmuţchi, care transmite arenda moşiei, în 18 ianuarie 1796, fraţilor Axenti şi Iacob Şimonovici.

1799: În 23 aprilie 1799, Vasile Neculce arendează moşia din Lehăceni Ilincăi Calmuţchi şi fiului ei, Mihalachi, iar aceştia transmit arenda lui Ilie Ilschi.

1800: În 12 februarie 1800, Constantin Neculce moşteneşte moşia din Lehăceni de la tatăl lui, Vasile Neculce, pe care o transmite, în 10 septembrie 1810, fratelui său, Ioan Neculce, care o arendează lui Dimitrie Vlahovici. Vlahovici renunţă la arendă, în 23 aprilie 1811, iar Neculce o transmite lui Toader von Pasakas şi lui Lazăr Mihalovici.

1845: În 17 mai 1845, Ioan Neculce vinde jumătatea de sat şi de moşie Lehăceni lui Ştefan Ştefanovici şi lui Karl Schedl.

1890: În 1890, primarul Lehăcenii Teutului, care se numeau, deja, Gogolina, era Georgie Răilean.

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina", care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[121], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la lehăceanul Nicolai a lui Pentelei BĂŢ (25 ani în 1914).

---

[121] MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lehucenii Tăutului** (**Lehuczeny**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe malul stâng al Prutului, la locul unde Prutul formează mici insule şi lipită de comuna rurală Gogolina sau Stroeştii de Sus. Suprafaţa: 8,88 kmp; populaţia: 646 locuitori, în majoritate ruteni, restul poloni. Este în apropiere de drumul principal Noua Suliţă – Cernăuţi şi Sadagora, precum şi de linia ferată Noua Suliţă – Cernăuţi. Ţine de şcoala şi de biserica din Gogolina sau Stroeştii de Sus. La 1776, era în posesia lui Ioan Tăutul şi de aci numirea sa, de Lehucenii Tăutului. În această localitate s-a găsit, cu ocazia unor săpături, măsele de mamut, care se păstrează în muzeul din Viena. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi cu pescuitul. Comuna posedă 374 hectare pământ arabil, 215 hectare imaşuri, 54 hectare pădure şi 42 ari heleştee. Se găsesc 52 cai, 170 vite mari, 269 oi, 195 porci şi 9 stupi de albine. **Lehucenii Tăutului, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 2,14 kmp; populaţia: 43 locuitori poloni, români şi izraeliţi”[122].

1914-1918: Obolul de sânge pentru Bucovina a fost plătit de „Rezervistul **Iacob Clem**, Lehăcenii Teutului, Regimentul 22, rănit”[123]; „Rezervistul **Alexa Tulec**, Lehăcenii Teutului, Regimentul 22, rănit”[124]; „**Alexandra a lui George Presecărean**, ea ar fi murit în mai 1915, în **Lehăcenii-Teutului**, în timpul invaziei ruseşti, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea lui Petru Criţac, procedura pentru stabilirea

---

[122] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 128
[123] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[124] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915

morţii celei dispărute; **Maria Kaszek**, născută **Wuzenko**, din **Lehăcenii-Teutului** a fost deportat de ruşi, cu ocazia invaziei lor din 1916, la Astrahan. Acolo ar fi murit, la 10 mai 1915, după cum afirmă martorii Rosalia Kalowska şi V. Boiczuk. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea lui Nicolai Kaszek din Lehăcenii-Teutului, procedura pentru stabilirea morţii dispărutei; **Caterina Lozowinski** a fost deportată de ruşi şi internată la Raschinka (Astrahan). Acolo ar fi murit, în martie 1917, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea lui Iob Malatynski din **Lehăcenii Teutului**, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[125]; „**Alexandra lui George Presecărean** ar fi murit în mai 1915, în **Lehăcenii Teutului**, în timpul invaziei ruseşti, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea lui Petru Criţac, procedura pentru stabilirea morţii celei dispărute; **Maria Kaszek**, născută **Wuzenko**, din **Lehăcenii Teutului**, a fost deportată de ruşi, cu ocazia invaziei lor, în 1916, la Astrahan. Acolo ar fi murit, la 10 mai 1916, după cum afirmă martorii Rosalia Kalowska şi V. Boiczuk. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea lui Nicolai Kaszek din Lehăcenii Teutului, procedura pentru stabilirea morţii celei dispărute; **Caterina Lozowinski** a fost deportată de ruşi şi internată în Raschinka, Astrahan. Acolo ar fi murit, în martie 1917, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la lui Ion Malatynski din **Lehăcenii Teutului**, procedura pentru stabilirea morţii

[125] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12

celei dispărute”[126]; „**Domnica Festici**, născută Railean, în **Lehăcenii Teutului**, la 8 octombrie 1849, ar fi murit, la finea lui noiembrie 1915, în Lehăcenii Teutului, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Ioan Festici, procedura pentru declararea morţii celei dispărute”[127].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Boian** făcea parte, ca locţiitor, şi „**Dimitrie Tureac**, agricultor, Lehăcenii Tăutului”[128].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922 – **b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: **Veronica Chelbea** la Boian-Lehăceni”[129].

1941: Învăţătorii „Tănase P. Ioan, seria 1936, media 7,35, numit în com. Lehăcenii Tăutului, jud. Cernăuţi; Câmpeanu Nicolae, seria 1937, media 7,22, numit în com. Lehăcenii Tăutului, jud. Cernăuţi”[130].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[131], următorii învăţători şi învăţătoare:

---

126 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12

127 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254

128 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

129 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

130 *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

131 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Tănase Ioan, comuna **Lehăcenii Teutului**, jud. Cernăuţi, media 7,66”.

LEHANCEA

(fostul Lehăceni, sau Lehacea,
comuna Podu Turcului, Bacău)

1632, august 20: Zapisul foştilor vornici Ionaşco Avram şi Ursu Vartic. Andriu stolnicel şi Andoni spătărel din **Poliţeni** (azi Vadurile, contopit cu Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), Ionaşco Bâtcovici diacul, Toader sluga lui Iordachi vistiernicul, Ionaşco Dinga, Ionaşco Zupcu, Gavriţa şi Constantin din târgul **Bârlad**, prin care mărturisesc cum au venit înaintea lor Neculai şi Dochia, feciorii lui Ursu Bălţatul „şi au vândut moşie din sat de **Dragsini** (azi Drăxeni, comuna Ghergheşti, Vaslui), a vândut Neculai partea fraţilor săi Gligorie şi Toader, şi Dochia a vândut partea sa; însă partea lui Gligorie o au vândut Neculai însuşi, iar partea lui Toader o au vândut cu soru-sa, cu Dochia, pentru că le-a vândut Toader partea lor din **Lehăceni** (azi Lehancea, comuna Podu Turcului, Bacău). Şi acele trei părţi s-au vândut câte a cincea parte din jumătate de sat şi le-au vândut lui Iftemie şi femeii sale Todosiei, drept 90 zloţi bătuţi bani gata”[132].

1633, ianuarie 23: Alexandru Iliaş întăreşte lui Iftimie, care cumpărase, cu 90 zloţi bani gata, de la

---

[132] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 179, p. 230

Nicolae şi Dochia, fiii lui Ursu Bălţatul, „ocina şi dedina pe care au avut-o în satul **Dracsini** (Dragsini, azi Drăxeni, comuna Gherghileşti, Vaslui), pe apa Studeneţ, partea lor şi a fraţilor Gligorie şi Toader, pentru că Gligorie şi Toader au vândut părţile lor din satul **Lehăceni** (azi Lehancea, comuna Podul Turcului, Bacău)… Şi de asemenea, de la Maftei, fiul lui Stiian din **Găneşti** (la obârşia Tutovei, Bacău), dreapta sa ocină şi dedină din satul Dracsini, a patra parte, cu loc de iaz şi câmp şi pădure… pentru 45 ughi galbeni”[133].

1638, mai 10: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Iftimie vătah, care cumpără, cu 45 ughi (ducaţi ungureşti), conform unui zapis de mărturie de la Ursu Vartic vornic, Pană şoltuz din târgul **Iaşi**, Gheorghe de **Bârgăoani** (comuna Bârgăoani, Neamţ), Macsin şi Onciul din **Prăjeşti** (comuna Traian, Bacău), de la Maftei, fiul lui Stonian din **Găneşti** (înglobat în oraşul Târgu Frumos, Iaşi), „a patra parte din satul **Dracsini** (Draxini, comuna Ghergheşti, Vaslui), cu tot venitul, şi din iazuri, ce se va alege”; / de la Iuraşco, fiul popii Gavril din **Găneşti**, conform zapisului de la Ursul din **Sireţăl** (comuna Sireţel, Iaşi), Statie negustor din târgul Iaşi, Gheorghe Boţul, Gavril Siminicianul, Ionaşco Bălici vătah, Ştefan Benchea şi mulţi alţii, cu „un cal bun şi o iapă bună şi un caragiu, preţuiţi la 40 ughi… a patra parte, tot din acel sat Dracsini, cu tot venitul şi cu parte din iazuri şi curătură şi cu loc de prisacă”; / de la Neculae, fiul lui Bălţatu fost pisar, cu 90 de zloţi bătuţu, conform zapisului de la Iuraşco Avram fost vornic, Ursu Vartic vornic, Andrei stolnicel şi Andonie din **Poliţeni** (Vadurile, comuna Iana,

---

133 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 276, pp. 350-352

Vaslui), Ionaşco Bâtcovici, Ionaşco Zupcu, Gavriţa şi Constantin, „ocina fraţilor săi Gligorie şi Toader, ce se va alege din acest sat Dracsini, pentru că au vândut Toader şi Gligorie partea lui din **Lehăceni** (Lehancea, comuna Podul Turcului, Bacău)”[134].

1901: „**Lehacea**, sat, făcând parte din comuna Giurgioana, plasa Zeletinul, judeţul Tecuci. Situat pe ambele laturi ale văii cu același nume. Aici este reședința comunei, la 6 km spre sud de Podul Turcului. Are o populaţie de 127 familii, sai 431 suflete, Copiii merg la şcoala din Bălănești. Are o biserică, cu hramul Sfinţii Voevozi, deservită de un preot și 2 cântăreți. Este făcută de bârne, în 1806, cu spesele obştei satului, S-a reparat la 1848 și 1891. Se întreţine de locuitori. Teritoriul satului este de 244 hectare. Locuitorii sunt vechi răzeși”[135].

LEHANI

(în Covurlui, Galaţi).

1774, iunie 5: Satul **Lehanii**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[136]**. Oameni străini,** de peste Dunăre, ai lui Iacobache al pitarului Chirică, cu cartea măriei sale feldmareşal şi

---

[134] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 348, pp. 342-344

[135] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 150

[136] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 103

ohraniţelnii list din let 1772, ghenarie 22, supt numărul 184**:** Tudorache sin (fiu) lui Andronache / Lupul / Stanciul / Petre / Şerban / Costandin Buga / Oane Tăician / Paraschiv Lungul / Dinul / Gheorghe / Dima / Mihalcia, vornic / Negoiţă / Niagul fiul lui Huzun Gheorghe / Hriste Pătraşco / Petre / Dobre / Orza / Sorin Niagul / Paraschiv / Ion Brânza / Vlad / Sandul / Lazor / Iancul / Gheorghe, sârbul / Petco, cioban. // **Rufeturi:** Postolache, ţigan al lui Iacovache / Angheluşa, văduvă / Marie, văduvă.

LEHNEŞTI

(sat acoperit de lacul de acumulare Stânca-Costeşti, strămutat, Botoşani).

1774, iunie 22: Satul **Lehneşti** (sat acoperit de lacul de acumulare Stânca-Costeşti, strămutat), ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[137]**, toată suma caselor: 34**. Scădere rufe-turi 19: 2 mazili, 12 ruptaşi, 2 copii din casă, 2 preoţi şi dascăli, 1 jidov. Rămân birnici 15. / **Birnici**: Ursul Bârliga / Ursul Zbârciog / Lupul, bârsan / Ioniţă, şelar / Isac, vornic / Marco sin (fiu) Ioana / Anton Briciag / Ion Bante /Vasile, văcar, neputincios / Ilie sin Grigorie / Ioniţă Cârnaţ / Gavril Pompul /Ursachi nepot lui Grigorii, rus / Iftodii, căprar / Simion, morar. // **Mazili i ruptaşi ot**

[137] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 524, 525

tam: Alecsandru Drace, mazil / Stăvărachi Golimas, mazil / Miron Negu, ruptaş / Cârste brat (frate) Miron, ruptaş / Grigorii Pribag, ruptaş / Neculai nepot Negului, ruptaş / Vasile zet (ginere) Negu, ruptaş / Porhirie zet Negu, ruptaş / Vasile Scorpan, ruptaş /Angheluţă zet Negu, ruptaş / Vasile Brânzei, ruptaş / Vasile Albotă, ruptaş / Acsinti Scorpan, ruptaş / Ioniţă Scorpan, ruptaş. // **Rufeturi**: Ion Gogul, copil din casă / Ilie sin Gogul, tij (la fel) copil în casă / Preotul Grigorie / Iordachi, dascăl. // **Jidov**: Moscul.

1901: „**Lehneşti-Maghistan**, sat în partea de sud-est a comunei Movila Ruptă, plasa Ştefâneşti, judeţul Botoșani, pe țărmul drept al Prutului, cu o suprafață de 687 hectare şi o populaţie de 90 familii sau 412 suflete, din care 94 contribuabili. Locuitorii sunt împroprietăriți la 1864. Are: 1 biserică, cu 1 preot și 2 cântăreţi; 1 moară de apă pe Prut; 1 carieră de var. Vite sunt: 40 cai, 240 oi şi 47 porci. Sunt 40 stupi cu albine. / **Lehneşti-Răzeşi**, sat pe țărmul Prutului, pe moşia răzășească; formează o continuare cu satul Lehneşti-Maghistan, în partea sa de nord, iar în partea de sud se prelungește Lehneşti-Rișca. Satul Lehneşti-Răzeşi e foarte vechii şi numele său l-a împrumutat şi celorlalte sate, Lehneşti-Râșca și Lehnești-Maghistan. Suprafaţa moșiei e de 553 hectare. Are o populaţie de 48 familii sau 218 suflete, din care 70 contribuabili. Pe moșie se află câteva vii ale locuitorilor răzăși, în întindere de 8 hectare. Are o şcoală, condusă de 1 învăţător, plătit de județ şi frecventată de 48 copii. Vite: 160 vite mari cornute 30 cai, 220 oi și 37 porci. Sunt 45 stupi. / **Lehneşti-Râşca**, sat în marginea de sud-est a comunei Movila Ruptă, situat pe țărmul Prutului și formând o continuare cu satele Lehnești-Maghistan și

Lehnești-Răzăși. Moșia a fost proprietate a Statului, astăzi e înstrăinată. Are o suprafață de 529 hectare și o populaţie de 75 familii sau 316 suflete. Vite: 204 vite cornute, 64 cai, 300 oi şi 50 mascuri. Are o mică rachită la Prut și 2 mori de apă”[138].

LEMEŞENI

(sat în ţinutul Hotin, Moldova).

1628, august 10: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Ştefan şi cumnatului său Vasilie, feciorii Ilenii, nepoţii lui Gligore stolnic, „care s-au judecat înaintea noastră” cu Toader Gânscă şi feciorilor săi Lupul şi Udrea, „pentru a patra parte din satul **Mlinăuţii** (sat în ţinutul Hotin, Moldova), cu eleşteu şi cu moară, ce este în ţinutul Hotinului… Deci domnia mea, cu sfatul nostru, leam aflat lor lege ca să jure Toader Gânscă şi feciorii săi, cu 24 jurători, slugi domneşti, precum că moşul lor Griga Udrea n-a luat nici un ban de la Grigori stolnic pentru acea a patra parte din satul Mlinăuţi. Şi la aceasta, mai sus numitul Toader Gânscă, cu feciorii săi, au arătat dinaintea noastră un zapis de la Beldiman vel logofăt, cum că în acele vremi s-au judecat Irimia şi Vasilie, feciorii lui Grigorii Talpă stolnic, şi dinaintea lui Ştefan voievod, şi aşijderea li s-a făcut dreptate, ca să aibă a jura. Şi pentru aceea, feciorii lui Grigori stolnic nu i-au

[138] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 150, 151

lăsat pe dânşii să jure pentru jurământul tatălui lor, ce s-a fost tocmit cu dânşii de bunăvoia lor şi a fost dat Toader dintr-a lor dreaptă ocină, o a treia parte din satul **Lemeşenii** (sat în ţinutul Hotin, Moldova), ce este într-acelaşi pârâu Viliia, cu loc de eleşteu şi moară, partea din jos. Drept aceea, la tocmeală, precum şi mai înainte, s-au dat rămaşi, aşa că s-au tocmit să stăpânească Toader Gânscă, cu feciorii săi, pe acea a treia parte din satul Lemeşenii, cu eleşteu şi moară, iar Ştefan, cu cumnatul său, nepoţi lui Grigori stolnic, să aibă a-şi stăpâni pe acea a patra parte din satul Mlinăuţi. Şi acele dresuri de judecată, ce le-a avut încă Griga Udrea, socrul lui Gânscă, ce sunt Mlinăuţii, cu Grigori stolnic pe acea parte din Mlinăuţi, s-au dat în mâinile lui Ştefan şi a cumnatului său. Iar un ispisoc, ce este pe a treia parte din satul **Duşcenii** (sat în ţinutul Hotin, Moldova), pe acelaşi pârâu, ce l-a avut Gligori stolnic de cumpărătură, pentru care au avut ei judecată, aşijderea s-a dat în mâna lui Gânscă şi feciorilor lui”[139].

LENCĂUŢI

(raionul Donduşani, Moldova).

1437. decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cân-

---

[139] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 390, p. 536

deşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Cusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă

satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), **încă satul unde este Noguicoi** (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), **şi satul unde a fost Cleţină** (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea un-

de este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[140].

1628, iulie 20: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată pârcălabilor de Soroca, după ce i s-au jeluit, împotriva fostului pârcălab Gorgan, Dumitraşcu din **Turetnica** (lângă Lencăuţi, Moldova), soru-sa Salomia şi ginerele lor Ceuca, ce a fost postelnicel, care Gorgan „a cumpărat o selişte, anume **Prevdiceni** (lângă Lencăuţi, Moldova) pe Nistru, pe lângă **Leucăuţ** (azi Lencăuţi, Soroca, Moldova), de la unul Ghiorghi pârcălab de Hotin, care selişte a fost vândută lui Ghiorghi Roşca şi Gherasim din **Conţeşti** (în judeţul Iaşi, deci în părţile Bălţilor, Moldova). Deci Gorghenel n-a ţinut cum a cumpărat de la Gheorghii şi până unde a ţinut pârcălabul şi l-au împresurat cu acea cumpărătură hotarul Leucăuţilor. Şi au adus înaintea domniei mele pe Gherasim Roşca de a mărturisit cum au ţinut moşie şi părinţii lui acea ocină şi hotarul până în matca pârâului ce se cheamă Merişauca, iar Gorgonel a trecut câţiva paşi peste acel pârâu şi a fost ţinând

[140] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

cu puterea sa din hotarul Leucăuţilor. Pentru aceea, tu să mergi la cele ocini şi să iei sama”[141].

LENŢEŞTI

(aproape de Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

„Satul lui Lenţovici” face parte dintre cele dăruite, în **23 februarie 1448**, de către Roman, aflat la Colomeea, lui Didrich Buceaschi. În tradiţia locală s-au încetăţenit concluziile arheologilor sovietici, care au descoperit, pe teritoriul satului Lenţeşti, rămăşiţele unei cetăţui din lemn şi pământ, pe care au identificat-o drept legendara cetate Chern (negru) a Cnezatului Haliciului, construită, probabil, în vremea lui Iaroslav Osmomysl (1153-1187) şi distrusă, în 1259, în vremea lui Danilo Romanovici, la cererea hanului tătar Burundai.

1497: În 29 octombrie 1497, după victoria de la Codrul Cosminului, hatmanul Boldur şi cei 3.000 de călăreţi ai săi au ieşit în calea cavaleriei mazoviene, sosită în ajutorul oştilor regale polone, şi „le-au dat război şi pre toţi i-au răsipit îndată şi i-au topit… şi mare moarte şi tăiere s-au făcut atunci în oastea leşască, la locul ce se cheamă Lănţeştii, satul”.

1579: „În acelaşi timp se constată din opreliştea de la 8 Ianuarie 1579 a lui Petru Şchiopul, că subt acelaşi Domn evreii poloni pătrundeau în Moldova pentru a cum-

---

[141] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 380, pp. 526, 527

păra vestitele vite albe, ce se hrăneau din păşunile ţării şi care se exportau până la Danzig şi în Anglia. Ei aduceau şi postavuri leşeşti. Prin aceasta, însă, stricându-se rostul iarmaroacelor de la Şipinţi, apoi Lenţeşti şi Hotin, şi păgubindu-se negustorii cei mari ai Moldovei, Domnul nu mai îngăduie acest comerţ, deci nici prezenţa evreilor pe pământul său. Dar şi mai departe vin prin Iaşi evreii străini, pe care Botero-i pomeneşte îndată după armeni şi înainte de saşi, unguri şi raguzani, pe la 1590”[142].

1599: În 1599, după cum rezultă dintr-un uric din 8 februarie, satul Lenţeşti încă aparţinea, în bună parte, familiei Lenţa, fiind vândut, de către Marina, fata Magdei Lenţa, şi de către feciorul ei, Bilav, lui Vasile Cracalia, starostele de Cernăuţi. Cracalia cumpără, în 1 ianuarie 1603, şi partea lui Sava Nemiş din Lenţeşti, cu un cal, care era preţuit la 14 taleri, iar în 20 iunie 1603, cu 36 taleri, şi a opta parte de sat, de la Marina Lenţa. Ultima tranzacţie în favoarea neamului fostului staroste al Cernăuţilor este făcută de Alexa Cracalia, fiul Mariei, care cumpără, în 24 martie 1645, şi partea lui Coste Barbovschi.

1602: În 6 iulie 1602, Cracalia staroste şi jupâneasa lui, Elena, cumpărau, cu 25 taleri bătuţi, partea din Lenţeşti (două părţi din a patra parte din jumătate) a Maricăi, fata lui Petre Moişescul, iar în 14 decembrie 1602, Mărica, fata lui Boiştan de Lenţeşti, vindea, „pentru 30 taleri de argint, partea ei de ocină, care i se va alege din Lenţeşti, lui Paţuc Cracalia, pentru fiul ei, Cârste, care a făcut o moarte de om”.

---

[142] Iorga, Nicolae, *Istoria evreilor în Ţările Române*, Bucureşti 1913, p. 7

1603: În 1 iunie 1603, Sava Nemeş de Lenţeşti, fiul Maricăi, nepotul Magdei, vindea aceluiaşi staroste Cracalia partea lui de sat, pentru 14 taleri, Cracalia cumpărând, în 26 iunie 1603, şi partea Vasilinei şi a Gârcăi, fetele lui Nicoară, nepoatele Stancăi, adică „jumătate din a patra parte de sat Lenţeşti… cu un loc de eleşteu şi cu moara jos în sat”, plătind 36 taleri.

1645: În 24 martie 1645, Coste Barbovschi şi jupâneasa lui, Anghelina, fata lui Paţuc Cracalia, vând partea lor de sat lui Alecsa, fiul Mariei Cracalia, pentru 18 lei turceşti.

1652: În 4 martie 1652, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoaia şi Alexandra vorniceasa. „Partea lui Ierimie a fost… jumătate de sat de Lenţeşti”.

1741: În 2 aprilie 1741, „sălîştea Lenţeşti a răposatului Gheorghe Ursachi” era dăruită mănăstirii Barnovschi de către Grigore Ghica Vodă, dar, pe lângă seliştea pustie, mai exista şi jumătatea de sat a lui Iuon Prăjescul, cea hotărnicită, în 10 mai 1759, pentru moştenitorul Mihalache Sturza.

1760: Colonizarea seliştilor Lenţeşti şi Rohozna este permisă, în 5 iunie 1760, de către Ioan Teodor Callimah Vodă, aşa că, în 1774, satul Lenţeşti avea 18 familii, iar în 1775, când făcea parte din Ocolul Prutului, 1 popă, 34 ţărani şi 1 baran. În 1784, satul Lenţeşti avea 91 familii ţărăneşti, partea de sat a lui Mihalachi Sturza aparţinând ginerelui acestuia, Toma Iamandi, cel care, în 25 septembrie 1793, arendează moşia lui Axentius Simonowicz.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[143], din 1772-1773, înregistrează la Lenţeşti, moşia Paraschivii Iamandi, „42 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Simion, 1 dascăl, Ion, 1 jidov, Iţco, 5 pescari starosteşti, Ilii, Ion, Grigori, Hrihor şi Semen, 5 barani, Dănilă DUCIAK, Pintelei SPĂTARU, Prodan BĂSĂRAB, Petrea morar şi Grigorcia sin popii, 2 văduve, Dochiţa şi Maria butnăriţa, 4 case pustii şi 18 birnici, şi anume: Ştefan vornic, Iurii zet BĂSĂRABĂ, Andronic VERINCA, Ursachii VERINCA, Mihai GULEBACI, Mihalachi zet URSACHI, Toader TIRON, Georgi GHERMAN, Onofrei, Ion sin VERINCHII, Andrei GALILKO, Mihai GALILKO, Nechita nepot BĂSĂRAB, Mihai brat ego, Vasile ungurian, Aleksa rus, Iacob sticlar şi Roman pânzar.

1780: În 7 iulie 1800, văduva lui Toma Iamandi, Paraschiva, şi feciorii ei, Mihai, Alexandru şi Vasile Iamandi, înscriu jumătate din Lenţeşti în cartea funciară a Tribunalului din Stanislav.

1786: O bisericuţă fusese construită la Lenţeşti şi Bila încă din 1786. În 1843, bisericuţa Sfântului Arhanghel Mihail, cu 1.153 enoriaşi, se afla sub patronatul bisericesc al lui Bogdan de ZADUROVICI, preot administrator fiind Mihail WERENKA. În 1876, biserica cu 1.633 enoriaşi, patronată de Gregor ZADUROVICI, îl avea paroh pe Andrei CARAGEA. Biserica nouă din Lenţeşti a fost construită între anii 1881-1884. În 1907, sub patronat imperial, dar şi sub cel al evreului Hersch WEISSGLAS, biserica din Lenţeşti îl avea paroh pe Vasile de PETRAŞCO, născut în 1844, preot din 1876, paroh din 1885, cantor fiind, din 1876, Michail HUDE-

---

143 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 406

MA, născut în 1843, un alt cantor, Theodor ZURKIW-SKI, născut în 1861, ocupându-se, din 1901, de bisericuţa din Bila, construită în 1881 şi slujită de parohul din Lenţeşti.

1816: În 1 aprilie 1816, Alexandru von Iamandi vindea lui Bogdan Zadurovici din Lenţeşti jumătatea de sat Lenţeşti moştenită după Toma şi Paraschiva von Iamandi, pentru 32.000 florini vienezi.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Sadagura** (târg, cu tribunalul raional): Bila sau Bilka, Boian, Buda, Cernauca, Dobronăuţi, Gogolina sau Stroieştii de Sus, Cotul Ostriţa, Lehucenii Teutului, **Lenţeşti Camerale, Lenţeşti Privat**, Mahala Biała, Novoseliţa sau Stroieştii de Jos, Rarancea, Slobozia Rarancei, Rohozna, Şerăuţii de Sus, Şerăuţii de Jos sau Slobudka, Şubraneţ, Toporăuţ, Vaslăuţ, Zadobriuwka, Jucica Veche, Jucica Nouă”[144].

1890: În 1890, satul Lenţeşti avea 1.655 locuitori, primar fiind Vasile Mokranski. Emilian Tarnowiecki era învăţător, parohi erau Andrei Carage şi Teodor Halarevici, iar cantor bisericesc – Mihail Hudema.

1893: Din 1893, funcţionau o şcoală cu 5 clase în Lenţeşti şi o şcoală cu o clasă în Bila[145].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lenţeşti** (româneşte şi **Lencăuţi**), vechi sat, districtul

---

[144] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[145] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 19, 1876 p. 29, 1907 p. 53

Cernăuţi, din care s-au format, cu timpul, 2 comune cu administraţii speciale, şi numite: Lenţeşti Privat şi Lenţeşti Cameral. În apropierea acestui sat, şi anume în locul unde se văd şi astăzi încă valuri de pământ, pârcălabul Boldur, cu 3.000 de moldoveni, a nimicit, în ziua de 29 Octombrie 1496, un detaşament de armată polonă, compus din 600 cavaleri mazurieni, şi care veneau să dea ajutor regelui Albrecht. La 1776, o parte din acest sat o poseda mănăstirea Barnovschi, iar cealaltă parte, Toma Iamandi. După această împărţire s-au format cele 2 comune din ziua de azi, şi anume comuna Lenţeşti Cameral şi Lenţeşti Privat. **Lenţeşti**, (româneşte şi **Lencăuţi**), **moşie**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 3,01 kmp; populaţia: 47 locuitori, în mare parte izraeliţi, câţiva poloni şi 4 ruteni gr. cat. Cuprinde, pe lângă moşia Lenţeşti propriu-zisă, şi târla Camenca. **Lenţeşti Cameral** (româneşte şi Lencăuţi), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe malul stâng al Prutului, în faţa satului Bila, la Nord-Vest de oraşul Cernăuţi şi lipită de comuna Lenţeşti Privat. Suprafaţa: 3,63 kmp; populaţia: 508 locuitori, în mare parte ruteni gr. or., restul izraeliţi, poloni şi germani. Cuprinde, pe lângă satul de reşedinţă, cu 448 locuitori, şi cătunul Denesiuca. Este situată lângă drumul principal Cernăuţi-Sniatin, precum şi lângă linia ferată Cernăuţi-Lujeni. Ţine de şcoala din Lenţeşti Privat şi are o biserică filială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”, atenenţă a parohiei din Lenţeşti-Privat. Aparţinea, la 1776, mănăstirii Barnovschi. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 157 hectare pământ arabil, 63 hectare fânaţuri, 19 hectare grădini, 159 hectare imaşuri, 27 hectare pădure. 2 hectare şi jumătate bălţi şi heleştee. Se găsesc 20 cai, 131 vite

mari, 119 oi şi 73 porci. **Lenţeşti Privat** (româneşte şi **Lencăuţi**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe malul stâng al Prutului, în partea de Vest a comunei Mămăeştii Noi, şi lipită de comuna Lenţeşti Cameral. Suprafaţa: 10,84 kmp; populaţia: 1.100 locuitori ruteni, de religie gr. or. Prin partea sa de Nord trece drumul principal Cernăuţi-Sniatin şi linia ferată Cernăuţi-Lujeni. Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică filială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril". La 1776, era în posesia lui Toma Iamandi. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea de vite. Comuna posedă 619 hectare pământ arabil, 275 hectare fânaţuri, 8 hectare grădini, 63 hectare imaşuri. Se găsesc 49 cai, 260 vite mari, 224 oi, 97 porci şi 20 stupi de albine"[146].

1914: „Până în 27 noiembrie, desele năvăliri ruseşti, dinspre Văşcăuţi pe Ceremuş, înspre Lencăuţi, Jucica şi Ţureni, prevesteau o nouă retragere austriacă, Tribunalul Ţării din Cernăuţi, condus de vicepreşedintele Dr. Vasile Iacubovici, fiind mutat, preventiv, la Suceava, unde şi-a reluat activitatea în 27 noiembrie, în vreme ce închisoarea Sucevei nu mai izbutea „să cuprindă poporul, adus cu sutele din părţile care fuseseră invadate de trupele ruseşti. Sunt, mare parte, ruteni, dar şi români, bărbaţi, femei şi copii din părţile Siretului, Storojineţului şi Cernăuţului, învinuiţi de a fi participat la jafurile întinse, făptuite de miliţia rusească". Jafurile însemnau, de fapt, iniţiative locale, care se vor perpetua pe toată perioada războiului, de cele mai multe ori fără nici o complicitate a miliţiei ruseşti. Sătenii ruteni, români şi lipoveni luau de prin conacele boiereşti tot ce se putea lua, de multe ori

---

[146] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 128, 129

conduşi la pradă de primari, apoi puneau foc, fiind convinşi că barbaria va fi pusă pe seama ruşilor”[147].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 335/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Sadagura, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 322, **Lenţeşti de Jos** (Camerale) din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 24 ha 85 a 50 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[148].

1941: În iulie 1941, noul primar al Lenţeştilor Vasile Osipciuc, a înfiinţat o grupare, aparent anticomunistă şi antievreiască, cu care devasta şi prăda locuinţele din sat, ucigându-l pe fostul deputat comunist Ioan Lenciuc şi comiţând puzderii de atrocităţi. Lenciuc, fost deputat comunist şi vicepreşedinte în sovietul comunal, după ce acesta fusese anterior maltratat. Arestat, în 1958, la Târgu Mureş, Vasile Osipciuc a sfârşit în faţa plutonului de execuţie pentru crime de război.

1943: La Lenţeşti exista o „Fabrică de articole emailate, zincate, ambalaje metalice şi produse chimice, care aparţinea firmei „Tivaro”, „arendată de la Statul Român de un grup de trei ingineri de origine etnică şi naţionalitate română, şi anume: / Ing. Şandru Albei Alexandru, absolvent al Şcoalei Politechnice din Timişoara; / Ing. Constantinescu Cleante, Şcoala Politechnică Bucureşti; Ing. Lupan Ştefan, absolvent al Institutului de Chimie Industrială din Iaşi. / Fabrica nu a suferit daune propriu-zise de pe urma ocupaţiei sovietice, dar în luna

---

147 *Viaţa Nouă*, III, nr. 148, 15 nov. n. 1914, p. 4

148 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 68, 69

Septembrie 1941 a fost unundată de revărsările excepţionale ale Prutului, astfel încât o mare parte din halele sale au trebuit demontate complet, piesă cu piesă, pentru a fi curăţite de noroi şi de rugină. Lucru făcut de 40 de lucrători, timp de o lună şi jumătate… Fabrica are o centrală proprie electrică, cu o putere de 56 H. P, reprezentând numai 50 % din necesităţile fabricii, restul fiind furnizat de reţeaua de forţă a oraşului Cernăuţi. Fabrica întrebuinţează anual cca 150 vagoane materii prime”[149].

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[150]: Turchievici Ghizela, comuna **Lenţeşti**, media 8,00”.

LEONTENEŞTI

(sau Leontineşti, comuna Ardeoani, Bacău).

1412, februarie 19: Întăritur de Alexandru cel Bun lui „Radu diac, fiul lui Stanislav de la Neamţ”, pentru „două sate pe Tazlăul Sărat, anume Doleştii şi **Leontineştii**… Iar hotarul acestor sate să fie de la Ardeoa, pe la

[149] Almanahul ziarelor *Basarabia* şi *Bucovina* / 1943, Bucureşti 1942, p. 285
[150] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.

Tazlău, din apă, prin mijlocul plopilor, la marginea plopilor, o pivniţă, de la pivniţă drept la vârful dealului, o movilă, apoi, pe deal, la un păr, o movilă, de la acea movilă, peste pârâu, pe alt deal, o movilă, de la acea movilă, pe deal, de unde se întâlneşte cu hotarul lui Cirţă Stan, o movilă, de acolo la hotarul lui Borzea, o movilă, , de acolo drept la pârâu, la mal, o movilă, apoi pe pârâu în jos, de la Ignat drept pe câmp, mai jos de Cridă, la gura pârâului, apoi în sus, pe pârâu, la vârful dealului, apoi pe vârful dealului în jos, până în faţa pivniţei vechi. Acesta îi este tot hotarul”[151].

1458, martie **12**: Întărit de Ştefan voievod Duşcăi, fata lui Toader, care primeşte uric pentru un „două sate pe Tazlăul Sărat, anume Dolieştii şi Liontenieştii, şi jumătate din Măzănăeşti, şi jumătate din Poiana Călugăriţei”[152].

1774, iunie 15: Satul **Leonteneşti**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[153]**: Toată suma caselor**: 14. Scădere rufeturi, însă 2: 2 popi. Rămân birnici 12. / **Birnici:** Costandin sin (fiu) lui popa Ion / Andreiu Sărăcuță / Ion / Andrieș Scorțan / Simion, muntean / Ioniță, muntean / Apostu Martin / Ion Martin / Gheorghi Martin / Grigoraș Ghenit / Vasile Prăjăscul, panțir / Ștefan. // **Rufeturi:** Popa Ion / Popa Ștefan.

1901: „**Leontineşti**, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de sus, şi reşedinţa comunei cu același nume,

---

151 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 32, pp. 45-47

152 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 68, p. 100

153 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 308

situat pe un podiş, format de dealul cu acelaşi nume. Are o populaţie de 121 familii sau 473 suflete; o şcoală mixtă, frecventată de 16 copii; o biserică, clădită în 1840 de locuitori, cu ajutorul preotului Constantin Scorţeanu, deservită de 1 preot și 2 cântăreţi; 2 cârciumi. Vite sunt: 18 cai, 250 vite mari cornute şi 45 porci”[154].

LEORDA

(Leverda, azi Leorda, comuna Leorda, Botoşani).

1633, decembrie 2: Întărit de Moise Moghila voievod lui Strătulat Borăleanul, care primeşte uric pentru „o bucată de loc din hotarul **Pituluşenilor** (lângă Dolina, comuna Leorda, Botoşani), pe pârâul Dolinii, în ţinutul Hârlăului, începând întâi din poiana de către **Ionăşeni** (comuna Vârfu Câmpului, Botoşani), de către Siret, cât va fi hotarul Pituluşenilor, din hotarul **Liverdii** (Leverda, azi Leorda, comuna Leorda, Botoşani), până în hotarul **Dolinii** (comuna Leorda, Botoşani), până la siliştea Pituluşenilor, tot locul să fie în două şi peste seliştea Pituluşenilor, pe din sus de curtea lui Crâste vornicul, cu un rând din pământurile cele de jos, ce sunt toate pe o cărare, pe la capetele pământurilor celor din sus, până la o moviliţă de către **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani), de

---

[154] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 153

acolo la matca Sitnii, de după înconjur, cu loc de iaz pe pârâul Sitnii, cât ţine apa”[155].

1635, februarie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod uricarului Borolianu, care cumpărase „o parte de ocină din hotarul **Pituluşănilor** (Pituluşeni, înglobat în Dolina, comuna Leorda, Botoşani), pe pârâul, Dolinii, ce-i în ţinutul Hârlăului… de la Stanca, jupâneasa lui Isachi Mitieşăscul, şi de la feciorii dei, Neculai şi Gligoraşcu, drept 320 taleri de argint”. / Hotarul satului, „începând întâi din poiana de către **Ionăşani** (Ionăşeni, comuna Vârfu Câmpului, Botoşani), cât este hotarul Pituluşănilor, din hotarul satului **Leverdii** (azi Leorda, comuna Leorda, Botoşani), până în hotarul **Dolinii** (comuna Leorda, Botoşani), partea cea din jos să fie în doi, cum şi unde se numeşte Sub Cornu, de către câmp, partea cea din jos, iarăşi în doi, cu loc de iaz, care se numeşte Iazul Grozii, cât ţine apa; şi de acolo, tot locul, până la pârâul Dolinii, până la seliştea Pituluşănilor, tot locul să fie în două; şi de acolo, Dolina în jos şi drept peste seliştea Pituluşănilor, pe din sus de curtea ce şi-a fost făcut Crâstia vornicul, cu un rând din pământurile cele de jos, ce-s toate pe o cărare, pe la capetele pământurilor celor din sus, până la o moviliţă de către **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani); de acolo, la vale, la matca Sâcnii, pe după înconjur, cu loc de iaz în pârâul Sâcnii, cât ţine apa iazului”[156].

1774, iunie: Satul **Levârda**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumean-

---

[155] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 420, p. 528

[156] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 44, p. 43

ţev[157], **toată suma caselor: 9**. Scădere rufeturi 9: 1 popă, 2 scutelnici la Ciudin, 2 scutelnici la căpitanul Cozmiță, 1 mazil, 3 țigani. / **Rufeturi:** Popa Grigori / Ștefan, vier la Ciudin / Neculai, croitor, tij (la fel) / Alecsa, argat la căpitanul Cozmiță / Vasili, rus, velnicer, la fel / Gheorghi Ciudin, mazil / Neculai, țigan / Iftimi, țigan / Lupu, țigan.

1901: „**Leorda**, sat în centrul comunei Costineşti, plasa Târgul, judeţul Botoşani, pe valea Leorda și pârâul Bucecea, cu o suprafaţă de 1.697 hectare şi o populaţie de 178 familii sau 503 suflete, din care 192 contribuabili. Locuitorii sunt români, veniţi, se zice, din Austro-Ungaria, şi se numeau Leordeni, de unde a rămas și numele satului. Aici e reședința primăriei. Are 2 biserici, cu 1 preot și 2 cântăreţi; o școală mixtă, condusă de 1 învățător plătit de Stat şi frecventată de 45 băieţi și 27 fete. Vite: 490 vite cornute, 70 cai, 1.838 oi, 23 capre, 14 bivoli și 220 porci. În partea de est a satului se află o stație a căii ferate Botoşani-Dorohoi. Are 5 mori de apă pe pârâul Bucecea. În comună se află 5 cârciumi, 8 comercianţi și 18 meseriași”[158].

---

[157] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 253

[158] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 154

LEORDA

(pe Tazlăul Mare, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Leorda**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[159]**: Toată suma caselor**: 35. Scădere rufeturi, însă 2: 2 nevolnici. Rămân birnici 33. / **Birnici:** Ioniţă Mutul / Gheorghi zet (al) lui Cobuz / Comşe / Miron, olar / Gheorghi Cobuz / Cozma sin (fiu) lui Cobuz / Macsin Barbălată / Marcu fiul lui Bumbul / Zaharie Hanga / Iosip al lui olariul / Vasile Besă / Ştefan fiul lui Besă / Stan fiul lui Besă / Gheorghi Catana /Ioniţă fiul lui Catana / Zaharie, olariul / Pavăl fiul lui olariul / Petre, morar / Toader a Mărinii / Ion Hanul / Moiseiu Hanul / Condre fiul Condrii / Vasile Prutian / Lazăr Sabău / Gherasim Hanga / Vârlan Hanga / Ion Paisă / Miron, olariul / Toader, ungurian / Măteiu Han / Vasile şi Toader cu mamă / Toader al lui Cobuz. // **Oameni nevolnici şi femei sărace:** Neculaiu, pâslariul / Ioniţă Besă.

1901: „**Leorda**, sat în judeţul Bacău, plasa Muntelui, comuna Vasieşti, situat pe dealul cu același nume, de-a stânga Trotușului, la 1 km de satul Vasieşti (școală). Are o populaţie de 105 familii sau 492 suflete; o biserică, zidită de locuitori, la 1807, cu 1 preot și 1 cântă-

[159] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 316

reţ; 3 cârciumi. Vite sunt: 13 cai, 253 vite cornute, 43 porci și 56 capre”[160].

LEOŞTI

(pe Crasna, atestat prin Slăveşti, parte din Leoşti, comuna Tătărani, Vaslui).

1438, martie 5: Întărit de Ilie voievod Neagăi a panului Giurgiu Piatră, care primeşte uric pentru „un sat pe Sitna, anume satul Diiacul, mai sus de Stroe, şi seliştea care este în acelaşi hotar, şi un loc pustiu pe Bâc… la gura Divicei, să-şi întemeieze sat, şi pe Crasna, anume **Slăveşti**. Şi, de asemenea, a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri Grozav, fiul lui Mogoşel de la Vinnea, de bună boia sa, şi a vândut partea sa, jumătate de sat la… Mogoş de la Vinea, pentru… paniei Neaga a panului Piatră… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul acestei pustii să fie cât vor putea folosi îndestul”[161].

1555, mai 11: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod fraţilor Şteful şi Gherasim, fraţii lui Leoa paharnicul, „din dresele de întăritură ce a avut Gavril Leoa, fost uşier, două sate pe Crasna, anume unde au fost juzi Slăvescul şi Mihaiu, care acum se numeşte **Leoştii**, şi alt sat, mai jos de acesta, anume **Foleştii**, care sate au fost cu

[160] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 153, 154

[161] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 181, pp. 256-258

drese de cumpărătură lui Gavril Leoa uşier, cu banii femeii sale Anghelina, mama lui Şteful şi a lui Gherasim”[162].

1623, ianuarie 28: Mărturia lui Gheorghe, Simion şi Leavul, feciorii lui Gavril Văţul, despre vânzarea ocinii lor, „tot satul Leoşti, ce este la obârşia Sărăţii, pe Sărata, în ţinutul Fălciului”[163] şi a mai multor bucăţi „de loc, mai jos de Leoşti, pe Sărata”, lui Ghianghea logofătul, pentru o sută taleri de argint.

1633, martie 9: Întărit de Alexandru Iliaş voievod marelui logofăt Ionaşco Ghianghea, care primeşte urice pentru cumpărăturile sale, „tot satul **Leoşti**, la obârşia Sărăţii”, cumpărat de la Gheorghe, fiul lui Gherasim, nepotul Lazei, strănepotul lui Pătru, şi de la Simion, fiul lui Onaca, nepotul lui Cârstea, strănepotul lui Leoa; / „o bucată de loc din jos de Leoşti, pe sărata, dinspre răsărit… cu vii şi cu locuri de prisacă şi de grădină şi cu loc de moară pe Sărata, ce sunt în ţinutul Fălciu”, cumpărătură de la Gheorghe, Simion şi Leavul, fiii lui Gavril Văţul… însă acel sat l-au vândut pentru 100 de taleri de argint, iar acea bucată de loc pentru 30 taleri de argint”[164].

1901: „**Leoști**, sat în partea de sud a comunei Rusca, plasa Prutul, judeţul Fălciu, situat pe valea pârâului Nemţeni, pe o suprafață can de 80 hectare și cu o populaţie de 55 familii sau 243 suflete, din care 54

---

[162] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. I, Iaşi 1906, pp. 218-220

[163] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 11, pp. 10, 11

[164] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 311, pp. 401-403

contribuabili. Locuitorii sunt vechi răzeși. Numirea satului vine de la vechiul proprietar, Leoa, care a cumpărat de la Nastea, nepoata lui Mih. Buză și de la Marina, fata Husului, o bucată de pământ pe Sărata, partea ce este dinspre Elan, acest loc numindu-se Leoşti (Uricul lui Ștefan cel Mare din 1502). Are o biserică, făcută la 1640 de preotul Gavril Creţu. În privinţa fundării acestei biserici sc zice că preotul Creţu poseda 115 stânjeni de moşie și a avut și trei fete: Solonia, Agripina şi Ioana, pe care, măritându-le, le-a împărţit moşia. Preotul, supraviețuind după moartea fiicelor sale, care n-au lăsat copii, s-a retras în codru, la distanţă de 1 km de sat, spre nord, şi a făcut biserica cu hramul Sf. Dumitru, dându-i numirea de schit, iar moșia a donat-o neamurilor: Căşescu, Buznescu și Dărăscu, din care se trăgeau soții fiicelor lui, cu îndatorire de a purta de grijă schitului. Pământul se află și astăzi stăpânit de urmașii acestor trei familii, iar actul de danie, scris în limba slavonă, se păstrează de răzeși"[165].

LEOŞTI

(comuna Pădureni, Vaslui).

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stăni-

---

[165] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 154

leşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semnată de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hânceşti, Moldova), Mihalcea, Pavel şi Creţul din **Gurbăneşti** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budeşti** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegaţi** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniş şi Gligorie din **Plotoneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din **Clocicari** (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvăţeni** (lângă Urlaţi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlaţi** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic şi Gheorghe din **Vârâţi** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Cioreceşti** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscăşeni** (Broscoşeşti, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătraşco şoltuz, Giurgea, Pătrăşcan şi Ştefan Galbăn din **Huşi**. / Şi s-a stâlpit din ţarină şi din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Aşijderea, ce s-au aflat bălţi pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Pruteţului. Aceste bălţi sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălţile ce sunt pe hotarul Stănileştilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, şi se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem şi dăm ştire Măriei Dumitale”[166].

---

[166] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 2, pp. 2, 3

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lățcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineştii** (lângă oraşul Negreşti, Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Preuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Strășnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jioldești**

(satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, și jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți (Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște, anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[167].

1643, aprilie 5: „În Lunea Paştilor, înaintea poporului satului **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui)”. Drojea, fratele lui Nan, din satul **Stoileşti** (lângă Draxeni, Vaslui), care dăruise „o moşie a mea Savei din **Căşoteni** (fostul Sârbi, lângă Târzii, Vaslui), dacă-am sărăcit şi am îmbătrânit, să ne ţie şi să ne grijească”, anulează zapisul cel vechi, pentru că „el nu s-a ţinut de ce am grăit, ci ne-a

[167] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

lăsat în nevoi şi mult amar de am păţit, şi pe fiica mea o au omorât păgânii. Deci acum eu am făcut această scrisoare şi mărturie, cum să n-aibă Sava nici o treabă cu acel loc ce am zis că-i voi da; nedat să fie de mine, căci el s-a scăpat de ce-a grăit”. Mărturia a fost semnată de Ipatie, Grigorie, Andrei, Isaiu, Andronic şi popa din **Leoşti**, Toader de **Crăsnăşeni** (comuna Tătărăni, Vaslui), Nica ot **Micleşti** (comuna Micleşti, Vaslui), cu o adăugire: „Deci eu îi dau acea ocină Moisei şi feciorilor Moisăi, să fie de la mine a lor ocină şi dătătură”[168].

1901: „**Leoşti**, sat în partea de sud a comunei Crasna, plasa Crasna, judeţul Fălciă, lipit de satul Crăşnăşeni, de care se desparte printr-un drum; situat pe coasta colinei Lohan-Crasna, într-o vale deschisă spre vest, numită valea Leoşti, pe o suprafață cam de 2.129 hectare şi cu o populaţie de 108 familii sau 380 suflete, din care 59 contribuabili. Are o biserică, făcută la 1807. Prin sat trece pârâul Leoști. Locuitorii sunt răzeși vechi”[169].

LEPOVEŞNA

(sat pe Lăuşna, lângă Secăreni, com. Paşcani,
Raionul Kotovsk, Moldova).

Întărit, în 10 aprilie **1430**, de Alexandru cel Bun, lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este

---

[168] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 68, p. 78

[169] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 154, 155

casa lui” şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod *Ciorbă* tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, unde a fost Ciorba, şi, pe Lăpuşna, Iucenii şi, la o Petră Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuşna, şi la fântâna lui Ilie, pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude, şi unde a fost Jula giude, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci”[170].

LEPŞA

(în Tulnici, Vrancea).

1789, februarie 9: Răzeşii din satul **Tulnici** dăruiesc „părinţilor de la sfântul schit Lepşa… un trup de moşie de pe **Lepşa**, din pârâul Bradului, din apa Lepşii şi Lepşa în sus şi merge până în gura Lepşuleţului, până în pripor, şi din pripor în zarea muchiei şi iese în muchie şi ia zarea muchiei şi curmătura până în coada pârâului Bradului şi i se încheie. Şi într-acest trup de moşie este şi lunca Bradului, până în Grumazi, dată tot de sat, şi, de acolo, în sus, pe lângă vale, au dat Grigore Boţul, Gheor-

---

[170] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146

ghe Bârlă, Stan Boţul şi Toader Boţul. Secătura ciunţită au dat-o sfintei biserici danie pentru sufletele noastre şi pentru ale părinţilor noştri, iar locul bisericii şi la biserică a dat Grigore Gherman, şi de la deal a dat Ştefănache Bahnă 4 fălci peste pârâu, care le-a schimbat cu Radul Nistor, ce i-a dat Radului la Tivitău, peste pârâu a dat Ion Baciu 2 fălci şi 2 fălci le-a dat Toma Dârlă". / Semnează zapisul: „Grigore Gherman, Radul Nicoară, Toader Bâznă, Ioan Gherman, Irimia Budacu, Toader Nicoară, Nistor al Gherghinii, Petrea Danciul, Ion Dăsagă; preotul Mihai ot **Soveja** am primit această danie pentru sfântul schit Lepşa"[171].

1791, februarie 9: Răzeşii din satul **Tulnici** dăruiesc „o bucăţică de loc pentru schiverniseala schitului" **Lepşa**, zapisul fiind semnat de Radul preot de Vrancea, popa Pavel, Grigore Gherman, Radul Nicoară, Ivan Corcoaz, Toader Bâznă, Grigore Boţul, Ion Dăsagă, Ion Gherman, Radul sin (fiu) Nicoară, Irimia Budac, Nistor al Gherghinii, Petru zet (ginere) Danciul, Crăciun Chisoiu, Mihai Dascal sin (fiu) popii Costea din satul Tulnici, răposatul; şi am scris eu, preotul Stan cu zisa acestor oameni"[172].

1901: „**Lepşa**, cătun în judeţul Putna, comuna Tulnici, din plasa Vrancea. Pe teritoriul acestui cătun se află muntele Bodești, la poalele căruia se află straturi de sare. Are o populaţiune de 86 sufete; locuiesc în 13 case.

---

[171] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 179, pp. 123, 124

[172] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 180, pp. 124, 125

În sat sunt fabrici de cherestele de calitate superioară şi mai ales așa numiții dulapi de Lepșa”[173].

LESPEZI

(Plopoasa, azi Lespezi, comuna Homocea, Vrancea).

1635, august 14: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Ştefan de **Mărgineni** (sat inclus în oraşul Bacău), să meargă „la sat la **Plopoasa** (azi Lespezi, comuna Homocea, Vrancea), să socotiţi şi să alegeţi a treia parte de sat, dreaptă cumpărătură a lui Pătraşco Boldescul, pârcălab de Roman”[174].

1901: „**Lespezile**, sat, făcând parte din comuna Homocea, plasa Berheci, judeţul Tecuci, situat spre nord, la 3 km și 380 m de reședința comunei şi la 43 km de Tecuci. Are o populaţie de 137 familii sau 669 suflete, din care 114 contribuabili; locuiesc în 132 case. Are o școală mixtă, înființată la 1879, frecventată de 44 elevi (34 băieţi și 10 fete); o biserică, cu hramul Nașterea Maicii Domnului. Lângă biserica actuală, tot pe deal, în partea de est, a fost un schit de călugări, ale cărui urme se văd și azi. În sat se face un bâlci la 8 eptembrie, pentru cumpărări, schimburi de vite și alte unelte de gospodărie. La acest bâlci vin și locuitori din judeţul Putna. Locuitorii sunt împroprietăriți, de la 1864. Satul își trage numele de

---

[173] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 155

[174] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 208, pp. 246, 247

la lespezile de piatră, ce se găsesc pe deal, în partea de est, și în albia unei râpi seci, care străbate satul”[175].

LESPEZI

(Brăteni, înglobat în Lespezi, comuna Lespezi, Iaşi).

1635, noiembrie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vornic Buzanoschie şi lui Bădiliţă, fiiastrul lui Buzanoschie, care cumpără, cu 40 de taleri de argint, de la Elinca, jupâneasa lui Iacob Moţoc, fata lui Calapod „dreaptă ocină şi moşie din sat din **Brăteni**, în ţinutul Sucevei, din jumătate de sat, din a patra parte, jumătate, cu vad de moară şi cu tot venitul”[176].

1901: „**Lespezile**, comună rurală, situată în centrul plășii Siretul de sus, judeţul Suceava, spre est şi la 36 km de Fălticeni. Se mărginește, la est, cu judeţul Iași; la vest, cu comuna Tătăruşi; la sud, cu comuna Păşcani, şi la nord, cu comuna Dolhasca. E formată din satele: Târgul Lespezi, Heciul, Hârtoapele, Bădilița, Stolniceni, Slobozia, Sireţelul, Berezlogii-Cornul și Brăteni, cu reședința în Târg. Are o populaţie de 1.870 familii sau 6.015 suflete: 2.995 bărbaţi și 3.020 femei (451 izraeliți). Sunt 1.407 contribuabili. Are: 7 biserici, deservite de 7 preoţi şi 8 cântăreţi; 1 școală rurală de băieţi, una de fete și 3 mixte, frecventate de 254 elevi. Vite sunt: 193 cai, 838

[175] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 157
[176] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 260, pp. 302

boi, 784 vaci, 4.394 oi, 70 capre şi 1.038 porci. E udată de pâraiele Heciul, Probota, Sireţelul, Bodești, Gherghina, Bădiliţa şi de râul Siretul. Suprafaţa teritoriului comunei e de 7.938 fălci, din care: 4.269 cultivabile, 1.972 pădure și restul imaș, ape și locuri neproductive. Împroprietăriți, după legea din 1864, sunt 26 fruntași, 272 pălmași și 292 codași, stăpânind 2.009 fălci şi 26 prăjini. / **Lespezile**, târgușor pe moșia Sireţelul, comuna Lespezi, numit astfel de la lespezile mari de piatră ce se găsesc în malul și în albia Siretului, ce trece pe lângă partea dreaptă a târgului. Are o populaţie de 441 familii sau 1.357 suflete: 742 bărbaţi și 795 femei (300 izraeliţi); locuiesc în 323 case. Sunt 311 contribuabili. Vatra târgului ocupă 44 fălci. Moșia are o întindere de 224 fălci, din care 180 fălci sunt imaș şi pădure și restul cultivabile. E reşedinţa plăşii Siretul de sus. Are o biserică; o şcoală rurală de băieţi și una de fete; o fabrică de sticlărie. Drumuri principale sunt: la Heciul (stația CF Pășcani-Iaşi, 1.500 m), la Sireţelul (2 km), la Dolhasca (10 km) şi la Stolniceni (4 km)”[177].

LETEA

(Lete, Letea Veche, comuna Letea, Bacău).

1633, septembrie 10: Zapisul şoltuzului Căniza Blaj, al celor 12 pârgari şi alţi târgoveţi din **Bacău**, preotul Gheoghe cel domnesc, preotul Sămion, Vasile Pelin,

[177] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 156, 157

Dumitru Bichi, Ţămpăl Pitărtă, Ungurian, Turuc Dumitr iot târgu Bacău, Ştefan diacul ot **Mărgineni** (comuna Mărgineni, Bacău), Sansăn ot **Lete** (Letea Veche, comuna Letea, Bacău), în care mărturisesc că au venit în faţa lor Simion Văisi şi fiul său Ionaşco ot **Muşeteşti** (lângă Şerbăneşti, înglobat în Bacău), şi cu nepotul său Vasile fiul lui Păcurari, şi cu sora Arsănie… de-au vândut din sat din **Hălăseni** (lângă Gherăeşti, înglobat în Bacău) şi vad de moară pe apa Limpidii vornicului Neniul, drept 40 de galbeni buni”[178].

1634, ianuarie 6: Porunca lui Moise Moghila voievod, dată pârcălabilor de Bacău, „să oprească toată partea din **Birăeşti** (Gherăeşti, înglobat în oraşul Bacău) a lui Păntelei din **Lăiteni** (sat înglobat în Letea Veche, Bacău), vecinul lui Ştefan din **Mărgineni** (sat înglobat în oraşul Bacău)… pentru că el i-a vândut, drept 19 zloţi, fără ştirea lui”[179].

1635, noiembrie 6: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după pâra lui Toder Beldiman, soţia sa Candachia şi sora ei Drăgulina Gherghiloae, fetele lui Pătrăşcan biv clucer „şi stând de faţă cu Moglan, Toder, Naşcul şi cu Ionaşco ce-a fost hotnog, şi cu Samoilă şi cu alţi oameni ai lor din satul **Muşăteştii** (Moşoteşti, înglobat în Letea Veche, Bacău), zicând Beldiman cum că li s-ar fi împresurând o bucată de moşie din satul **Ruşii** (Ruşi-Ciutea, comuna Letea Veche, Bacău) fără de ispravă, iar acei oameni, arătând scrisoare din satul Muşăteştii, zicând că este acea bucată de hotar dreaptă a lor

---

[178] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 391, pp. 492, 493

[179] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 4, p. 7

moşie şi ocină. / Iar Noi… am rânduit pe Tănasie vornic de Poartă, ca să meargă la cele sate şi să facă cercetare printre megieşi. Şi, mergând Tănasie vornic, cu alţi oameni domneşti, ei au stătut şi s-au dovedit, şi au ascuns scrisorile lor care arată că au pe acea bucată de hotar, ci au mărturisit pentru acea bucată de hotar din satul Ruşii, din ţinutul Bacăului, peste Bistriţa, cum că acea bucată de hotar a fost stâlpită de Alexandru voievod, fecior lui Ştefan voievod; şi a rămas rea acea scrisoare a lui Moglan, Naşcul, Ionaşco hotnog şi a lui Samoilă din Muşăteşti, şi au întors cheltuiala, 12 zloţi, slugii noastre Toader Beldiman"[180].

1636, martie 24: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Moglan şi lui Ionaşco din **Moşoteşti** (în Letea Veche, Bacău) şi lui Ursul din **Vereşeni** (apoi Odobeşti, comuna Secuieni, Bacău), după ce „s-au pârât de faţă Ştefan diacul din **Mărgineni** (înglobat în Bacău) cu Constandin, ginere-său, pentru nişte moşii şi cumpărături din Mărgineni, ce-au ţinut împreună amândoi, până a acustan femeia lui Constandin, fata lui Ştefan, iar acum, dacă s-a însurat ginere-său, de a luat o altă femeie, Ştefan vrea să-l scoată din moşia de la Mărgineni şi de pretutindeni. Deci Domnia Mea am socotit şi am aflat lege, să-i întoarcă Ştefan ginere-său, lui Constandin, tot deplin, cât va ridica Constandin cu sufletul său şi cu oameni buni că a dat pe acel loc la Mărgineni şi pe alte cumpărături… să-i întoarcă Ştefan lui Constandin deplin, şi dacă va întoarce deplin, Constandin să iasă de pe acele locuri"[181].

---

[180] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 261 pp. 302, 303
[181] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 372, p. 420

1901: „**Letea**, comună rurală în judeţul Bacău, plasa Bistriţa de jos, situată în regiunea șesurilor Bistriţei și Siretului, la sud-est și la 5 km de orașul Bacău. Este alcătuită de 8 cătune: Letea, reședința, Arămești, Şerbă-nești, Radomirești de sus (Doctorul), Radomirești de jos (Alcaz) Domniţa-Maria, Cremina și Chișăta sau Chișata. Domniţa-Maria este un sat nou, format de însurăţei, la 1880; iar în vechime mai erai Osebiți-Floci, Câineni și Buneşti. Moşia Letea, cu Siliştile, era stăpânită de mănăs-tirea Precista din Bacău, cuprinzând și colțul sud-estic al orașului; acum este domenu al Statului. Se mărginește, la nord, cu comuna Săuceşti; la sud, cu comunele Ruși și Dealul Nou; la vest, cu orașul Bacău; la est, cu comuna Ruși, dincolo de apa Bistriţei, şi cu comuna Buhociul, de care se desparte prin râul Siretul. În comună, la locul numit Matca Veche, se vărsa Bistriţa în Siret; cu vremea, și-a schimbat cursul, tocmai la Galbeni, 18 km mai jos. / Populaţiunea comunei e de 415 familii sau 1.561 suflete: 1.507 români, 37 unguri și 17 izraeliți, toţi de protecțiune română; 1.008 agricultori, 3 comercianți, 4 cu profesiuni libere, 160 muncitori și 26 servitori. Sunt 382 contribua-bili. Are două școli, una în satul Letea, care funcționează din 1866, şi a doua în Chișata, care funcționează din 1890. Sunt întreținute de Stat și frecventate de 63 copii. Are o biserică, în satul Letea, cu un preot şi un cântăreţ; 14 cârciumi. / După legea rurală din 1864, s-au împro-prietărit 211 locuitori cu 832 fălci pământ în țarină. În 1879, s-au dat, la 141 însurăței, 213,67 hectare pământ în împroprietărire. Teritoriul comunei are o întindere de 4.100 hectare. Proprietari sunt: Iunius I. Lecca, cu o mo-șie (Radomireşti) de 798 hectare; Smaranda I. Ventura, cu o moșie (Șerbănești) de aproximativ 500 hectare;

moştenitorii lui Gorovei, cu o parte de moşie; Nicolae Bibire, cu o moşie de 41,62 hectare, pămîânt productiv; apoi, tot Iunius Lecca, cu o parte de moșie de 46.93 hectare. Viile ocupă 23 hectare, în totalul pământurilor de cultură, 1.264 hect. / În comună se află o fabrică de hârtie, înfiinţată de o Societate Română, la 17 Ianuarie 1881 (vezi Letea, sat). Vite sunt: 83 cai, 1.290 vite mari cornute, 422 porci, 2 capre și 1.164 oi. Sunt 173 stupi dc albine. Teritoriul comunei este străbătut de calea județeană Bacău-Părincea, pe stânga Bistriţei, iar pe dreapta, de calea naţională Focşani-Bacău şi de calea ferată cu aceeași destinaţie. Distanţele: la Bacău, capitala districtului, 5 km; la Părincea, 20 km; la Valea Seacă, reședinţa plășii, 19 km; la comuna Buhociul, 6 km; la comuna Săucești, 5 km; la comuna Dealul Nou, 5 km; la comuna Ruși, 3 km. / **Letea**, sat în judeţul Bacău și reşedinţa comunei cu același nume, situat pe malul stâng al râului Bistriţa, în faţa satului Cremenea, din aceiași comună. Are o populaţie de 132 familii sau 568 suflete; o şcoală mixtă; o biserică, clădită în 1867 de locuitori; 3 cârciumi. Vite sunt: 12 cai, 400 vite mari cornute și 117 porci. / Prin legca din 18 martie 1883, s-au acordat primei societăți pentru fabricarea hârtiei 150 hectare pădure, anual, în curs de 40 ani, din pădurile statului, Vadurile și Tarcăul, judeţul Neamţ, spre a extrage din ele materialul trebuincios la fabricarea hârtiei. S-a dat un teren de 10 hectare de pe moşia statului Letea, pe care s-a construit fabrica. **Fabrica de hârtie** se găseşte de-a dreapta râului, lângă satul Cremenea, la 2,5 km de orașul Bacău. S-a dat și concesiunea de 12 ani pentru furnitura cu hârtie autorităţilor statului şi scutirea de impozite directe către stat, pe timp de 12 ani. Prin jurnalul consiliului de Miniştri No.

52, de la 26 iulie 1889, s-au accordat avantagiile legii industriale, scutirea de vamă pentru maşini, pentru materii prime și reducerea taxelor de transport pe căile ferate. Când s-a înfiinţat fabrica, statul a garantat un împrumut de 600.000 lei la Casa de Depuneri, care să servească drept capital de exploatare. La 1889, când i s-au acordat avantagiile legii industriale, fabrica avea un capital de 2.400.000 lei şi întrebuința 150 lucrători pe zi”[182].

LEŢCANI

(prin satul Hăsnăşeni, contopit cu Cogeasca,
comuna Leţcani, Iaşi).

1425, decembrie 28: Întărit de Alexandru cel Bun „fiilor lui Ştefan Stravici, Toader şi Petru”, care primeau uric pentru „trei sate în Cârligătură, anume: unde este Şerba Păuşescul (Păuşeşti) şi Lazor, altul unde este Neagu Barbosu şi Dragomir Hasnăş (Hăsnăşeni), al treilea Bălţaţi. Încă le-am dat, pe Nirova, patru sate, anume: unde a fost Laţcu, altul unde este Mihul şi Panici, al treilea unde este Stancuţ, al patrulea unde este Stanciul… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[183].

1434, mai 25: Întărită de Ştefan voievod, „acestui adevărat popă Ioil” şi fiului său Giurgiu „o pustie, la Câr-

[182] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 159, 160
[183] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 62, pp. 90, 91

ligătură, unde este fântâna de lângă Balosin (Leţcani – n. n.), peste Diba, să-i facă mănăstire”[184].

1624, decembrie 20: Întărit de Radul voievod fostului logofăt Ghianghea, care cumpără, cu 150 taleri bătuţi, de la Ghiorghie, Căzacul şi Bejan, fiii lui Pătraşco, nepoţii lui Laţco ceaşnic, „jumătate din satul Lăţcani, parte de sus, ce este în ţinutul Roman, pe Siret, cu parte de vad de moară în Siret”[185].

1625: „Mărturie hotarnică de la Pătraşcu, vătavul cel mare, şi Corpaciu din **Leţcani**, şi Toader, diac din **Stănislăveşti**, şi Ionaşcu, şi Mihăilă de **Unguraşi**, şi Eremiia de **Boureni**, referitoare la partea „de sat Boureni, ocină ce-au ţinut-o pană vistiernicul; ne-am socotit şi am găsit cumpărătură de la Mierăuţă Hraniţă loc de trei case din partea Năvrăescului. Şi am găsit cumpărătură de la Arsenie, fratele Năvrăpescului, o casă, fără acele 4 case, parte toată partea Năvrăpescului, cum a ţinut Pană vistiernicul”[186].

1628, septembrie 20: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Pătraşco Başotă, al doilea logofăt, în baza unor zapise de mărturie semnate de mari boieri, prin care cumpără, cu 20 taleri, de la Toader, fiul lui Fătul, strănepotul popii Gavril Melentiescul, „a şasea parte din a şasea parte din satul **Cogeşti** (satul Cogeasca, Iaşi), şi din **Brăileşti** (Brăileni, lângă Cogeasca, Iaşi), şi din **Bahluieni** (parte a satului Cogeasca, Iaşi), ce este în ţinutul Cârli-

---

184 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 130, pp. 183, 184

185 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 250, pp. 318, 319

186 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 252, p. 322

găturii, cu loc de iaz la pârâul satului şi cu tot venitul, care i-a fost cumpărătură popii Gavril Melentiescul de la Ilea şi de la sora lui Călina, fiii lui Dragotin, nepoţii lui Ivan Cogea"; / de la fraţii Erimia, Miron şi Necula, fiii lui Vasilie, cu 16 taleri bătuţi, „părţile lor din aceste trei sate"; / de la Istratie, fiul lui Petrea, nepotul lui Babici, cu 6 taleri bătuţi şi 8 potronici, „partea lui ce i se va alege din aceste trei selişti"; / de la Marica, fiica Salomiei, nepoata lui Babici, cu 6 taleri şi 8 potronici de argint, „partea ei ce i se va alege"; / de la Solomia, fiica Antemiei, nepoata lui Babici, pentru 6 taleri şi 8 potronici de argint, „toată partea ei ce i se va alege"; / de la Cornea, fiul lui Gligorie, nepotul Antemiei, sora lui Burdugan, strănepotul lui Zroban, cu 6 taleri şi 8 potronici, „din satul Cogeşti, a treia parte din a cincea parte"; / de la Costin Benţul, fiul lui Meştea, cu 8 taleri şi 4 potronici, „toată partea lui ce-a avut-o cumpărătură"[187].

1692, decembrie 12: Ispisoc de judecată de la Constantin Cantemir voievod, după ce „s-au pârât de faţă Vasilie Ţirţachie cu Mirăuţă, pentru satul **Lăţcanii** (Leţcani), ce sunt în ţinutul Vasluiului, care se împarte în două părţi, pe doi bătrâni, zicâd Ţirţachie cum a ţinut un bătrân el, iar un alt bătrân l-a ţinut Mirăuţă, iar acum Mirăuţă s-a sculat să scoată pe Vasile Ţirţacă din moşie, zicând că n-are moşie nimica într-acel sat şi i-a luat şi uricul, deci domnia mea întâi am fost făcut o carte la Tiron, ca să pună pe Mirăuţă şi pe răzeşii lui să-şi caute 12 oameni buni, să jure cum nu are moşie Ţirţachi în satul Lăţcani, nici este de moşie de acolo şi, dacă or jura, să lipsească Ţirţachie din moşie, şi n-a aflat oameni să

---

[187] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 406, pp. 553-556

jure, iar Ţirţachie şi-a aflat patru oameni, anume Postolachie din **Mileşti**, Ion Chichiţă, Stratul şi Vasile Şindilă din **Dăneşti**, şi i-a adus înaintea domniei mele şi au mărturisit cum adevărat au avut şi moşul (bunicul) său, şi tatăl său, şi el până acum a ţinut; domnia mea nu i-am crezut nici pe acei oameni, ci, de iznoavă, am scris lui Golăe, vornicul de poartă, cum să-şi aducă Mirăuţă şi cu răzeşii lui 24 de oameni înaintea lui Golăe şi să jure cum nu este de moşie Ţirţachie de acolo, din Lăţcani… Deci mergând acolo Golăe de trei-patru ori, ca să aducă acei 24 oameni Mirăuţă, să jure, n-a aflat Mirăuţă pe nimeni să jure, iar Vasile Ţirţachie a strâns oameni, anume Vasile Şindilă şi Ion din **Glodeani**, Postolachie din **Mileşti**, Stratul, Mihăilă, Nica şi Ion Chigheaci, de au mărturisit cum este Vasile Ţirţachie om de acolo, de Lăţcani, şi a ţinut bătrânul Ivan, cum au ţinut moşul şi tatăl său, iar bătrânul Ion de Mirăuţă… Deci domnia mea îi întărim lui Vasile Ţirţachie ca să-şi ţină bătrânul său Ivan”[188].

1901: „**Leţcani**, sat în partea de sud-vest a comunei Tăutești, plasa Copoul, judeţul Iași, situat pe un podiș, în partea stângă a râului Bahluiul, podiş prin mijlocul căruia trece şoseaua naţională Iași-Podul Iloaei. Este izolat cu totul de comună şi se află la o depărtare de 10 km de orașul Iași. Are o populaţie de 66 familii sau 150 suflete. Vite: 130 vite mari cornute, 248 oi, 24 cai şi 50 râmători”[189].

---

188 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 109

189 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 160, 161

LEŢCANI

(comuna Cristeşti, Iaşi).

1640, mai 8: Scrisoarea pârcălabilor de Suceava, care au mers la **Boureni** (comuna Moţca, Iaşi) „pentru ocina ce a ţinut Pană vistiernic… şi am găsit cumpărătură de la Mirăuţă Hraniţă loc de trei case, din partea Năvrăpăscului, şi am găsit cumpărătură de la Arsănii, fratele Năvrăpăscului, o casă, fără acele patru case, altă parte, toată partea Năvrpăscului, cum a ţinut Pană vistiernic peste tot locul, cu vecini, cu toţi, până acum…. / Deci dăm de ştire măriei dumitale Pătraşcu vătaful cel Mare, Corpaci din **Leţcani** (comuna Cristeşti, Iaşi), Toader diacul din **Stănislăveşti** (comuna Păstrăveni, Neamţ), Mihăilă din **Unguraşi** (comuna Păstrăveni, Neamţ), Irimie de **Boureni** şi mulţi oameni buni megieşi”[190].

1901: „**Leţcani**, fost sat răzășesc, judeţul Suceava, între comunele Cristești şi Drăguşeni, desființat, ca şi altele, de vodă Mihai Sturza, care cu forța a rășluit și răzășiile, mărindu-și trupul moșiei lui, Cristeşti. Răzășiile ar f fost căpătate de la Ștefan cel Mare, în urma luptei de la Războeni. Biserica din Leţcani este și acum în satul Homiţa”[191].

---

[190] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 355, pp. 370, 371

[191] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 161

LEUCĂUŢI

(la Botne, raionul Călăraşi, Moldova).

1483, august 17: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod logofătului Tăutu, care cumpărase, cu 80 de zloţi tătăreşti, de Lazor Piscu, fiul Anuşei, sora lui Manoilă Şerbescul, şi de la Lazor, fiul Maruşcăi, cu fraţii săi Mihul, Mircea şi Marco, şi de la Cozma Buşteanul, cu femeia sa Anuşca, şi de la Albul, cu femeia sa Neagşa, şi de la Gavrril Habâş, cu femeia sa Nasta, şi de la Mărena, Şandrea şi Vasco, fiii lui Iurie Şerbescul, „din uricul unchiului lor, bătrânul Mănăilă Şerbescul, o selişte la Botne, Leucăuţii pe Govovţea, şi o prisacă, anume Vrabia, cu poienile"[192]. Hotarul, din veac.

1648, iunie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod Antemiei, jupâneasa lui Dumitraşco Tureatcă, fiica Salomiei, nepoată şi strănepoată lui Stănil bătrânul şi Nastasiei, şi Magdalinei, „din dresele ce le-a avut strămoşul ei Stănilă de la Iancul voievod şi de la Petru vodă, jumătate de sat **Levcăuţi**, ce-i pe Naslavcea, în ţinutul Sorocii, cu moară pe Naslavcea, şi a treia parte din satul **Tureatca**, cu trei heleştee, cu părţi de mori, cu livezi, partea de jos, ce-i la ţinutul Sucevii, şi trei părţi din satul **Stăneşti**, cu loc de heleşteu şi cu livezi, partea de jos, din acelaşi ţinut, tri părţi din satul **Năhoreni**, cu livezi şi cu heleşteu,

[192] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 251, pp. 381-383

partea de jos, trei părţi din satul **Culiceni**, cu livezi, partea din jos, din acelaşi ţinut; / şi iarăşi a arătat Antemia, fiica Salomiei, nişte zapise de la popa Tomşa, popa Foca, popa Ion şi popa Buţurca din târgul Siretului, de la Grighea fost şoltuz şi de la 12 pârgari, sciind cum a cumpărat mama ei Salomia 5 jirebii din satul **Tureatca**, din partea de mijloc, de la Mărina şi Gligori, fiii Măricăi sin **Seleşul de jos**, pentru 50 galbeni ungureşti, şi iarăşi tot Solomia a cumpărat alte 5 jirebii, din acelaşi sat Tureatca, din partea de sus, de la Nicoară sin (fiu) Vaipan, nepot lui Iuraşco din Năhoreni, drept 50 galbeni ungureşti, şi iarăşi tot ea, Antemia, a cumpărat, împreună cu bărbatul ei Dumitraşco Tureatcă, 5 jirebii în acelaşi sat Tureatca; 2 jirebii le-a cumpărat de la Costin şi Ştefan, fiii lui Toma din **Valova** (Valeva, Bucovina), din partea de mijloc, cu 30 taleri bătuţi, şi 2 jirebii de la Ilinca, fata lui Gligori, nepoata lui Iuraşco, tot din partea de mijloc din Tureatca, cu 30 taleri bătuţi, şi o parte de la Ciornohuz, din partea de mijloc, cu 50 taleri bătuţi. Iar hotarul acelui sat Tureatca să fie pe unde a hotărât Saştrovici logofăt; / şi iarăşi Antemia şi jupânul ei Dumitraşco au cumpărat 8 jirebii din satul **Şeleşeul de sus**, ce-i la ţinutul Dorohoiului, 2 jirebii de la Talea, cu 30 taleri bătuţi, 2 jirebii de la Ilinca, nepoata Talei, cu 30 taleri bătuţi, şi 2 jirebii, cu heleşteu, de la Mitrofana, fiica Ilincăi, tot cu 30 taleri bătuţi, şi 2 jirebii de la Cazacul sin (fiu) Griga, nepot Savei, tot cu 30 taleri bătuţi, cum şi ceea ce se va alege partea de moşie a Antemiei, din acelaşi sat Seleşeul de sus”[193].

1770-1772: Satul **Lencăuţi**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumean-

---

[193] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 220-225

ţev[194], **toată suma caselor: 89**. Scădere rufeturi 10: 3 popi, 7 ţigani. Rămân birnici 79. / **Birnicii**: Nicolae Hriştova / Vasile sin (fiu) lui / Fegher Ticaci / Ilco / Prodan / Puhaci / Isar / Ion sin lui / Ştefan / Solomcu / Fegher Cucerivi / Andre zet (ginere) vătămanului / Matei Zburcul / Timco / Grigoraş Ţurcanu / Ivan Corneica / Vasile Bujco / Chirila sin lui / Ignat Măruşca / Hriste Rostovanu / Hrior Ţurcanu / Gheorghiţă Ţurcan / Vasile Bubnia / Gavril Gavaz /Ilie Berepa / Pavăl zet lui / Istrate Bătrânu / Vasile Moroz / Matei zet lui / Iacob Datca / Istrate Luţca / Toader sin Dumitraş / Alecsa, rus / Nicolae Zahnitca / Alecsa, moldovanu / Onofrei Ticaci / Anton, cojocar / Andrei Cămârzan / Matei Tcaci / Iacob, cibotar / Pavel zet Cămârzan / Crasii Gionu / Ivan zet lui / Mihai Leno / Hrihor Hobot / Prodan / Grigoraş Vârlan / Ilaş Capina / Ştefan Darie / Ion, podar / George sin Darie / Patraş / Toma Sandari / Mihai / Timofti, moldovanu / Petre, rus / Toader Ostafie / Capan Stare / Ostahe / Pali Minciună / Iacob, rus / Vasile Vartipor / Zaharia / Puţintelul / Apostol / Nichita Dutca / Ilaş sin Nichita Dutca / Ştefan, vornic / Ivan, vătăman / Mihai, vătăman / Ion, văcariul / Andrei, nemisnic / Alecsandru brat (frate) lui / Grigore brat lui / Matei, scutelnicul / Iurcu / Voicu / Ilco / Andrei. // **Rufeturi**: Popa Ştefan / Popa Mihai / Popa Iacob / Ivan, ţigan / Vasile, ţigan / Chiru, ţigan / Macsim, ţigan / George, ţigan / Vasile, ţigan / Niţul, ţigan.

---

[194] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 135, 136

LEUCEŞTI

(fost Vlădeşti pe Racova, în Armăşoaia, Vaslui).

1545: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Potârcă, care cumpără, cu 200 zloţi tătăreşti, de la fraţii Lupe şi Josea, şi de la nepoţii lor de soră Bradici şi Neacşa, copiii Anei, „din uricul ce l-a avut mama lor Ana de la nepotul domniei mele Ştefan (cel Tânăr) voievod, din jumătate de sat **Leuceşti** pe Racova, cât se va alege partea mamei lor şi cu moară”[195].

1560, aprilie 3: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod lui Oprea vatag din **Ungureni** şi lui Drăguş, al doilea armaş, care cumpără de la Anghelina, fata Solomiei, nepoata lui Petrică portarul, cu 300 zloţi tătăreşti, „a ei dreaptă ocină şi moşie din drese ca a avut sodăşul lor Vlad Semenescul de întărire de la bătrânul Ştefan voievod şi din drese de cumpărătură ce a avut Petrică portar de la Petru voievod, din jumătate de sat **Vlădeaştii** pe Racova, care e numit **Leuceştii** (fost Vlădeşti pe Racova, în Armăşoaia[196], Vaslui), din partea de jos, jumătate; însă dintr-un sat, ce este în cel hotar, care acum se numeşte **Dejugaţii**, partea de jos, şi cu jumătate de

---

195 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 199-201

196 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 145

moară în Racova, însă acea cumpărătură a lui Ivul armaşu”[197].

LEUCUŞENI

(sat pe Bârlăzel, lângă Armăşeni,
comuna Băceşti, Vaslui).

1453, octombrie 22: Întărit de Alexandru voievod lui Ivan Arbure, care primeşte uric pentru „un sat, anume Leucuşenii, pe Bârlădzăl, unde i-au fost casa lui şi, peste Bârlădzel, poieni”[198].

1634, februarie: Întărit de Moise Movilă lui Postolache şi femeii lui Sora, care s-au pârât la domnie cu Strătulat, Iuraşco şi cu răzeşii lui Popa din **Dumeşti** (Dumeştii Vechi, comuna Dumeşti, Vaslui), **„**pentru a treia parte de sat de **Leucuşiani** (lângă Armăşeni, comuna Băceşti, Vaslui), ce-a fost cumpărat Trifan din **Marcoviciani** (lângă Dumeştii Vechi, comuna Dumeşti, Vaslui), cu femeia lui Sora, în zilele lui Ştefan vodă Tomşa, în domnia dintâi, iar dresele lor au ars în casa lor şi cu alte odoare ale lor, când au aprins tâlharii casa lor. Deci Strătulat, cu Iuraşco şi Popa din Dumeşti şi răzeşii lor au zis cum n-au vândut acea ocină, ci au pus-o zălog la Trifan, pentru 138 taleri de argint. Deci noi am dat pe Strătulat şi pe Iuraşco şi pe oamenii lor cum ca să aibă a jura cu 12

---

[197] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 44-47

[198] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 38, p. 53

oameni buni cum n-au vândut ei acea parte de ocină, ci au pus-o zălog. Apoi Strătulat, cu Iuraşco şi răzeşii lor, n-au putut să jure, ci au rămas dinaintea noastră din toată legea ţării”[199].

LEUCUŞEŞTI

(sat pe Drăsliviţa, azi în oraşul Huşi).

1414, decembrie 20: Întărit de Alexandru cel Bun zugravilor Nichita şi Dobre, care primeau uric pentru „două sate pe Drăsliviţa, anume Crainiceştii, şi alt sat, anume Leucuşeşti… Iar hotarul acestor două sate să fie începând din deal, la doi stejari îngemănaţi de la pământ, şi de acolo, drept la deal, peste pârâu, la stâlp, şi de acolo, drept la stejar, la dumbrăviţă, şi de acolo, drept peste pârâul lui Dobrotici, la stejar, la marginea pădurii, şi de acolo, drept la deal, la stâlp, apoi drept pe deal, la stejar, la Cridă, apoi la fântânile de la pârâul lui Ivan, şi de la fântâni, drept la deal, la Dodul, la movilă, apoi, drept peste pârâul lui Dodul, la dealul Prutului, la movilă, apoi unde coboară către drumul Răbâiei, şi de acolo, pe dealul Prutului, la movila Rusului, apoi, pe acest deal, la a patra movilă mică, iar de la această movilă, de-a curmezişul, la dealul lui Dodul, la un stâlp, şi de acolo, de-a curmezişul, peste pârâul lui Ivan, la deal, la stâlp, şi de acolo la stâlpul care este între Crainiceşti şi Fetoeşti, şi de acolo,

---

[199] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 45, p. 49

peste pârâul Crainicului, la deal, la un stejar, şi de acolo, pe deal în sus, până la pădurea Lohanului. Acesta le este tot hotarul, pe unde le-a fost făcut de Dolh Dragomir, trimis de domnia mea. / Iar pe acest hotar, dacă vor putea să-şi întemeieze sate, să întemeieze cu această mai sus scrisă întărire. / Iar ei ne vor zugrăvi, pentru aceste două sate, două biserici, una din Târgul de Jos, şi alta, care va fi voia noastră, afară de bisericile de la Rădăuţi, sau o casă sau un pridvor”[200].

LEUCUŞEŞTI

(Orhei, Moldova).

1795, august 21: Egumenul mănăstirii Dancu, care avea „o firtă şi mai bine de vie pe moşia mănăstirii **Leucuşenii**, ce este în ţinutul Orhei a unui om, Dumitru Calu, ce a avut-o cumpărătură şi el de la alţii, pe care a lăsat-o nelucrată 8 ani, de s-a părăginit cu totul… a dat-o de a lucrat-o Vasile Crăciun, sunt ani trei, şi spre a lui odihnă şi a fiilor lui au cerut de la mănăstire adeverinţă. Deci mănăstirea, după puterea ponturilor domneşti, i-a dat-o în toată stăpânirea, dându-şi dijma la mănăstire”[201].

---

[200] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 39, pp. 55-57
[201] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 300, p. 339

LEUCUŞEŞTI

(pe Galbena, lângă Filipeşti, Bacău)

1442, aprilie 5: Întărit de Iliaş şi Ştefan voievozi lui Miclăuş Răspop, care primeşte uric pentru „a sa dreaptă ocină şi visluşenie, satele anume **Leucuşeşti**, unde a fost Leucove, şi **Tuleşti**, cu prisaca Leucuşeştii, pe pârâul Galbena, unde ăi este casa lui, şi **Horgeştii**, cu toate veniturile”[202].

LEURDEŞTI

(comuna Tamaşi, Bacău).

1646, februarie 2: Se împart între moştenitori „ocinile unchiului nostru Miera pârcălabul şi alte moşii, care au fost neîmpărţite, de la moşii noştri. / Şi s-au venit în partea lui Grigore Ureche vornicul satul **Mănceştii** (pe Bâc, în Lăpuşna, Moldova), ce sunt pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnii, şi jumătate de sat **Criceşti** (comuna Micleşti, Vaslui), ce este în ţinutul Vasluiului, şi partea din **Pădureni** (lângă Popricani, Iaşi), ce se va alege, ce este în ţinutul Iaşilor, de moşii şi de cumpărătură ale mătuşii

---

202 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 120-122

noastre, a Berhecioai. / Şi lui Isac Mesehănescul, nepotul lui Toader Jorea, s-au venit jumătate de **Piscani** (lângă Vlădeni, Galaţi), jumătate de **Măciucaşii de Jos** (la nord de Ciotolom, Vaslui) şi părţi ce se vor alege din **Leurdeşti** (comuna Tamaşi, Bacău). / Aşijderea, s-au venit în partea lui Ionaşco Jorii fost vornic, feciorul lui Simion Jorii, şi lui Gligoraşco, nepotul său, jumătate de **Măciucaşii de Jos,** jumătate de **Rupturi** (lângă Iveşti, Galaţi), jumătate de **Bârzăeşti** (Bârzăieşti, pe Bârlad, ţinutul Tutova, Vaslui) şi jumătate de **Sauleşti** (Săuleşti, comuna Vetrişoaia, Vaslui). / Şi lui Gheorghe Ştefan mare sulger, Roşcăi fost vistiernic, lui Cărăiman fost pitar, lui Pavăl vornic de gloată, lui Ionaşco Rusul pârcălabul şi Sturzăi, nepoţii Solomiei Mogâldoaie, li s-au venit, în partea lor, jumătate de **Piscani**, jumătate de **Măciucaşii de Jos**, jumătate de **Măciucaşii de Sus** şi partea ce se va alege din **Româneşti** (lângă Bălăbăneşti, Galaţi)"[203].

LEURINŢ

(sat pe Crasna, comuna Banca, Vaslui).

Întărit, în **15 iunie 1436**, de Ilie şi Ştefan voievozi, vornicului Moica şi fratelui său, spătarul Tador, care primeşte uric pentru „satele anume: Bradiceşti pe Crasna, unde au fost Albu şi Bradici şi, pe Iapa, unde a fost Ilcaş, şi, pe Bârlad, unde este Cirtă Coste, şi trei locuri în

---

[203] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 284, p. 224, 225

pustie, unul pe Crasna, mai sus de Nicoreşti, **altul la Leurinţi**, mai sus de locul lui Piatră, şi al treilea, pe Bâc, la Lunca de Sus… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul acestor pustii să fie cât vor putea să folosească destul cinci sate”[204].

LEUŞENI

(„loc la gura Nârnovei”, Leuşeni,
raionul Kotovsk, Moldova).

1439, martie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Aliuş, care primeşte uric pentru un „loc de la gura Nârnovei, anume unde este casa lui, iar hotarul acelui loc după cel bătrân hotar, care au umblat din veci”[205].

LEUŞENI

(comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova).

1635, iulie 15: Zapisul lui Vasile, feciorul popii Pănaş din **Crăsnăşeni** (comuna Crăsnăşeni, raionul Teleneşti, Moldova), prin care mărturiseşte că a vândut „cestui om, anume lui Istahie, feciorul lui Pătrăşcan din

---

[204] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 155, pp. 212-214

[205] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 193, p. 273

Văsiiani (Văsieni, comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova), partea mea din sat din Văsiiani, dintr-un bătrân a cincea parte… drept un bou de negoţ şi 4 zloţi, dinaintea a mulţi oameni buni din Văsiiani, anume Necoriţă, preotul Crăciun, Ştefan Ciocârlan şi Ursul, Gluguţa ce a fost de **Leuşeni** (comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova), popa Vlasie, Ştefa feciorul Ilei, şi frate-său Vasile armăşel, din târg din **Iaşi**"[206].

1673, martie 1: Grăjdan fiul lui Pleş din satul Sămăşcani vinde vameşului Chiriac Sturza, drept 25 lei bătuţi, „din a treia parte din satul **Sămăşcani**, din partea Onciuloi, care parte am cumpărat-o eu de la frate-meu Gligorce… Şi la tocmeala noastră au fost căpitanul Ştefan din **Crăsnăşeni**, Pavăl Ciucârlan din **Văsăiani**, Ursul, Gheorghiţă şi Nicola din **Leuşeni** şi mulţi oameni buni s-au întâmplat"[207].

1772, octombrie 24: Preotul Strătulat (Căptariu) din **Leuşeni** vinde lui Sandul Muntian (Munteanu), drept 10 lei noi, „o vie tânără părăginită, care este la Leuşani, în dealul Holmului, care vie am fost cumpărat eu, preotul, de la Ioana Agăchiasa şi, neputând-o eu lucra, i-am vândut-o Sandului, drept 10 lei noi, la care eu am cumpărat-o drept 15 lei, care i-am dat şi zapisul cel vechi al Ioanei Agăchiesi la mâna Sandului. Şi la această tocmeală s-au întâmplat Simion Precop vatav, Vasile zet (ginere) Simion, Chirică dascăl"[208].

---

[206] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 169, pp. 203, 204

[207] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 133, p. 134

[208] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 250, pp. 265, 266

1774, iunie 5: Satul **Leuşenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[209], avea **toată suma caselor 49**. Scădere rufeturi 5: 2 volintiri, 1 popă, 2 femei sărace. Rămân birnici 44. / **Birnici:** Pavel Cercel / Toader Bunduchi / Andronachi, rus / Gheorghi Veveriță / Grigori Bunduchi / Toader Buzilă / Rotariul / Ioniță Lateș / Toader Vozotică / Grigoraș, eșanul / Sandul, muntean / Ion Froni / Toma, bejenar / Măteiu / Toader, bejenar / Iacob Bobul / Dumitrașco / Grigoraș fiul lui Ștefan / Ștefan Dorofteiu / Arhiri, rotar / Alecsandru / Constandin / Nastas, bejenar / Simion / Ion fiul Bălosoae / Ioniță, rotar / Vasili Marin / Ocsănti / Ioniță fiul lui Toader / Nicolai fratele lui / Gheorghi / Vasile Duca / Costaș Bârșu / Mihalachi / Tudose Brahă / Ioniță, răileanul (din Raia) / Timofti al popii / Ștefan Sălcuțanul / Toader Sălcuțanul / Ioniță Veveriță / Vătavul Dancului / Sava / Constandin Cuza / Andrei Tihon / Iacob, jidov. // **Rufeturi:** Sava Bonduchi, volintir / Vasile Crăciun, volintir / Popa Strătulat / Anița Goguliasă, săracă / Iliana, babă săracă.

1777, noiembrie 3: Sandul Munteanul vinde lui Vasile Crăciun, drept 18 lei, la **Leuşeni,** „o vie ce am avut şi eu cumpărătură de la preotul Strătulat Căptariu… Şi s-au întâmplat Simion Pricop, Gligoraş Eşanul şi Iordache Căptariu”[210].

1796, aprilie 8: Zanfira, fata lui Dumitri Sârbul vinde, drept 17 lei, nănaşului ei Vasile Crăciun din **Leuşăni**, „o bucăţică de vie, ce a fost tot într-un hat cu a

[209] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 410

[210] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 256, pp. 270, 271

nănaşului… care bani am luat în mâinile mele 11 lei şi a mai rămas să-mi dea 6 lei… Şi la facerea acestui zapis ne-am întâmplat Vasile Popăscu, Manolachi Popăscu, Vasile Chihaia, Gherasim şi Costache Popăscu”[211].

1904: „**Leuşeni**, sat în judeţul Orhei, volosti Teleneşti, aşezat în capul văii Alvnăgar. Are 190 case, cu o populaţie de 1.152 suflete. Lângă sat trece şoseaua care merge, de la Tuzora, spre Teleneşti. Sunt grădini cu pomi”[212].

LEUŞEUŢI

(azi Leuşevca, comuna Cerlenivka,
raionul Novoseliţa, Ucraina).

1638, iulie 9: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui logofăt Gavrilaş Matiiaş, care primeşte uric pentru „dreapta lui ocină şi răscumpărătură, satul anume **Galicea** (lângă Cerlena Mare, comuna Cerlenivka, raionul Novoseliţa, Ucraina), ce este în ţinutul Hotinului, cu iazuri şi cu tot hotarul, de unde s-a început: tot în sus pe Cerlena, iar din Cerlena în sus, pe vale, la vârf, iar de acolo peste drumul mare, printr-o altă vale, între drumuri, iar de acolo la vârf, la marginea Dumbrăvii, mai sus de Galicea, iar de la dumbravă drept peste vale, la capătul de sus al dumbrăvii, drept la movilă la Rochitna Mare, sub

---

211 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 304, p. 344

212 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 135

deal, iar de acolo peste câmp, la Rochitna Mică şi prin pădurea de tei, la marginea bălţii. Acesta este tot hotarul dinspre **Leuşeuţi** (azi Leuşevca, comuna Cerlenivka, raionul Novoseliţa, Ucraina)"[213].

LEUŞICANI

(lângă Adjud, Vrancea).

1686, iulie 14: Toader, Leonti şi Gavril Clăpan vând lui Savin sin (fecior) Gligoraşco Matcă, şoltuzul de Adjud „6 pământuri în frunte în satul **Leuşicani**, partea lui Ştefan sin Gheorghe Dalban, căruia m-am zălogit de ne-a dat 5 lei şi jumătate, şi să le ţine, de astăzi, luni, din 14 zile ale lui iulie, până în 4 săptămâni să fie zălog, iar la zi să-i dau banii şi să ne luăm locul înapoi, iar nedând bani la zi şi va trece peste zi, locul acesta să fie al dumisale… Şi în tocmeala noastră au fost căpitan Similachi, Ghince, Simion Coipan, Răzmeriţă – sluga dumisale postelnicului Iordachi, Arsăni Bonta, Vasile Chicior, Enachi şi eu, Lupaşco, pisal (am scris), şi dascălul Ştefan a fost de faţă"[214].

---

[213] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 403, pp. 388, 389

[214] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 333, 334

LEUŞTENI

(comună în raionul Cahul, Moldova).

Întărit, în **16 ianuarie 1495**, de Ştefan voievod, surorilor Neaga şi Stana, fetele lui Dragomit Tăutul, care primesc uric pentru „ale lor drepte ocini şi moşii, anume pe satul Tăuţii la Horince, şi Rujenii tij pe Horince, şi la Chighiacii jumătate de la Leuşteni, iar cealaltă jumătate de sat să fie a seminţiei lor, dumnealui Tăutul vel logofăt”[215].

LEUTEŞTI

(sat pe Valea Albă, comuna Tupilaţi, Neamţ).

1598, aprilie 8: Întărit de Eremia Moghilă voievod Irinei, care cumpără, cu 90 zloţi tătăreşti, de la Drăgan Orbul, „a sa dreaptă ocină şi moşie, din uric ce l-a avut mama lui Anuşca de la Alexandru voievod şi din ispisoc de cumpărătură, ce-l are el însuşi de la Petru voievod, din trei părţi din satul **Leuteşti**, ce-i în ţinutul Neamţului, o parte şi jumătate, partea Drabului, şi jumătate din partea altui copil al lui Ciorciolea”, iar de la Lupul, fiul Sohiicăi şi de la seminţenia lui Ion, fiul Nastei, şi Simion Ghidi-

---

[215] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 166, p. 304

ban, fiul Annei, toţi nepoţi lui Necoară, cumpără, cu 85 zloţi tătăreşti, „toată partea lor din hotarul Leuteştilor, cu loc de prisacă şi de livezi”[216].

1604, martie 10: Ispisoc de judecată de la Eremia Moghilă voievod, după ce „Nechifor visternicel, fratele Ganei, şi cumnatul lui Isac, ginerele Sofroniei, s-a judecat cu Marica, doamna Ganei visternicel, pentru unele părţi de ocină din **Mihăeşti, Miteşti, Cihoreni** şi din **Liuteşti**, zicând cum nu i se cade ei a stăpâni în acele părţi; iar dânsa arătă cum îi sunt ei cumpărături drepte, cu ai săi bani, împreună cu bărbatul ei Ganea, şi arătă ispisoace de cumpărătură de la Petru vodă şi de la domnia mea, şi are şi copii cu el. / Pentru aceea, domnia mea am judecat şi am aflat cu al nostru sfat cum să aibă a stăpâni Marica, doamna Ganri, toate acele părţi, cumpărate împreună cu bărbatul ei, până vot fi vii fiii lor; iar după moartea lor, să aibă dânsa a stăpâni jumătate, şi fraţii Ganei tij (la fel) jumătate, şi să aibă dânsa a stăpâni şi banii cu fiii ce-i au împreun; să nu lase niciodată acele ocini, iar ce va fi cumpărat întru nimic să fie, şi banii să-i fie pierduţi; iar ispisoacele ce vor fi la mâna fraţilor Ganei, anume Nechifor şi cumnatul său Isac, să nu aibă a se mai tăinui vreodată, căci Nechifor şi Isac, ginerele Sofroniei, au rămas, şi Mărica s-a îndreptat”[217].

1610, aprilie 25: Ispisoc de judecată de la Constantin Moghila voievod, după ce fraţii Ştefan şi Ionaşco Bleandea şi seminţia lor Ionaşco Blendea au pârât pe Pătraşco căpitan pentru trei părţi din satul **Bă-**

---

[216] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 70, 73

[217] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 66-68

deşti, ce-i pe Moldova, în ţinutul Sucevei, şi au arătat Blendeştii că a cumpărat Pătraşco, cu 36 ughi, de la unele neamuri ale lor, de la Sava din **Leuteşti** şi de la liuzii lor, de la Hăcimănda Drab şi de la liuzii lor, şi de la fiii Teatului, iar Pătraşco căpitan a zis că n-a cumpărat acea parte din Bădeşti, ci numai a dat 10 taleri împrumut Savei şi Hăcimandei, fiii Teatului, iar ei i-au fost dat un loc de fânaţ ca să-l cosească. / Într-aceea, domnia mea am dat fraţilor Bleandă să aibă a întoarce ei banii lui Pătraşco căpitan şi să-şi stăpânească ocina cu toate veniturile"[218].

1632, septembrie 5: Întărit de Alexandru Iliaş voievod fiilor lui Ştefan Blendea, după o pâră la domnie a lui Nechita şi fratelui său, fiii lui Sava din **Leuteşti** (sat pe Valea Albă, Neamţ), cu fiii lui Ştefan Blendea, anume Ţânţar, Paşcu şi Căzan, care primesc uric pentru „a treia parte din satul **Bădeşti** (Bodeşti, lângă Tătăruşi, Iaşi), din ţinutul Suceava, pe râul Moldova… pentru că ei au adus şi au arătat un zapis, sciind despre Nechita, fiul lui Sava, că a luat de la Ştefan Blendea 13 ughi şi 9 potronici"[219].

1633, octombrie 6: Zapisul Tudorei, fata Drăghiţei, nepoata Nastei, în care mărturiseşte că i-a dat nepotului ei Nechita ot **Vârtop** toată partea ei de ocină „din sat din **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăuani, Neamţ) şi din **Leuteşti** (sat pe Valea Albă, Neamţ)… Însă el să aibă a mă griji şi a mă comânda… Şi-această tocmeală o am făcut dinaintea frăţâne-meu Vasile, popii Andruşco, popii Ion, diaconului Zaharia, vistiernicelului Vasile şi Gheor-

---

[218] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 71-73
[219] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 199, pp. 256, 257

ghe ot **Vârtop**, şi Vlădeanul ot **Tătăraşi** (Tătăruşi, sat înglobat în oraşul Piatra Neamţ)"[220].

1634, august 20: Întărit de Vasile Lupu voievod răzeşilor Sava Ganea, Toader Isac, Gligorie Blendea şi altor răzeşi din **Mihăieşti** (comuna Miroslăveşti, Iaşi) şi din **Miteşti** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), după judecarea „pârei de faţă" a lui Nechita, fiul lui Sava, şi a răzeşilor din **Leuteşti** (sat pe Valea Albă, Neamţ), „pentru nişte poiene pe care le-a rupt râul Moldova de la locul lor, cu multe fâneţe. Deci Nechita cu toţi răzeşii lui a zis că acel loc le este lor danie de la Stroici logofăt, iar alte drese nu au arătat, ci numai din gura lui a spus. Iar Toader Isac, Sava Ganea, Gligorie Blendea şi fraţii lor din Mihăieşti au arătat ispisoc de întărire de la Petru voievod şi de cercetare de la Eremia Moghila voievod, ce le-a cercetat lor Stroici logofăt, cum le-a ales atunci acele poieni cu fâneţe peste râul Moldova"[221].

1646, iunie 22: Scrisoarea lui Coste de **Călineşti** (comuna Negri, Bacău) şi a lui Miron din **Ţibucani** (comuna Ţibucani, Neamţ), trimişi de Vasile Lupu voievod să cerceteze „hotarul **Dăvidenilor** (comuna Ţibucani, Neamţ), al **Strâmbilor** (comuna Ţibucani, Neamţ) cu al **Negoeştilor** (comuna Dragomireşti, Neamţ)", şi au început, urmând semnele din uric, „de unde au început semnele hotarului, de la o movilă săpată în ţărmurile Văii Albe, dinspre Leuteşti, şi acolo au şi piatră pusă de moşii lor. De acolo, am scos trei oameni bătrâni, anume pe Toader Hăţag din **Belceşti** (inclus în Tupilaţi, comuna

---

[220] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 404, p. 508

[221] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 242, pp. 270-272

Tupilaţi, Neamţ), Ionaşco Harţugul din **Totoeşti** (comuna Tupilaţi, Neamţ) şi Tănasie Draciul din **Leuteşti** (comuna Tupilaţi, Neamţ), să ne poarte pe unde spun semnele uricului. De-acolo, ne-a mânat uricul drept în sus, la altă movilă săpată, şi acolo s-a aflat altă piatră pusă de moşii lor, de acolo drept în marginea Dumbrăvii şi în marginea dumbrăvii, iar s-a găsit piatra pusă de moşii lor, din marginea dumbrăvii ne-au mânat semnele uricului drept în sus, dinspre Totoeşti, în marginea dumbrăvii, la altă movilă săpată, iar Negoeştii au zis: chemaţi, că mai avem alte pietre mai în lăuntrul pădurii. Noi n-am vrut să mergem, dacă n-au spus în uric acele semne… / Şi am pus întăritură robii măriei tale Păcurar, Toader Harcul şi Ursul din **Vereşeni** (Verşeni, comuna Miroslovești, Iaşi), Pătrăşcuţă, Pătraşco şi Vasile Borşea din **Mirăslăveşti** (comuna Miroslovești, Iaşi), Ion din **Dobruleşti** (lângă Mărgineni, Neamţ), Cârstea din **Borceşti** (Borşeni, comuna Războieni, Neamţ), Gligorie şi Nacul din **Uscaţi** (comuna Războieni, Neamţ), Constantin Holbură şi Vasile din **Ţibucani**, Vasile din **Podlogeni** (comuna Ţibucani, Neamţ) şi alţi mulţi oameni buni şi bătrâni”[222].

1675, august 22: Aniţa, jupâneasa Mareaniţa, şi feciorul ei Neculai fac un schimb de moşii cu Toader Bătiman şi tatăl său Ionaşco Bătiman, „de i-am dat lui, în satul **Leuteşti**, ce-i pe Valea Albă, la ţinutul Neamţului, 8 pământuri, cumpărate de moşul (bunicul) meu Neculai stolnicul din partea Tetului, de s-a plătit o moarte de om, ce au ucis pe Petrea din **Miteşti**, şi el ne-a dat 8 pănânturi în **Nisporeşti**, pe apa Moldovei, în ţinutul Sucevei, partea Mariei şi a Ciumăloa, ce le facem parte 12 pământuri,

[222] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 418, p. 358, 359

deci 8 pământuri a dat tatăl meu schimb, iar 4 pământuri am plătit cu bani”[223].

LICHIŞITENI

(aproape de Tecuci, Bacău).

1626, noiembrie 1: Întărit de Miron Barnovschi voievod vornicului Cehan, care cumpără, cu 150 galbeni, de la marele şătrar Lazor şi de la jupâneasa lui Mărica, „dreapta ocină şi moşie de cumpărătură din sat din **Lichitişeni** (aproape de Tecuci, Bacău); care acea parte a fost împărţită în trei părţi şi două părţi cu iaz în Berheci şi în Gheunoia au vândut-o lui Cehan vornicul… ce şi el (Lazor – n. n.) a avut-o cumpărătură de la Ionaşco, fecior lui Drăgan, şi de la Silea şi Sârca, feciorii Nacăi, nepoţi lui Drăgan”[224].

1774, iunie 26: Satul **Lighitişăni**, ce au sost scutelnici bănesei Maria Dumitrăchioai, ţinutul Tecuciului, ocolul Berheciului, după recensământul lui Rumeanţev[225], avea **toată suma caselor 28**. Scădere rufeturi 9: 2 scutelnici, 1 vornic, 6 ţigani. Rămân birnici 19. / **Birnici:** Hriste Ostahi / Sandul Ostahi / Toader a Aniţăi / Măteiu Bostan / Sandul Băncilă / Dumitru sin (fiu) Vasili / Ion

---

[223] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 321, 322

[224] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 136, p. 165

[225] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 586

Ostahi / Ion Chiriac / Vasile Bubă / Andrei, fiul lui Toader Aniţăi / Loghin, bejenar / Ion, croitor / Costantin Chiriac, ce a fost sluga dumisale stolnicului Iordachi Iamandi / Melinte, holtei cu mamă / Andrei, pas lui Gavril Conachi / Solomon, tij (la fel), ce a fost pas dumisale / Petria, ce a fost al dumisale slugeroai Mariei Sturzoai / Păvălaşcu, ce a fost al dumisale paharnicului Păladi / Vasilii, holtei cu mamă. // **Rufeturi:** Tofan Boghiul, scutelnic Dediului Tălăbăescu, cu cartea Divanului / Vasilache Brumă, la fel / Vasâli, vornic / Ion Pălade, ţigan al mănăstirii Răchitoasei / Gheorghi Mustiaţă, ţigan, la fel / Vasâli Cuţa, ţigan, la fel / Dumitru Bursuc, ţigan, la fel / Bădiţa Bursuc, ţigan, la fel.

1901: „**Lichitişteni**, sat, făcând parte din comuna Vultureni, plasa Berheciul, judeţul Tecuci. Este situat la nord-est de comună, la 4,5 km. Prin sat curg pâraiele: Sarica, la sud, şi Lichișteni, la nord. Are o populație de 52 familii sau 210 suflete, care locuiesc în 50 case. Copiii din sat merg la școala din satul Vultureni. Teritoriul satului este de 724 hectare. Locuitorii, foşti clăcași şi împământeniţi la 1864, stăpânesc 124 hectare, iar proprietarii 600 hectare. Locuitorii cultivă 555 hectare, iar satul ocupă 9 hectare. Vite sunt: 95 boi, 75 vaci, 4 tauri, 22 cai, 6 bivoli, 156 oi şi 14 capre. Sunt 200 stupi cu albine. Locuitorii posedă: 20 pluguri de fier și 22 de lemn. În sat se află o biserică, cu hramul Sf. Voevozi, de lemn. Materialul de lemnărie a fost dăruit de Alexandru Sturdza, de la vechea biserică din târgul Găiceana, care era în locul celei actuale. Pe icoane şi pe strane se găsesc

datele de 1774 și 1778, care arată data când s-a făcut biserica din târgul Găiceana”[226].

LICHTENBERG – DEALUL EDRII

(lângă Solca, Bucovina),

Colonia germană din Dealul Edrii, Lichtenberg, a fost fondată în anul **1835**, din coloniştii germani: Landauer şi Stingl din Audechen, Fox sau Fuchs din Aussergefild, Prosser din Budaschitz, Kuffner din Forest, Baumgartner din Gruenberger, Rankel sau Rankl din Kaltenbrunn, Turner din Kundratitz, Rach şi Scheinost din Langendorf, Grundner din Mühlspreng, Landauer din Pawinow (Landauer), Pirmayer din Rehberg, Pfeifer din Roisko, Bernhauser din Rothsaifen, Hackl din Forest, Winkelbauer, Pscheidl şi Wimmer din Schlösselwald, Maurer din Seewiesen, Gebert, Dnad şi Schmidt din Stadln şi Schaller din Watetitz.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Solca** (judecătorie raională), Arbore cu Bodnăreni, Bălăceana, Botoşana, Clit cu Lichtenberg, Iaslovăţ, Cajvana, Comăneşti, Ludihumora, Pârteştii de Sus cu

[226] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 164

Soloneţul Nou sau Slovac, Cacica, Pârteştii de Jos, Poieni”[227].

În **1890**, satul avea 450 locuitori, primar fiind Martin Pfeifer, iar învăţător – Carol Droste.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lichtenberg** (sau **Lichtendorf**, româneşte **Dealul-Ederei**), sat, districtul Gurahumora, aşezat în partea de Nord-Vest a comunei Glitt, de care este lipit, având casele înşirate pe o mare întindere, pe ambele părţi ale drumului districtual Vicov-Solca. Suprafaţa: 15,49 kmp, împreună cu comuna Glitt; populaţia: 404 locuitori germani; de religie romano-catolică; are o şcoalî populară romano-catolică, cu o clasă. Este o colonie de germani boemi, întemeiată în anul 1836. Numele i s-a dat de colonişti, după dealul din apropiere, care era curăţit de pădure [în germană lichten = a rări]. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu exploatarea de păduri. Se găsesc 89 cai, 221 vite cornute, 84 porci, 11 stupi”[228].

1932-1940: „La Lichtenberg-Clit, am avut un cuib straşnic, frumos şi îmbelşugat cu de toate, cu nişte părinţi care aveau cuvânt, şi-aveau meserie, şi-aveau pământ. Se ajutau unul pe celălalt şi se bazau pe sufletul tovarăşului de viaţă ca pe propriul suflet. Erau părinţii mei ca un măr rotund, format din împreunarea a două jumătăţi de măr rumen, cum se spune în câteva minunate versuri din *Cântarea Cântărilor* a înţeleptului Rege biblic Solomon. Iar mama era o gospodină din primele, care făcea pâine de secară aşa de bună, câte un cuptor plin, de se minunau

---

[227] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[228] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 129

oamenii satului că numai ei îi ieşea bună şi-au pomenit-o peste vremuri. Frământa, seara, făina şi cartofii, iar, a doua zi, cocea câte un cuptor de pâine care rămânea proaspătă şi bună timp de o săptămână întreagă. Iar sâmbăta, parcă pentru a cinsti o săptămână de muncă rodnică, rostuia câte un cuptor de plăcinte cu brânză şi de plăcinte cu magiun. / Harnică şi vrednică femeie a fost mama. Nu i-a scăpat nici un răsărit de soare şi nu se poate ca şi soarele să nu fi observat cum umbla mama prin gospodărie, harnică şi veselă ca o albină. Făcea şi cel mai grozav unt din lume, modelat cu mare artă, pe care îl vindea cu bani buni evreicelor din Rădăuţi. Numai un kilogram îl păstra în casă, ca să ne răsfeţe nouă, copiilor, zilele şi nopţile. Mama cu sudoarea ei ţinea cheltuiala în casă. Se întorcea de la Rădăuţi cu salamuri, cu dulciuri, cu ardei şi roşii. Noi ne bucuram, când o vedeam venind, frumoasă ca o zână, cu baticul în trei cornuri legat la spate, gospodăreşte, cu un coş frumos subsuoară. În fiecare zi, mama ne îmbrăca în halatele albe cu funde roşii la prima butonieră şi ne trimitea la grădiniţa din casa bunicii Fuhs. În fiecare duminică, mergea cu noi la biserică, iar noi, copiii, înfloream pe lângă mama în rochiţe şi costume frumos colorate şi nu era duminică să nu strălucească soarele din plin de parcă şi soarele ar fi vrut să se bucure împreună cu noi de deplinătatea vieţii. / În casa noastră frumoasă ca o zi de Paşte, stecleau cearşafurile din pânză de in şi amirosea duios a plante de câmp, alese după o anume ştiinţă a vechimii ca să simţi că-ţi cresc plămânii în piept când pui capul pe pernă. În faţa casei, aveam o pădure de lăcrămioare care îmbătau cu miresme nopţile de mai, nopţile lunii în care m-am născut şi eu pe pământul binecuvântat al Bucovinei. / Şi-aveam vite, şi-

aveam grădini, şi-aveam bunicele aproape, bunica dinspre mamă, Karolina Schaller – în centrul Clitului, unde ţinea crâşmă mare, cu restaurant şi sală de dans cu scenă, bunica dinspre tată, Karolina Fuchs – peste drum, unde ţinea grădiniţă. / Copiii satului, şi cei de grădiniţă, şi cei de şcoală, acolo îşi făceau serbările, iar noi ne mândream cu bunicele, cu scena şi cu grădiniţa lor. Iar bunicul, Ferdinand Schaller, era om cu renume şi jurat la Cernăuţi. Alături cu judecătorul era pomenit că n-a făcut la nimeni nedreptate sau ceva care cu mâhnire să umbrească sufletul omului. Şi-avea moşul doi cai mari, pe care-i cunoştea toată Marginea şi satele de prin jur, cu care pleca, în anume ceasuri, în oraşele cele mari. Încă am apucat, în anii mei de tinereţe, să mă bucur de preţuirea oamenilor şi pentru că eram nepoata lui Ferdinand Schaller. / Bunicul Ferdinand a avut nouă copii, doi feciori şi şapte fete, din care cinci au plecat în America atunci când le-a venit vremea. Peste vremuri, în anii de restrişte, dinspre fetele acelea aflate în America aveau să ne vină vorbe de încurajare şi câte o mână de ajutor. / Când mama mea, Rose Schaller, era tânără, venea un notar de la Arbore, cu trăsurică, şi o lua pe ea şi pe sora ei mai mică să le ducă la bal la Casa Germană din Arbore. În Arbore, aveam noi neamuri de oameni harnici şi cu stare, pe cei din familia Zavadă. Şi era atât de frumoasă mama, în ceasurile tinereţii ei, încât arborenii strigau, de cum o zăreau, că vine Regina. / La Clit, am avut o copilărie cum alta nu a mai fost. Până în 1940, când împlinisem opt anişori, iar asupra lumii s-a risipit cruzimea războiului, am trăit într-o poveste fără seamăn, spre care mă întorc, măcar cu gândul, ori de câte ori am o clipă de răgaz. În toamna anului 1940, Hitler a hotărât să

ne scoată din Bucovina, pentru că eram prea aproape de ruşi, deci expuşi pericolului. Despre ce fel de pericol ar fi putu fi vorba în anul în care armatele germane ocupau pământurile ruseşti cu viteza pe care le-o permitea tehnica de deplasare a vremii nu ştiu şi n-am ştiut niciodată. / Tata, Franz Fuchs, care nici el nu intuia nici un fel de pericol rusesc, nu se îndura să plece aiurea pentru că muncise mult şi îşi făcuse cu amarnică trudă toate cele de trebuinţă. Făcuse şcoală la Cernăuţi, învăţase meserie temeinică şi-acum îşi făcuse atelier şi fierărie în sat. Avea unelte de tot felul în atelier, inclusiv o bormaşină la care căutau sătenii cu neascunsă uimire. Ne povestea tata, ori de câte ori avea prilejul, despre examenul de absolvire a şcolii de meserii din Cernăuţi, ne povestea despre locuri şi întâmplări, iar nouă ne plăcea povestea vieţii lui. Bunicul, Ludwig Fuchs, s-a stins, pe neaşteptate, când încă nu împlinise patruzeci şi trei de ani, iar bunica, femeie încă tânără pe atunci, tocmai purta sarcina celui de-al nouălea făt. La şaisprezece ani, tata a fost nevoit să răspundă ca un bărbat adevărat de copilăria celor opt fraţi ai săi şi să-şi caute drumul propriu, care avea să-l îndreptăţească la stima semenilor. / Seară de seară ne povestea tata despre anii copilăriei sale, iar noi îi ascultam istorisirile cu sufletele încântate. Pe atunci, lumea nu se îmbolnăvise încă de singurătate. Lipseau televizorul şi radioul şi fiecare avea vreme şi pentru ceilalţi. / Când venea tata, seara, din fierărie, îl vedeam că aşterne o movilă de bani pe masă, pe care-i număram eu şi mama. Îi puneam, frumos, pe cei mărunţi pentru nevoile zilnice, iar pe cei mari pentru pământul pe care tata urma să-l cumpere pentru noi. Şi mă bucuram pentru că ştiam că banii aceia dovedeau priceperea tatei. Când ieşea o

lucrare din mâna lui, se adunau oamenii s-o preţuiască, iar bucuria aceea în faţa lucrului frumos împlinit valora mai mult decât toţi banii de pe lume. De asta, când a trebuit să plecăm, tata avea inimă grea, de parcă ar fi fost izgonit din lumea lui pentru totdeauna”[229].

1947: Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[230], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: Traci Natalia, de la Dealul Ederii, la Humoreni”.

1947: „Casele nemţeşti din Dealul Ederii, neocupate atâta vreme, s-au ruinat şi putiit. În pădurea noastră zac stive uriaşe de buşteni putrezi. Pământul e căptuşit cu fag putred. De acasă, înspre pădure, se întinde un covor alb de margarete, semn că pământului nu i s-au mai tămăduit rănile între timp. Avem şapte hectare de pământ pentru care, peste decenii, se vor judeca alţii. Chiar şi crucile de pe morminte au dispărut. Au fost arse în sobe ca să le ţină leneşilor de cald, iarna. Iar biserica din Dealul Ederii a fost vândută cooperaţiei de consum de către un activist de partid zelos în a-şi demonstra ateismul ştiinţific şi transformată în complex comercial. De parcă noi n-am mai fi oameni”[231].

1998: „Mă întorc, după o veşnicie, în patria naşterii mele şi parcă n-aş mai pleca niciodată din locurile

---

[229] Fuchs, Sofia Katharina, *Mireasa tiranilor*, Editura „Bucovina viitoare”, Suceava 1998, pp. 8-11
[230] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657
[231] Fuchs, Sofia Katharina, *Mireasa tiranilor*, Editura „Bucovina viitoare”, Suceava 1998, p. 44

acestea care-mi vindecă sufletul cu aduceri aminte”[232]. Sofia Katharina Fuchs venise doar pentru a dura o carte, pentru a lăsa o mărturie, o poveste. Puţini oameni, de-a lungul înşiruirilor de generaţii, lasă în urmă vreo mărturie. Şi-atunci cum şi de unde să-i mai aflăm, când până „şi cucile de pe morminte au dispărut… au fost arse în sobe ca să le ţină leneşilor de cald”?

LIEŞTI

(sat la gura pârâului Jeravăţ, lângă Griviţa, Vaslui).

1414, august 2: Întărit de Alexandru cel Bun lui Toader Pitic şi fratelui său, Dragul, într-un uric pentru „trei sate: un sat pe Cobâla, unde este casa lui, unde a fost Veriş Stanislav (Virişeşti – n. n.), iar alt sat la gura Jeravăţului, unde cade în Bârlad, anume unde au fost cneji Lie şi Ţiganeştii, iar al treilea sat, pe Bârlad, unde este altă casă a lui, unde sunt cneji Tamaş şi Ivan (Pitici – n. n.)… Iar hotarul acestor trei sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[233].

1436, septembrie 19: Întărit, sub numele Lieşti, de Ilie şi Ştefan voievozi, lui Dan Mesehnă, care primeşte uric pentru „opt sate, anume: Ruja Petru, la Cobâlă, şi Oneşti, şi Câteştii, şi Virişeştii, şi Selevestreanii, şi, pe Hubalna, Sârbii şi Şcheianii, şi **Lieştii**, la gura Jeravă-

[232] Fuchs, Sofia Katharina, *Mireasa tiranilor*, Editura „Bucovina viitoare”, Suceava 1998, p. 8
[233] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 37, pp. 52, 53

ţului, şi, pe Horincea, Cavadineştii şi Badea... Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi”[234].

1443, mai 4: Întărit de Ştefan voievod lui Mihul pisar, care cumpărase de la fraţii Andreico şi Luca „jumătate dintr-un sat care este lângă Tutova, anume Bălăneştii, acea parte care este de la pârâu până la Tutova, şi cu toate casele care sunt de cealaltă parte a pârâului, şi jumătate din tot hotarul care ascultă de Bălăneşti, şi ţarina veche şi tot hotarul care este al Lieştilor, în afară de ţarina nouă, pe care Lieştii şi-au îngrădit-o aparte.… Şi încă am dat credinciosului nostru boier, în afară de ceea ce a cumpărat de la fiii lui Iliaş, jumătate din Coposeşti, pe Şumuz… Şi încă am dat credinciosului nostru pan Duma aprod, fratele panului Mihul pisar, un sat pe Satna, care a fost al lui Vlad Matus… Şi hotarul acelor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[235].

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod, fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pâtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pâtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la

---

[234] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 163, pp. 227-229

[235] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 228, pp. 320-322

fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi **Mereşti**, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi **Lieşti,** şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, **unde au fost Voico şi Şteful şi Micu**, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui”[236]. Hotarele, din veac.

1741, mai 30: Cartea lui Grigore Ghica voievod, prin care îi înştiinţează pe episcopul de Huşi şi pe Toader medelnicer că „jelui Adam Luca sulgerul, precum că, având moşie în Ţara de Jos, la Fălciu, şi acum, de multă vreme, întâmplându-i-se traiul în Ţara de Sus, se acolisesc unii şi alţii cu împresurări din moşiile sale, şi mai ales se jelui pe preotul Mihăilă din **Bărboşi**, cum i-au

[236] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

poprit şi dijma pe două selişti, anume **Goeţii** şi **Zabuliceni**¸ pentru care zise că are şi ispisoace de la strămoşi; / deci, venindu-vă cartea domniei mele, să chemaţi pe acel preot faţă şi, precum veţi afla drept, să alegeţi şi să faceţi şi mărturia la mâna cui s-ar cădea… / Şi cu alţii, care ar mai avea pricini de moşie, cu toţii să luaţi seama şi pentru satul **Lieşti**, ce sunt la ţinutul Vasluiului, zicând sulgerul că, de câţiva ani, şed pe locul dumisale, la Lieşti, şi ce ar fi dijma moşiei nu dau. Deci, precum îţi afla drept pe scrisori ce or avea părţile de moşie ale sulgerului, să le alegeţi cu mărturie în semne, şi de la cine i-ar fi poprit dijma, să căutaţi să pliniţi”[237].

LIEŞTI

(lângă Ştioboreni, comuna Soleşti, Vaslui).

1617, cecembrie 9: Vasile, feciorul lui Frăţian, nepot lui Brădoş din **Brăindoşeani**, vinde lui Petre Cehan, drept 20 taleri velichi, „a sa dreaptă ocină sin satul **Prigorceani**… în casa lui Gavril sulgerul de **Zlătăreşti**, dinaintea lui Luca diac ot **Beneşti**, Drăcea hânsărel de **Bodeşti**, Andronic sulgerul ot **Leeşti**, Gavril din **Săuleşti**, Andronic de **Popeşti**”[238].

1634, iunie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vornic de gloată Dumitru, care, conform unui

[237] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 94, 95
[238] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 25

zapis de mărturie boieresc, a schimbat cu ginerele său Mihalcea, fiul lui Sava brănişter din **Şerbeşti** (comuna Ciorteşti, Iaşi), „un loc de prisacă în satul **Lieşti** (lângă Ştioboreni, comuna Soleşti, Vaslui), cu livezi şi cu poieni de fâneţe… cu un loc de prisacă în hotarul **Coropcenilor** (comuna Ciorteşti, Iaşi), ce este în ţinutul Vaslui, unde a fost prisaca bunicului lui Mihalcea, tatăl milostivirii sale Pântea, cu livezi şi cu poieni în acel hotar al acelui sat”[239].

1802, februarie 5: Porunca dată de Alexandru Neculai Suţul voievod pârcălabilor de Galaţi, după „jaloba lui Manolachi Costin, în care a arătat că în moşiile **Prodăneştii** (sat care se numeşte Lieşti, inclus în Gugeşti şi Ştioboreni[240], Vaslui) şi **Juscanii**, de la acel ţinut, ar fi având părţi de baştină, care nu sunt alese de către ceilalţi răzeşi… Drept aceea, să aduceţi de faţă pe toţi răzeşii, să faceţi cercetare foarte cu amănuntul şi să hotărâţi şi să alegeţi părţile jeluitorului de către ceilalţi răzeşi”[241].

---

[239] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 159, pp. 181, 182

[240] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 204

[241] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 160, 161

LIEŞTI

(lângă Lespezi, comuna Lespezi, Iaşi).

1463, aprilie 18: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Probota, care primeşte uric pentru „moşia Lieştii din ţinutul Sucevii”[242]. Hotarele, din veac.

LIEŞTI

(comuna Priponeşti, Galaţi).

1495, ianuarie 12: Întărit de Ştefan voievod lui Frăţilă şi nepoţilor săi Mareş, Florea, Danciul şi Bădea, care primesc uric pentru, „un sat pe Bârlad, la Rătud, anume Lieştii”[243]. Hotarul, din veac.

1625, septembrie 25: Zapis de mărturie despre „cum a vândut Petriman a treia parte de sat de **Armăşăni** (comuna Băceşti, Vaslui), din tot locul, cât este hotarul satului, cu loc de prisacă şi cu vad de moară; şi l-a cumpărat Lungul armaş şi a dat pe tot locul aista un cal bun şi i s-a socotit preţul 80 taleri. Şi s-a întâmplat această tocmeală a lor înaintea vornicului de **Soholeţ**

---

[242] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 116, p. 167

[243] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 163, pp. 300, 301

(Suholeţ, în Jigălia, comuna Şuletea, Vaslui), Nistor din **Mereşti** (Mirăşti, inclus în Lieşti, Galaţi), popa Toader din **Găureni** (lângă Albeşti, Vaslui), Iuraşcu din **Hodorăni** (în loc de Todireni, comuna Stăniţa, Neamţ), Ursu şi Muriuţi de **Marcoviceni** (sat inclus în Dumeşti, Vaslui), Ţigan de **Ţâbăneşti** (Ţibăneşti, Iaşi)”[244].

1628, aprilie 12: Întărit de Miron Barnovschi voievod hatmanului Nicoară, pârcălab al Sucevei, care primeşte urice pentru „12 pământuri din frunte, din hotar până în hotar, din satul **Ionăşăştii** (pe Siret, Galaţi), cu parte din moară şi din pod, ce este în ţinutul Tecuciului pe Siret”, cumpărătură de la Trifan sin Efrem, popa Theodor ginerele lui Iosif, Ion şi Toader Bueban, feciorii Dimii, Avram feciorul popii Albul, Stan feciorul Calciului, cu 25 ughi aur; / „a treia parte din satul **Tinpeşti** (Timpeşti, lângă Ciorăşti, Galaţi) şi din **Prăjeşti** (lângă Ciorăşti, Galaţi) două părţi, şi cu două vii dinspre răsărit, şi cu vad de moară pe pârâul Bârladului”, cumpărătură de la Pătrăşcan, feciorul Galbănului, cu 120 ughi aur; / „jumătate dintr-un bătrân din satul **Galbenii** (pe Zeletin, Vrancea) ot ţinutul Tecuciului, cu o vie şi cu pometuri, şi cu loc de prisacă şi cu loc de moară pe pârâul Zeletinul”, cumpărătură de la Ursul, feciorul Neagului Lopată, drept 30 taleri; / „şi iarăşi… jumătate dintr-acelaşi sat Galbenii, cu vad de moară pe pârâul Zeletinului, şi din vatra satului şi din câmp”, cumpărătură de la Ursul Vartic, de la Ion Ţară-Lungă şi de la Ionaşcu, feciorii Lupii; / „o vie din satul **Fântânelile** (lângă Hanul Conachi, Galaţi), dintr-acelaşi ţinut”, cumpărătură de la Platon de acolo, drept 10 taleri bătuţi; / „a patra parte din **Ceucani** (azi Ciocani,

---

[244] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 375, p. 443

Vaslui), ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Zaharie de la **Ghergheşti** (în Tutova, Vaslui), drept 34 taleri bătuţi; / o „moşie din satul **Bănceni** (azi Bănceşti, Vaslui), a treia parte, cu loc de moară şi cu tot venitul, ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Trifan sin Mânzatul din **Cirbi** (azi Sârbi, lângă Oancea, Galaţi) ot Covurlui, drept 20 taleri bătuţi; / „o parte de ocină dintru acest sat Băncenii pe pârâul Tutovii”, cumpărătură de la Zatic, feciorul Zbiarăi, drept 20 taleri bătuţi; / „a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni** (lângă Ciocani, Vaslui) ot ţinutul Bârladului, din câmp, din vatra satului şi din pădure”, cumpărătură de la Necula, feciorul lui Hilohie, drept 20 taleri bătuţi; / „a patra parte din satul **Costeştii** (pe Bârlad, Vaslui), cu vad de moară pe pârâul Bârladului şi cu două vii”, cumpărătură de la Sava sin Băloş, drept 30 ughi bani buni; / „o moară gata şi cu vad de moară întru acest sat Costeştii”, cumpărătură de la fraţii Toader, Irina şi Drenostu, feciorii lui Colici, drept 30 ughi aur; / o „moşie din satul Fântânelile, din vatra satului şi din câmp, şi din pădure, şi cu vad de moară”, cumpărătură de la Măriica, fata Toatei, nepoată lui Coman, drept 100 taleri bătuţi; / „din satul Fântânelile, din a treia parte, partea de mijloc, cu vad de moară pe Bârlad şi cu hotarul pe amândouă părţile Bârladului şi până la Călmăţui”, cumpărătură de la jupâneasa postelnicului Vrabie şi de la fetele lor Anna şi Marica, „care şi lor le-a fost cumpărătură de la Ager, feciorul Necşii, şi de la Neagul, feciorul lui David, şi de la Theodosia, fata Bratului, toţi nepoţii Şăndrescului”, drept 16 ughi aur; / „Şi iarăşi… din Fântânelile, din partea de mijloc, din vad, din moară”, cumpărătura de la Stana, fata Odochiiţăi, şi de la Ion, feciorul Sprincetei, nepoţi altui Stan, şi de la

Iloae, drept 22 ughi aur; / „şi aşijderi… dintru acest sat, din partea din mijloc… părţile ce-au fost cumpărătură de la Gârle, feciorul Trinoae, nepot lui Drăguş, şi de la Cârste, feciorul Gârlei, şi de la Cristina Ţiganca, toţi nepoţii lui Enache, drept 12 ughi aur”; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile, din partea de mijloc şi cu parte de vad de moară… cumpărătură de la Petrea, feciorul Buloae, nepot Marinei, de la Marco Boaebanu şi de la Ruşca şi Maria, fetele lui Pătraşcu, drept 12 ughi de aur”; / „altă parte din Fântânelile, din patea de mijloc şi cu parte din vad de moară… cumpărătură de la Muşa, fata lui Negrilă, şi de la Mareş, feciorul lui Ciocan, toţi nepoţii lui Dercan, drept 12 ughi aur; / „şi iarăşi dintru acest sat, iarăşi din partea de mijloc… cumpărătura de la Stoica Câlţul şi de la feciorul ei Gânba, de la Lupul, Smoleanul şi Rişe, toţi nepoţii lui Bilţu, drept 12 ughi aur”; / „altă parte de ocină dintru acest sat, din partea de mijloc”, cumpărătură de la Murgoci şi Blăjar, feciorul lui Batic, şi de la fratele lui Bratiţ, şi de la Bila, Boghiian, Negură, Cârstina, partea pe care ei o cumpăraseră de la Hadâr feciorul, drept 12 ughi de aur; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile”, cumpărătură de la Arion ot **Lieşti** (în Covurlui, Galaţi) şi de la Vasile sin Ursul din **Tomceşti** (lângă Tudor Vladimirescu, Galaţi), care lor le-a fost cumpărătură de la Buce, feciorul lui Negrelă, drept 10 ughi aur; / „altă parte dintru acest sat, dar din partea din jos”, cumpărătură de la Crâmpotă feciorul, drept 8 ughi”[245].

1774, iunie: Satelel **Şerbăneştii** şi **Lieştii**, ţinutul Tecuciului, ocolul Şerbăneştii şi Lieştii, după recensă-

[245] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 340, pp. 466-470

mântul lui Rumeanţev[246], aveau **toată suma caselor 121**. Scădere rufeturi 20: 1 vătăman, 4 slugi, 6 popi, diaconi, 4 văduve, 4 nevolnici, 1 volintir. Rămân birnici 101. / **Birnici**: Neculaiu Gurău, ce a fost scutelnic a dumisale stolnicului Costandache / Trandafir sin (fiu) Gurău, tij (la fel) / Ion Trandafir, tij / Năstasii Ciorâţă, tij / Andronii Ciorâţă, tij / Costandin Ciorâţă, tij / Toader Ciorâţă, tij / Lupul Ghintuială, tij / Gheorghiţă Gurău, tij / Gheorghiţă, tăbăcar, tij / Apostol Ciorâţă, tij / Scarlat Dolia, holtei cu mamă, tij / Ion Ignat, tij / Vasile Ignat , tij / Stoica, tij / Ignat Gurău, ce a fost a lui Manolachi Costandache / Stoica Gurău, tij / Toader, căpotar, tij / Soria, grec, tij / Trandafir, tij / Vasili Bălan, tij / Ion Buboiu, tij (la fel) al lui Manolachi Costandachi / Cârste, brat (frate) lui, tij / Enachi Caua, tij / Vasilachi, mătăsar, tij / Alecsandru, mătăsar, tij / Niagul Afumat, tij / Mania, tij / Ioniţă, puşcaş, tij / Costandin Furcă, tij / Ivan, tij / Stoian, tij / Enachi, holtei cu mamă, tij / Gheorghi Trandafir, ce a fost scutelnic al spătarului Gheorghi Costandache / Mihăilă, tij / Enachi Dole, tij / Costandin Racul, tij / Costandin, sin (fiu) Lupul, ce a fost al dumisale visternicesei Nastasâicăi / Ion Crangă, tij / Vasile, olar, tij / Tanei, tij / Eni Spânul, tij / Ştefan, olar, tij / Ştefan brat (frate) Başa, tij / Sandul, olar, tij / Toader Crangă, tij / Simion Spânul, tij / Neculaiu Margini, ce a fost volintir şi la oaste nu merge / Vasile, morar, ce a fost birnic ot (la) Fundeni / Simion Bulaiu, tij / Gavril Ghintuială, tij / Moscul, holtei cu mamă, tij / Neculaiu Ghintuială, tij / Niţă sin (fiu) Gheorghi, tij / Vasile Bucşă, tij /Toader Susanul, ce a fost birnic la Blăgeri / Năstasii, ce a fost birnic la Torceşti /

---

[246] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 546-548

Ion, nmepot Hagiu, tij / Costandin Gorciul, tij / Lupul Sămez, tij / Istrati, tij / Andreiu Drăghici, bejenar / Andreiu Toma, ce a fost birnic la Vulturul / Irimia Borşan, tij / Măteiu, tij / Bârsan Ţâbă, tij / Pană Găină, ce a fost birnic la Lungoci / Toader Hodoroge, tij / Radul, tij / Ştefan, tăbăcar, tij / Enachi, tij / Ion Tânjală, tij / Dumitraşcu Tânjală, tij ce a fost birnic la Lungoci / Lovin Gore, tij / Grigoral, berar, ce a fost birnic la Fântânele / Niţă, tij / Dumitru, bărbier, ce a fost birnic la Galaţi / Dănăilă, olar, ce a fost birnic la Maluri / Gheorghi, olar, tij / Neculaiu, olar, tij / Toader, olar, tij / Dumitraşcu Ignat, tij / Panaite, tij / Gheorghi, tij / Dragomir, croitor / Vasileţ, nepot Eni / Stăvărachi, bejenar / Apostu Ciorâţă, ce a fost birnic la Fundeni / Tudosii Ciorâţă, tij / Moise Hurduc, tij / Ştefan Ţâbe /Pătraşcu, ce a fost birnic la Suraia / Temeli / Ştefan sin lui / Hâncul, ce a fost birnic la Socii / Vasile Iancu, ce a fost birnic la Buceşti / Ştefan a Lupoai / Mihalcia, holtei cu mamă / Pricopii, ciubotar / Neculaiu, ce a fost scutelnic al dumisale spătarului Conachi / Niţă Frătiţa, ce a fost birnic la Fântânele. // **Rufeturi**: Vasile Strătilă, sluga dumisale spătarului Conachi / Vasile Stahi, tij (la fel) / Diaconul Nanu / Sandul, butnar, nevolnic / Sandul Spânul, nevolnic / Popa Ioniţă Ghintuială / Mile, vătăman / Popa Ion / Popa Chirilă / Popa Andreiu / Ampostul sin Borşan, nevolnic / Iordachi Hârşan, sluga spătarului Gheorghi Costandache / Petcu Arnăut, sluga dumisale paharnicului Ştefan Costandachi /Costandin Ghine, volintir / Popa Mihaiu / Măriuţa, văduvă / Alecsandra, văduvă / Ioana, văduvă / Toader Giurca, nevolnic / Sanda, văduvă.

1901: „**Lieşti**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Bârlad, formată din 2 cătune: Liești şi Șerbănești,

situate pe ambele părți ale șoselei naţionale Tecuci-Galați, pe o întindere de 4 km, cu reședința comunei în satul Lieşti. Întreaga comună este situată pe un frumos platou, în partea de sud a judeţului, la 27 km de Tecuci și la 7 km de Ivești, reședința sub-prefecturii. Hotarul comunei este: la nord, o linie convenţională, ce pleacă din malul Siretului, merge spre est, pe lângă moşia dlui Nicolescu, dă în gârla Bârloviţa, până face o cotitură spre sud, se ridică pe deal, pe şoseaua comunală, trece prin sat, se ridică tot spre est, trecând Nisipurile, Dumbrava, Călmăţuiul, până ajunge în matca Gerului; spre est, pârâul Gerul, în linie aproape dreaptă, de la nord, spre sud, până în moșia dlui Verone; la sud, o linie de învoială începe din matca Gerului, trece pe moşia dlui Gheorghiadi, merge prin pădurea Hanul Conachi, până ajunge în malul Siretului, la locul numit Chităroaia; la vest, râul Siretul, care intră în raionul comunei, la punctul numit „la Morel”, merge spre sud, până la Odaia Popii, apucă spre est, până la Coardele, iar de aici, spre sud-vest, până la Călieni (judeţul Putna) şi Chităroaia, unde trece în comuna Fundeni, făcînd o curbă spre vest. Răzeșii satului Liești trec peste hotarul natural, care e Siretul, în partea de vest, având proprietăţi şi dincolo de Siret, până în râul Putna (judeţul Putna), care, în vechile hotărnicii, se identifica cu numirea Ruginosul, după cum se aude şi astăzi între locuitori… Populaţia comunei este de 934 familii sau 3.763 suflete, din care 843 contribuabili; locuiesc în 885 case. Știu carte 450 bărbaţi și 120 femei. Teritoriul comunei este de 7.512 hectare şi 62 ari. Locuitorii din Lieşti, care sunt vechi răzeşi, stăpânese 1.646 hectare; vechii clăcași din Șerbănești şi o parte din Lieşti stăpânesc 1.194 hectare, iar proprietarul 7.672. Vite sunt: 263 cai, 7 tauri, 125 iepe,

1.768 boi, 1.326 vaci, 4 catâri, 7 bivoli, 4.103 oi și 43 capre. Locuitorii posedă 558 pluguri de fier, 14 de lemn, 14 cazane de făcut rachiu; iar proprictarii au: 4 mașini de secerat, 2 mașini de bătut porumb, 4 mașini de semănat, cum şi 2 mori de foc, una în Lieşti şi cealaltă în Șerbăneşti. / Sunt 3 biserici, una în Lieşti și două în Șerbănești, deservite de 4 preoți şi 4 cântăreți; 3 şcoli, 2 în Lieşti, una de băieți și una de fete, şi o a treia, mixtă, în Șerbănești. Şcoala de băieţi din Liești s-a înfiinţat la 1865 şi e frecventată de 96 copii. Școala de fete s-a înființat la 1881 şi se frecventează de 29 eleve. Şcoala din Șerbăneşti s-a înființat la 1881 şi e frecventată de 42 elevi. / Comerţul se face de 18 persoane. / **Lieşti**, sat, făcând parte din comuna cu același nume, situat pe un platou, între râul Bârlad, la vest, şi calea ferată, la est, având o poziţiune frumoasă. Aici este reşedinţa comunei. Satul actual datează de la 1881, strămutat din vale. Are o populaţie de 590 familii sau 2.355 suflete, care locuiesc în 569 case. Are o biserică, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, făcută de obștea satului, la 1886, sub îngrijirea preoţilor Vasile şi Ștefan Ciuntu, care au condus lucrarea până la sfârşit. Biserica este mare, încăpătoare, având o catapeteazmă de un aspect frumos, lucrată cu artă. Este deservită de 2 preoți și 2 cântăreți. Sunt 2 școli, una de băieţi și a doua de fete, întreţinute de stat. Şcoala de băeţi se frecuentează de 96 elevi, iar cea de fete, de 29 eleve”[247].

[247] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 166, 167

LIEŞTI

(Leeşti, Lieşti, înglobat în Popricani,
comuna Popricani, Iaşi).

1636, ianuarie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod postelnicului Eonăşcuţă Prăjescul, care primeşte urice pentru „dreptele lui ocini şi cumpărături, pe care le-a avut tatăl lui, Nicoară logofăt… jumătate din satul **Leeşti** (Lieşti, înglobat în Popricani, comuna Popricani, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, cumpărătură de la Cozma, fiul lui Eonaşco, şi de la Marco, fiul Ciorcei, nepotul lui Coste, pentru 60 taleri bătuţi. Şi altă parte din acelaşi sat Lieşti… cumpărătură de la Gligorie şi Andronic, fiii lui Drăgan, nepoţii lui Dragoş, şi de la Condrea, fiul Sorei, nepotul lui Dragoş, pentru 30 de taleri. / Şi… a patra parte din satul **Ionăşeni** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) pe Dzijia, şi cu Dumbrava, jumătate din a patra parte, cumpărătură de la Benea, fiul Maricăi, de la nepoţii lor de frate Gligorie, Vărvara şi Ceuca, copiii Nechitei, de la Todosia, fiica Gligăi, de la Nastasia, fiica Stancăi şi de la Todosiia, fiica Agafiei, toţi nepoţi Dumei, pentru 150 taleri bătuţi. Şi altă parte din acest sat Ionăşeni, cumpărătură de la Nechita fiul Savei, Grozava şi Toader, fiii Martei, nepoţii Savei, pentru 35 taleri. Şi altă parte din acelaşi sat Ionăşeni, cumpărată de la Portar, Gligorie, Toma, Dumitru Leucă, Gorciul şi Perjul, fiii Oancei, nepotul Savei, pentru 60 taler. Şi de asemenea, îi întărim şi altă parte, tot din acel sat Eonăşeni, partea de jos şi cu vad de moară pe Dzijia şi cu Dumbrava la deal… cum-

părătură de la Vasutca şi Sofroniia, fiicele Lupei, nepoatele Cârstei, pentru 150 taleri, iar lor le-a fost danie şi întoarcere de la Ion Dispot voievod. / Şi de asemenea… îi întărim o parte de ocină din satul **Băluşeşti** (comuna Todireşti, Iaşi), care este în ţinutul Sucevei, pe care el şi-a cumpărat-o de la Anghelina, fiica lui Toader din Băluşeşti, femeia lui Toader Capşea pitărelul, pentru 50 taleri. / Şi îi mai întărim jumătate din satul **Războiani** (comuna Războieni, Neamţ), partea de sus, cu nouă vecini de faţă, care acest sat Războeni le-a fost dreaptă dedină. / Şi îi mai întărim un sat, anume **Vlădenii** (Vlădeşti, lângă Brăteşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), care este în ţinutul Roman, şi cu vad de moară pe Siret… cumpărat de la călugării de la sfânta mănăstire Tâşca, pentru 250 ughi”[248].

1636, octombrie 23: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului Vasile Roşcaginerele Măricăi Cernătoae, şi cămăraşului Toader, ginerele Schivei, prin ispisoc de judecată, după pâra lui Toader, feciorul lui Hârbor din **Blăjeri** (înglobat în Iveşti, comuna Iveşti, Galaţi), Răchitan feciorul Ghizălii, Ionaşco nepot Grecului, Fetion nepotul lui Fetion cel bătrân, Ştefan izbaşa şi Hârbor din **Dumbrăviţa** (înglobat în Suraia, comuna Suraia, Vrancea), Antonii din **Lieşti** (înglobat în Popricani, comuna Popricani, Iaşi), toţi nepoţii şi strănepoţii Neagului Buze, şi a sorei lor Muşe, şi a verilor Buze şi Stana, „pentru un sat, anume **Dimăcenii** (lângă Vadu Roşca, comuna Vulturu, Vrancea), ce este în ţinutul Tecuciului, zicând aceşti oameni precum acel sat Dimăcenii le este dreaptă ocină şi moşie, din uric ce au arătat de la Ştefan voievod Bătrânul.

[248] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 315, pp. 350-354

Iar Vasile Roşca şi Toader aşa au mărturisit, că satul Dimpcenii le este cumpărătura răposatului Cârstii, vornicul de la Ţara de Jos, de la Hârbor şi de la Andrei, fratele lui Moţoc, şi de la Ghizăle, Fetion, Fetion, Grecul, Bratin, Albotă, Corni, Zâmbrilă şi Bâlor. Şi au arătat un zapis… precum şi drese în care scrie că acel sat este cumpărătură”[249].

LINEŞTI

(inclus în oraşul Negreşti, Vaslui).

1633, martie 15: Întărit de Alexandru Iliaş voievod marelui logofăt Ionaşco Ghianghea, care primeşte urice pentru „jumătate din satul **Negreşti**, partea de sus, care este în ţinutul Vaslui, ce el şi-a cumpărat de la Miron şi Nicoară, fiii Irinei, pentru 80 ughi” şi pentru „o selişte, anume **Lineştii**, pe Bârlădzel, care este în ţinutul Vaslui, într-un hotar cu Negreştii, care acel sat a fost al lui Nicoară. Deci Nicoară a fost dator la Gefer başa turcul cu 30 ughi şi cu o iapă pentru 10 ughi. Iar după aceea n-a apucat să-i plătească şi a murit. Iar după aceea a venit Gefer başa turcul, cu un zapis de la Nicoară, fratele lui Miron, fiul Erinei, cum i-a fost Nicoară dator şi a pârât pe Steţcoaia, pe care a ţinut-o el ca să-i plătească acea avere. Iar apoi ea a zis că nu are la ea din bucatele lui Nicoară, ci a zis că are Nicoară acea selişte, anume Lineştii, pe

249 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 544, pp. 593, 594

Bârlădzel, şi n-a avut cu ce să plătească acea datorie, ci s-a rugat lui Ghianghea mare logofăt… şi a plătit acei 30 de ughi şi acea iapă”[250].

1635, februarie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui logofăt Ionaşco Ghenghea, în baza unui zapis de hotărnicire de la fostul vornic de gloată Tecman „precum a hotărnicit, în zilele lui Moise voievod, la satul **Negreşti** (oraşul Negreşti, Vaslui), pe pârâul Bârlădzel, dinspre alte sate, dinspre hotarul **Todereştilor** (comuna Todireşti, Vaslui) şi dinspre **Lineşti** (lângă Negreşti, Vaslui) şi dinspre **Iurceni** (lângă Negreşti, Vaslui)”[251].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lăț-cani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novose-liţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineștii** (lângă oraşul Negreşti, Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Rugi-noasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de

---

[250] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 316, pp. 406, 407

[251] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 37, pp. 37, 38

la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Preuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Străşnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jioldești** (satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, și jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți (Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște,

anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[252].

LIPCANI

(raionul Briceni, Moldova).

1770-1772: Satul **Podul Lipcanilor**, ţinutul Hotinului, ocolul Mojlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[253], **toată suma caselor: 36**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 35. / **Birnicii**: Ursul Mihăilă / Pavăl / Ostahe / Pavăl Tobuh / Toader Mocercu / Vasile Dumăn / Grigoraș al lui Ile / Ion Crăciun / Toader Borș / Grigoraș, pânzar / Dumitru Tincu / Ion, morariul / Costandin / Chiril / Toader Codrian / Vasile fiul lui Costandin / Mihăilă, rus / Vasile Codrian / Andronic / Mihai al lui Ilie / Vasile / Ostahe / Vasile / Ilie Solovan / Ivan al Ursului / Irima, rusul / Ion, rusul / Toader / Grigore, rus / Coco, rus / Nicolae, rus / Postolache, rus / Pavăl, morar / Costandin, morar / Simion, rusul. // **Rufeturi:** Popa Andrei.

1904: „**Lipcani**, târg în judeţul Hotin, centrul vo-

[252] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

[253] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 154

lostei cu același nume, așezat pe malul stâng al Prutului, la gura pârâului Medveja. Patru șosele leagă târgul cu Hotinui, Noua Suliță, Edința și satele de-a lungul malului Prutului. La 1 km de târg e stația căii ferate Jmerinca-Noua Suliță. De la Jmerinca sunt 233 verste, iar de la Noua Suliță, 40 verste. Are 862 case, cu o populație de 3.148 suflete români și 2.508 evrei; biserică; școală de băieți rusească (60 elevi); școală de fete (41 eleve); spital; oficiu telegrafo-poștal; sediul lui Zemski Nacialnic, circumscripţia a V-a de Zemstvo; punct de vamă cu România. La 1901, s-a importat marfă pentru suma de 339.020 ruble, și 3.961 capete vite și oi, și s-a exportat marfă pentru suma de 29.586 ruble și 1.069 vite mari și oi”[254].

LIPICENI

(pe Nistru, Orhei, judeţul Chişinău, Moldova).

1716, iulie 15: Constantin, feciorul răposatului biv (fost) vel (mare) comis, dă lui Guge, „ce a fost vornicel la unchiul meu Antohie Jora la sat la **Mihuceni**, ce sunt în ţinutul Sorocii… pentru că a plătit pentru el unor turci de miere, nefiindi-mi mie Guge cu nimic dator, nici a a fost el vinovat să plătească, ci a făcut silă Drăcache serdarul, zicând că a fost avut Costin Scărlet nişte mori la **Ciorna** zălog la nişte turci, care mori sunt la ţinutul Orheului, şi

[254] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 136

fiindcă Drăcache serdarul a făcut silă şi a dat 140 vedre miere turcilor şi i-a scos din moară. Şi venind Gugeştii la cinstit Divanul lui Mihai vodă, la a treia domnie, cu adevărat Divanul m-a dat rămas, ca să plătesc Gugii acele 140 vedre cu miere şi, neavând eu cu ce-i plăti, i-am dat pentru aceasta această moşie, seliştea **Lipicenii**, la ţinutul Orheiului, cu două vaduri de moară, un loc de prisacă, cu pădure şi cu tot venitul, precum scriu ispisocul şi zapisele cele vechi, ce s-au dat Gugii, împreună cu acest zapis”[255].

1724, aprilie 15: Zapisul lui Ion Gugea, „ce-l dau la mâna fratelui meu Andrei Gugea, să se ştie că mi-a întors cheltuiala mea, pe jumătate, pentru cumpărarea moşiei **Lipiceni** şi l-am primit tovarăş, să o împărţim în jumătate, care s-au întâmplat de faţă la aceasta oameni buni de credinţă, Enachi Munteanul, Gheorghiţă Gheorghiţii Şeptifraţi (Şeptilici)”[256].

1774, iunie 5: Satul **Lipicenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[257], avea **toată suma caselor 30**. Scădere rufeturi 18: 16 volintiri, 1 mazil, 1 popă. Rămân birnici 12. 7 case pustii. / **Birnici:** Nicolai, bejenar / Ioniţă Gugiu, căpitan / Nistor, bejenar / Gavril Samoilă / Toader fiul lui / Pavăl / Vasile Doe / Andrei, bejenar / Grigoraş, bejenar / Constandin Ureche / Ioniţă, rotar / Gheorghiţă Gugia / Ştefan Handrabur. // **Rufeturi:** Ermurachi Gugia, volintir / Mihai Gugia, volintir / Gheorghe Duca, volintir / Iacob

---

[255] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 181, pp. 173, 174
[256] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 192, p. 185
[257] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 465

Negară, volintir / Gheorghiţă Manoliţă, volintir / Mihălachi Măcai, volintir / Mihălache Hame, volintir / Neculai Gugia, volintir / Ilie Toader, volintir / Loghin Cara, volintir / Grigoraş Bâta, volintir / Dămian Pavăl, volintir / Moisăi Vasâliţă, volintir / Antohi Handraburu, volintir / Ilie Curcă, volintir / Pricopi Pavăl, volintir / Vasile Buţurcan, mazil / Popa Toader.

1904: „**Lipceni**, sat în judeţul Orhei, volosti Răzina, aşezat deasupra văii Cerna, între satele Parcani şi Popăuţi. Are 120 case, cu o populaţie de 788 suflete”[258].

LIPNIC

(Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă

[258] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 136

satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi **satul Lipnic, la Nistru** (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul

Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Cor-

lăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[259].

1770-1772: Satul **Lipnicul**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[260], **toată suma caselor: 11**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 10. / **Birnicii**: Vasile Giosanul / Ion fratele lui / Ioniță Belibou / Gheorghiță Țurcanul / Ioniță, morar / Hrinco, rusul / Ivan, rusul / Fodor, rus / Matei / Filip, vornic. // **Rufeturi:** Popa Mihai.

1904: „**Lipnicul**, sat mare în judeţul Soroca, volosti Climouţi, aproape de staţia căii ferate Ocniţa, pe şoseaua ce merge de la Lipcani spre Mohilău, la capătul văii Cubolta. Are 214 case, cu o populaţie de 1.208 suflete; biserică; prisăci; 3 mori de vânt; 417 vite mari”[261].

LIPOVĂŢ

(sat pe Bârlad, Vaslui).

1437, februarie 24: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Şteful al lui Jumătate şi fratelui său Mândrea, care primesc uric pentru „un sat, anume Vascăuţi, pe Siret, satul Muşineţ, şi Dragoşani, şi Batăcăuţi (toate lângă

---

[259] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

[260] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 151, 152

[261] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 136

târgul Siret – n. n.), şi **satul Lipoveţ, din jos de Vaslui**, şi Maneuţi, pe Suceava, acesta însă lui pan Şteful şi lui pan Mândrea câte o jumătate. Acestea le-am dat credinciosului nostru boier uric, cu tot venitul, lui, copiilor lui, fraţilor lui, nepoţilor lui, strănepoţilor lui şi Întregului său neam, care va fi cel mai apropiat, nestricat niciodată, în veci, iar Maneuţii, cît va fi el în viaţă, pe jumătate, şi copiilor lui, nepoţilor lui şi strănepoţilor lui… Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor, pe unde din veac au existat”[262].

1469, iunie 6: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Oană şi Ivaşco Păşcu, care primesc uric pentru „drepte ocinile lor, satele anume: **Lipovăţul pe Bârlad, din jos de Vaslui, şi moară pe Bârlad**, şi Suhuleţii la obârşia Hulubăţului, şi Suhuleţii pe Gârbovăţ, şi prisacă lângă Veţie şi loc de moară pe Ţacovăţ, din jos de gura Veţii, şi Negoteştii în ţinutul Sucevii. Însă părţile surorii lor, ale Stanii, din toate satele, acestea să fie frăţâne-său, lui Ivaşco Păşcu, pentru că Ivaşco a răscumpărat pe sora sa, pe Stana, de la tătari”[263]. Hotarul, după vechiul hotar.

1774, iulie 5: Satul **Lipovăţul**, ţinutul Vasluiului, ocolul Stemnicului, după recensământul lui Rumeanţev[264], avea următorii: **Birnici:** Vasile, cafegiu / Toader Vrabii / Ion, sârbul / Ion, muntean / Toader, cioban / Gavril, dascălul / Vasile Roșul / Petre, sârbul / Grigori, pâslar / Ioniță fiul lui Mălăuță. // **Călărași:** Ursachi Pâslă

---

[262] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 168, pp. 235-237

[263] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 159, p. 236

[264] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 230

/ Vasile Ciulei. // **Țigani:** Lupul / Mihaiu / Conachi frate lui Mihaiu / Ursul Buga. // **Diaconi:** Ștefan, diacon.

1901: „**Lipovăţul**, comună rurală în partea de sud a plășii Crasna, judeţul Vaslui, la 19 km de orașul Vaslui şi de 42 km de Codăești, reşedinţa plășii, situată pe dealuri, văi şi șesuri, între comunele: Deleni, Munteni de Jos, orașul Vaslui şi comuna Orgoești din judeţul Tutova. E formată din satele: Lipovăţul, Corbul, Bolboca şi Zizinca, pe o întindere de 6.916 hectare, din care 1.876 hectare acoperite de păduri şi 3.106 hectare pământ de cultură, fânețe, imaș, aparțin statului, iar 1.935 hectare sunt ale locuitorilor. Are o populaţie de 569 familii sau 1.741 suflete, din care 73 familii ruși romanizați şi 4 familii evrei; 3 biserici, deservite de 3 preoți și 3 cântăreți; o şcoală; o moară; 4 cârciumi. Comerţul se face de 6 persoane. Vite: 707 vite mari cornute, 304 oi, 77 cai și 285 râmători. Locuitorii posedă: 117 pluguri cu boi și 1 cu cai; 260 care cu boi și 19 căruțe cu cai; 180 stupi. / **Lipovăţul**, sat în centrul comunei Lipovăţul, situat pe coasta dealului Făgădăul, spre sud-est, pe coasta dealului Suceveni, spre sud-vest, şi pe coasta dealului Lipovăţul, spre nord-vest; pe o suprafaţă de 3.126 hectare, din care 673 hectare loc de cultură, fânaţ, imaș, și 1.393 hectare pădure, proprietatea statului, iar 1.060 hectare ale locuitorilor. Are o populaţie de 292 familii sau 1.234 suflete. Este reședința comunei; are o școală; înfiinţată în 1868, frecventată de 45 elevi; 2 biserici, deservite de 2 preoți și 2 cântăreți, din care una e zidită de călugării greci, pe la 1860, iar a doua este de lemn, având o vechime de peste 400 ani, și despre care se zice că a fost construită de un cioban. / Sunt 2 cârciumi. Moșia este proprietatea statului. Vite: 385 vite mari cornute, 250 oi, 40 cai şi 150

râmători. / Locuitorii posedă: 64 pluguri şi 100 care cu boi, 1 plug şi 10 căruțe cu cai; 120 stupi. / În acest sat s-a aşezat Bogdan Vodă, cu o parte de oaste moldovenească, în războiul ce a avut cu Alexandru Vodă, fiul lui Iliaș, care era ajutat de leși, pentru a relua scaunul, domniei. De aicea Bogdan, a purtat prin codri, din loc în loc, oastea leşească, până în apa Bârladului; apoi, lăsându-se în jos, în Valea Crasnei, de-a stânga râului Bârlad, și acolo dându-se bătălia, Bogdan a fost învins”[265].

LIPOVENI

(lângă Dragomirna, Bucovina).

„Printre cele mai puțin cunoscute secte care trăiesc în Bucovina, cea mai importantă este cea a lipovenilor. Activitatea, ordinea și curățenia caracterizează acest popor. Ei au fost deseori comparați cu quakerii, deși nu au nimic de-a face cu ei. Este chiar posibil să formeze o singură sectă cu cea a rascolnicilor, cunoscută în Rusia încă din anul 652. Ei au venit din Rusia, în timpul domniei lui Petru cel Mare; se găsesc, în principal, în vecinătatea Zuksa. Ceremoniile lor religioase sunt puțin cunoscute, pentru că nu permit nici un străin să asiste la ele; cu toate acestea, în general se crede că sunt atașate de creștinism. Rigiditatea moralei lor le-a câștigat o astfel de reputație, încât Iosif al II-lea le-a acordat mari privilegii.

---

[265] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 174, 175

Sunt scutiți să jure în instanţă, pentru că orice jurământ este contrar credinței lor. Sunt crezuţi pe cuvântul lor. Au şi privilegiul singular de a putea arde cadavrele morților lor”[266].

1770: „Documentele din care am concluzionat existența coloniei lipovene la Mitoul Dragomirnei, în **1770**, menționează, de asemenea, relocarea acesteia în perspectivele guvernării austriece…Enzenberg oferă un indicator pentru determinarea timpului relocării, în scrie-soarea sa din 31 octombrie 1783, care conține următorul pasaj: „Da, eu (Enzenberg) chiar îmi iau libertatea de a cere ca lipovenii care locuiesc în Climăuţi să aibă 15 familii, iar cei din Mitoul Dragomirnei, 21 de familii, dar acetora nu li se acordă scutirile celor 20 de ani liberi, decât în ceea ce privește contribuția, care ani liberi ar trebui calculaţi începând din 1774, iar plata ar trebui să înceapă, în consecință, peste doar doar 11 ani”. Trebuie să presupunem că numărarea celor douăzeci de ani poate începe doar cu anul în care lipovenii se aflau deja în țară. Deci, cei din Dragomirna au venit din 1774, Climăuţiul a fost populat cu lipoveni în anul 1780”[267].

1785: „Lipovenii au obţinut, de la Împăratul Iosif II, libertatea exercitării cultului lor religios. Ei sunt oa-meni liniştiţi şi paşnici, plătesc exact şi fără silă impo-zitele şi birurile, sunt muncitori şi activi, se îndeletnicesc cu agricultura; trăiesc, însă, în cea mai mare parte, din comerţul cu fructe proaspete şi uscate, peşti şi frângherii, confecţionate chiar de ei, sunt meşteri la săpatul heleş-

---

[266] De Serres, Marcel, *Voyage dans l'Empire d'Autriche, pendant les années 1809 et 1810,* Livre VIII, Bukowine, Paris, 1814, pp. 215-226
[267] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina,* Innsbruck 1902, pp. 177, 178

teelor, pricepuţi şi versaţi în drenajul, prin şanţuri de scurgere, la locuri umede şi mlăştinoase. În prezent, Lipovenii locuiesc următoarele trei sate: Mitocul Dragomirnei, Fântâna Albă şi Climăuţii. Printre diferitele secte ale bisericii răsăritene, dânşii ocupă acelaşi loc ce-l au Hernhuţii printre Protestanţi”[268].

1839: Ieromonahul rus Partenie, care sihăstrise prin Carpaţii Moldovei, vine, cu mult înainte de anul 1839, când avea deja vechime, iarăşi, în Moldova, „în părţile stăpânirii austriece, în Bucovina, la ruşii mei”. „Trecând Carpaţii, prin satul Bosanci am ajuns în târgul austriac Suceava, în vechea capitală moldovenească… De la târgul Sucevei, cale de un ceas, adică cinci verste, este satul cu rascolnici ruşi, numit Socolinţi (Lipoveni); se zice că şi portul le este velicorus. De la Socolinţi, cale de două verste, este mănăstirea Dragomirna, unde a petrecut mulţi ani din viaţă marele stareţ Paisie Velicikowski (1722-1794, stareţ la Neamţ şi la Secu)”[269].

1887: În octombrie 1887, „întrucât unele case din Andrásfalva erau goale, la vremea respectivă, comisarul de colonizări Danss” a aşezat în acele case câteva familii de germani şi de lipoveni din Motocul Dragomirnei[270].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni,

---

[268] Eugen I. Păunel, în „Codrul Cosminului”, VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432
[269] *Călători,* XIX, III, pp. 686-688
[270] Kaindl, op. cit. p. 425

Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iasobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, **Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni**, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti"[271].

1904: În Lipoveni, lângă Mitocu-Dragomirnei, „o biserică urâtă, umflată, copleşită de turnuri groase, care parcă stau să plutească, biserica albă însă, în loc să fie tărcată ca o Lipovancă grăsulie ce este, se ridică în mijlocul căsuţelor. Devale, o altă biserică, din vremurile când au venit, după **1775**, aceşti oaspeţi, are cuviinţă de vechime, cu păreţii ei rău întruchipaţi şi coperişurile moldoveneşti de şindrilă neagră. Casele sunt după datina românească; destul de mari, zidite binişor, dar curţile murdare şi mai mult goale de acareturi. Meşteşugul gospodinei, pe care o vedem la fereşti, în cerdace, cu faţa rotundă, întipărită de o mare răbdare şi supunere blândă, se vădeşte mai mult văpsind cu roş, cu verde, cu albastru, mai puţin cu alte culori ce nu bat la ochi atâta, păreţii, marginile fereştilor, stâlpii cerdacelor. Nu e nici un desemn, nici o născocire a minţii, nici un gust, ci numai culoare pusă cu nemiluita ca să strălucească. Perne roşii, groase, sunt scoase la aerisire şi la priveală. Bărbaţii cu ochi albaştri, părul buhos şi barba lungă, care, după vechea lor datină „rusească veche", a crucii cu trei ramuri

---

[271] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

pe cotor, nu se taie niciodată, cu cămăşile lor roşii înfoiate, pantaloni spălăciţi, înfundaţi în cizme negre lungi; femeile legate la cap cu testemele pestriţe, rumene în obraji şi albe pe faţa plină, paşnică, adormită, cu polcuţă şi fuste numai roşii, albastre, verzi, cu cizme mari supt rochia înfoiată; toţi se împacă de minune cu asemenea case şi asemenea biserică. Aici e lăcaşul liniştei pestriţe şi rotofeie, unde nu se bea rachiu, nici vin, decât la gâlcevile cele mari, cu bătaie, ale clipei dracului; aici e sălaşul harnic unde se vorbeşte puţin, unde se lucrează răbdător la livada pomilor şi la ogorul ţarinii… Vecinii de altă limbă se ajută cu dânşii şi nimeni n-are a se plânge împotriva lor”[272].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lipoveni** (sau **Sub-Prisaca**), sat, districtul Suceava, aşezat pe dreapta pârâului Dragomirna. Suprafaţa: 6,49 kmp; populaţia: 514 locuitori, ruşi de naţionalitate; limba de vorbire: cea ruteană; ţine de cultul staroverţilor sau rascolnicilor (vechi ortodocşi) din Dobrogea, de unde-şi procură şi preoţii lor. Este legat de comuna Iţcanii Noi printr-un drum de câmp. Acest sat s-a înfiinţat la anul 1774, de o colonie de lipoveni, care, fiind persecutaţi de biserica de stat rusească, s-au refugiat mai întâi în Crimeea; de aci, fiind decimaţi de tătari, au trecut în România (Moldova) şi de aci în Bucovina. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi cu pomăritul; parte, însă, trece în Romînia la lucrul de câmp, în timpul verii. Posedă 333 hectare pământ arabil, 44 hectare fânaţuri, 12 hectare 50 ari grădini, 166 hectare imaşuri,

[272] NICOLAE IORGA, *Neamul românesc în Bucovina*, Bucureşti 1905, p. 23

284 hectare păduri. Se găsesc 94 cai, 115 vile, 67 oi, 360 porci, 16 stupi”[273].

1915: Itinerariul bătutului de ţinte, pentru o coroană bucata, în buciumul din lemn de tei cuprindea comunele Bosanci, Ipoteşti, Securiceni, Rus-Plavalar, Tişăuţi şi Lisaura – duminică, 17 octombrie, Danila, Găureni, Iacobeşti, Călineştii lui Cuparencu şi Ienachie, Măriţei, Romaneşti şi Slobozia – duminică, 24 octombrie, Pătrăuţi, Hatna (Dărmăneşti – n. n.) şi Mitocul Dragomirnei – miercuri, 27 octombrie, de ziua Sfintei Paraschiva, Iţcanii Noi, Iţcani Gară, Şcheia şi **Lipoveni** – duminică, 31 octombrie, Udeşti, Chilişeni, Reuseni, Rus-Mănăstioara şi Ruspoieni – luni, 8 noiembrie, de Sfântul Dumitru, Stroieşti, Sf. Ilie, Zahareşti, Liteni-Moara şi Buneşti – duminică, 14 noiembrie, şi Bălăceana, Liudihumora şi Comăneşti – duminică, 14 noiembrie 1915[274]. Itinerariul era, bineînţeles, teoretic, fiind vreme de război, dar „versurile” propagandisto-umanitare, care însoţeau „Ţintuirea buciumului”, fiind de o înduioşătoare naivitate, merită reproduse: „În ţara fagilor sună / Adese-un bucium şi cheamă / Voinicii toţi cari se luptau / Avut şi ţară-şi apărau. / Azi buciumul răsună tare / Chemând pe toţi cu mic, şi mare / Să ocrotească de nevoi / Orfani şi văduve d-eroi”[275].

1915: „Doamna Matrona Climov din **Lipoveni** susţine că soţul ei **Antamon Climov** a dispărut în război,

---

[273] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 129, 130

[274] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2

[275] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 163 din 3 octombrie n. 1915, p. 4

pe vremea Paştilor 1915 / Tribunalul Suceava, Secţia I, la 10 Iulie 1919”[276].

1942: „Se retrage naţionalitatea română, pe baza dispoziţiunilor art. 41, punctul 2 din legea privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române din 19 Ianuarie 1939[277], cu modificările ulterioare, următorilor locuitori, care au plecat din ţară în mod clandestin şi fraudulos, indiferent din ce cauză, sau au părăsit ţara pentru a se sustrage îndeplinirii serviciului militar sau oricărei alte îndatoriri, în legătură cu apărarea naţională: Arteni Maliş, Ulian Petrov, Chirilă Larionov, toţi din comuna **Lipoveni**, judeţul Suceava”.

LISAURA

(lângă Suceava, Bucovina).

Numită, iniţial, Iucşani sau Iugşeni (deci satul lui Iuga), apoi „moşia Tătăraşii, carile zic şi Lisaura”, este reprezentată, în **18 octombrie 1614**, la hotărnicirea Borhineştilor, de „Guţul, vătăman de Iucşeni”. În 22 iulie 1624, Radu Mihnea Vodă întărea hatmanului Miron Barnovschi satul Iucşani, „care sat au fost drept al domniei mele, lipit de ocolul târgului Suceava”.

1652: În 4 martie 1652, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana

---

[276] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 66, Cernăuți, în 18 Septemvrie nou 1919, pp. 4-7

[277] *Monitorul Oficial*, Nr. 137, 12 iunie 1942, pp. 4895 şi următoarele

comisoaia şi Alexandra vorniceasa. „Partea lui Ierimie a fost… satul Iucşeni, ţinutul Suceava”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[278], din 1772-1773, înregistrează la Cutul Mitropoliei şi Lisaura, în Ocolul Mijlocului, fără alte precizări, „29 – toată suma caselor”, însemnând 2 argaţi ai Mitropoliei, 4 argaţi ai lui Filip şi ai lui Grigore Opria, mazili, 2 argaţi ai Voiţoaei, maziliţă săracă, 1 femeie săracă şi 20 birnici.

1775: În 1775, Lisaura avea, împreună cu Cutul Mitropoliei, 11 familii de ţărani.

1803: În 4 iunie 1803, Grigore Petriuc, Anton Petroc, Andrei Şfeţ, Manolache Cenuş, Ioan Sirghe, Vasile Petriuc, Vasile Costoiuc „şi noi, toată grămada satului” Lisaura au adresat o jalbă Comisariatului Ţinutal Suceava împotriva arendaşilor moşiei Tătăraşi, care nu-i lăsau să pască vitele pe imaşul ce l-au folosit din vechime.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni, Hriaţca şi **Lisaura**, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iacobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus

---

278 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 342

Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti”[279].

1886: Pe 10 iulie 1886, nişte copii din Lisaura, care se jucau prin lunca Sucevei, au descoperit pe malul drept al râului, în locul numit Poiana, „mai multe monete vechi româneşti, de felurite mărimi. O parte din aceste monete băieţii, din neştiinţă, o aruncară în apă, iar 17, care mai rămăseseră împrăştiate prin nisip şi care se adunară mai pe urmă, le cumpără un argintar din Suceava. Toate cele cumpărate sunt de argint, de una şi aceeaşi mărime”[280].

1890: În 1890, Lisaura, care ţinea de Suceava, avea 600 locuitori, primar fiind Mihai Huţan.

1894: Biserica Sfântului Dimitrie din Lisaura a fost fundată în 1894 şi sfinţită în 1896[281].

1899: O colectă, făcută în folosul Societăţii „Şcoala Română”, la începutul anului 1899, menţionează următoarele nume de lisăureni: George COJOCARIU, George OJENIUC, Dimitrie HULUBIAC, Ioan HULUBIAC, Eugenie HULUBIAC, Constantin SÎRGHI, Ioan PAPUC, Constantin IEREMICIUC, Ioan IEREMICIUC, Onufrei PAPUC, Nicolai ŞVEDU, Ioan SÎRGHI, Georgi CHIBICIU, Dumitru CHIBICIU, Dimitrie COCOŞ, Ion NICHITOAIE, Vasile PAPUC, Mihai BODNARIU, Ioan PETRIUC, Constantin CHIBICIU, George BODNARIU, Ion BODNARIU, Ioan şi George PETRIUC, Neculai

---

[279] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[280] REVISTA POLITICĂ, Anul I, nr. 7, 15 August 1886, p. 4

[281] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1907 p. 160

PAPUC, Constantin PAPUC, Dumitru PAPUC, Constantin COJOCARIU, Ioan COSTENIUC, Nicolai HRECENIUC, Constantin COSTENIUC, Andrei COCOŞ, George COSTENIUC, Dimitrie PAPUC, Vasile PAPUC, Georgie HULUBIAC, Ioan HULUBIAC, Mihai HUŢAN, Ioan BOCACIUC, Vasile HLADI, Constantin NEAGU, Dumitru NEAGU, Petre PAPUC, Constantin SALITRĂ, Vasile PALAGHIAN, George SCOLOBIUC, Nicolai ROTARIU, Toader PAPUC, Constantin PETRIUC, Nicolai COSTENIUC, Petru HULUBIAC, Petru alui Vasile SCOLOBIUC, Vasile SÎRGHI, Dumitru alui Ion CUCOŞ, Petrea PAPUC şi învăţătorul Gavril MLEŞNIŢĂ[282].

1907: Din Biroul comitetului districtual al Sucevei, completat în 14 martie, făcea parte şi Ioan a lui Teodor Papuc, gospodar în Lisaura[283].

1907: „Publicăm aceste rânduri – scrie Octavian Goga –, trimise nevestei sale de **George Huludeţ**, din comuna **Lisaura** (Bucovina), care e muncitor în America. Jalea adevărată a omului năcăjit are dreptul de a fi auzită, şi dacă nu e spusă fără greş. Scrisoarea ne-a fost comunicată de dl **Vasile Pălămariu, învăţător în Lisaura**:

Scrisoare din America

Iată scumpa mea soţie,
Ce voiesc astăzi a-ţi scrie:
Cum trăieşte lumea ici
Şi cum lucră prin fabrici.

282 DEŞTEPTAREA, Nr. 3/1899, p. 23
283 *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, joi 21 martie stil nou 1907, p. 4

Am voit să ştiu curat,
Iată m-am încredinţat.
Aicea toată lumea vine
Şi fabricele îs pline.

Fabricele-s foarte multe,
Lacrimile mii şi sute.
Muncesc toţi ziua şi noaptea,
Tot alăturea cu moartea.

Lucrul în fabrici e greu
Şi-i plătit destul de rău.
Cine-aude nu mă crede,
Dumnezău e sus şi vede.

Însă de-acum înainte,
Îţi voi spune în cuvinte,
Îţi voi scrie-adevărat
Ce lucru am căpătat.

Lucru greu, anevoios,
Scoate măduva din os.
Când mă duc cătră fabrică,
Tot mereu tremur de frică,

Intru-n lucru dimineaţa,
Dar nu-s sigur cu viaţa.
Nu ştiu oare că pe sară,
Veni-voi acasă iară,

Sănătos precum m-am dus,
Ori m-or aduce pe sus...

Pentru ce-? voiţi să ştiţi?
Iată, acei ce cetiţi:

Aici sunt cuptoare multe,
Toate cu fier umplute.
În foc straşnic se topeşte
Şi ca aurul luceşte.

Apoi curge ca unsoarea,
Noi îl cărăm cu căldarea,
Îl cărăm unde se varsă,
Vai rău umărul apasă.

Prindem doi inşi de căldare,
Împlutura în părţi sare
Şi te arde şi te frige,
Trebuie apa a te stinge,

În toate părţile foc,
Şi-nainte şi-n mijloc.
Scânteile sar stropind
Ca şi ploaia pe pământ.

Fumu-ntunecă fabrica,
De nu se vede nimica.
Cărând fierul să-l vărsăm,
Om de om ne-mpiedicăm.

Apoi ce este mai greu,
Colbul mare şi e rău
Că se bagă-n piept la om
Ca funinginea din horn.

Lucru-n colb şi în căldură
Şi asud peste măsură.
Când din fabrică mă întorc,
Nu mă mai cunosc deloc.

Sunt negru de fum şi colb,
Gândesc că-s un pui de corb.
Aşa banii îi câştig,
Dacă-asud, dacă mă frig.

Pentru un dular cincizeci,
Mult rădic la fiere reci.
Pentru doi şi jumătate,
Mult rădic la fiere calde.

Pân-ce fac eu bănişori,
Mi se storc multe sudori.
Toată lumea zice zău,
C-aici nouă nu ni-i greu;

Că trimitem bani acasă
Din America bănoasă.
Cine nu mi-a crede mie
Poate şi el ca să vie

Să vadă şi el mai bine
Ce păţeşte cine vine"[284].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina", care aveau să vadă lumina tiparului sub sem-

[284] *Ţara Noastră,* Nr. 49, Anul I, 2 decembrie 1907, p. 734

nătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[285], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Domnica lui Simion PAPUC (40 ani în 1909) din Lisaura.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lizaura**, sat, districtul Suceava, aşezat pe dreapta fluviului Suceava, în marginea de Est a oraşului Suceava, pe teritoriul „Tătăraş”. Suprafaţa: 1,85 kmp; populaţia: 570 locuitori români, de religie greco-ortodoxă. Prin drumeaguri de câmp este legată de drumul districtual Suceava-Bosancea. Ţine de biserica parohială cu hramul „Sfântul Dumitru” din Suceava. Făcea odată parte integrantă din oraşul Suceava. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Posedă 144 hectare pământ arabil, 2 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 17 hectare imaşuri, 30 hectare păduri. Se găsesc 29 cai, 204 vite, 27 oi, 197 porci, 47 stupi”[286].

1914-1918: „Satele din josul Sucevei, cuprinse în colţul ce intră în pământul României, ca Lisaura, Tişăiţi, Bosanci, Udeşti, Chilişeni, n-au fost cercetate de cazaci”[287]. „**Ioachim a lui Dumitru Holubiac**, din **Lisaura**, a participat la război şi a dispărut în anul 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea mamei sale, Saltana a lui Dumitru Holubiac, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[288].

---

[285] MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

[286] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 130

[287] *Adevărul*, 28, nr. 9994, 8 ianuarie 1915, p. 3

[288] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 13, Cernăuţi 15 aprilie nou 1921, pp. 157-161

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Suceava** făceau parte „Locţiitor: **Ion Scolobiuc**, cantor, Lisaura" şi, ca reprezentant al ţăranilor, „**N. Verestiuc**, agricultor, Lisaura"[289].

1941: „Seceta uscase ogoarele, arsese păpuşoii abia crescuţi până la oul piciorului. Cui le mai ardea acum de veselie, când cerul pedepsea aşa de crunt pământenii pentru nelegiuirile lor. Ar fi trebuit să n-ai inimă, ca să nu vezi cât prăpăd făcuse seceta în ţarina Lisaurei şi-n alte ţarini, până departe, sub munţi. Ieşiseră popii cu icoane şi prapuri, se rugară pe la fântâni, pe sub pomii singurateci din câmpie, dar ploaia mult aşteptată nu mai venea. Un vânt fierbinte usca firişoarele galbene ale grâului, secării, orzului. Şi se uscase mai cu seamă păpuşoiul, toată nădejdea oamenilor. Se spunea că prin alte părţi prăpădul ar fi mai mare, că veniseră lăcustele, întunecând soarele-n amiază, şi au ros până şi spinii de pe imaşuri. Cică sate întregi îşi luau lumea-n cap, fugind mai spre miazăzi, unde câmpul era verde, în plină creştere, sub ploile care cădeau la timp. Şi toate zvonurle se adevereau, zi cu zi. Când lisăurenii văzură primii pribegi, galbeni la faţă, călări pe cai mici, cu coastele ieşite, a fost un fel de groază; gospodarii căzură adânc pe gânduri, iar femeile ieşiră la câmp, să cânte cântece de mort asupra păpuşoiului uscat. Unii lisăureni, care ştiau să citească, se adunau, noaptea, şi gângăveau, la lumânările palide, rugăciuni nesfârşite, dintr-o cărţulie veche, pe a cărei filă dintâi spunea despre venirea apropiată a lui Antichrist. Unii credeau din tot sufletul că se apropie sfârşitul. Aşa cumpănă nu se mai văzuse niciodată, nici unul din bătrâni

---

289 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

nu văzuse, nu auzise să mai fi căzut peste oameni un astfel de blestem. Se-ncheia a şaptea săptămână de secetă şi cerul rămânea acelaşi, fierbinte ca un cuptor nesfârşit, care parcă trosnea în înălţimi de dogoare. Nopţile se răcoreau puţin, mai ales pe la cântatul cocoşilor şi atunci prindeau să ragă vitele legate la pripoane, iar gospodarii întinşi pe prispe se sculau repede şi se uitau spre miazănoapte, de unde aşteptau să vie nourii”[290].

1941, septembrie 30: „Se publică mai jos lista Nr. 16, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24: **Hladi Vasile**, soldat, ctg. 1936, cu ultimul domiciliu în comuna **Lisaura**, judeţul Suceava, mort la 14 august 1941”[291].

1942: „**Din glumă, la moarte**. În comuna Lisaura din judeţul Suceava s-a întâmplat un sângeros omor, pornit dintr-o glumă. Anume tinerii comunei Lisaura erau adunaţi în faţa Căminului Cultural, unde stăteau de vorbă şi glumeau între ei. Dintr-o glumă s-a pornit apoi o ceartă, urmată de bătaie, între flăcăii Toader Hladi şi Damian Scolobiuc. În cursul încăierării, Toader Hladi a scos un cuţit şi l-a împlântat în pieptul lui Scolobiuc, care a rămas mort pe loc”[292].

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[293], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, urmă-

---

[290] Camilar, Eusebiu, *Seceta*, în *Universul literar*, Nr. 10, Anul L, 1 martie 1941, p. 3

[291] *Monitorul Oficial*, Anul CIX, Nr. 231, marţi 30 septembrie 1941, pp. 5805 şi urm.

[292] *Unirea Poporului*, Nr. 40, Anul XXIV, Blaj 4 octombrie 1942, p. 5

[293] *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553

torii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: **Freitag Maria**, la Lisaura, p. 5, soţ funcţionar".

1946: În *Monitorul Oficial,* Nr. 264 din 13 noiembrie 1946, pp. 11909 şi următoarele, sunt înregistrate următoarele cooperative săteşti de credit: Cooperativa „Ştefan cel Mare", comuna Lisaura, judeţul Suceava.

1947: În fixarea pe posturi de învăţători, „**Ursache Artemizia**, de la Lisaura, merge la Humoreni, iar **Buţincu Gheorghe**, de la Stupca, la Lisaura"[294].

„Scriitorul **Lucian Costin** a împlinit, la 11 Septemvrie 1947, vârsta de 60 ani, dintre care 40 închinaţi literaturii şi ştiinţei. Lucian Costin (**Ion Costinescu**) este membru la „Societatea Scriitorilor Români", la „Societatea Regală de Geografie" şi membru corespondent al „Academiei Germane" din München, care l-a distins cu „medalia de argint". Născut la 11 Septembrie 1887 în **Lisaura-Bucovina** şi-a făcut studiile la Suceava, Cernăuţi şi Viena. Scrierile sale din Banatul nostru, cu al căruia specific s-a asimilat, sunt cunoscute tuturor, îndeosebi cele privitoare la folclorul nostru. „Fundaţiile Regale", apreciindu-i talentul, a selecţionat şi din operele sale câteva volume, pe care le-a expus în pavilionul României, secţia Literatură şi Artă, la Expoziţia de la Paris din 1937"[295]. Tot la Lisaura s-a născut şi caricaturistul **Constantin Papuc**, autorul cărţii **„Cuvinte desenate. Album de caricatură"** (Ed. CreArt, Iaşi, 2016). „În cuprinsul a peste 60 de pagini, cunoscutul (în ţară şi în lume) caricaturist sucevean – de-a lungul vremii, prezent în expoziţii în România, Polonia, Lituania,

[294] *Monitorul Oficial,* Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911

[295] *Foaia Diecezană*, Nr. 38-39, Anul LXII, Caransebeş 5 octombrie 1947, p. 7

Ucraina, Bulgaria, Turcia, Grecia, Italia, Franţa, Belgia, Marea Britanie, Canada, Japonia, Australia (de grup), la Suceava, Iaşi, Londra, Sydney, Canberra (personale), premiat la Gura Humorului şi Suceava, dar şi în Anglia, Scoţia Polonia, Italia (şi nu doar câte o singură dată!) – restituie, împreună, numeroase din lucrările sale care, în anii din urmă, au apărut în pagini de „Crai nou" spre a ne provoca fie câte un surâs de o clipă, fie un hohot, fie a ne zgândări şi a ne pune pe gânduri. Albumul a apărut sub egida Fundaţiei „Fereastra" din Suceava, fiind susţinut de numeroşi sponsori din Australia, Franţa, Germania, Maroc, UK, SUA şi România (printre ei am recunoscut inclusiv nume de confraţi). Un alt confrate, artistul Konstantyn Ungureanu-BOX, semnează prefaţa („Uriaşa Umbră de Paradă"), din care, deocamdată, reţinem doar atât: „Constantin Papuc pledează pentru afirmarea eticii, a muncii oneste şi pentru sancţionarea spiritului corupt, cultivă verbul polemic, iar parodicul şi caricaturalul sunt puse în serviciul unei viziuni incisive, satirice, astfel sancţionând, prin desenele sale, politicianismul"…, dar şi propunând „imagini-cheie de atmosferă nuanţată a unui motiv socio-uman sau a unui scenariu epic". Vom reveni. Şi caricaturistul Constantin Papuc, desigur! **(L.D.C.)"**[296]**.**

[296] *Crai nou,* 27 iulie 2016

LIŞĂUŢI

(pe Racovăţul Sec, Hotin, Ucraina)

1670, decembrie 20: Ispisoc de judecată de la Duca voievod, după ce „Grigoraş Cărlig şi fraţii lui, feciorii Todosiei Măteeşoai, nepoţii Cucorii stolnicul, şi Ţilinca cu fraţii lui, feciorii lui Ştefa, nepoţi Cucorii stolnicul, s-au jeluit cu mare jalobă cum au un sat, anume **Oncăuţii** la Hotin, pe Racovăţul sec, şi au împresurare dinspre **Lişăuţi**, ce este al lui Toderaşco Iordachi spătar, şi au cerşut de la noi hotarnic, să le hotărască satul dinspre Lişăuţi… deci le-am dat pe Irimice, vornicul de gloată, ca să meargă acolo, să strângă oameni buni şi să socotească cu dreptate mare, să aleagă hotarul satului Oncăuţilor dinspre Leşăuţi şi dinspre hotarele altor sate. / Deci Gligoraş Cărlig adus-au scrisoare de mărturie de la Irimicea, vornic de gloată, şi de la mulţi oameni buni, anume Marcul, Vorbiniscul, Vasile Banga, Neculai, vătămanul, preotul, Văsian, Gligorie, Ion şi Fădor de **Cepeleuţi**, Ionaşco de **Rujinţi**, Marco şi Luca de **Mihălăşeni**, Toder Ciudinco şi Ionaşco din **Hlinaia**, scriind cum **hotarul satului Oncăuţilor** s-a început din valea Racovăţului, de la un iaz vechi, drept la deal, în pisc, ce se cheamă Derjălele, şi acolo a fost un stâlp bătrân, şi de acolo la alt stâlp, în ţarina cea de dinapoi, dinspre Hlinaia, şi de la cel stâlp, în capul unei râpe, şi de acolo au mers în dreptul locului, pe unde a fost hotarul cel bătrân, şi s-a pus un stâlp lângă drumul ce vine dinspre Hlinae la Oncăuţi, şi de acolo, pe matca văii, la un pisc ce se cheamă

Ţapovişa, şi acolo a fost un coopac cu bour şi numai ce s-a găsit rădăcina copacului, şi acolo, în locul copacului, au pus stâlp, şi de acolo, drept în deal, s-a mai pus încă un stâlp, lângă drumul ce merge de la Oncăuţi la Parcova, şi de acolo, la o movilă săpată în mijloc, şi de acolo la altă movilă, şi de la cealaltă movilă drept drumul ce vine de la Hlinoaia la Hrinăuţi s-a pus un stâlp, lângă drum, şi de acolo drept la o moviliţă, deasupra unei văi ce se cheamă Verbcaia, şi s-a pus şi în moviliţă un stâlp, şi de acolo, peste valea ce se cheamă Besătcile. / Însă de acea vale, ce se cheamă Besătca, aşa scrie mărturia, cum să fi ţinând Stamatie marele postelnic, cu hotarul satului lui… şi să fi ţinând Grigoraş din vale, până în zarea dealului"[297].

LIŞNA

(Lăcina, azi Lişna, comuna Suharău, Botoşani).

1592: Vasilca, jupâneasa lui Iuraşco Vartic postelnic, şi fiii lor Lupul, Gavril şi sora lor, înştiinţează „prin acest zapis cum am luat de la Ionaşco Tolocico 12.000 aspri bani gata, toţi bani vechi, şi am dat noi lui, pentru acei bani, dreapta ocină şi moşie a tatălui nostru, a lui Iuraşco Vartic postelnic, jumătate din satul **Lăcina** şi cu heleşteu, şi cu aceşti bani noi am plătit o datorie ce a fost dator Iuraşco Vartic unui jidov, anume Iacob din Ţarigrad; deci, de acum, înainte, să aibă singur a-şi stăpâni

---

[297] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 60-62

Tolocico acea jumătate de sat Lăcina, şi să aibă a-şi face ispisoace şi uric; / şi la această tocmeală au fost Drăgşan vătag, protopop Pătraşco – fiul lui Dragşan, fratele lui Cotelin, şi alţi oameni buni"[298].

1633, ianuarie 18: Alexandru Iliaş întăreşte lui „chir Evloghie, episcop de Rădăuţi, care cumpărase, cu 100 de ughi, o iapă şi 3 vaci, de la fraţii Toma, Gheorghe, Nastasia şi Tofana Moişanul, „jumătate de sat **Lăcina** (azi Lişna, comuna Suharău, Botoşani), care este în ţinutul Dorohoilui"[299].

1637, aprilie 7: „Kir Evloghie, episcop de Rădăuţi, stăpâneşte „jumătate din satul **Lăcina**, ce este în ţinutul Dorohoi, partea de jos", cumpărată de la fraţii Toma, Gheorghe, Nastasia şi Tofana Moişanul, cu 140 de ughi (ducaţi ungureşti). „Iar hotarul, din toate părţile, pe unde au folosit din veac"[300].

1644, iunie 25: Ion de **Lăcina** (Lişna, comuna Suharău, Botoșani) mărturisește „cum m-am dat cu limbă de moarte frățâne-meu Vasile, cu jumătate de sat de **Lăcina** și cu e treia parte de heleșteu în baltă, și cu heleșteu întreg la coada bălții, și tot cu tot lui, cât am eu... Și la această danie, ce m-am dat frățâne-meu, am poftit de-au fost popa Ion din **Hudești** (comuna Hudești, Botoșani), duhovnicul meu, popa Pântelei de **Bașeu** (sat lângă Mlenăuți, comuna Hudești, Botoșani), Berchez și Teclăi de **Comănești** (comuna Suharău, Botoșani), Drăgoiu vorni-

---

298 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 203, 204

299 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 274, pp. 348, 349

300 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 56, pp. 55-57

celul de **Podraga** (comuna Drăgușeni, Botoșani) și Ion vornicelul ce a fost la Havaroanile. Însă ocina o am dat cu toți vecinii"[301].

1644, iunie 25: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Mărica, femeia lui Petrică, şi cu fiii săi Ihnat şi Simion s-au pârât de faţă cu Ion, fratele vlădicăi Evloghie, fost episcop de Rădăuţi, pentru jumătate de sat **Lăcina**, ce-i în ţinutul Dorohoiului, şi cu heleştee şi cu livezi, zicând Mărica şi cu fiii ei cum li se împresoară lor o bucată de pământ din partea lor şi a dat-o în partea lui, şi i-a stricat iazul ei, şi i-a luat şi acea livadă, fără nici o treabă; / deci domnia mea am făcut carte lui Buoreanul uricar şi lui Turcul fost stolnic, ca să aibă a strânge oameni buni şi să arate acei oameni şi să aleagă acea jumătate de sat dinspre hotarul lui Ion, fratele vlădicăi. Astfel, au mers şi au arătat cu acei oameni buni şi au ales acea jumătate de sat Lăcina… şi acel heleşteu şi cu acele livezi şi aflat-au cu dreptul cum este dreaptă ocină şi moşie Măricăi şi fiilor ei; iar Ion, fratele lui Evloghie episcopul, a rămas dinaintea noastră din toată legea ţării"[302].

1648, martie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Andrei Murguleţ, în baza unui zapis de mărturie de la marii boieri „şi de la Grecul biv (fost) şoltuz de târgul Siret", sciind cum „Necorici Brahă şi femeia lui Catruşca, fata lui Ionaşco Tolocico şi a Agafiei, au vândut a patra parte din satul **Lăcina**, din ţinutul Dorohoiului, cu loc de iaz, parte care îi este lui danie de la Antemia Popşoae,

---

[301] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 357, p. 345

[302] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 116-118

fiica lui Tolocico şi a Agafiei, lui Andrei Murguleţ, pentru 6 poloboace cu miere, preţăluite drept 10 galbeni ungureşti. / Şi iarăşi a arătat o carte de mărturisire de la Pătraşco Ciogolea, scriind cum a adunat oameni buni dimprejurul satului Lăcina şi a ales lui Andrei Murguleţ partea lui de sat dinspre alte părţi"[303].

1774, iunie 22: Satul **Lişna**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumean-ţev[304]**, toată suma caselor: 60**. Scădere rufeturi, însă 12: 2 femei sărace, 6 preoţi şi diaconi şi dascăli, 2 slugi ale dumisale banului Ştefăniţă Sturzei, 2 ţigani. Rămân birnici 48. / **Birnici**: Sandul, vornic / Ioniţă Robul / Ion Năstasii / Neculai Dabija / Andrei sin (fiul) lui Lupul / Grigoraş Gaşpar / Grigorie Peşoga / Ioniţă zet (ginere lui) Gaşpar / Ioniţă fiul lui Gaşpar / Negoiţă / Nistor fiul lui Gaşpar / Ioniţă Tătaru / Vasile Cârdeiu / Vasile Căzacu / Acsintii / Vasile fiul lui Floare / Ion Floare / Ursan Ghimpău / Ion, vătăman / Măteiu / Ion, croitor / Ion fiul lui Neculai / Luca Zaiţu / Nichifor fiul Lungului / Grigoraş Ilăscul / Ştefan Grumăzi / Simion cumnat ciubotarului / Vasile, ciubotar / Tănasi fiu lui Pricop / Vasile Plop / Vasile Mălăncuţă / Andrei Bordeian / Gheorghi al lui Arăpelu / Ion Buşilă / Sandul al Gorocioai / Iosip, ciubotar / Vasile Chiper / Ichim, argat preotului Timofti / Ion Doros / Simion Fantul / Gheorghi frate lui Chiper / Mihălache Gorce / Ştefan Ignătuş / Romaşco / Lupul Năstasii / Ion fiul Luchieniasă /Matei Stari / Iordachi Arăpel. // **Femei sărace**, fără de ajutor: Ioana, vădană / Nastasia Dămieneasa, vădană. // **Rufeturi**

303 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 215-214

304 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 496, 497

(Preoţi, diaconi, dascăli): Preotul Iordachi / Preotul Miftodii / Preotul Timoftii / Diaconul Dumitraşco / Ioniţă Robul, dascăl / Nichita, dascăl. // **Scutelnici**: Grigore Gaşpar, scutelnic la dumisale banul Ştefăniţă Sturza / Vasile Curirar, tij (la fel) scutelnic. // **Ţiganii:** Mihălachi, ţigan / Iftimie, ţigan.

1901: „**Lişna**, cu Sfârcăuţi, sat pe moșia cu aceeași numire, comuna Suhărăul, plasa Prutul de Sus, judeţul Dorohoi, cu 172 familii sau 611 suflete. Proprietatea este a erezilor defunctului Anastase Bașotă şi Institutului Başotă de la Pomârla. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gavril, cu 1 preot, 3 cântăreţi şi 1 paracliser; este de zid, făcută de săteni, în 1810, şi refăcută în 1843 de Bașotă, proprietarul moșiei, dându-i și al doilea hram, Sf. Anastase. Sătenii împroprietăriți au 386 hectare 69 ari pământ, iar proprietatea moșiei 1.446 hectare 52 ari câmp și 143 hectare 22 ari pădure. Iazuri sunt 2, între care acel numit al Răchiţilor, în suprafață de 11 hectare 46 ari, cu pește şi raci. Sunt 4 pogoane de vie. Drumuri principale: acel de la Dorohoi, la Darabani, și acel de la Herţa, la Săveni. Hotarele moșiei sunt: Suhărăul, Mlenăuţi și Havârna”[305].

[305] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 178

LITENII LUI BOGDAN

(lângă Moara, Bucovina).

Cu un destin semănător Vornicenilor, în ciuda faptului că sunt menţionaţi, încă din **3 iunie 1429**[306],

---

[306] „Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi şi boieri ai noştri credincioşi, pan Lazăr, şi pan Stanciul şi pan Costea, fiii lui Ion vornic, ne-au slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am întărit dreptcredincioasa vislujenie a tatălui lor şi le-am dat lor, în ţara noastră, satele lor, anume: la **Tulova, unde este curtea lor**, şi Strojnţi, la obârşia Şumuzului, şi Zahariinţi, la obârşia Şumuzului, şi **Litanăuţi**, şi la obârşia Soloneţului, unde au fost Tatomir şi Părtea, şi Gândinţi, la Cobâla, şi seliştea lui Dobrin, la Homor, unde este mănăstirea lor, şi, pe Orbic, Seliştea, unde este curtea lor, şi Zagoreni, mai sus de Cociman, şi unde a fost Başea, şi Costinţi, la obârşia Orbicului, şi Moişinţi, la Iucaş, unde a fost vie, şi Plopeşti, la Slatină, şi Dumitreşti, mai în jos de Iaz, şi Cărbuneşti, la Văratec, şi amândouă [două] seliştile lui Drăghici, pe Bistriţa, şi moara; toate acestea să fie cu **hotarele vechi şi drepte**, din toate părţile; iar la Dumbrava înaltă, satele: unde este vătăman Minco şi, pe Iubăneasa, la Iaz, şi unde este Stan; iar hotarul lor să fie cât vor putea să folosească destul trei sate; şi, peste Prut, la Derenice, zece locuri; unde a aşezat sat Stanco, la Cornul Lâcinului, şi Fântâna Rece, şi unde este Andriaş, şi Bahmatauţi şi, pe Ciuhru, sub Horodişte, şi Suhoverhul, unde este Ion al lui Filea; în tot acest hotar să-şi întemeieze zece sate; şi satul Spărietului, la obârşia Dobromirei, cu vechile şi dreptele hotare; şi, pe Prut, zece locuri, să-şi întemeieze zece sate de această parte a Prutului; iar hotarul acestor sate care sunt pe Prut să fie anume de la Unghiul Strâmt, care este mai sus de satul lui Ivan Şurinschi, apoi, în jos pe Prut, până la balta

drept „Litanouţii” („visluşenie” a copiilor lui Oană vor-

---

care se cheamă Ochiul, apoi drept la Pârâul Sărat, apoi, în sus pe Pârâul Sărat, până la pârâul care se cheamă Dobromira, apoi, pe Dobromira în sus, până la Unghiul Strâmt, pe Prut; acesta le este tot hotarul. Toate acestea să le fie uric, cu tot venitul, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine se va alege mai apropiat, neclintit niciodată, în veci. / Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa iubitului fiu al domnii mele, Iliaş voievod, şi credinţa iubiţilor fii ai domniei mele, Steţco, şi Petru şi Alexandru, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Iliaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaia şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu al lui Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Detco, credinţa panului Domoncuş stolnic şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Hodco postelnic şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici. / Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească pentru că le-am dat şi le-am întărit pentru dreapta şi credincioasa lor slujbă. / Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre credincioase, Neagoe logofăt, să scrie şi să atârne pecetea noastră la această carte a noastră.
La Suceava, în anul 6937 <1429> iunie 3 (AŞSP, *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova*, I, Bucureşti 1975, pp. 135, 136; document prescurtat în Bălan, Teodor, *Documente bucovinene*, II, 1519-1662, Cernăuţi 1934, p. 81: „1429, iunie 3, Suceava: Alexandru cel Bun întăreşte î. a. lui Lazăr, Standul şi Cosiea, fiii lui Ivan vornicul, satele lor: la **Tulova, unde este curtea lor**, Stroinţi la obârşia Şumuzului şi Zaharinţii la obârşia Şumuzului şi **Litanouţi**, şi la obârşia Soloneţului unde a fost Tatomir şi Pârtea şi seliştea lui Dobrin la Homor, unde este mănăstirea lor (Costăchescu, O. c. I, pag. 269-272, nrl. 86)”).

nic, Lazăr, Stanciul şi Costea), cătunul Liteni sau „Litanii lui Bogdan", atestat încă din 5 mai 1726, într-o hotarnică a mănăstirii Sf. Ilie, selişte pustie, în 24 ianuarie 1748, conform altei hotarnice, avea, în 1775, 1 mazil, 2 popi şi 12 familii de ţărani. Dar starea generală a localităţilor bucovinene era asemănătoare. „Populată, în mare majoritate cu ciobani şi ţărani, populaţia indigenă trăia fără a beneficia de serviciile vreunui medic sau farmacist, fără un sistem de securitate internă, pentru apărare din bandiţi, şi fără un sistem judiciar ca o măsură de protecţie împotriva capriciilor arbitrare ale claselor superioare. Drumuri proaste, mai degrabă şleauri imposibil de traversat, poduri puţine şi oraşe mărunte, cele mai însemnate fiind Suceava, Siret şi Cernăuţi, dar deja căzute într-o stare de degradare urbană, după secole de neglijare. Cernăuţi era un orăşel cu aproximativ 200 de bordeie, lipsit chiar şi o aprovizionare corespunzătoare cu apă. Câteva şcoli elementare, greu de atins în baza largă de analfabetism"[307]. „Româneşte, Liteanul are o accepţiune foarte apropiată (de poreclă – n. n.), însemnând păgân. Etimologia cuvântului e interesantă. Din toate popoarele indo-europene ale Europei, acela care a îmbrăţişat creştinismul mai târziu şi mai cu anevoie decât celelalte, au fost Litvanii. În secolii XIII şi XIV ei toţi erau idolatri. De aici, la români, „liftă spurcată", „liftă rea", „litean" au rămas ca sinonime cu păgân"[308].

1763: Cele 12 familii de ţărani din „Litanii lui Bogdan" veniseră din Transilvania, între anii 1763-1774, din **Hărouşeni** sosind George şi Ion MERTIC (viitoarea

---

[307] Ibidem, pag. 257

[308] Petriceicu-Hasdeu, B., *Etymologicum Magnum Romaniae*, IV, Bucureşti 1898, p. CXIII

familie Merticariu), Constantin SAHANIE, Ioniţă a lui TOADER şi Ion ZAHARIE, din **Ramunca**, Tudosie a lui ISTATI, din **Cristeşti**,Toader TIMOFTEI. Lor li se alătură, între anii 1776-1778 alţi emigranţi, Paraschiv LUPU din **Ramunca**, Simeon ISTRATI din **Have**, Dumitru ION din **Zvorişte**, Precop ZAHARIE şi Apostol ISTRATI din **Hărouşeni**, Toader RUSU din **Soronşimie**, Ioniţă MÂNDRILĂ din **Rotopăneşti**, Vasile CĂRBUNE din **Buzeni** şi Nicolae FILIP din **Dănileni**.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[309], din 1772-1773, înregistrează la Liteni, în Ocolul Siretului de Sus, fără alte precizări, „29 – toată suma caselor", însemnând 23 panţiri isprăvniceşti, 1 mazil, 2 argaţi ai lui, 2 popi şi 1 femeie săracă.

1782: În 16 noiembrie 1782, Gavril, mitropolitul Moldovei, certifica faptul că moşia Liteni a fost a lui Lupul Bogdan hatman, care o cumpărase de la Şeptilici, fiind împărţită, apoi, feciorilor săi, Iuon şi Lupul. Ion Bogdan a lăsat partea sa de sat fetei lui, Safta, jupâneasa lui Iuoniţă Başotă stolnic.

1782: În 17 decembrie 1782, Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina i-a recunoscut drept stăpâni ai Litenilor pe Ienacachi Cantacuzino şi pe Ioniţă Başotă, Ienacachi fiind ginerele lui Lupul Bogdan.

1783: În 22 septembrie 1783, Litenii sunt iar numiţi în hotarul moşiilor Mitropoliei Moldovei.

1787: Safta Başotă va vinde partea ei de sat, partea de sus, în 23 mai 1787, pentru 3.750 florini împărăteşti, lui Nicolai von Kapri.

---

309 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 346

1842: Biserica Sfântului Nicolae din Liteni, care servea şi pentru ortodocşii din Buneşti, a fost construită în 1842, iconostasul actual datând din 1883. În 1843, patroni bisericeşti erau Toma de BOTUŞAN şi Nastasi CIURE, cei 674 enoriaşi neavând un păstor, postul de preot fiind vacant. În 1876, când patroni bisericeşti erau Nicolai de GORZYNSKI, familia BOTUŞAN şi Andrei MOISA, cei 1.522 enoriaşi, din Liteni, Zahareşti şi Buneşti beneficiau de slujbele parohului Constantin BERARU. În 1907, paroh era Teofil VASILOVSCHI, născut în 1859, preot din 1894, paroh din 1906, postul de cantor nefiind ocupat.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni, Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iacobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, **Liteni**, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Pârhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti”[310].

[310] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

1887: Din 1887, funcţiona în Liteni o şcoală cu 2 clase[311].

1890: În 1890, satul Liteni avea 772 locuitori şi ţinea de comuna Zahareşti.

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[312], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Catrina MAXIMIUC (19 ani în 1907 – cântecele: Vâlcu, Dine naiba-a mai văzut?, Frunză verde perişor, De la Horă, Fost-am una la părinţi, Frunză verde de marari, Măritatul), Veronica MARŢINEAC (18 ani în 1907 – cântecele: De-ai şti cât îmi eşti de dragă, Puiul tatei pui!, De-ar fi mândra, Sărutatul, Dragă băieţele!) şi Gheorghi MARŢINEAC (26 ani în 1907 – cântecele: Cât am pătimit şi-am trasu,) din Litenii Bucovinei.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Liteni**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată pe partea stângă a pârâului Hraniţa, la hotar cu România. Suprafaţa: 9,05 kmp; populaţia: 701 locuitori români, de religigie greco-ortodoxă. Este străbătută de drumul districtual Suceava-Gurahumora şi legată de Buneşti printr-un drum de ţară. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică filială, cu hramul „Sfântul Nicolae”, atenenţă a parohiei din Zahareşti. La 1776, era proprietatea boierului Ioniţă Başota, mare paharnic. La 1778, a fost mărită cu colonişti transilvăneni. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 965 hectare pământ

---

311 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 50, 1876 p. 40, 1907 p. 156

312 MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

arabil, 140 hectare fânaţuri, 4 hectare grădini, 16 hectare imaşuri, 1 hectar 50 ari păduri, 2 hectare heleştee. Se găsesc 46 cai, 214 vite cornute, 415 oi, 203 porci, 70 stupi. **Liteni, moşie**, cu administraţie specială, districtul Suceava. Suprafaţa: 6,97 kmp; populaţia: 71 locuitori, dintre care 25 vorbesc limba polonă, 16 limba română, 12 1imba ruteană şi 12 1imba germană; în privinţa religiei, 37 sunt greco-catolici, 13 romano-catolici, 9 mozaici, 6 greco-ortodocşi şi 6 sunt de alte relig. Forma, odinioară, un singur sat şi moşie cu comuna de azi Litenî"[313].

1917, septembrie 5/18: „Vrednic de însemnat este numele tânărului profesor şi publicist bucovinean **Dimitrie Marmeliuc**, sublocotenent în Armata Română. Abia ieşit din şcoala de ofiţeri de la Botoşani, pe care a terminat-o acum câteva luni, acest brav fiu al Bucovinei, care se află rănit într-un spital de lângă front, a fost decorat de M. S. Regele, cu mâna sa, cu ordinul Mihai Viteazul, pentru eroismul cu care a luptat în cumplita şi glorioasa zi de 6/19 august. Dimitrie Marmeliuc este fiu de ţăran român, din comuna Zahareşti, judeţul Suceava (din Liteni-Moara – n.n.). Păcat numai că poartă, la sfârşitul numelui, o coadă ruteană, după cum o fac, de altfel, o mulţime de români intelectuali din frumoasa noastră Bucovină, fără să-şi dea seama cât de supărător este acest lucru pentru oricare român adevărat, mai ales acum, în România Mare!"[314].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Suceava** făcea parte, ca locţiitot, şi „**Nistor Marmeliuc**, agricultor,

---

[313] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 130

[314] Bianu, I, pp. 213, 214

Liteni”[315], părintele Eroului, filologului, cărturarului unionist **Dimitrie Marmeliuc**.

1921: „**Deciziune de expropriere No. 1164/21**. Deriziunea plenului comisiei agrare centrale, cu care s-a decis exproprierea moşiilor **Liteni**, **Brăieşti**, **Stejeroaia** şi **Corlata**, în suprafaţa de 1642 ha 76 a 06 mp, proprietatea moştenitorilor după Varteres cav. de Pruncul, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[316].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922 – **a).** în calitate de învăţători superiori: **Ilarion Stremciuc** la Liteni”[317].

1923: „În satul **Liteni** din Bucovina, toţi locuitorii vorbesc româneşte; în o familie doar de se vorbeşte numai ruteneşte, şi asta în casă. Totuşi sunt romani care nu ştiu a lega un subiect cu predicatul ruseşte, dar fiindcă au nume terminat cu codiţa străină, pe temeiul ăsta, nemţii au trecut că în Liteni sunt 17 ruteni; ceea ce înseamnă ca cei ce erau întrebaţi de ce naţie sunt şi aveau un nume pocit, deşi răspundeau româneşte, erau trecuţi de stăpânitori după terminaţia numelui la naţionalitatea corespunzătoare”[318].

---

[315] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[316] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

[317] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[318] Dragoslav, Ion, *Icoane vechi şi noi*, Editura Casei Şcoalelor 1923, p. 7

1924: „Duminică, 5 Octombrie 1924, după amiazăzi, a avut loc o frumoasă serbare de împroprietărire în comuna Liteni din judeţul Suceava. Au luat parte la această serbare şi câteva mii de ţărani din satele Liteni, Măzănăieşti, Corlata, Berchişeşti, Brăieşti şi Capu-Câmpului. Dl ministru I. Nistor şi oaspeţii din Cernăuţi au fost întâmpinaţi, şi aici, de un impozant banderiu de călăreţi cu steaguri naţionale şi condus în mare alai la locul serbării. După oficierea serviciului divin de către PSS Episcopul Ipolit Vorobchievici al Rădăuţilor, au rostit înălţătoare discursuri PSS Episcopul Ipolit, d-l ministru I. Nistor şi d-l senator Teofil Lupu, care, în cuvinte bine simţite, arată în ce împrejurări opera cea mare şi frumoasă a împroprietăririi ţăranilor cu pământul strămoşesc s-a înfăptuit şi în colţul nostru de ţară”[319].

1925: Satul Liteni a intrat în doliu, „joi, 26 Februarie 1925, când moare, la Liteni, vrednicul gospodar Nistor Marmeliuc, în etate de 74 ani”, tatăl Eroului Bucovinei Dimitrie Marmeliuc, universitar de marcă şi, pe atunci, primar al Cernăuţilor[320].

1947: Sunt stabilizaţi pe posturi învăţătorii „**Roşu Gheorghe**, de la Liteni, la Mihoveni; **Vatriceanu Neonila**, de la Pârteşti-Deleni, la Liteni”[321].

---

[319] CALENDARUL *Glasul Bucovinei*, Cernăuţi 1925, p. 107
[320] CALENDARUL *Glasul Bucovinei*, Cernăuţi 1926, p. 150
[321] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911

LITENII PE SIRET

(lângă Dolhasca, Suceava).

Uricul din **18 decembrie 1515** al lui Bogdan cel Orb, fiul lui Ştefan cel Mare şi finul lui Vlad Ţepeş şi, tocmai de aceea, numindu-se Bogdan-Vlad, prin alăturarea, la numele bunicului, pe cel al naşului din 1475, când s-a născut şi Ţepeş, vărul lui Ştefan, se afla la Suceava, conţine câteva informaţii extrem de importante: descendenţa din Liteanul, statutul de sat întemeiat înainte de Descălecat confirmată de formula hotarnică „pe unde au umblat din veac”, precum şi trimiterea la vremurile „străbunului nostru Alexandru Voievod”, când s-au întocmit primele direse (direase – în uric) ale satului Liteni. Iar în vremea lui Alexandru cel Bun, stăpânul Litenilor nu putea fi decât tatăl bunicului lui Costea Liteanul, Dragomir Liteanul, menţionat în toponimia satului Vorona, în 1463[322], tatăl lituanianului Dragomir, Ioanăş de Şomuz, care, la 1435, avea casa la izvoarele Şomuzului Mic, deci exact acolo unde, peste veacuri, adică în 1627, încă mai era „loc de cinci case din vatra satului şi cu locuri de moară”[323]. Teoria pazei cu coloni a drumurilor de negustorie, cel al Nordului şi cel al Răsăritului, încă înainte de anul 1200, de către bosnieci

---

[322] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de persoane*, Bucureşti 1995, p. 161

[323] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, vol. XXIV, Iaşi 1930, p. 206

(în bosniacă: bosanci) şi de către lituanieni (litanii de pe cele două Şomuzuri, în amintirea cărora supravieţuiesc satele Litenii Bucovinei şi Litenii pe Siret), a fost lămurită de către Hasdeu, care susţinea că, „Româneşte, Liteanul are o accepţiune foarte apropiată (de poreclă – n. n.), însemnând păgân. Etimologia cuvântului e interesantă. Din toate popoarele indo-europene ale Europei, acela care a îmbrăţişat creştinismul mai târziu şi mai cu anevoie decât celelalte, au fost Litvanii. În secolii XIII şi XIV ei toţi erau idolatri. De aici, la români, „liftă spurcată”, „liftă rea”, „litean” au rămas ca sinonime cu păgân”[324]. Însuşi străbunul genealogiei Dragomir, Costea şi Pătru Liteanul, adică Ioanăş de pe Şomuz, se număra, în 1435, printre partizanii lituanieni ai lui Ilie Voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, aflat în conflict fratricid cu celălalt fiu, Ştefan, la semnarea actului jurământului lui Ilie Vodă față de Polonia, din august-septembrie 1435, deci cu un an înainte de bătălia de la Podraga, dintre fiii lui Alexandru cel Bun, din 4 august 1436, câștigată de Ilie Vodă, apar, cu curțile lor, boierii: Vâlcea de Lipnic, Isaia de Baia, Petru de Hudești, Uncleat de Zăbrăuți, Șteful de Șerbănești, Duma de Braniște, Lazăr de Tulova, Stan Bârlea de Voroneț, Vitolt de Ripujeni, Deneș Chropotowski, Stețco al lui Jurj de Toporăuți, Dămăncuș de Sirețel, **Ioanăș de Șomuz**, Sima al lui Mihăilaș din „Izgherț”, Mirea fiul lui Ravas (Litovoiu), Boris de Cuciur, Mic de Silișău”[325]. De la acest Ioanăş de Şomuz, liteanul care a obţinut prima

---

[324] Petriceicu-Hasdeu, B., *Etymologicum Magnum Romaniae*, IV, Bucureşti 1898, p. CXIII

[325] Iorga, Nicolae, *La cronologia vechii domni moldoveni*, Academia Română, Memoriile Secțiunii Istorice, Seria III, Tomul XII, 1931,p. 39

confirmare a satului său de la izvoare, se trage şi numele-poreclă Liteanul, pe care aveau să îl poarte chiar şi ultimii stăpâni ai moşiei Litenii de pe Siret, inclusiv vornicul Iorgu Vărnav-Liteanu, care putea fi întâlnit, împreună cu legendara stareţă de la mănăstirea Văratic, Epracsia Vârnav-Liteanu, în 1907, la o sărbătorire a Rădăşenilor[326]. De-a lungul vremii s-a transmis stăpânirea Litenilor din neam în neam, după obiceiul pământului, adică dreptul valah, care se trage din legile pelasgine ale străvechilor pelasgi, şi care impunea obligativitatea *preemţiunii la cumpărare*, numită *jure vicinitas*, admiţând ieşirea/intrarea din/în indiviziune, atunci „când proprietarul lotului îşi va fi manifestat dorinţa de a se lepăda de el, prin vânzare, ceilalţi părtaşi ai obştii au dreptul să intervină, în calitate de primii cumpărători, dreptul de *preemţiune la cumpărare* – protimisis –, iar în cazul, dacă vânzarea s-a produs fără ştirea vreunui părtaş al obştii, acesta are dreptul *să-l răscumpere*”[327]. Cum s-a ajuns, de la Ioanăş de Șomuz, prin boierii Liteanul, Moţoc, Pisovski, Balş, Canta, la Vârnav-Liteanu nu ţine de rostul acestei poveşti, care nu înseamnă decât recuperarea unor repere de memorie, ci ţelul unei monografii, dacă se va lucra vreodată şi o astfel de carte a identităţii obşteşti a Litenilor de pe Siret.

Printre legendele superbe ale Litenilor se numără cea a râului Suceava, întrupat din lacrimile Zânei Apelor, prezentă în multe legende moldave, care, la Liteni, este „tânăra femeie (care) n-a murit şi nici poate muri, căci se

---

[326] Forescu, V. A., *Obiceiurile sătenilor şi Măriuţa din Rădăşeni*, în *Gazeta Transilvaniei*, 9 iunie 1907
[327] Boldur, Alexandru V., *Ştefan cel Mare (1457-1504),* Madrid 1970, pp. 48, 49

scaldă vecinic în lacrimi de vieţi prelungitoare" şi cea a fântânii: „în direcţiunea îmbucăturii Sucevei cu Siretul, spre Răsărit, se află, în satul Vercicani, fântâna făcută din porunca Marelui Ştefan, ce şi până astăzi sătenii o numesc *fântâna lui Ştefan cel Mare*". Ceva-ceva, poate că măcar conacul unuia dintre boieri, exista la Vercicani, din moment ce Eremia Movilă întocmea, tocmai aici, uricul din 3 septembrie 1604[328], iar anterior, adică în 1560, Ştefan Vodă Tomşa, conform „Letopiseţului" lui Ureche, după ce „încungiură Cetatea" Sucevei, în care se afla Despot Vodă, „a ieşit înaintea lui Vişnoveţkii la pod la Vercicani, pre Siret", unde „i-au lovit, de i-au spart şi i-au răsipit, şi pre mulţi i-au prins vii"[329]. E posibil ca, în cinstea victoriei asupra polonilor, Ştefan Tomşa să fi făcut fântâna de la Vercicani, lângă podul care putea să-l aibă drept ctitor real, deşi mărturisit doar de legende, pe Ştefan cel Mare. Satul încă mai exista în anul 1858, atunci când mărturiile vremii, menţionându-l, printre „alegătorii direcţi în districtul Suceava" din acel an, pe „Vornicul Iorgu Vârnav Liteanu, (stăpân al satelor – n. n.) **Liteni, Rotunda, Vercicani** şi **Cornii**, 8.000 galbeni"[330], îl atestau indirect.

1515: În 18 decembrie 1515, Bogdan Vodă întărea satul Liteni pe Siret, Bilcăi şi alor săi, după dresele pe care le-a avut moşul, adică bunicul lor, Costea Liteanul de la Alexandru cel Bun. „Cu mila lui Dumnezeu, Noi,

---

[328] Ghibănescu, Gh., *Ispisoace şi Zapise*, Vol. I, Partea I, Iaşi 1906, p. 27

[329] Ureche, Grigorie, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, ediţia Const. Giurescu, Bucureşti 1916, pp. 198, 199

[330] Petrescu, Ghenadie; Sturdza, Dimitrie A.; Sturdza, Dimitrie C., *Acte şi documente relative la Istoria Renaşterii României*, Vol. VII, Bucureşti 1892, p. 995

Bogdan Voievod, domn ţării Moldaviei. Ştire facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau auzindu-se o vor citi; adică această adevărată Bilca şi seminţeniile ei, Rustanul şi Ustidianul (sic), toţi nepoţi Costei Liteanului, şi i-am miluit noi din osebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit lor, în al nostru pământ, în Moldova, a lor dreaptă ocină, un sat, anume **Litenii pe Siret** şi din direse ce le-a avut, de la străbunul nostru Alexandru Voevod... ca să fie şi de la noi uric şi cu toate veniturile, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi împrăştiaţilor lor, şi la tot neamul lor, ce li se va alege mai de aproape, neruşeit nici odinioară în veci. Iar hotarul celui sat Litenii, ce-i pe Siret, să fie pe vechiul hotar, pe unde au umblat din veac"[331].

1617: În 20 mai 7125 (1617), în faţa divanului lui Radu Vodă au venit „Mierla, fata lui Pisovski[332], şi s-a pârât, de faţă cu fraţii săi, Simion şi Gligorcea, fii Anuşcăi, pentru jumătate sat din **Liteni**, care acea jumătate sat din Liteni a fost vândut-o Oţel Tomăscul, ruda lui Pisovski, vlădicăi Isaia, pentru şase sute taleri. Deci s-a sculat Pisoski şi a răscumpărat el acea jumătate sat din Liteni, de la vlădica Isaia, şi a dat 600 taleri bani gata în mâniile mai sus scrisului vlădică Isaia, cum a arătat înaintea noastră şi uric de la Eremia Moghilă Voevod de întorsătura. Pentru aceea, Domnia mea şi cu tot sfatul Domniei mele judecat-am lor după legea ţării şi astfel aflat-am judeţ lor cum să aibă a întoarce Mierla, fata lui Pisovski, 200 taleri fraţilor săi, lui Simion şi Gligorce, căci ca a fost ei dreaptă ocină şi moşie. Deci Mierla, fata

---

[331] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, vol. XVIII, Iaşi 1927, p. 169
[332] Gligorcea Pisoţchi (Pischie), martor în 1625, tatăl Anei şi al Mierlei din Liteni (Ruşi), menţionat în 1617 – cf. Gonţa, p. 256

lui Pisovski, ea s-a îndreptat şi şi-a pus ferâe (taxă de judecată – n. n.) 24 zloţi, iar fraţii săi, Simion şi Gligorce, ei au rămas din toată a noastră lege; drept aceea să aibă Mierla, fata lui Pisovski, a întoarce lor acei bani, care-s mai sus scrişi, 200 taleri, şi să aibă a stăpâni ea acea jumătate sat din Liteni. Şi de acum, înainte, mai mult să nu aibă a pârî Simion şi Gligorcea pe sora lor Mierla, fata lui Pisovski, pentru această pâră, dar nici a stăpâni în satul Liteni nici odinioară în veci, înaintea acestei cărţi a noastre"[333]. / În **nota de subsol**, care continuă şi în pagina următoare, Ghibănescu face următoarele precizări lămuritoare: „Pisovski, părintele Mierlăi, a lui Simion şi Gligorcei, din căsătoria sa cu Anuşca, a trăit la sfârşitul secolului al XVI-a (1550-1610), căci deja cei 3 feciori ai lui Pisovski se judecă între ei, **pentru Liteni**, în 1617. Un Pisoski îl găsim ţinând în căsătorie pe Tudosca, fata vel logofătului Pătraşco Şoldan (1610), socrul lui Coste Bucioc (Candakia) şi a lui Racoviţa Cehan vel logofăt (Tofana). Deci sora nevestei lui era soacra lui Vasile Lupul (Tudosca) şi a lui Iordachi Cantacuzino vistiernic (Catrina). **Ferăe** era taxa ce se plătea visteriei domneşti ca să se închidă procesele dintre părţi. Mierla a plătit 24 zloţi ferăe, în procesul pentru Liteni, a cărui afacere aşa a curs. Oţăl Tomăscul, văr cu Pisovski, vânduse, fără ştirea acestuia ca văr (*plemea*). Satul Liteni, pe jumătate, vlădicăi Isaia ot Rădăuţi, cu 600 taleri. Pisovski, cu *protimisis* (dreptul la întâietate al rudei celei mai apropiate – n. n.) vine şi răscumpără moşia, dând vlădicăi Isaia cei 600 taleri. Acestea se petrec supt Eremia Moghilă Vodă

---

333 Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 254, 255

(către 1600). Mierla vine şi dă fraţilor ei 200 lei, moşia fiind dreaptă a ei”.

1625: „O carte de gospod din veleat 7133 Ghenar 11”, prin Radu Vodă şi Divanul Domnesc judecă pricina dintre „Iacob Moţoc şi cu fratele său Lazor”, care „au pârât de faţă pe Mierla jupâneasa lui Steţco ce au fost pârcălab” „pentru nişte părţi de ocină din sat din **Liteni pe Siret**, în ţinutul Sucevei, din partea din sus treisprezece jirebii zicând că le ţine fără ispravă; iar jupâneasa Mierla, jupâneasa lui Steţco, ne-au arătat direase de la Alexandru Vodă Iliaş, cum ea şi-a fost cumpărat acele părţi de ocină **de la Nechita, fratele lui Iacob Moţoc** şi de la sora lor, Antemiia, şi de la feciorii ei. Deci Mierla s-a îndreptat şi şi-a pus lor şi fierăe; iară Iacob Moţoc, cu fraţii săi, au rămas din toată legea. Drept aceea, de acum, înainte, să n-aibă a mai pârî Iacob Moţoc cu fraţii săi pe Mierla, jupâneasa lui Steţco, de această pâră nici odinioară peste cartea domniei mele”[334].

1627: Conflictul continuă, în faţa aceluiaşi Radu Vodă şi a boierilor săi, în 2 iulie 1627, când iarăşi au venit „Iacob Motoc şi cu fraţii săi şi au pârât, de faţă, înaintea domniei mele, pe Mierla, jupâneasa lui Steţco ce au fost vornic, pentru nişte **părţi de ocină din sat din Liteni**, din jumătate de sat, cinci jirebii, şi iarăşi, din sus, din jumătate, a treia parte, cu loc de cinci case din vatra satului şi cu locuri de moară, şi jirebii în ţarină şi cu fânaţ, şi aşa au zis că le este a lor direaptă moşie; iar jupâneasa Mierla a zis că este a ei direaptă cumpărătură acele părţi de ocină, cu moară şi cu loc de curţi, de la Lucoci, fecior lui Vărlan, şi Ştefan, şi Gheorghe, şi

---

334 Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 160, 161

Toader, şi sora lor Tudosia, şi de la Marica, jupâneasa lui Lucoci, şi de la Nechita, iarăşi fecior lui Simeon Moţoc, şi de la alţi fraţi şi nepoţi ai lui Moţoc, cum s-au arătat zapise şi mărturii de la dânşii. Deci domnia mea şi cu tot sfatul judecatu-i-am giudeţ dirept, după obicei, şi pe acele zapise de mărturie, şi le-am făcut lor lege ca să-şi ţie jupâneasa Mierla acele părţi de ocină, cu loc de curţi şi cu moară, şi cu tot venitul, iară Iacob Moţoc şi cu fraţii săi au rămas din toată legea domniei mele, dar jupâneasa Mierla s-a îndreptat şi s-au pus fierăe 12 florini în visteria domniei mele. Şi de acum, înainte, să nu mai pârască iară Moţoc şi cu fraţii săi pe jupâneasa Mierla de această pâră nici odinioară în veci înaintea curţii domniei mele, iar Iacob Moţoc şi cu fraţii săi, de va fi avut vreo parte acolo, să-şi întrebe cu fraţii săi”[335].

1867: „La 21 iunie, Măria Sa Domnitorul (Carol I – n. n.) a plecat din Iaşi, la orele 7 de dimineaţă spre a merge să viziteze mai multe părţi ale ţării de sus… Sâmbătă, 24 iunie, pornind spre Liteni (de la Burdujeni – n. n.) a urmat cursul Suceava şi a fost întâmpinat de Prefectul Sucevei, dl Cosadini, de dl Vârnav Liteanu, tânărul, şi de dl Silion, şi s-a oprit la case dlui Liteanu, unde a prânzit. La 7 ore plecând din Liteni, a sosit, la 9 ore (seara – n. n.) în Fălticeni”[336].

1882, aprilie: „Soldații mai jos notați, dezertând, sunt rugate toate autoritățile din țară a-i prinde și înainta la corp: **Ilie Gheorghe**, din comuna **Liteni**, plasa Șomuz, județul Suceava, părul închis, fața smeadă, sprâncenele

[335] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, vol. XXIV, Iaşi 1930, p. 206
[336] *Romănulu,* No. 1, Anul XI, joi 29 iunie 1867, p. 539

castanii, ochii verzi, nasul mic, fruntea și gura potrivite, barba rotundă"[337].

1885: „În ziua de 31 Iulie 1885, Ion Cavaşă din comuna Liteni, judeţul Suceava, ducându-se la râul Siret, ca să prindă peşte, a găsit, la locul numit Cotul Turcului, unde se varsă apa Şomuzului în Siret, un săculeţ de pânză, legat la gură, în care, scoţându-l pe mal şi dezlegându-l a aflat un băiat mic mort"[338].

1885: „La întâia privire, staţiunea (gara – n. n.) Liteni, ca clădire, nu se deosebeşte de celelalte staţiuni similare ei, dar ca îngrijire se distinge, căci faţada ce priveşte spre drumul de fier este îmbrăcată în un soi de verdeaţă, mi se pare rădăcină de vie sălbatică, ceea ce face ca să pară grădină în aer. Staţiunea se află tocmai lângă satul cu acelaşi nume, comună care, pe lângă frumuseţile ei naturale: păduri, la spate, şi apele Suceava şi Siretul, la picioare, dar apoi mai are încă şi linie ferată cu staţiune. Ieşind din staţiune, pe partea ce priveşte mai mult spre Apus, deodată, pe deal, ochii sunt izbiţi de nişte înalţi plopi, care ascund, la spatele lor, frumoasa clădire în 2 etaje, cu zid înconjurată, casa proprietăţii, veche locuinţă a uneia din cele mai strălucite familii boiereşti din partea de sus a Moldovei, vreau a zice familiei Vârnav-Liteanu, aşa de cunoscută bunilor români. Dar, pe lângă acestea, în comună se mai vede o velniţă şi mai multe case particulare şi dughene destul de frumuşele. Ceea ce m-a mirat aici este numeroasa populaţiune evreiască, care, după cum m-au asigurat localnicii, este ca la 30 familii, toate venite de pe aiurea, mai ales din judeţul

---

337 *Monitorul Oficial*, No. 9, sâmbătă 10/22 aprilie 1882, pp. 207, 208
338 *România Liberă*, Nr. 2415, Anul IX, duminică 11 august 1885, p. 1

Botoşani, şi, găsind loc mănos, s-au aciuat aici, trăind desigur tot din spinarea sătenilor. În primul loc am fost izbit de evreimea numeroasă, în al doilea loc îmi plăcu a cerceta despre biserică şi şcoală. Şi cu mare satisfacţiune auzii cuvinte înveselitoare de bunăstare şi prosperitate. Dar, afară de îngrijirea părintească ce prosperitatea o pune în ceea ce priveşte cultura religioasă-morală şi intelectuală, în comună se află oameni cuprinşi, gospodării frumoase, grădini întinse, precum şi livezi. Apoi o regulă mare, tradusă prin uliţe în cea mai mare parte acoperite cu prund, luat de pe râuleţul Suceava. Această apă izvorăşte din Carpaţii Bucovinei, trece pe lângă târgul Suceava, vechea capitală a Moldovei, şi, după ce şerpuieşte şesul comunei Liteni, cam până în dreptul staţiunii ferate, apoi se varsă în Siret. Însemnez şi aceasta că în direcţiunea îmbucăturii Sucevei cu Siretul, spre Răsărit, se află, în satul Vercicani, fântâna făcută din porunca Marelui Ştefan, ce şi până astăzi sătenii o numesc „fântâna lui Ştefan cel Mare”. / Plecat din Huşi, în luna lui cuptor, şi înfierbântat încă în trenuri, unde vara, mai ales după amiază, se poate lua în ele adevărată baie sudorifică, mi se impunea de la sine a mă răcori în apele ce le aveam la îndemână. Plecai, în acest scop, la Suceava. Deşi, lângă sat, cam la 500 de metri de la ultima căsuţă, totuşi n-am avut parte curând de a ajunge, căci călăuzul zise: „Îi închisă rampa la drumul de fier, să mai aşteptăm, că vine *prundăriţa*”, aşa numesc oamenii, în partea locului, maşinile ce târâie vagoane cu prund. Trecu şi *prundăriţa*, după care, trecând şi noi linia ferată, peste puţin sosirăm în şes şi iată şi Suceava. O apă, la vedere, scăzută, aproape limpede şi nu tocmai aşa repede, încât mi se păru un pârâu, poate chiar mâlos, un fel de Prut cu apa-i greoaie şi

rece. Dar de câte ori ne înşeală ochii! Apa Sucevei se deosebeşte în totul de alte ape muntoase, ea este caldă, chiar în acel timp când oamenii zic că-i prânzul cel mic, când se ştie că toate apele, de regulă, sunt reci, dar cu deosebire pare ca clocotită seara. Într-un cuvânt, ea este caldă, uşoară, dulce la gust şi de o iuţeală necrezută, încât, la adâncime de 1 metru, curentul te duce, nu e chip a te împotrivi. Dar nu numai atât despre ea, ci cată a mai spune că nu e chip a sta mult în apă şi pentru revoluţia ce-ţi pricinuieşte şi despre care, în urmă, am aflat că chiar sătenilor, obişnuiţi cu ea, le face ameţeală, de câte ori se scaldă, cauza pentru care dânşii nu stau în ea mai mult decât 10, cel mult 15 minute. Eu însă nici atât n-am putut să stau. O împrejurare ca aceasta mă făcu să cercetez dacă această apă este sau nu cunoscută, în acele părţi, ca vindecătoare de ceva. Şi, spre marea mea satisfacţiune, auzii că persoane de o constituţie slabă, după 30 de feredeie, deveniră tari ca fierul, după expresiunea informatorului, ceea ce întăreşte credinţa, în partea locului, că această apă cuprinde, între alte substanţe, şi fier. Calităţile acestei ape şi mar ales căldura ce o posedă m-au pus în poziţiune a mă lăsa în vorbe cu oameni mai bătrâni, de la care am putut atâta prinde că, în vechime, nu ştiu ei cât de depărtată, o tânără domniţă, retrasă la munţi din timpii de restrişte, acolo ea plânge, vărsând şiroaiele de lacrimi, care astăzi le înfăţoşează apa Sucevei. Tânăra femeie n-a murit şi nici poate muri, căci se scaldă vecinic în lacrimi de vieţi prelungitoare. Şi, în adevăr, calităţile acestei ape te fac, şi fără să vrei, să vezi în ea o lacrimă arzătoare, ce fără încetare se varsă din ghindura Carpaţilor pe pământul nostru, împrospătându-ne necontenit jalea nemângâiată pentru un trecut glorios. Sub aste impresiuni părăsii

Litenii şi mă îndreptai spre mănăstiri. Vă voi mai scrie. / **George Aramă**"[339].

1886: „În ziua de 14 Mai curent, a plouat bine prin plase şi, în special, la plasa Şomuz-Moldova, judeţul Suceava; ploaia ce a căzut a fost însoţită cu grindină şi la comuna Liteni; din cauza ploii mari şi a furtunii ce a urmat, s-au rupt podeţe, îngrădiri, s-a întrerupt linia căii ferate în mersul de la Liteni spre Dolhasca, s-au mâlit şi distrus arături şi semănături, care se speră a se îndrepta"[340].

1886: „Dl Vârnav-Liteanu, ministrul ţării la Berlin, sosit abia de două zile în Bucureşti, a primit ordinul să se întoarcă cât mai în grabă la postul său; guvernul abia i-a concedat ca, în drumul său, să se oprească, o zi, în Moldova, la Liteni"[341].

1887: „Brevetele de licenţă notate mai jos fiind declarate pierdute, se publică anularea tor, conform art. 11 din regulamentul legii licenţicelor: Brevetul No. 435 al debitantului Neculai Ionescu din comuna Liteni"[342].

1888: „Sunt numiţi debitanţi de tutunuri, timbre, chibrituri şi cărţi de joc următoarele persoane: Dl **Ion Neamţu** în cătuna Corni, comuna Liteni, plasa Şomuzu, judeţul Suceava"[343].

1889: „Şedinţa Camerei de la 18 Februarie 1889: Dl C. Popovici prezintă o **petiţie a 200 de ţărani din co-**

---

[339] *România Liberă*, Nr. 2412, Abul IX, joi 8 august 1885, p. 2
[340] *România Liberă*, Nr. 2640, Anul X, 25 mai / 6 iunie 1886, p. 3
[341] *Epoca*, No. 262, Anul I, miercuri 8 / 20 octombrie 1886, p. 2
[342] *Monitorul Oficial*, No. 58, 14 iunie 1887, p. 1374
[343] *Monitorul Oficial*, No. 167, 29 octombrie / 10 noiembrie 1888, p. 3899

muna Liteni, judeţul Suceava, care cer să li se schimbe pământurile date”[344].

1894: „**Liteni, comună rurală**, situată la Nord-Estul plasei Şomuzul şi la 37 km de Fălticeni. Se mărgineşte, la Est, cu comuna Fântânele (jud. Botoşani), de care se desparte prin Suceava şi râul Siret, la Vest, cu comuna Dolheşti, la Sud, cu Dolhasca şi comuna Tudora din judeţul Botoşani, de care se desparte prin Siret, şi, la Nord, cu comuna Siliştea. Are forma unui poligon neregulat, înclinat spre albia Siretului. Se compune din satele Liteni, Rotunda şi Corni, cu reşedinţa în satul de la care îşi trage numele. E populată de 652 capi de familie, ce numără 2.870 suflete sau 1.444 bărbaţi şi 1.426 femei (185 izraeliţi). Contribuabili sunt 598. Are trei biserici, servite de 3 preoţi şi 5 cântăreţi, şi 2 şcoli rurale mixte, frecventate de 89 şcolari. În toată comuna sunt 187 băieţi şi 191 fete, cu etatea între 7-12 ani. Bugetul comunei, pe 1892-1893, are, la venit, 7.021,90 lei şi, la cheltuieli, 7.015,30 lei; iar al drumurilor, 1.864 lei venit şi 1.440 lei cheltuieli. În comună sunt 188 cai, 650 boi, 604 vaci, 1.931 oi, 14 capre şi 279 porci. Altitudinea comunei, de la nivelul mării, variază între 335-345 m. E udată de râul Siret şi de pâraiele Humăria, Liteni, Bucşa, Ciobăniţa, Şomuzul Mic, Ghidale, Tulburea, Recea, Pietrosu şi Maftiesei. Moşia e proprietatea domnilor Gheorghe şi Alecu Vârnav Liteanu şi are suprafaţa de 3.777 fălci, din care 2.390 cultivabile, 1.020 pădure, 159 fânaţ şi restul prundiş şi loc neproductiv. Anul din urmă, s-au cultivat 270 fălci grâu, 544 fălci porumb, 274 fălci orz, 275 fălci ovăz, 4 fălci hrişcă şi 3 pogoane şi jumătate vii. Împroprietăriţi

[344] *România Liberă*, Nr. 3429, Anul XIII, miercuri 22 februarie / 5 martie 1889, p. 2

la 1864 sunt 73 fruntaşi, 242 pălmaşi şi 68 codaşi, stăpânind 921 fălci. În comună sunt 2 mori de apă, una cu vapori, o căsăpie, o fabrică de spirt, ce nu mai funcţionează, un pod de fier al C. F., peste Suceava, şi altul de lemn, stătător peste Siret. Locuri mai însemnate în comună sunt: Vercicani, unde sunt urmele unui pod de piatră şi o fântână despre care tradiţia spune că ar fi făcute de Marele Ştefan.

Liteni, sat pe moşia şi în comuna cu acelaşi nume. Tăbărât pe spinările şi coastele dealurilor Liteni, Bucşa şi Humăria şi pe şesul drept al Siretului, numără 386 case, populate cu 414 capi de familie (190 izraeliţi). Are 369 contribuabili. Vatra satului ocupă 152 fălci, 64 prăjini. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 38 fruntaşi, 152 pălmaşi şi 43 codaşi, stăpânind 565 fălci, 60 prăjini. Are o biserică, cu patronul „Sfântul Nicolae", zidită de Teodor Vârnav Liteanu, în 1782, împroprietărită cu 8 fălci şi jumătate, servită de 2 preoţi şi 3 dascăli, şi o şcoală rurală mixtă, înfiinţată în 1865, cu un învăţător plătit de stat, frecventată de 50 şcolari. Drumuri principale sunt: la Valea Glodului (8 km), la Rotunda (3 km), la Corni (6 km) şi la Vorona (8 km). În 1803, „Liteni, a banului Iordache Vârnav, avea 74 liuzi, plătind 1.124 lei bir anual, fiind şi 18 liuzi de cei fără bir (*Uricar*. de T. C., voş. VII, p. 246)"[345].

„**Rotunda, sat**, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Liteni. Tăbărât sub dealul cu acelaşi nume şi pe ţărmul drept al Şomuzului Mic, numără 114 case, în care trăiesc 120 capi de familie sau 515 suflete, din care 250 bărbaţi şi 265 femei (8 izraeliţi), fiind 111 contribuabili.

---

[345] Ionescu, Serafim, *Dicţionar geografic al Judeţului Suceava*, Bucureşti 1894, pp. 186-188

Vatra satului ocupă 44 fălci, iar locuitorii sunt bunişori gospodari. Moşia, proprietate a domnului A. Vârnav Liteanu, are 1.480 fălci, din care 741 cultivabile, 590 pădure, 81 fânaţ şi restul teren puţin productiv. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 11 fruntaşi, 49 pălmaşi şi 9 codaşi, stăpânind 181 fălci Are o biserică, cu patronul „Adormirea Maicii Domnului", clădită de V. Liteanu, în 1803, împroprietărită cu 8 fălci şi jumătate, servită de preotul şi dascălul din Corni, cu care formează o parohie. Şcoala din Corni serveşte şi acestui sat. Drumuri principale sunt: la Liteni (3 km), la Dolheşti (3.500 m) şi la Corni (2800 m)"[346].

„**Corni, sat**, numit şi **Cornişori**, pe moşia Corni-Rotunda din comuna Liteni. Aşezat pe coasta dealului cu acest nume. Numără 120 case, populate cu 118 capi de familie sau 533 suflete (272 bărbaţi şi 261 femei), din care 5 evrei. Contribuabili sunt 118. Locuitorii sunt bunişori gospodari. Vatra satului ocupă 46 fălci şi 54 prăjini. Moşia e proprietatea domnului Alecu Vârnav Liteanu. Dintre proprietarii vechi se ţin minte Zoiţa Lupu Balş şi Ion Canta, de la care, la 1848, trecu la familia Liteanu. În întindere de 231 fălci 65 prăjini, din care 170 cultivabile, 40 fânaţ şi 21 fălci 65 prăjini nefolositor. În acesta nu intră şi pădurea, a căreia întindere n-o cunoaştem. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 24 fruntaşi, 41 pălmaşi şi 16 codaşi, stăpânind 173 fălci şi 65 prăjini. Are o biserică, cu patronul „Sfinţii Voievozi", zidită de Zoiţa Balş, la 1841, servită de un preot şi 2 cântăreţi şi împroprietărită cu 8 fălci şi jumătate. O şcoală rurală mixtă, cu un învăţător plătit de stat, înfiinţată la 1890 şi frecventată de 30 şcolari. La 1803, „Corni, moşia dumisale căminarului

[346] Ibidem, p. 287

Iordache Balş, avea 36 liuzi, plătind bir 376 lei pe an. Ei lucrau pământul, având loc de mijloc" (*Uricar.*, de T. C., vol. VII, p. 245)."[347].

1913: „**Monstruosul viol din Liteni** (Suceava). În ziua de 12 mai, flăcăul Toader Jurea, prinzând în câmp pe fata Aglaea Jurea, verişoara lui, în etate de 12 ani, a violat-o, maltratând-o oribil. Părinţii copilei, aflând de nenorocirea fiicei lor, n-au reclamat nimic autorităţilor, din cauza ruşinii ce cădea asupra lor. Văzând însă că boala copilei se agravează din ce în ce, înştiinţează pe **agentul sanitar din Liteni, Gh. Baluţă**, spunându-i că fata e bolnavă. Examinând-o, însă, agentul sanitar constată cauza bolii copilei şi înştiinţează parchetul de fapta descoperită. Autorităţile au dispus, în urmă, ca fata să fie transportată la spitalul din Lespezi, unde muri, însă, în ziua de 14 mai, după grele suferinţe. Parchetul a delegat pe medicul plasei cu facerea autopsiei cadavrului, dând mandat de arestare contra lui Toader Jurea şi delegând, totodată, **pe şeful postulai de jandarmi din Liteni, C. Diaconu**, cu arestarea criminalului"[348].

1908: „Sunt numiţi debitanţi pentru vânzarea tutunurilor, timbrelor, cărţilor de joc, pulberilor, chibriturilor şi hârtiei pentru ţigarete, următoarele persoane, cărora li s-au liberat brevetele: **Lupu Ilie a Paveloaiei**, în comuna Liteni, jud. Suceava"[349].

1913: „La Liteni se construieşte, peste Siret, un pod de beton armat"[350].

---

[347] Ibidem, p. 81

[348] *Opinia*, No. 1883, Anul X, duminică 19 mai 1913, p. 3

[349] *Monitorul Oficial*, 16 februarie 1908, p. 9459

[350] *Opinia*, No. 1880, Anul X, joi 16 mai 1913, p. 2

1922: În 30 octombrie 1922, comisia condusă de judecătorul Ilie Cocea hotăra exproprierea, „pentru cauză de utilitate naţională, din pământul bisericii **Liteni**, comuna Liteni, plasa Dolhasca, judeţul Suceava, câtimea de 12 ha 34 ari teren arabil şi fânaţ, cu urătoarele megieşii: la nord, moşia Liteni, la sud, cu pădurea Liteni, la răsărit, cu moşia Liteni şi, la apus, cu partea rămasă neexpropriată a bisericii"[351].

1926: „În circumscripţia tribunalului **Fălticeni**. D. Dimitrie Chirică, judecător inamovibil la judecătoria Şarul-Dornei, din judeţul Fălticeni, se transferă, în aceeaşi calitate, la judecătoria Liteni, din acelaşi judeţ, în locul nou înfiinţat. D. Ioan Silivestru, ajutor de judecător la judecătoria Şarul-Dornei, din judeţul Fălticeni, se transferă, în aceeaşi calitate, la judecătoria Liteni, din acelaşi judeţ, în postul nou înfiinţat"[352].

1941: „Cercul de recrutare Baia / Itinerarul operaţiunilor Consiliului de recrutare clasa 1942, aprobat de Comandamentul 4 Teritorial, cu ordinul Nr. 2.732 din 31 Ianuarie 1941, / În ziua de Sâmbătă, 1 Martie 1941, Consiliul se transportă, cu trenul, de la Fălticeni-Liteni, şi recrutează tinerii din comunele: Hârtop şi Valea Glodului, din plasa Siret, în localul Primăriei comunei Liteni. / Siretul / În ziua de Duminică, 2 Martie 1941, se recrutează tinerii din comuna Pleşeşti, în localul Primăriei comunei Liteni. / În ziua de Luni, 3 Martie 1941, se recrutează **tinerii din comuna Liteni** şi transport cu trenul la Liteni-Dolhasca"[353].

---

[351] *Monitorul Oficial*, nr. 52 din 8 martie 1924, pp. 2627-2631
[352] *Monitorul oficial al României*, nr. 3, 3 ianuarie 1926, p. 29
[353] *Monitorul Oficial*, Nr. 49, 27 februarie 1941, p. 981

1941: Se publică lista Nr. 9 de gradele inferioare (trupă) morţi pentru Patrie în actualul război, începând de la 22 Iunie 1941, ora 24: **Iftodi Ilie**, caporal, ctg. 1935, cu ultimul domiciliu cunoscut în com. Liteni, jud. Baia, mort la 7 iulie 1941; **Zeamă Constantin**, soldat, ctg. 1933, cu ultimul domiciliu cunoscut în com. Liteni, jud. Baia, mort la 14 iulie 1941; **Onisei Teodor**, caporal, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la 14 iulie 1941; **Iurea Teodor**, soldat, ctg. 1941 cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la, soldat, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la 17 iulie 1941; **Mariniuc Vasile**, soldat, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la, soldat, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la 17 iulie 1941; **Popa Teodor**, soldat, ctg. 1935, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la, soldat, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Liteni, jud. Baia, mort la 18 iulie 1941”[354].

1942, ianuarie 29: „Noi, general Victor Iliescu, subsecretar de Stat al Educaţiei Extraşcolare; / Având în vedere jurnalul Consiliului de Miniştri Nr. 21 din 14 Ianuarie 1942… / Decidem: Art. unic. Se angajează, pe data prezentării la serviciu, ca diurnişti la formaţiunile tineretului extraşcolar, următorul personal, plătibil cu indemnizaţia de şedinţă respectivă: **Sireteanu Vasile**, învăţător, şeful Subcentrului Liteni; **Belcic Gheorghe**, învăţător, şeful Subcentrului Liteni; **Irimescu Ana**, învăţătoare, şefa Subcentrului Liteni; **Belcic Eugenia**, învăţătoare,

[354] *Monitorul Oficial*, Nr. 202, 27 august 1941, pp. 5043-5051

şefa Subcentrului Liteni; **Pătraşcu Teodora**, învăţătoare, şefa Subcentrului Liteni”[355].

1942: „Noi, ministru secretar de Stat la Departamentul Culturii Naţionale şi al Cutelor, / Având în vedere adresele Sf. Mitropolii a Moldovei şi Sucevei Nr. 4.100 şi 5.060 din 1942, / Decidem: / **Art. I.** Se înfiinţează, fără spor bugetar, **parohia Liteni II**, jud. Baia, prin dezlipire de la parohia Liteni, acelaşi judeţ, pe data de 1 Iulie 1942. / **Art. II.** Preotul ajutător **Mihai Herţug**, de la parohia Sf. Voevozi din Tg. Paşcani, este promovat paroh al Parohiei nou înfiinţată **Liteni II**, pe aceeaşi dată. / **Art. III.** Postul de preot ajutător de la Parohia Sf. Voevozi din Tg. Paşcani, deţinut de preotul Mihai Herţug, se desfiinţează pe data de 1 Iulie 1942. / **Art. IV.** D1 director al cultelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni. / p. Ministru, Prof. A. Popa / Nr. 35.642/942”[356].

1943: Soţii Nicolae şi Maria Lazăr, care aveau doi copii, Nicolae şi Maria, divorţau, la cererea soţului. „Soţia pârâtă posedă două case în com. Liteni, cu locul împrejmuitor, şi 2 ha, 9.714 mp teren arabil, în ţarina com. Liteni, toată această avere în valoare de 300.000 lei”[357].

1945: „Următorii învăţători se transferă, pe data de 1 Septemvrie 1945, la şcolile primare din jud. Baia, arătate în dreptul fiecăruia: **Grigore Vasile**, gr. II, de la Rotunda-Liteni, la Corni-Liteni, post III, casă, teren, vechime în învăţământ; **Sireteanu Napoleon**, gr. II, de la Dihtineţ, la Liteni, post III, casă şi teren; **Bonceag Maria-Luiza**, de la Racova-Liteni, la Liteni, fete, post

---

355 *Monitorul Oficial*, Anul CX, Nr. 24, joi 29 ianuarie 1942, pp. 561, 565

356 *Monitorul Oficial*, Nr. 159, 11 iulie 1942, p. 5731

357 *Monitorul Oficial*, nr. 112, 15 mai 1943, p. 3183

III, apropiere de soţ, funcţionar CFR; **Anastasiu Eugenia**, gr. def., de la Bogdăneşti, la Rotunda-Liteni, post V, prin încredinţare; **Crăciun Gheorghe**, gr. II, de la Berchişeşti, Suceava, la Rahova-Liteni, post I, singurul solicitant; **Cămăruţ Vasile**, gr. II, de la Slobozia-Siriţel, la Siliştea-Liteni, post III, teren; **Zgardan Constantin**, gr. def., de la Moţca, la Rotunda-Liteni, post IV, casă şi teren; **Dimitriu Aurel**, gr. def., de la Liteni, la Sârbi-Drăguşeni, post I, interese familiare; **Tomescu Eugenia**, gr. II, de la Liteni, fete, la Dolheşti M., fete, post IV, mamă văduvă şi casă; **Diaconescu Valeria**, gr. def., de la Liteni, fete, la Liteni, fete, post IV, interese familiare"[358].

1947: „Următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 Septemvrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia / Regiunea Suceava / Judeţul Baia: **Huşeanu Iulia**, de la Liteni, fete, la Bogdăneşti Nr. 2; **Volosciuc Aldrina**, de la Ipoteşti, Suceava, la Liteni, băieţi; **Holban Eugen**, de la Liteni, la Rotunda; **Herescu Eugenia**, de la Liteni, fete, la Cristeşti"[359].

1949: „Administraţia financiară a judeţului Baia (Fălticeni)" sesizase Tribunalul Baia asupra unei datorii de 57.741 lei şi solicita scoaterea la licitaţie a „imobilului proprietatea contribuabilului Florentina Ştefănescu din com. Liteni, jud. Baia, imobil aflat în com. Siriţel, satul Bereslogi, jud. Baia, compus din 25 ha teren"[360].

În satul Corni, din comuna Liteni, s-au născut marele pictor Ion GRIGORE şi nepotul lui, poli-instrumentistul Leonard ZAMĂ.

---

[358] *Monitorul Oficial*, Nr. 248, 30 octombrie 1945, pp. 9578 şi următoarele

[359] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9654

[360] *Monitorul Oficial*, Nr. 17, 21 ianuarie 1949, p. 178

LIŢCA

(sat pe Albineea, numit iniţial Fundeni,
apoi Lăţcani, contopit cu Doljeşti, Neamţ).

1428, septembrie 3: Întărit de Alexandru cel Bun lui Fundea, care primeşte uric pentru „satul anume Fundenii, pe Albinea… Iar hotarul acestui sat, Fundeni, să fie începând de la movila de la Nedeia, de la Balomireşti, pe vârful dealului, până la moviliţa care este lângă drum, apoi, de acolo, pe drum, la stâlp, până la hotarul Herniceştilor, apoi, de acolo, pe drum în jos, până unde se împreună hotarul Sacnii, şi al Herniceştilor şi al Negreştilor, apoi, de acolo, drept peste câmp, până la Pârâul Merilor, la meri, apoi, pe pârâu în jos, apoi drept la Dealul Negreştilor, la movilă, apoi, de acolo, la marginea pădurii, apoi până la marginea bucovinei, până la Glodul de la Negreşti, la înfundătură, apoi, de acolo, drept la Albinea, apoi, în jos pe Albinea, până la gura Străvinoasei, apoi, în sus, până la obârşie, apoi până la apă, la Albinea, şi peste deal, peste bucovină, la Bulboacă, la râpele de la Balomireşti, apoi, drept la deal, la movila de la Nedeia. Acesta este tot hotarul din toate părţile”[361].

1484, mai 13: Întărit de Ştefan voievod, lui Dragoşe, ginerele lui Severin, care primeşte uric pentru „ocina soţiei sale Anuşca, satele anume Fundeştii pe Al-

---

[361] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 79, pp. 115-117

binea şi, de asemenea, în acelaşi hotar, satul anume Lăţcani… Iar hotarul acestui sat Fundeştii pe Albinea şi, de asemenea, hotarul Lăţcanilor, care este în hotarul Fundeştilor, să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac”[362].

1626, iunie 10: Zapisul unor mari boieri, al lui Cozma visternicel şi Onuţu pitărel de **Macsineşti** (Amăxineşti, comuna Gâdinţi, Neamţ), Necopoe diac de **Oboroceni** (Oboroceni, Iaşi), Lazor ot **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), Pătraşco aprod ot **Buţcăteni** (Boscoteni, lângă Hărmăneasa, Iaşi), Gheorghe şi Avram ot **Lăţicani** (Liţca, comuna Doljeşti, Neamţ), în care scriu şi mărturisesc cum au venit înaintea lor Ionaşco, judele de **Druleşti** (lângă Burueneşti, Neamţ) şi cu nepoată-sa Alecandra, şi Ionaşcu, feciorii lui Văscan Bârzotă, nepoţii Gliguţii vătaful, strănepoţii Drulei, şi fraţii Gheorghe şi Duşca, feciorii lui Toader, nepoţii lui Văscan Bârzotă, strănepoţii Drulei, „şi au vândut… partea lor din sat de Druleşti, şi cu tot venitul, cu vad de moară în Siret şi în valea Lăţcoei, şi cu fâneţe la luncă şi cu pomete, fratelui nostru, Lupului Prăjescul, drept 50 taleri buni”[363].

1627, martie 1: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Lupul Prăjescul, care primeşte uric pentru „jumătate din selişte **Druleştii**, ce este în ţinutul Romanului, un loc de moară pe pârâul Lăţcoae, şi cu bălţi de peşte şi cu fâneţe şi cu grădini, şi cu loc de prisacă şi tot venitul” (urmează istoricul cumpărăturilor, acelaşi ca şi în uricele

[362] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 257, pp. 392, 393
[363] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 77 p. 97

şi zapisele anterioare – n. n.) şi „jumătate din satul **Lăţcani**, partea de sus”[364].

1627, noiembrie 12: Zapisul lui Cozma visternicel şi Obuţă pitărel de **Macsineşti**, Nicopoe diac ot **Oboroceni**, Pătraşco păhărnicel ot **Buţcăteni**, Gheorghie ot **Lăţcani**, Crârste Epure şi Pătraşco Ciurlic ot **Lungani**, Gligorie şi Ionaşco judele ot **Druleşti**, prin care mărturisesc cum au venit în faţa lor fraţii Vasile, Haritona, Chelsia, Irina şi Hilotie, feciorii lui Ştefan Benea, nepoţii lui Văscan Benea, strănepoţii Benei bătrânul, „şi au vândut dreapta lor cumpărătură, ce au fost cumpărat tatăl lor Ştefan Benea de la Gheorghie armaşul, din trei părţi de sat de **Găureni**, jumătate. Aceia parte au vândut-o dumisale Lupului Prăjescul, drept 50 de taleri bătuţi”[365].

1638, mai 30: Lupul Prăjescul clucer şi feciorii lui Dumitru Goia, ce-a fost clucer, schimbă moşii între ei, „şi-a dat Lupul clucer o parte de ocină din **Doljeşti** (comuna Doljeşti, Neamţ), din tot satul a şasea parte, ce este pe Albâia, cu vad de moară în Albâia, ce o au cumpărat de la jupâneasa Păscălena… iar feciorii Goii au dat Lupului clucer o parte de ocină din **Lăţcani** (Liţca, înglobat în Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ), ce le-a fost cumpărătură de la Ionaşco, feciorul lui Pătraşco den Laşcani”. Zapisul de mărturie este semnat de câţiva boieri şi de „Lazor Moţoc din **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), Dănilă din **Hândreşti** (comuna Oţeleni, Iaşi), Gheorghie

---

364 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 160, pp. 193-196

365 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 254, p. 336

de **Lăţcani** şi de Gligorie din **Druleşti** (comuna Doljeşti, Neamţ)”[366].

1638, iulie 18: Zapisul şoltuzului Toma şi al celor 12 pârgari din **Bacău**, în care mărturisesc cum a „vândut Misăilă din **Lăţăcani** (Liţca, înglobat în Doljeşti, comuna Doljeşti, Neamţ) pârcălanului Pătrău un loc de casă, drept 25 lei bătuţi... Şi am fost de faţă popa Ionaş de Stroeşti (Suceava), Gavril Capşa, Gligorie feciorul lui Corpaci, Grigorie Borşe ginele lui Corpaci şi Gheorghe cel bătrân de Lăţăcani”[367].

1901: „**Liţca**, sat în judeţul Roman, plasa Siretul de sus, comuna Miclăușceni, spre sus-sud-est de satul Miclăuşeni, la 5 km de el. Este așezat pe deal şi alăturea cu satul Doljești, așa că pare a forma un sat cu acesta. Dimpreună cu satul Butca, are 380 familii sau 1.744 suflete, din care 391 contribuabili; locuiesc în 420 case”[368].

LIUBENIŢ

(sau Liubeneţul, ce s-a numit Obârşia Liubevţia,
inclus în oraşul Soroca, Moldova).

1569, iulie 28: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod Frăsinei şi surorilor ei Anuşca, Cărstina, Marta şi Magda, şi altor neamuri ale lor, Varvara, Ion, Nicoară şi

---

[366] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 362, pp. 353, 354

[367] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 419, p. 399

[368] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 180

Condrea, feciorii lui Ponea, toţi nepoţi Iugăi şi strănepoţi lui Pătraşco, care primesc ispisoc „pe două sate, unul anume unde este fântâna Ţodnovţii, pe Prut, ce s-a chemat mai înainte **Răpcenii** (sau Răpicenei, Ripiceni, sat pe Teliţa ce s-a numit Riţeşti, ţinutul Orhei, raionul Arenii Noi[369], Moldova), şi altul **Verhlui Benţe**, ce se cheamă acum **Liubeneţul** (Liubeniţ, ce s-a numit Obârşia Liubevţia, inclus în oraşul Soroca[370], Moldova), în ţinutul Sorocii, din drese ce le-a avut strămoşul lor Pătraşcu de la strămoşul nostru Ilie voievod"[371].

LIUDEŞTI

(în Bârzeşti, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui).

1622, septembrie 30: Întărit de Moise Moghila voievod comisului Fortună şi jupânesei Crăstina, care cumpără, cu 100 taleri curaţi, de la Mihoci şi de la femeia lui Tudora, fata lui Patraşco păhărnicel, „din uricul ce l-a avut Patraşco de la Eremia Moghilă vodă, din a treia parte din satul **Liudeşti**, de la ţinutul Vasluiului, jumătate, cu vad de moară în Bârlad, cu loc de heleşteu şi cu loc de prisacă"[372].

---

369 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 210
370 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 147
371 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 104, 105
372 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 72-74

1633, decembrie 18: Întărit de Moise Moghila voievod spătarului Constandin sin (fiul lui) Crăciun din **Tărăceni** (ţinutul Vaslui), după judecarea pârei lui Nicoară diac de la **Bârzăşti** (Bârzeşti, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui) şi a femeii lui Agafie, mătuşa Grozavei, femeia lui Pavel, şi a Măricăi, sora Grozavei, femeia lui Grigore din **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Iaşi), „pentru toată partea Grozavei, fetei lui Ionaşcu din **Ţibăneşti** (comuna Ţibăneşti, Iaşi), cât se va alege din sat de **Bârzăşti** şi din **Băneşti** (azi Beneşti, comuna Tanacu, Vaslui), şi din **Liudeşti** (în Bârzeşti, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui), tot a patra parte”[373].

1644, iunie 25: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Necoară din **Bârzești** (comuna Ștefan cel Mare, Vaslui) și femeia lui Agafiia, mătușa Grozavei, femeia lui Pavel, și Mărica, sora Grozavei, femeia lui Grigore din **Borăști** (inclus în Dumeşti, comuna Dumeşti, Vaslui), s-au pârât de față cu Constantin spătărelul, feciorul lui Crăciun din **Tăriceni** (comuna Zăpodeni, Vaslui), pentru toată partea Grozavei, femeii lui Ionașcu din **Țâbănești** (Țâbăneștii Buhlii, comuna Băcești, Vaslui), câtă se va alege din satele **Bârzești**, din **Bunești** (Bunești-Averești, Vaslui) și din **Liudești** (comuna Ștefan cel Mare, Vaslui), toată a patra parte, zicând ei că acele părți ar fi fost lor dreaptă ocină și moșie, pentru că ar fi fost mai aproape rudenii Grozavei. Și au vrut să întoarcă acei bani lui Constantin și să ia moșia înapoi. Iară Constantin așa a răspuns, că acele părți de moșii au fost puse zălog la Manolachi mare vameș pentru rudenia lor, Grozava, cu știrea lor, 90 de taleri. / Pentru

[373] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 430, pp. 539, 540

aceea, am socotit că nu se cade a întoarce banii, de vreme ce este cumpărătură cu știrea lor”[374].

LIVENI

(fost Borodiceni, apoi Cotu Bogdăneştilor, apoi Leveni, comuna George Enescu, Botoşani).

1479, mai 11: Întărit de Ştefan voievod lui Ivaşcu Popovschi, care primeşte uric pentru „a lui dreaptă ocină şi cumpărătură, jumătate de sat de Borodniceni, cutul din sus, şi, întru acelaşi hotar, fântâna Livenii şi heleşteul ce este din jos de Borodniceni, care a cumpărat pe acea jumătate de sat de la Armanca, femeia lui Mihăilă Lopatinţschi, drept 100 zloţi tătăreşti, şi a patra parte de sat de Popeni, partea lui, cutul din sus, unde a fost casa lui Dumitru, şi jumătate de heleşteu, ce are împreună cu fratele său Pătraşcu, şi heleşteul Mihului”[375]. Hotarul, din veac.

1635, august 19: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Avram din **Lucăceni** (azi Lukacivka, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în baza unui zapis semnat de slugi domneşti şi de Zaharia de **Hotin**, popa Nichita şi Laver diaconul de **Lucăciani**, Gavril Corostilă din **Cotela** (Coteala, comuna Coteala, raionul Briceni, Moldova), „scriind şi mărturisind că a venit înaintea lor

[374] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 356, pp. 343, 344

[375] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 215, p. 327

Odochia, cneaghina lui Toma, fost vornic de **Botuşani**, cu fiul ei Mardarie, şi Costanda şi Andronic, fiii lui Vasile din **Volcineţ** (azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi Avram, fiul Măricăi, nepotul Fădorei, şi fratele ei Toader din **Liveni** (comuna George Enescu, Botoşani), toţi nepoţii lui Bilava de **Sencheuţi** (Săncăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova)… şi au vândut a patra parte din tot satul Sencheuţi, care se cheamă stâlpul lui Bilava, şi cu iaz, şi cu vad de mori pe Viliia, în ţinutul Hotinului… slugii noastre Avram, pentru 230 de taleri de argint”[376].

1636, mai 19: Scrisoarea călugărilor de la Suceviţa, trimisă marelui logofăt Gavrilaş, prin care „mărturisesc cu sufletele de rândul unui heleşteu, ce are pâră Ionaşco (Roşca) diacul din **Popeni** cu Isac Stârcea. Deci noi ştim că a ezit Solomie Posmăgoe, soacra lui Ionaşco diacul, împreună cu Hăcimăndoe, siacra lui Isac Stârcea, că este un ţărmure al **Spotenilor**, alt ţărmure al Popenilor, deci, dacă au ezit acel heleşteu acele jupânese, au înălţat iazul peste măsură şi ne-au înecat heleşteul nostru, al **Levenilor**, ce este împotriva Popenilor. Deci noi am mers cu tot soborul sfintei mănăstiri la cinstit şi repauzat Radul Vodă şi am pârât pe Solomie, soacra lui Ionaşco diacul, şi pe Hăcimăndoe, soacra lui Isac Stârce. Domnul Radu Vodă a trimis un om al Măsiei Sale şi a tăiat acel eleşteu, şi l-a lăsat mai jos, pentru ca să îmble moara noastră şi a celor jupânese, când vor să facă moară în acel heleşteu”[377].

---

376 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 211, pp. 248-250

377 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 421, pp. 483, 484

1643, iunie 11: Scrisoarea marelui medelnicer Ghica, după cercetarea hotarului **Săpotenilor** (înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani) şi al **Levenilor** (Liveni, comuna George Enescu, Botoşani), pe care şi-l disputau, la divan. Constantin Stârcea cu jupâneasa lui Ionaşco Roşca, în prezenţa unor „oameni bătrâni, megieşi de primprejur… „care au fost locuitori de mai de mulţi ani în Leveni, anume Grigiu, care locuieşte acum în în **Cucorăni** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), şi Andronic, ce locuieşte acum în **Iubăneşti** (comuna Ibăneşti, Botoşani), oameni cu care trimisul domnesc a socotit şi a „aflat doi stâlpi scoşi şi mutaţi în hotarul Levenilor şi alţi doi stâlpi mutaţi în hotarul Săpotenilor… câte un stânjen, iar cei doi ce sunt muaţi în hotarul Levenilor, ei sunt mutaţi mai depărcior". / Deci am socotit după legea ţării şi am pus brazda în cap şi ei eu mers pe unde au ştiut ei cu sufletele lor. Deci am mers după dânşii şi le-am hotărât şi am pus stâlpi, în semne, Levenilor de către Săpoteni şi Săpotenilor de către Leveni"[378].

1901: „**Liveni**, sat pe moșia cu acelaşi nume, comuna Cordăreui, plasa Prutul de sus, judeţul Dorohoi, format din două cătune: Liveni-Sofian, cu 31 familii şi Liveni-Vârnav, cu 54 familii. Proprietatea moșiilor este a dlor N. Sofian și Scarlat Vârnav. Are două biserici: una pe partea Sofian, cu hramul Sf. Nicolae, făcută de zid, în 1834, de actualul proprietar, şi a doua pe partea Vârnav, cu hramul Sf. Trei Ierarhi, de lemn și lipită, făcută de către săteni, în 1754; sunt deservite de 1 preot, 2 cântăreţi și 2 pălămari. Sătenii înproprietăriţi au, pe partea Sofian, 23 hectare 63 ari pământ, iar proprietarul 581 hectare 47

---

[378] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 110, p. 116

ari cîmp; pe partea Vârnav, 75 hectare 19 ari, ale locuitorilor, şi 148 hectare 95 ari ale proprietății. Între acaretele de pe moşie, pe partea Sofian, sunt două ratoșe mari de zid, unul la drumul Rădăuți-Dorohoi şi altul la drumul Săveni-Herţa. Pârâul ce trece pe moșie este Ibăneasa, ce formează și iazul cu același nume. Drumuri principale: acel de la Rădăuţi, la Dorohoi, și acel de la Săveni, la Herţa. Hotarele moşiei sunt cu: Cristinești, Dămileni, Suhărul Șopoteni, Cracalia, Trestiana și Popeni-Bașotă. De însemnat aci este familia Vârnav, distinsă în vechime. La 1746, iunie, în 8, Ioan Vârnav, Căpitan de Dorohoi, în unire cu Demetrie Sberea, Căpitanul Mare, fac hotărnicia moșiei Văculești, după ordinul lui I. N. Mavrocordat vodă. La 1782, iunie 9, Dimitrie Vârnav, vel clucer, formează hrisovul prin care C. D. Moruzzi vodă hărăzeşte Episcopiei de Huși toată vatra târgului Huși, cu locul dimprejur, proprietate Domnească”[379].

LIVENI

(comuna Manoleasa, Botoşani).

1645, iulie 17: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Vasilie diaconului din **Slobodzie** (lângă Stânca, Botoşani) ot **Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani), „să fie tare şi puternic a ţine şi a apăra ale sale drepte ocini şi moşie de sat din **Liveni** (comuna

[379] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 181, 182

Manoleasa, Botoşani), a treia parte, şi din satul **Hruşovăţ** (Gruşeviţa, comuna Babin, raionul Chelmenţi, Ucraina) ce i se va alege partea din vatra satului, din fânaţe şi cu tot venitul”[380].

1774, iunie 22: Satul **Câşla** (stâna) **Liveni**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[381]**, toată suma caselor: 9**. Scădere rufeturi 9: 9 argaţi şi păstori ai lui Giorgie Muntian, neguţător ce are la **Câşla ot Liveni**: Eftimie, crâşmar / Marjin, herghelegiu / Ion, muntian / Ioniţă brat viziteu / Vasile, morar / Ion, vătăman / Eftimie, cioban / Simeon Arsenii / Ion, rus.

1901: „**Livenii Mitropoliei**, sat vechi pe moşia cu același nume, judeţul Dorohoi, plasa Başeul, comuna Manoleasa, cu 52 familii sau 200 suflete. Pe această moșie s-a făcut o nouă împroprietărire în 1878, formându-se satul Stânca lui Ureche sau Livenii Noi, cu 105 familii sau 408 suflete, pe malul Prutului. Proprietatea e a statului, iar înainte de secularizare a fost a Mitropoliei din Iași, dăruită de Antonie, Mitropolitul. Sătenii împroprietăriți au 600 hectare 9 ari pământ; iar statul are: 421 hectare 7 ari câmp, 93 hectare 9 ari pădure de stejar şi 5 hectare 73 ari luncă de lozie, pe malul Prutului. Se mai află pe moșie o livadă mică, cu fructiferi și o jumătate de pogon de vie. Ape principale sunt două: Novacul și râul Prutul, ce curge pe hotar. Drumul mare este acel de la Rădulești, spre

---

[380] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 134, p. 110

[381] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 518

Ştefăneşti. Hotarele moşiei, cu: Prutul, Şerpeniţa, Flondora, Avrămeni și Mitocul”[382].

LIVEZILE

(Răspopi, numit apoi Livezile, înglobat în Căuia, comuna Dealul Morii, Bacău).

1637, octombrie 15: Simion şi Istratie, feciorii lui Toader Podolean din **Răspopi** (numit apoi Livezile, înglobat în Căuia, comuna Dealul Morii, Bacău), vând unchiului lor Sava diacul, feciorul Oancăi din **Oncani** (comuna Corni, Galaţi), „drept doi boi biciuluiţi drept 22 taleri, şi drept două vaci cu viţei, drept 19 taleri, şi 4 galbeni gata… toată partea noastră din sat din Răspopi, din bătrânul lui Gligore Răului, a moşului nostru, jumătate de bătrân… Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea Bangăi, Mihăilă Soare şi Gligorie Neniugăi din **Oncani**, Căzacului vătămanul din **Chicoşea** (comuna Corni, Galaţi), Popăscului din **Cărmeteşti** (comuna Corni, Galaţi) şi dinaintea a mulţi megieşi, să se ştie”[383].

---

[382] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 182

[383] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 199, p. 182

LOEŞTI

(lângă Cucorăni, Botoşani).

1580 martie 24: Ispisoc de judecată de la Iancul (Sasul) voievod, după ce „jupâneasa Dângoae, cu fiii săi Ionaşco, Grigore şi Tudosă, s-au judecat cu călugării de la Slatina pentru nişte sate din târgul Hârlăului, anume **Cucorăşti** şi **Loeşti**, zicând că aceste sate au fost dintâi cumpărătură de la Ionaşco, feciorul Iancului ce a fost pârcălab, drept 70 zloţi tătăreşti, încă în zilele lui Bogdan (Lăpuşneanu) vodă, şi ispisocul ce l-au avut l-a scos din ţară ginerele său Grumaz, când a pribegit din ţară, atunci când a pierit Ioan vodă. / Apoi, Ionaşco, feciorul Iancului, a vândut satele acelea, a doua oară, călugărilor de la Slatina, în zilele lui Petru vodă, şi le-a făcut şi uric. / Deci domnia mea am aflat că satele acestea se vin jupânesei Dângoae şi fiilor ei, pentru că au fost cumpărate mai înainte. Iar călugării au rămas dinaintea noastră din toată legea ţării”[384].

1617, octombrie 20: Todosia şi Odochia Ciurca, fetele lui Roman Cucoranul, vând lui Bicoară vistiernic şi jupânesei Todosia, pentru 600 taleri de argint, „însă de 100 de taleri ne-a dat postav, cai şi dobitoace… a noastră dreaptă moşie, cumpărătura părintelui nostru Roman a Cucoranului, jumătate de sat **Cucoreni** şi jumătate de selişte, ce se cheamă **Loeşti**, ce sunt sub Codru, la Botoşani, în ţinutul Hârlăului, şi cu loc de heleşteu, cu moară

[384] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 17, 18

pe dânsa”[385].

1623, martie 4: Scrisoarea de mărturie din partea unor mari boieri, prin care confirmă că Nicoară, fostul mare vornic al Ţării de Jos, a „vândut dreapta sa ocină şi cumpărătură din drese de cumpărătură ce a avut milostivirea sa, satul **Cocorenii** cu **Loeştii**, ce sunt sub bucovină, mai sus de Botăşeni, în ţinutul Hârlău, ce a fost cumpărătură milostivirii sale de la Gheorghie şi de la Isac, fiii lui Cârstea Cocoreanul, şi de la Ciurca, sora lui Cărstea Cocoreanul, şi de la nepotul lor, fiul lui Loghin, anume Mihăilă, şi de la fiii lui Toader Cocoreanul, toţi nepoţii lui Roman Cocoreanul, dreptul lor uric, ce au avut de la Petru voievod. Aceasta au vândut lui Vasilie Neagoi, vornic de Botăşeni, pentru nouă sute de taleri de argint”[386].

1623, martie 14: Întărit de Ştefan Tomşa voievod vornicului de Botoşani Vasile Neagoe, care cumpărase, de la fostul mare vornic Nicoară, cu 900 taleri de argint „satul anume **Cocoreanii**, cu seliştea **Loeştii**, sub Bucovină, mai sus de târgul Botoşani, cu iazuri şi cu moară pe pârâul Sitna”[387].

1623, iunie 7: Mărturia fostului mare vornic Nicoară, care vinde „satul Cocorenii, cu seliştea Loeştii, care sunt în ţinutul Hârlău, cu iazuri şi cu mori… panului Vasilie Neagoie, vornic de Botăşeni… care ne-a fost dreaptă cumpărătură de la Gheorghe şi de la fratele lui

---

385 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 63, 64

386 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 24, pp. 30-32

387 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 32, pp. 46-48

Isac, fiii lui Cârstea Cocoreanul, şi de la fiii lui Toader Cocoreanul”[388].

1643, iunie 11: Scrisoarea marelui medelnicer Ghica, după cercetarea hotarului **Săpotenilor** (înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani) şi al **Levenilor** (Liveni, comuna George Enescu, Botoşani), pe care şi-l disputau, la divan. Constantin Stârcea cu jupâneasa lui Ionaşco Roşca, în prezenţa unor „oameni bătrâni, megieşi de primprejur… „care au fost locuitori de mai de mulţi ani în Leveni, anume Grigiu, care locuieşte acum în în **Cucorăni** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), şi Andronic, ce locuieşte acum în **Iubăneşti** (comuna Ibăneşti, Botoşani), oameni cu care trimisul domnesc a socotit şi a „aflat doi stâlpi scoşi şi mutaţi în hotarul Levenilor şi alţi doi stâlpi mutaţi în hotarul Săpotenilor… câte un stânjen, iar cei doi ce sunt muaţi în hotarul Levenilor, ei sunt mutaţi mai depărcior”. / Deci am socotit după legea ţării şi am pus brazda în cap şi ei eu mers pe unde au ştiut ei cu sufletele lor. Deci am mers după dânşii şi le-am hotărât şi am pus stâlpi, în semne, Levenilor de către Săpoteni şi Săpotenilor de către Leveni”[389].

---

388 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 79, pp. 118, 119

389 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 110, p. 116

LOGOFETENI

(comuna Năvârneţ, raionul Făleşti, Moldova).

1633, septembrie 15: Întărit de Moise Moghila voievod fraţilor Pătraşco şi Miron Ciogolea, care primesc urice pentru dania domnească „trei sate, anume **Duşmanul Mare** (fost Duşmani, azi Okteabr'skoe, raionul Făleşti, Moldova) şi **Dumanul Mic** (fost Duşmani, azi Okteabr'skoe, raionul Făleşti, Moldova) şi **Logofetenii** (comuna Năvârneţ, raionul Făleşti, Moldova) şi nişte părţi de ocină din satul **Pătruşenii** (comuna Pătruşeni, raionul Râşcani, Moldova), care sunt în ţinutul Iaşi, care acele ocine au fost de moştenire ale vărului primar al domniei mele, răposatul Isac Balica hatman"[390].

LOGOFETENI

(pe Başeu, Botoşani).

1640, martie 19: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui stolnic Toma, care, „pentru că a fost ginerele lui Miron clucer", cumpără, cu 150 de galbeni ungureşti, de la strănepoţii lui Crimca din Suceava, „a cincea parte din satul **Logofeteni** (pe Başeu, Botoşani), pe pârâul Başeu,

---

[390] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 394, pp. 496, 497

ce este în ţinutul Dorohoi, a cincea parte din jumătatea satului **Lopatinţi** (Lopatnic, comuna Feteşti, raionul Edineţ, Moldova), pe Viliia Mare, care este în ţinutul Hotin, a cincea parte din satul **Verşeşti** (Vereşeni, comuna Girov, Neamţ), care este pe Cracău, în ţinutul Neamţ, a cincea parte din satul **Murgoşeşti** (Murgoceşti, lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), în acelaşi ţinut, pe Cracău, şi a cincea parte din patru fălci de vie, care este pe Dealul Asânului, cu o falce de vie pe Dealul Mândrului, unde a fost crama lui Grigore postelnic, în **Cotnari**"[391].

1640, septembrie 1: Mărica Mănoe şi sora ei Agahiia, fetele Todosii Onicioae de târg de Suceava vând stolnicului celui mare Toma, drept 120 galbeni şi un cal, „a cincea parte din satul **Logofeteni** (Botoşani) pe Başeu, în ţinutul Dorohoiului, şi din jumătate de sat **Lopatinţă** (Lopatnic, comuna Feteşti, judeţul Edineţ, Moldova) din ţinutul Hotinului, a cincea parte, şi a cincea parte din satul **Verşeşti** (Vereşeni, comuna Girov, Neamţ), în ţinutul Neamţului, şi a cincea parte din satul **Murguceşti** (Murgoceşti, lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), într-acelaşi ţinut, şi a cincea parte din patru fălci de vii la **Cotnari**, pe Dealul Asinului, cu o falce din Dealul Mândrului, unde a fost Grigore postelnicul; care ocini şi vii şi moşii ne-au fost de pe pe Gligorie Postelnicul şi de pe jupâneasa sa Sora, şi ne-au fost rămăşiţă de la ruda noastră Eftemiia, jupâneasa Tomei stolnicul cel mare, şi dumisale i-au fost de la părintele lui Miron clucerul şi de la moşii dumisale, de la Gligorie postelnicul. / Şi iarăşi i-am vândut o falce şi jumătate de vii de Cotnari, în Dealul

---

[391] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 317, p. 308, 309

Mândrului, care au fost ale lui Gligorie postelnicul şi al jupânesei Sora, de la o mătuşă a lor, Grăpina călugăriţa… drept 90 galbeni”[392].

LOHĂNEŞTI

(pe Cogâlnic, Ohei-Lăpuşna, Moldova).

1735, ianuarie 16: Scrisoarea lui Apostol Donici, care face mărturie despre cercetatea moşiei **Ceucani**, dinspre moşia **Paşcani**: „Milostive și luminate Doamne, să fii Mărie Ta sănătos. / Luminată cartea Măriei Tale, întru care poruncești Măria Ta dumisale Armagului serdar și dumisale Lupului biv (fost) serdar, ca să meargă la sat la **Pășcani** și să ia seama unor hotare, ce ar fi dinspre seliștea **Ceucanilor**, la ținutul Orheiului, pentru care au jeluit Măriei Tale Apostol Mihuleț biv căpitan, precum are împresurare dinspre satul Pășcanii. Și, venind luminată porunca Măriei Tale la dumnealui Armagul serdarul și la dumnealui Lupul, biv serdar și dumnealor, neputând merge să ia seama hotarelor, m-au orânduit pe mine și am mers la sat la Pășcani și am strâns oameni buni, megieși dimprejur, și întâiași dată am purces cu răzeșii de la **Vădeni** și ne-au dus la un hotar, ce este în coastele unei movile, ce se hotărăște Pășcanii și cu Vădenii, și de acolo iarăși am purces, cu răzeșii de Vădeni, pe de la vale de șleah și ne-au dus la un stâlp de piatră hotar, care iarăși s-

[392] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 437, p. 436

a hotărât cu Vădenii și cu Pășcanii, și de acolo, iarăși am purces pe muchie, în jos, până împotriva unui hotar, deasupra dumbrăvii dinspre apus și, aflând acel hotar, am căutat înapoi, spre răsărit, precum caută hotarul, și am purces peste matca văii, înapoi, spre Cricov, până în zare dealului, și acolo s-a pus și hotar, și, din hotar în jos, a rămas locul **Ceucanilor**, iar din hotar în sus, a rămas locul **Pășcanilor** și, într-acest chip, precum caută hotarul, ne-au mărturisit și Cârste din **Lohănești**, Darie zet (ginere) Stoian din **Pășcani**, Moisăi Chiosa otam (de acolo), Dănil vornic ot tam, precum au apucat și ei de la socru-său Stoian, că până acolo se împreună locul Pășcanilor și cu locul Ceucanilor, și într-acest chip au primit și logofătul Donici, și căpitanul Mihuleț, și s-au așezat, și noi încă am făcut această scrisoare, de la mâna noastră și la mâna logofătului Donici, și la mâna căpitanului Mihuleț, ca să se știe"[393].

1740, aprilie 25: Porunca dată de Grigore Ghica voievod lui Ştefan, pârcălabul de Lăpuşna, lui Onofrei Pojoga căpitan şi lui Ursul, vornicul de **Stolniceni**, după ce „s-a jeluit Neculai Grosul din Ciuciuleni pe un Postolache Covrig şi pe alte rude ale lui şi arată o carte gospod (domnească) din vălet 7245 (1737), septembrie 3, scriind la Lupul stolnic şi la Lupul ce a fost serdar, zicând Neculai Grosul cum el s-a ştiut moşan de pe părinţii lui în satul **Lohăneşti**, dară mai înainte vreme, la domnia lui Mihai vodă, s-ar fi aflat un zapis de la tatăl acestui om şi de la alţi moşeni din Lohăneşti de vânzare pe tot satul Lohăneştii, cum ar fi vândut lui Cărăbăţ şi multă pâră ar fi avut cu acel Cărăbăţ pentru acel zapis şi ar fi rămas lucrul de

---

393 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 205, pp. 204, 205

la judecată să întoarcă banii lui Cărăbăţ şi dede seama Neculai Grosul c-ar fi întors banii lui Cărăbăţ, 50 de lei, şi-au răscumpărat tot satul Lohăneştii şi ar fi luat de la Cărăbăţ şi zapisul acel de vânzare şi alte scrisori de răscumpărare. Numai că, întâmplându-se de i-au ars casa lui, de vreo cinci ani, atunci i-au ars şi acele scrisori, dar oamenu martori ar fi având, de ştiu c-a fost răscumpărat el acel sat Lohăneştii, iar acum se scoală acel Postolache Covrig şi cu alte rude ale lui şi se fac şi ei moşeni în Lohăneşti şi se întind să stăpânească fără nici o dreptate, neavând nici o treabă… / Drept aceea, să chemaţi faţă pe Postolache Covrig şi să luaţi seama de va fi aşa precum jelui Neculai Grosul… să-i faceţi dreptate şi cu dreaptă judecată să-i aşezaţi, ca să nu mai vie jalobă"[394].

1740, iunie 20: Neculai Grosul răscumpără de la Sandul Cărăbăţ şi de la Constantin, feciorul Sandului, cu 50 de lei, „seliştea cu locul **Lohăneştii** pe Cogâlnic, la ţinutul Lăpuşnei, care selişte se hotărăşte cu Iurieştii, care le-a fost cumpărătură strămoşilor lor de la Bălan, Ionaşcu, Toderelu şi Gligori Oală… / Acum, veni la noi, zicând că i-a ars casa şi ar fi ars şi zapisul acela, şi uricul vechi. Deci noi i-am făcut şi al doilea zapis"[395].

1904: „**Logăneşti**, sat în judeţul Chişinău, volosti Hănceşti, aşezat în valea Cunducului. Are 278 case, cu o populaţie de 1.324 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; şcoală de băieţi. Cu o clasă, unde se ănvaţă ruseşte. Locuitorii sunt ţărani români, care posedă, împreună cu ţăranii din Pulbereni, 1.440 deseatini, pământ de

---

394 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 150, pp. 174, 175

395 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 151, pp. 175, 176

împroprietărire. Proprietarul armean, Grigorie I. Manuc-Bey, are aici şi la Pulbereni 3.238 deseatini pământ”[396].

LOITRENI

(pe Ciuluc, Orhei, Moldova).

1640, mai 7: Andrei Grebencea face un schimb de moşii cu logofătul Toderaşco, căruia îi dă „trei jirebii, ce-au fost parte părinţilor noştri în satul **Boureni** (Buoreni, comuna Moţca, Iaşi), pe apa Moldovei… iar dumnealui mi-a dat jumătate de sat **Loitreni** (pe Ciuluc, Orhei, Moldova) pe Ciuluc, la ţinutul Orheiului şi, după acea jumătate de sat, mi-a mai adaos dumnealui 30 galbeni de aur”[397].

LOMANCENIŢA

(pe Nistru, raionul Secureni, Ucraina).

1770-1772: Satul **Lomanceniţa**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[398], **toată suma caselor: 58**. Scădere rufeturi 1: 1 po-

[396] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 136
[397] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 352, pp. 367, 368
[398] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 145, 146

pă. Rămân birnici 57. / **Birnicii**: Fedco fiul lui Tudoraş / Gavril Scuta / Dumitru Caplung / Dumitru Sluiar / Ilco Velicico / Nicolae Dobenco / Antohe fiul lui Pavăl / Vasile Lisuc / Macsin Coşman / Mihailo, cibotar / Andrieş, rotariul / Ivan Stadniciuc / Ivan al Rotarului / Nicolae Gora / Fedor Misac / Vasile Palico / Nicola, chilian / Mihailo Savca / Ostap / Simeon Mazur / Ion Stupa / Mihailo fiul lui Hrimac / Vasile, butnariul / Alecsa Popghil / Nicola Bacoti / Ivan Rochinciuc / Andrei Preşni / Luchian / Ivan Perdun / Gheorghe fiul cojocăriţei / Tănase, salahor / Grigore Buţurche / Toader Magdici / Fedor Burduvei / Onsonic / Dumitru fiul Burzunii / Ion Burzune / Ion Verduhlib / Pavel, dohotar / Ion Goţa / Ieremia / Tănase fiul lui Babii / Ivan Velicico / Ioniţă Brican / Dumitru fiul prisăcariului / Acsenti Buzurnoiul / Vasile Buzurnoiul / Macovei / Păhornianul / Alecsa, olar / Ivan al lui Andreeş / Iosip, cojocariul / Grigoraş Buiul / Mihailo al lui Chiţă / Ivan fiul lui Andreeş / Iacob, vornic / Ivan, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Toader.

1904: „**Lomacinţa**, sat în judeţul Hotin, volosti Săcureni, aproape de malul drept al Nistrului, pe şoseaua dintre Vişnevo şi Belousovca. Are 302 case, cu o populaţie de 1.541 suflete, ruşi, ruteni şi români; biserică; o şcoală frecventată de 46 elevi, din 210 copii în vârstă de şcoală; 389 vite mari”[399].

---

[399] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 136

LOPATNA

(mai sus de Pocşeşti, comuna Teleşeu,
raionul Orhei, Moldova).

1431, iulie 31: Întărită de Alexandru cel Bun mănăstirii Bistriţa, care primeşte uric pentru două prisăci „una pe Lopatna şi altă prisacă pe Itchil… Şi încă am mai dat mănăstirii mai înainte zise casa lui Crăciun de la Piatra”[400].

1500: Întărit de Ştefan voievod lui Duma Pocşăscul şi Manei, care cumpără, cu 220 zloţi tătăreşti, de la Iacob, Cristina şi Anuşca, copiii lui Mihăilă Oţel gramatic, „seliştea **Loptana**, până la Gura Lopatnei, unde se varsă în Bezin, la iazul Iuznu”[401].

1647, ianuarie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Vasile Grozav şi femeii lui Anisia, care cumpără, „pentru un cal bun, preţuit în 50 de taleri”, de la Sora, fata Anghelinei, feciorul ei Bradul, şi nepotul Cozma din satul **Crăsteştii**, „toată partea Anghelinei din satul **Popşăştii** şi din **Lopatna**, din jumătate de sat, a patra parte, ce-i în ţinutul Orheiului, din vatra satului, din câmp şi din tot venitul”[402].

---

[400] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 104, pp. 154, 155
[401] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 3, pp. 7-9
[402] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 83, pp. 87, 88

1774, iunie 5: Satul **Lopatna**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[403], avea **toată suma caselor 8**. Scădere rufeturi 3: 1 popă, 2 femei sărace. Rămân birnici 5. / **Birnici:** Niţă Mălaşco / Grigoraş Harsim / Toader Hilimon / Alecsii / Ion, vornic. // **Rufeturi:** Popa Maftei / Băcioae, săracă / Sănduliasă, săracă.

1904: „**Lopatna**, sat în judeţul Orhei, volosti Susleni, aşezat pe malul Nistrului. Are 67 case, cu o populaţie de 584 suflete, parte ruteni, parte rusini, parte români”[404].

LOPATNIC

(Lopatinţi, comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova).

1636, martie 9: Întărit de Vasile Lupu vornicului Gavrilaş Măteeş, care cumpără, cu 350 taleri de argint, de la Mardarie din **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani) ocinile „ce le-a avut de la Mărica, jupâneasa lui Chiriţă Dumitraşcu postelnic… jumătate de sat **Mihăilăşăni** (Mihălăşeni, comuna Mihălăşeni, raionul Ocniţa, Moldova), partea de sus, ce-i în obârşia Ciuhurului, în ţinutul Hotinului, şi jumătate dintr-acelaşi sat Mihăilăşănii, a cincea parte cu parte din loc de heleşteu şi de moară, ce i-a fost lui miluire de la Mărica, jupâneasa lui Dumitrache

---

[403] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 462

[404] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 136

Chiriţă postelnic… căruia i-a fost cumpărătură de la Fădor, Griga, Ştefan, Dima şi Costin, toţi nepoţii lui Mihăilaş… / Şi iar i-a mai vândut Mardarie nişte părţi din satul **Lopatinţi** (Lopatnic, comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova), din jumătate de sat, a treia parte, pe Viliia cea Mică, în ţinutul Hotinului, ce i-a fost cumpărătură Chiriţii postelnic de la Gherman diac, feciorul Fădorii, nepot Hapcăi, strănepot Negritei şi prea-strănepot Leucăi, din uric ce l-a avut moşul său Leucu de la bătrânul şi bunul Alexandru voievod… cum şi altă parte dintr-acelaşi sat Lopatinţi, din jumătate de sat, două părţi, ce este între **Duşceni** (sat înglobat în Lopatnic, comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova) şi între **Lopatinţii** cei **Vechi** (înglobat în comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova, ce i-a fost cumpărătură de la Gherman diac, feciorul Fădoei, nepot Hapcăi, strănepot lui Leucu logofăt"[405].

1640, martie 19: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui stolnic Toma, care, „pentru că a fost ginerele lui Miron clucer", cumpără, cu 150 de galbeni ungureşti, de la strănepoţii lui Crimca din Suceava, „a cincea parte din satul **Logofeteni** (pe Başeu, Botoşani), pe pârâul Başeu, ce este în ţinutul Dorohoi, a cincea parte din jumătatea satului **Lopatinţi** (Lopatnic, comuna Feteşti, raionul Edineţ, Moldova), pe Viliia Mare, care este în ţinutul Hotin, a cincea parte din satul **Verşeşti** (Vereşeni, comuna Girov, Neamţ), care este pe Cracău, în ţinutul Neamţ, a cincea parte din satul **Murgoşeşti** (Murgoceşti, lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), în acelaşi ţinut, pe Cracău, şi a cincea parte din patru fălci de vie, care este pe Dealul Asânului, cu o falce de vie pe Dealul Mân-

[405] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 352, pp. 395, 396

drului, unde a fost crama lui Grigore postelnic, în **Cotnari**”[406].

1640, septembrie 1: Mărica Mănoe şi sora ei Agahiia, fetele Todosii Onicioae de târg de Suceava vând stolnicului celui mare Toma, drept 120 galbeni şi un cal, „a cincea parte din satul **Logofeteni** (Botoşani) pe Başeu, în ţinutul Dorohoiului, şi din jumătate de sat **Lopatinţă** (Lopatnic, comuna Feteşti, judeţul Edineţ, Moldova) din ţinutul Hotinului, a cincea parte, şi a cincea parte din satul **Verşeşti** (Vereşeni, comuna Girov, Neamţ), în ţinutul Neamţului, şi a cincea parte din satul **Murguceşti** (Murgoceşti, lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), într-acelaşi ţinut, şi a cincea parte din patru fălci de vii la **Cotnari**, pe Dealul Asinului, cu o falce din Dealul Mândrului, unde a fost Grigore postelnicul; care ocini şi vii şi moşii ne-au fost de pe pe Gligorie Postelnicul şi de pe jupâneasa sa Sora, şi ne-au fost rămăşiţă de la ruda noastră Eftemiia, jupâneasa Tomei stolnicul cel mare, şi dumisale i-au fost de la părintele lui Miron clucerul şi de la moşii dumisale, de la Gligorie postelnicul. / Şi iarăşi i-am vândut o falce şi jumătate de vii de Cotnari, în Dealul Mândrului, care au fost ale lui Gligorie postelnicul şi al jupânesei Sora, de la o mătuşă a lor, Grăpina călugăriţa… drept 90 galbeni”[407].

1904: „**Lopatnicul**, sat în judeţul Hotin, volosti Edinţa, pe şoseaua dintre Lipcani şi Sculeni, la gura pârâului Lopatineţul, aproape de malul Prutului. Are 177

---

406 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 317, p. 308, 309

407 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 437, p. 436

case, cu o populaţie de 999 suflete; biserică; 3 mori de vânt; 697 vite mari”[408].

LOZENI

(lângă Recea-Verbia, comuna Corlăteni, Botoşani).

1635, decembrie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Isac Stârce, care primeşte uric pentru „a lui dreaptă ocină şi răscumpărătură, din a treia parte din satul **Borodiceni** (lângă Popeni, comuna George Enescu, Botoşani), partea din mijloc, cu loc de eleşteu în sat, pe pârâul Borodacica, ce este la ţinutul Dorohoiului, ce el şi-a cumpărat mai înainte de la Gheorghe pârcălabul de Hotin şi de la Iurşe, feciorul lui Dălban, iar după aceea s-a sculat jupâneasa Cârstina pârcălăboae şi a vândut lui Isac Stârcii, întru 130 taleri de argint. Şi care ispisoc a avut Isac Stârce de la Radul voievod pe această a treia parte de Borodniceni a fost a lui împreună cumpărătură cu satul **Lozenii** (lângă Recea-Verbia, comuna Corlăteni, Botoşani); iar când Isac Stârce şi-a dat satul Lozenii, cu heleşteu în sat, lui Gavrilaş ce a fost vornic, i-a dat şi ispisocul ce-a avut de cumpărătură de la Radul voievod… şi au scris toată a treia parte din satul Borodicenii. Pentru aceea, de acum înainte să nu aibă treabă Gavrilaş de satul Borodiceni, ci numai cu satul Lozenii, cu tot venitul, Iar

[408] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 137

la acea a treia parte de sat Borodiceni nimeni să n-aibă treabă, numai Isac Stârce"[409].

1636, ianuarie 15: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc că a venit înaintea lor Isac Stârcea „şi ne-a mărturisit cum s-a fost întâmplat cu Mihalcea Durac, la ieşirea lui Barnovschi vodă… la **Hârlău**, de-au jefuit o cocie a vornicului Gavrilaş, de-au luat din cocie bani gata 1.360 de galbeni şi o dulamă de adămască, şi o dulamă de atlaz cu blane, şi o blană de jder, şi o blană de spinări de hulpe, şi un căftan cu zărba cea bună, şi un căftan de adămască cu jderi, cu bumbi de mărgăritar, şi zece caragie, şi o sabie ferecată cu argint, şi o lăduncă ferecată, de 20 taleri, şi un covor nou, şi o scoarţă nouă, şi alte multe unelte, şi cocia cu bulgariu şi hamuri noi, pentru care lucru fost-au pâră multă şi tot l-au rămas vornicul Gavrilaş dinaintea lui Moise Vodă, Alexandru Iliaş Vodă şi Vasilie Vodă, cum are şi vornicul cărţi de rămas. Şi Mihalcea Durac, ce-a fost partea sa de bani, ei au plătit deplin, iar Stârcea, ce-a luat parte de bani şi acele unelte toate, şi veşminte, şi postave, şi tot ce mai sus scrie, cu cocie cu tot, tocmitu-s-a, după ce l-a ajuns legea şi s-a aflat adevărat vinovat: datu-a Isac Stârcea vornicului Gavrilaş partea sa de sat de Boian (Bucovina), jumătate de sat Onutul de Sus (Bucovina) şi satul **Lozenii**, ce i-au fost cumpărătură, împreună cu Mustaţă, de la Cârstina, jupâneasa lui Gheorghe pârcălabul de Hotin"[410].

1636, decembrie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Isac Stârcea, care cumpără, cu 130 taleri, de

[409] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 292, p. 331

[410] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 304, pp. 340, 341

la Gheorghe, pârcălab de Hotin, şi de la Iuraşco sin (fiu) Dărăban, „din a treia parte din satul **Borodiceni**, partea din mijloc… dar după aceea s-a sculat jupâneasa Cărstina părcălăboae şi a vândut lui Isac Stârce, pentru 130 taleri de argint, care cumpărătură a fost împreună cu satul **Lozenii**; iar când Isac Stârcea şi-a dat satul Lozenii, cu heleşteu în sat, lui Gavrilaş, ce-a fost vornic, încă i-a mai dat şi toată a treia parte de sat Borodiceni, iar la acea a treia parte de mijloc să n-aibă treabă numai Isac Stârcea, şi altul să nu se amestece”[411].

1643, martie 23: Ierina, fata lui Isac şi a Tudoscăi, nepoata lui Necorici de Cuzlău, dăruieşte nepotului Manea, „să mă grijească până voi fi vie şi dacă se vor sfârşi zilele să aibă a mă comânda, cum va chibzui cu sufletul său că va fi mai bine… partea mea de ocină de ocină din satul **Cuzlău** (ţinutul Dorohoi, comuna Păltiniş, Botoşani)… şi am avut şi alte moşii în satul **Ocnină** (Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova) şi în **Nelipăuţi** (raionul Hotin, Ucraina). Ci am mai avut două surori şi un frate şi eu am fost a patra. Deci sora mea Sofrana şi cu frate-meu Hudici au vândut în sat în **Ocnină**, şi sora mea Gaftona, în saul **Nelipăuţi**, pe cât s-au aflat părţile noastre, iar mie mi-au lăsat în **Cuzlău**… / Şi am eu şi o fată din trupul meu, anume Annasiia, ci fata mea să n-aibă treabă la ocină, căci m-a adus la mare dosadă. / Şi de se afla şi la altcineva nescari zapise de mine făcute, de înainte vreme, anume la Bobăscul, ce-a ţinut pe soru-mea Sofrana, acel zapis să nu se creadă, căci soru-mea ieşise la vânzare, cum mai sus scrie. Şi au vrut alţi fraţi să-i scoată din sate, ar ea m-a rugat să-i dau voie să vină, să şadă pe partea

[411] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 292, 293

mea. Iar dacă a murit sora mea, eu iar mi-am luat moşia înapoi, iar Bobăscul s-a dus din sat… / Şi la tocmeala noastră au fost Bălăuţe Udrea or **Pererâtaia** (Pererâta, în Cotu Miculinţi, comuna Coţuşca, Botoşani), Roşca din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Vasile Turcul, Ionaşco portar şi popa ot **Cuzlău**, popa ot **Podraga** (comuna Drăguşeni, Botoşani), Ostahie vornicul or **Lozeni** (comuna Corlăteni, Botoşani), Frânce ot **Şăndreni** (azi Draniţea, raionul Novoseliţa, Ucraina), Ştefan vornicul ot **Criva** şi mulţi oameni buni”[412].

1656, noiembrie 4: Gavril Brăescul, care are jumătate de sat **Cobâla**, moşie părinţească, iar jumătate a fost a Gociului, diacul din **Lozăni**”, care a dăruit partea lui „fratelui nostru Dumitraşco postelnicul… socotind noi că ne este frate, ne-am învoit şi ne-am tocmit să ţinem împreună jumătate de sat”[413].

1657, martie 12: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui postelnic Dumitraşco, care primeşte danie de la Gociu, diacul ot **Lozăni**, „a sa dreaptă cumpărătură, jumătate de sat **Cobâla**, ce este în ţinutul Hârlăului, între Şendriceni şi între Sauceniţa, pentru sufletul lu şi a neamului lui… şi lui i-a fost întâi dreaptă danie şi dăruire de la răposatul Nicoriţă, ce a fost hatman, după aceea jupâneasa Todosia hătmăneasa n-a vrit să-i dăruiască acea jumătate de sat şi a cerut de la dânsul bani, pentru care

---

412 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 55, pp. 61, 62

413 Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, pp. 57, 58

tocmeală şi aşezare i-a dat 200 taleri, cum ne-a arătat şi scrisoare de la dânsa şi de la alte neamuri"[414].

1661, mai 1: Din poruncă domnească, Ilie Grecul (corect. Gociul) din **Lozeni** alege „părţile între cinci veri primari: Andronic, Ştefan şi Măriuţa, pe de o parte, şi Coste şi Ionaşco Căzăceşti, pe de alta. / Stâlpul Boldur întreg şi Stâlpul Prăjescul, jumătate fără o şesime îl iau Andronic, Ştefan şi Măriuţa, iar Stâlpul Prăjescul plus o şesime şi Stâlpul Mârza, jumătate, îl iau Coste şi Ionaşco Căzacul"[415].

1661, mai 9: Scrisoarea trimisului domnesc Ilie corect Gociul din **Lozeni**, în care mărturiseşte, după alegerea părţilor la **Pomârla**, între veri, că le-a „tocmit stâlpii, ca să nu mai aibă a se pârî"[416].

LOZNA

(unde a fost cneaz Mihail, lângă Lozeni,
azi Lozna, comuna Dersca, Botoşani).

1438, iunie 20: Întărit de Ilie voievod vornicului Hudici, care primeşte uric pentru „Rohtineţii, cu toate poienile… unde a fost Giurgiu Ungureanu", primit, la schimb cu pan Stroe. „De asemenea, îi mai dăm o pustie la Holmul Negru, anume Hluboca, şi un sat la drum, la gura pârâului Borodac, unde a fost cneaz Mihail… Iar

---

[414] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 83

[415] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 8, 9

[416] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 8, 9

hotarul acestei jumătăţi de sat să fie dinspre toate părţile pe unde din veac a existat. Iar hotarul acelei pustii să fie cât îi va fi îndeajuns pentru un sat. Iar hotarul satului de la drum, cu toate hotarele sale vechi, pe unde din veac a existat”[417].

1480, septembrie 15: Întărit de Ştefan voievod cliucinicului Duma, care primeşte uric pentru „dreapta ocină şi cumpărătură a paniţei lui, Nastea, fiica panului Petru Brăescul, un sat, anume Cândeştii pe Siret cu moară la Siret, între Rusăneşti şi între Călineşti, pe care, acest sat, l-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Maruşca, fiica panului Şteful Jumătate, paniţa panului Ştibor, pentru 300 de zloţi tătăreşti, şi alt sat, Lozna, ocina şi dedina panului Petru Brăescul, şi Maxineştii, pe Şumuz, mai sus de Drăgoşani… Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Duma cliucinic de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi paniţei lui, Nastea, şi fratelui ei, Iurie, şi surorilor lor, Fedora şi Oliuşca, fiii panului Petru Brăescul, şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci”[418]. Hotarul, din veac.

1624, martie 24: Întărit de Radul Mihnea voievod mănăstirii Solca, care primeşte uric pentru, pe lângă satele din ocolul Bădeuţilor (Bădeuţii, Drăgăneştii, Cârneceştii, Vancicăuţi, Pârlişani), „care sate au fost toate domneşti şi s-au numit de ocolul Badeuţi şi nu sunt de nici o trebuinţă pentru domnie”, şi alte sate sucevene

---

417 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 184, pp. 260, 261

418 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 229, pp. 349, 350

(Ciorsaci, Broşteni, Stupca, Lămăşeni), „două sate, **Monastirenii** (Mănăstireni, Botoşani) şi **Costeştii** (Costeşti, Botoşani) şi cu mori pe Siret, care au fost ascultătoare de ocolul Botoşanilor… un sat, anume **Iu-băneştii** (Ibăneşti, Botoşani), din ţinutul Dorohoi, cu ia-zuri şi cu mori, care sat a fost mai înainte ascultător de ocolul Dorohoi smuls de acolo Isac Balica hatman, în zilele sale, şi l-a luat, iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi cu mulţime de leşi asupra ţării aceştia şi asupra lui Ştefan voievod… / un sat anume **Dumenii** (Dumeni, Botoşani), în acelaşi ţinut, care sat mai înainte a fost al lui Isac Balica hatman şi l-a alipit la ocolul **Căcăcianilor** (sat pe Cracău, Neamţ), iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când s-a ridicat cu Costantin voievod asupra lui Ştefan voievod şi asupra sceptrului cinstitului împă-rat… / două sate, anume **Lozna** (comuna Dersca, Botoşani) şi **Călineştii** (judeţul Suceava), ce sunt în ţinutul Suceava, care sate au fost mai înainte ale lui Vasile Stroici şi le-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi foc asupra ţării acesteia şi asupra lui Ştefan voievod, cu mare mulţime de leşi şi cazaci… / un sat, anume **Stroieştii** (comuna Lunca, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlău, care sat a fost mai înainte domnesc… / un sat, anume **Slobozia** (comuna Slobozia, Iaşi), în ţinutul Roman, lângă Cotnari, pe pârăul Cârjoaie, şi cu mori mai jos de sat, pe acelaşi pârâu… / un sat, anume **Podolenii** (sat, Vaslui), în ţinutul Fălciu, cu tot venitul, care sat a fost drept domnesc şi a mers din mână în mână… / un sat, anume **Ustiia** (comuna Ustiia, judeţul Chişinău, Moldo-va), în ţinutul Orhei, pe malul Nistrului, unde cade pârâul

Răut în Nistru, şi cu mori în Răut şi în Nistru, care sat a fost ascultător de ocolul Orheiului"[419].

1634, aprilie: Zapisul şoltuzului Miron, al celor 12 pârgari şi bătrâni din **Dorohoi**, Grozav, Ghiciul, Ignat, Grigore, Ion, Ianco, popa Iordache, popa Corne, popa Gheorghe, Ştefan diaconul, şi orăşenii Gavril Găină, Creţul, Gavril Veveriţă, Onciul stari, Ion stari, Simion vătăman ot **Văculeşti** (comuna Văculeşti, Botoşani), popa Condre, Buţura stari şi Hanco ot **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Botoşani), Gociu ot **Lozeni** (Lozna, comuna Dersca, Botoşani), Buţa stari şi Gavril stari ot **Măguri** (în Ibăneşti, comuna Ibăneşti, Botoşani), Vasile vătăman ot **Miclăuşeni** (contopit cu Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani), prin care mărturisesc „că de când am apucat noi, o seamă de oameni ce suntem din zilele lui Petru voievod, noi n-am apucat, nici nu ştim să fi ţinut Gliguţa, nici tatăl său, nici alt boier… satul **Păscari** (lângă Pădureni, comuna Şendriceni, Botoşani), ce-a ascultat de oraşul măriei tale, Dorohoi, până la Barnovschi voievod"[420].

1636, aprilie 8: Zapisul soborului de la mănăstirea Râcica (Râşca), prin care mărturisesc „cum a fost luat Ionaşcu Stroici 170 galbeni roşii împrumut şi a pus zălog satul **Lozna** şi a dat şi uricele în sfânta mănăsire", sat pe care mănăstirea Râşca l-a dat mănăstirii Solca, care le-a „întors nouă acea datorie toată, acea 170 galbeni"[421].

---

419 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 178, pp. 235-238

420 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 92, pp. 105, 106

421 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 395, pp. 453, 454

1636, aprilie 8: Zapisul lui Evloghie, episcopul Rădăuţilor, în care mărturiseşte „cum a fost dat satul **Lozna** la sfânta mănăstire Solca, de Ionaşco Stroici, pentru pamentea (pomenirea) părinţilor săi Lupul Stroici şi Păscălina şi pentru fratele său Vasile, şi pentru sine, de i-au scris pomelnicul cel mare… Apoi s-a sculat logofătul cel mare Gavrilaş şi a socotit că acel sat este de moşia sa şi de ruda dumisale mai aproape rudă este… şi a plătit pomenirea, de a dat 100 ughi… Apoi s-au sculat Râcicanii, de ne-au pârât la Vasile Vodă, cu un zapis al lui Ionaşcu Stroici, cum a fost dator Râcicanilor cu 35 ughi de aur. Măria ne-a dat să plătim acei bani noi, căci era Lozna pe mâna noastră. Deci am plătit deplin… Apoi logofătul Gavrilaş ne-a dat nouă acei bani, 35 galbeni de aur… ce am fost dat Râcicanilor… De aceasta mărturisim cu această scrisoare a noastră”[422].

1646, august 11: Scrisoarea lui Pătraşco Stejereanul, trimisul lui Vasile Lupul voievod la satul **Turiiatca** (comuna Herţa, raionul Herţa, Ucraina), să socotescă „de un hotar cu fânaţe, ce-a avut pâră jupâneasa lui Dumitraşco, Antemiia, cu Pătraşco şi Danovici, înaintea măriei sale, zicând Antemia că a cosit Danovici nişte fânaţe ale ei, care le-au fost luat Stroici logofătul, iar Danovici a zis c-a fost al lui. / Deci noi am strâns oameni buni, anume Pântelei Barnovschi, Vidraşco, Stănilă, Grigore şi Drăgan din **Beceşti** (comuna Mogoşeşti, raionul Herţa, Ucraina), Orheianul, Silion şi Zaharia din **Mogoşeşti** (comuna Mogoşeşti, raionul Herţa, Ucraina), Hilcea, Gherasim şi Ştefca din **Năhoreni** (azi Nihoreni, în hotar cu Tureatca, Ucraina), Lelic, Ilea şi Miron din **Ternauca**

---

422 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 396, p. 454

(comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), Macsin vătămanul, Gavril, Malic, Moisei, Cornaci şi Simion de **Dersca** (comuna Dersca, Botoşani), Ihnat vătămanul, Curilă şi Lelea de **Lozna** (comuna Dersca, Botoşani), şi au luat cu sufletele lor cum au fost luate acele fânaţe de Stroici logofătul, către **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), şi a fost de moşia Antemiei, de hotarul Turiiatcăi, iar Danovici n-are nici o treabă acolo. Şi s-au găsit că a cosit Danovici 55 de stoguri de fân, cu tăria sa. De aceasta dăm de ştire. / Aşijderea, au mărturisit aceşti oameni că a cosit Danovici la **Străneşti** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina) 40 de stoguri, iar pe partea jupânesei Antemia. De aceasta, dăm ştire"[423].

1671, august 20: Scrisoarea hotarnicilor domneşti Pătraşco Zbiere, vornicul de **Dorohoi**, Simion Popa Cadehrib, Ionaşco Bădro şoltuzul de Dorohoi, Ion Lişcenco ce-a fost şoltuz, Gheorghiţă diaconul, Pirluşco, Sănic, Condre bătrânul, Gligoraşco Furtună, Condre Turcin şi Eremia Silic din **Dorohoi**, Condre, Simion Buţurcă şi Vasile Vătăman de **Păscari**, Mitre, Vasile Candinco şi Diaconul de **Buhaiciu**, şi Lupaşco vătămanul de **Lozna**, „pentru rândul unui hotar din **Şendriceani**, ce este peste iezer, în ţinutul Hârlăului, ce-i dat, de demult, din hotarul Dorohoiului, pentru pâra ce are Dubău logofătul cu şătrarul Rugină pentru acel hotar, scriind drese bătrâne ale lui Rugină cum este lor danie şi moşie o bucată de loc din hotarul Şendriceanilor, în semne scriind, de demult, semnele din Jidovca, la movila Orlii, ce este acel Orlii un deal şi o movilă pe acel deal, iar Rugină zice că nu-i acela Orlii, iar noi toţi mărturisim cu sufletele noastre că ştim

---

423 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 465, p. 396

că, după multă pâră ce-au avut Onciul cu Rugină şi cu cumnaţii lui… s-au mutat pietrele mai jos, la Jidovca şi-n movila ce-i în dealul Orlii, care sunt pietrele şi astăzi, şi-au ţinut Şendriceanii până anţărţ, când iar au început a mesteca acel hotar şi trece peste pietre”[424].

1774, iunie: Satul **Lozna**, al Doamnei Rucsanda, ţinutul Suceava, ocolul Berhometelor, după recensământul lui Rumeanţev[425], avea **toată suma caselor 60**. Scădere rufeturi 4: 2 popi, 2 femei sărace. Rămân birnici 56 (fără numele localnicilor).

1901: „**Lozna**, comună rurală în partea de est a plăşii Berhometele, judeţul Dorohoi, formată din satele: Călinești, Lozna cu Ruși-Străteni şi Talpa, cu reședința primăriei în satul Lozna. Are: 411 familii sau 1.618 suflete; 2 biserici, cu 1 preot, 2 cântăreţi şi 2 pălămari; 1.243 hectare 90 ari pământ sătesc; 1.647 hectare 2 ari câmp și 1.111 hectare 38 ari pădure, proprietăresc; 3 iazuri şi 4,5 pogoane de vie. Vite mari cornute 744, oi 1.300, capre 6, cai 113, porci 380. Stupi sunt 280. / **Lozna**, sat pe moșia cu acelaşi nume, comuna Lozna, la care se află alipit şi sătucul Ruși-Străteni. Are o populaţiune de 347 familii sau 1.322 suflete. Proprietatea moșiei este a dlor Ilie C. Ciolac şi Grigore M. Holban. Biserica, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, cu 1 preot, 2 cântăreți şi 1 pălămar, este de zid, făcută, în 1864, de spătarul M. Holban. / Sătenii împroprietăriţi au 732 hectare 39 ari pământ; iar proprietarii, 925 hectare 20 ari câmp şi 1.002 hectare 54 ari pădure, în care domină fagul

---

[424] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIV, Huşi 1925, pp. 26, 27

[425] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 339

şi stejarul, Sunt 3 iazuri; cel mai mare, numit Holban, are o întindere de 1,5 hectare. Pâraiele principale, ce trec pe moșie. sunt: Bahna şi Ghilia. Drumurile cele mai însemnate sunt: acela de la Mihăileni, la Dorohoi, acel de la Călinești, la Dorohoi, și calea națională Mihăileni-Botoşani. Hotarele moșiei cu: Șendriceni, Cobâla, Hanii, Talpa, Călinești, Buhaiul, Dersca şi Viţcani”[426].

LOZOVA

(lângă Vorniceni, raionul Călăraşi, Moldova).

1420, aprilie 25: Întărit de Alexandru cel Bun lui Oană vornic, cel care primea uric pentru „satele anume: Corneştii, şi Miclăuşeştii, şi Loznova, şi Săcărenii, şi Vornicenii, şi Dumeştii, şi Ţigăneştii, şi Lavreştii, şi Sadova, şi Homiceşti… Iar hotarul acestor sate, care sunt la Bâcovăţ, să fie începând de la mănăstirea lui Vărzar, pe deasupra prisăcii lui Acibco, pe vârful Horodiştei, la vârful Lozovei, la podul lui Gârlanici, de la Fântâna Mică până la Fântâna Mare, iar de la Fântâna Mare, pe deasupra, la poiana Târnaucăi, de la poiana lui Chiprian, cu moara de pe Bâc, din Lunca cea Mică, şi către Poroseci, şi de la Poroseci la gura Pituşcăi, la seliştea lui Tigomir, iar de la seliştea lui Tigomir, pe deasupra Homiceştilor şi pe deasupra Sadovei, şi de la obârşia Sadovei, la gura Conelii, iar de la gura Conelii, pe deasupra, la mănăstirea

[426] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 189

lui Vărzar. Şi în acest hotar să-şi întemeieze prisăci, câte va putea să întemeieze. Şi îi întărim hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[427].

1774, iunie 5: Satul **Lozova**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Bâcovăţului, după recensământul lui Rumeanţev[428], avea **toată suma caselor 52**. Scădere rufeturi 16: 3 ruptaşi, 1 popă, 8 femei sărace, 4 ţigani. Rămân birnici 36. 3 case pustii. / **Birnici:** Tudosă Mămăligă, vornic / Năstasă Ocsănti / Pahomi Mihăilă / Ştefan fiul lui Mihăilă / Ştefan Avram / Ioniţă fratele popii / Vârlan Movilianu / Sava fiul lui Mihăilă / Ştefan fiul lui Sava / Constandin fiul lui Neculai / Ioniţă fratele lui / Grigori fratele lui / Căsăian fratele lui / Toader fratele lui / Ursul Anbrohii / Căsăian Anbrohii / Neculai Mămăligă / Opre Gerdan / Maftei fiul lui Mihăilă / Ioniţă fiul lui Toma / Andrei fiul lui Neculai / Simion Visternicu / Hariton Moşniaga / Ioniţă Lozovanu / Loghin Tâmbor / Vasile Tâmbor / Aftimi Buga / Nastas Avram / Grigore Manole / Constandin fiul lui Toma / Toader fiul lui Grigoraş / Gheorghe Manole / Agapii Buga / Moiseiu fiul lui Gavril / Pavel, vătăman / Toader. // **Rufeturi:** Vasile, ruptaş / Ursache, fiul lui, ruptaş / Lupul fiul lui Neculai, ruptaş / Popa Andrei / Dochiţa, săracă / Marie, săracă / Sanda, săracă / Tudosca, săracă / Vasilca, săracă / Toderiasă, săracă / Tudosia, săracă / Acsinia, săracă / Pavel Păpănaca, ţigan / Toader, ţigan / Dămian, ţigan / Ioniţă fiul lui Iftimi, ţigan.

1904: „**Lozova**, sat în judeţul Chişinău, volosti Vorniceni, aşezat deasupra Bâcovăţului, pe dreapta, Satul

---

[427] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. I, Bucureşti 1975, doc. 47, pp. 67, 68

[428] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 429

e risipit prin grădini şi vii, care ocupă, în lungime, peste un kilometru. Satul se află pe vechea moşie a boierului Zamfirachi Ralli, unul din boierii care au plecat în Polonia cu Petriceicu Vodă şi apoi, la 1672, s-a întors în Moldova. Boierul a dăruit mănăstirii Chiprieni satul Lozova. Astăzi satul are 323 case, cu o populaţie de 2.700 suflete, ţărani români, împroprietăriţi împroprietăriţi din pământul mănăstirii şi posedând 2.538,25 deseatini pământ. Mănăstirea posedă 3.729 deseatini. Ţăranii posedă o casă de economii; o şcoală rurală cu o clasă, unde se învaţă numai ruseşte şi pendintă de stat, şi 2 şcoli rurale cu o clasă eparhială”[429].

LOZOVA

(Ţăpeşti şi Lozova, comuna Braniştea, Galaţi).

1499, noiembrie 14: Întărit de Ştefan voievod lui Duma Brudur, care primeşte uric pentru „jumătate de sat pe Bârlad, anume Ţăpeştii, partea de jos, şi a patra parte din iezerul anume de la Lozova”[430]. Hotarul, din veac.

1774, iunie 5: Satul **Lozova**, ţinutul Covurluiului, ocolul Siretului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[431]**: La fel, poştaşi la Peneu:** Andrei Frâncul / Nae

---

[429] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 137

[430] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 239, pp. 424, 425

[431] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 76

Gâtlan / Lupul Bejan / Dumitraşco fiul lui / Toader Frâncul.

1901: „**Lozova**, sat în judeţul Covurlui, plasa Siretul, comuna Braniștea, format de însurăţei, la 1870. Mai înainte a existat aici același sat, cu același nume, dar, din cauza asupririlor, locuitorii au emigrat la Galaţi, formând mahalaua nord-vestică a acestui oraș, numită Lozoveni. Suprafața teritoriului satului e de 89 hectare, cu o populaţie de 25 familii sau 80 suflete, locuind în 21 case"[432].

LUCĂCENI

(Lucăceni, comuna Cotiugeni, raionul Hotin, Ucraina).

1628, februarie 15: Zapisul agăi Ion Tertea, prin care mărturiseşte că a vândut „fratelui nostru, lui Efrim Hăjdeu", drept 160 taleri, „moşie şi cumpărătură din sat din **Citnicăuţi…** a treia parte de sat, partea de mijloc, ce am avut cumpărătură de la Mărica de Suceavă, sora popii Mătiaş, aşijderea am vândut, drept 140 srebnih de taleri ce am cumpărat de la Mătiiaş şi de la fetele lui Drănşeanu vătahului de Butici… a treia parte dinspre răsărit, drept 49 taleri, şi din partea Iurşei, şi din partea Petricăi, ce se vor alege două părţi, drept 80 taleri. Şi întru tocmala noastră au fost Gheorghiţă Jora, **pârcălabul de Hotin**, Gligorie Hruci vornicul, Chircoş neguţătorul de **Cameni-**

---

432 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 189

ţă (târg, Ucraina), Avram de **Lucăceni** (Lucaceni, raionul Hotin, Ucraina), Constantin Stârcea şi David de Hotin, Necoară Seuca ot **Stănileşti** (raionul Hotin, Ucraina), Mândrea ot **Terebisăuţi** (Terchisăuţi, azi Drabişte, Moldova) şi mulţi oameni buni, megieşi”[433].

1632, iulie 22: Scrisoarea lui Constantin Stârcea, către marele logofăt Gheanghea, despre alegerea „hotarului **Culişăuţilor** (comuna Şerbutinţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) dinspre al **Şerbicenilor** (comuna Romancăuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina)”, cauză a neînţelegerilor dintre Avram Căpotici din **Lucăceni** (comuna Cotiugeni, regiunea Cernăuţi, Ucraina) cu Simion Pilipovschi şi cu Şăptilici, ginerii Vrâncenesii. „Deci am mers şi-am strâns oameni buni şi bătrâni, anume Dimitru Lasencu şi Andrei Solovei din **Şerbiceni**, Constandin Răşchiciţa şi Mizin din **Culeşăuţi**, pe unde le ste hotar. Deci cum spune uricul în semne, aşa au mărturisit şi oamenii… şi am aflat că este hotarul Culişăuţilor din gura Cormanului, unde cade în Nistru, în sus pe matca Cormanului, până în obârşia Cormanului, până unde cade o vale, ce se cheamă Proschi, în Corman, de acolo, pe după Vertebul ce se cheamă Proschii, dinspre Şerbiceni, drept peste Dovhilisoc ce se cheamă, iar de la Dovhilis drept peste Miletin şi Miletin pe după Popovca, Popovca rămâne toată spre Culeşăuţi, din ambele părţile de vale, de la Popovca drept spre valea Dovhii, până la un drum ce merge de la Şerbiceni; deci pe drum, până în vale, în Dovha, până la un pod ce se

[433] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 310, p. 422

cheamă Hrihovmost, de la Hrihocmost în jos, pe matca Dovcăi, până cade în Nistru”[434].

1904: „**Lucăşeni**, ruşii îi zic Lucaceani, sat în judeţul Hotin, volosti Briceni, aşezat pe pârâul Lucăceni, în valea Lucăcenilor. Are 300 case, cu o populaţie de 2.960 suflete; 239 vite mari; 61 cai, 512 oi”[435].

LUCĂCENI

(comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina).

1635, iulie 2: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Avram din **Lucăceni** (comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina) şi lui Neculai din **Ghereni** (Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), după ce „s-a jeluit Bălaci, feciorul Udrei, Ionaşco Robul şi cu alţi răzeşi ai lor pe oameni din **Balasineşti** (Bălăsineşti, comuna Bălăsineşti, raionul Briceni, Moldova), zicând că le împresoară pe hotarul **Prererâta** (Pererita, comuna Pererita, raionul Briceni, Moldova)… voi să strângeţi oameni buni, să mergeţi la Prererâta, să le alegeţi hotarul Prererâtei dinspre Balasineşzi, pe semne, cum le spune uricul”[436].

1635, august 14: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Avram de **Lucăceni** (azi Lukacivka, comuna Nelipă-

---

[434] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 161, pp. 203, 204

[435] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 137

[436] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 156, p. 192

uţi, raionul Chelmenţi, Ucraina) „pe satul **Soloniuca** (Solominca, azi Coteala, comuna Coteala, raionul Briceni, Moldova), pe pârâul Cotele, cumpărătură de la Tudori pârcălab… din movila săpată, din colţul a patru moşii, şi până în opcina dealului, în colţul iar a patru moşii: **Săncăuţii** (Sancăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova), **Buticiul** (Butuşeni, Butici, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), **Cochiujăni** (Cotiujeni, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova) şi **Soloniuca**.. Tot opcina, până în hotarul **Varticăuţilor** (comuna Vartikivţi, raionul Chelmenţi, Ucraina)”[437].

1635, august 19: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Avram din **Lucăceni** (azi Lukacivka, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în baza unui zapis semnat de slugi domneşti şi de Zaharia de **Hotin**, popa Nichita şi Laver diaconul de **Lucăciani**, Gavril Corostilă din **Cotela** (Coteala, comuna Coteala, raionul Briceni, Moldova), „scriind şi mărturisind că a venit înaintea lor Odochia, cneaghina lui Toma, fost vornic de **Botuşani**, cu fiul ei Mardarie, şi Costanda şi Andronic, fiii lui Vasile din **Volcineţ** (azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi Avram, fiul Măricăi, nepotul Fădorei, şi fratele ei Toader din **Liveni** (comuna George Enescu, Botoşani), toţi nepoţii lui Bilava de **Sencheuţi** (Săncăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova)… şi au vândut a patra parte din tot satul Sencheuţi, care se cheamă stâlpul lui Bilava, şi cu iaz, şi cu vad de mori pe Viliia, în ţinutul Hotinului… slugii noastre

---

[437] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 207, p. 246

Avram, pentru 230 de taleri de argint”[438].

1638, iulie 18: Vasile Lupu voievod întăreşte schimbul de moşii, făcut de Ştefan, fiul lui Popelea, nepotul lui Vlad vameşul din **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), din ţinutul Hârlău, cu Neculai din **Ghireni** (comuna Coţuşca, Botoşani), fiul lui Albul, din ţinutul Dorohoi, schimb prin care Ştefan „a dat a noua parte, de jos, din jumătate din satul **Slăvniceni** (comuna Coţuşca, Botoşani), ce este în ţinutul Dorohoi, lui Nicolai din Ghereni pentru a noua parte din Tâlhăreşti, din partea de sus, ce a cumpărat-o de la Sturdzea, nepotul lui Vlad vameştu, pentru 60 de taleri bătuţi. / Şi de asemeni, Borotco şi Nacea, napoţii lui Vlad vameşul, au vândut dreapta lor ocină din satul Slăviciani, două părţi din a noua parte din jumătate de sat, lui Nicolae de Ghireni, pentru 36 taleri bătuţi. / Şi la tocmeală au fost Avram din **Lugăceni** (Lucăceni, azi Lukacivka, raionul Chelmenţi, Ucraina), Vartic din **Crăsteşti** (Cristeşti, comuna Durneşti, Botoşani), Neculai Grumadzu şi Pilipovschii”[439].

1644, ianuarie 12: Carte de la Divan „pentru pâra ce au avut Avraam de **Lucăceni** (Lukacivka, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina) cu Toader, feciorul Pârvului pentru satul **Soloninca Cotela** (Coteala, judeţul Edineţ, Moldova) de la ţinutul Hotinului, care sat a zis Tudor că i-a fost mai înainte moşie şi a ieşit în vânzare de la rudele lui, cumpărându-l Tudori pârcălab şi de la Tudori l-a cumpărat Avram, şi Vasile vodă a dat pe

---

438 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 211, pp. 248-250

439 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 420, pp. 400, 401

Avram rămas, ca să întoarcă Toader banii, precum i-a şi întors 150 lei. Pe urmă s-a aflat că n-au fost banii lui Toader, ci domneşti, luaţi dintr-o slujbă la ţinutul Chigheciului. Şi s-au trimis aprod, de au adus pe Avram, cerându-şi banii vodă. Şi a adus banii într-o năframă, în Divanul cel mare, şi luându-i cămăraşul i-a dat în mâna lui vodă. Şi a rămas satul Soloninca Cotela pe mâna lui Avram"[440].

1644, iunie 5: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Toader Pârvul diac, fiul Pârvului din **Costina** (Bucovina) s-a pârât cu Avraam din **Lucăceni**, din ţinutul Hotinului, pentru un sat, anume **Soloninca Cotela**, din ţinutul Hotinului, care a fost moşie unor neamuri ale Pârvului, şi s-au sculat între dânsele care au fost mai aproape neamuri ale Pârvului, numele lui unchiul lui Toader, fiul Pârvului, şi a vândut acel sat Cotela răposatului Tudori vameşul; într-aceasta s-a întâmplat şi a scos şi Tudori vameşul acel sat la vânzare, şi nu l-a fost vândut rudelor, care au fost mai de demult de moşie, ci cumnatului său Avrram din Lucăceni, şi n-a fost întrebat atunci rudele din acel sat. / Deci noi i-am judecat după legea ţării şi aflat-am să aibă a întoarce Toader Pârvul banii lui Avraam, căci nu s-a căzut lui Avram să cumpere acel sat, înainte de a se întreba de Pârvul şi de fii lui… Şi s-a sculat Toader Pârvul şi a întors 200 lei bătuţi în mâinile lui Avraam"[441].

1646, iunie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Constantin Stârce fost pârcălab de Hotin, care arată un

---

[440] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 231, pp. 212

[441] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 12-14

zapis de la Constantin Drăgăşăscul, Ştefan Taban şi Avram din **Lucăceni** (comuna Lukacivka, raionul Chelmenţi, Ucraina), Gheorghiţă sin (fiu) Corotuşcă, Mierăuţă sin Neculai Silitrariul şi preotul Erama din **Văşcăuţi** (Văscăuţi, raionul Soroca, Moldova), „scriind cum Dumitru Bărbovschi şi jupâneasa Alexandra, fiica lui Grigori Corotuşcă, nepoată de fiu a Greacăi şi strănepoata lui Manoil Pilipovschi, au vândut… din tot satul **Bricianii** (oraşul Briceni, raionul Briceni, Moldova) o a patra parte, cu loc de heleşteu şi de moară pe pârâul Viliei, drept 150 taleri”[442].

1654, decembrie 2: Ispisoc de judecată de la Gheorghe Ştefan voievod, după ce Darie, Ştefan şi Gligorie, feciorii Mariei, nepoţi Irinei Bătcihăi, pre-strănepoţi lui Ţicotă cel bătrân, „s-au pârât de faţă cu Toderaşco, feciorul lui Avram de **Lucăceni**, pentru satul **Ţicoteni**, cu heleşteu ce este în apa satului, ce sunt în ţinutul Hotinului, zicând Darie cum acel sat Ţicoteni este al lor drept moşie şi l-a împresurat Avram, tatăl lui Todiraşco, fără de lucru, şi ne-au arătat ei ispisoc de întăritură, ce a avut strămoşul lor Ţicotă cel bătrân de la Iancul vodă, şi alte drese de mărturie, iar Toderaşco Avram aşa a dat seamă, cum acel sat este dreaptă cumpărătură tătâne-său Avram, şi ne-a arătat un ispisoc de mărturie şi de întăritură, ce a avut Avram de la Vasile vodă. / Deci domnia mea nu i-am crezut nici pe unii, şi le-am făcut carte lui Ifrim Hăjdău, Toader Liciul, Malic din Cotela, Druţea şi la mulţi alţi megieşi… şi aşa au aflat cu sufletele cum a vândut o parte de ocină popa Griga, feciorul lui Crivopis, o cumpărătură ce a avut popa Griga

---

442 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 424, pp. 464, 465

de la Coste Herlenco de Ţicoteni, şi partea lui Bobăşi şi a Taţei dintr-acel stâlp, iar alte părţi nu se află să fi vândut… deci a rămas Toderaşco Avram dinaintea noastră din toată legea ţării”[443].

1658, ianuarie 20: Toderaşco sin (fiu) Avram, nepot lui Capotin din **Lucăceni**, mărturiseşte „cum a fost cumpăraş părintele meu Avram nişte părţi de moşie din **Gicoteani**, anume de la popa Griga sin lui Crivopis din Hotin şi de la Costea Herlenco, ce le-a fost cumpărătură de la Boboş şi de la Taţea, partea de jos din Gicoteani, strămoşia lui Gicot, care moşie s-a găsit că este lui Ştefan stolnicul, lui Darie şi lui Grigorie, feciori Măriei, fetei Bătcihăi, nepoata lui Gicot… / Şi s-a sculat Măria Bătchiha cu feciorii săi şi m-au tras la divan, eu ştiind din oameni bătrâni că le este lor moşie dreaptă, n-am vrut să mă pârască, ci m-am lăsat ca să-mi întoarcă cumpărătura tatălui meu Avram, care a dat popii Griga 40 taleri bătuţi şi o vacă cu viţel, deci eu am luat acei bani şi le-am întors moşia… şi în tocmeala noastră au fost Costin Liciu, Cojan Avram, Andronic diacon de **Belhouţi**, Costin Taban de **Tătărouca**, Vasile, Istratie şi Gligorie Margine de la **Soroca**, Cioropca vornicelul şi Ilea vătăman de **Chelmeşti**, Gligoraş Zazulea de **Medviga**, Ion, Prodan, Pântelei, Druţea şi Savin de **Cotela**”[444].

1770-1772: Satul **Lucăcenii** şi **Nilipăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul

[443] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 165, 166

[444] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 151, 152

lui Rumeanţev[445], **toată suma caselor: 36**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 35. / **Birnicii**: Ion Ciornei / Ion, vornic / Onofrei / Pitico Zerezu / Ursul fiul lui Iosâpciuc / Ion al lui / Mătei / Toader Popovici / Gavril Spataru / Ion Piscovei / Gheorghe Nucă / Hrihor, rus / Fodor Culca /Iacob fiul lui Culca / Andrei Guglia / Timofte fiul lui Căpățină / Timofte Țopa / Hlior fiul lui / Dumitru Andreeș / Hrincu Boțan / Vasile, vornic / Fodor Rojdate / Vasile Pochincă / Vasile socrul lui Poiană / Vasile, rotar / Fodor, bejenar / Iacob, bejenar / Alecsa, bejenar / Vasile Pizincu / Hrihor, rusul / Andrei al lui Timofte / Iacob Duca / Andrei Zăharcu / Ștefan, morar / Ion, morar. // **Rufeturi:** Popa Nicolae.

LUCĂCENI

(comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova).

1640, aprilie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui armaş Ştefan Moimăscul şi cneaghinei Erina, sora lui Banul vistiernic, care primesc danie de la Vasile Banul vistiernic şi de la fiul lui Pătraşco Banul „cât se va alege partea lui din satul **Cucuteni** (comuna Leţcani, Iaşi), din Cârligătură… de asemenea, Maximiian Banul, fiul lui Pătraşco Banul, le-a dat părţile sale de ocină din satul **Cogeşti** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), cumpărătură, împreună cu Ştefan armaş, de ma mătuşa lor Stanca,

[445] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 154

şi partea tatălui său, care a fost zălogită la mama lui vitregă, Zovca, şi a răscumpărat-o împreună cu Ştefan armaş. / Şi altă parte de ocină din satul **Bărboşi** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), cât se va alege partea lui, le-a dat cumnatului său, Ştefan Moimăscul armaş şi cneaghinei Erina, dar pentru 300 lei bătuţi, ce a fost dator. / Şi întru asemenea, Dumitraşco Bantăş, fiul lui Nicoară Bantăş, le-a vândut lui Ştefan şi Erinei, pentru 10 taleri bătuţi, cât se va alege partea lui din satul **Lucăceni** (comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova), **Boiani** (comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova) şi din **Puţuri** (lângă Lucăceni, comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova), din ţinutul Iaşi"[446].

1904: „**Lucăceni** sau Alexandreni, sat în judeţul Bălţi, aşezat în valea Prutului. Se compune din două cătune: Lucăceni, cu 49 case, şi Alexandreni, cu 20 case. Ambele cătune sunt între satele Valea Rusului şi Horăşti. Face parte din volosti Sculeni. Ţăranii posedă pământ de împroprietărire 181 deseatini. Proprietarii: la Alexandreni, 503 deseatini, şi la Lucăceni, Dimitrie Bantiş, 800 deseatini. Sunt vii, livezi şi prisăci"[447].

---

[446] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 336, pp. 350, 351

[447] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 137

LUCĂCEŞTI

(pe Tazlăul Mare, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Lucăceşti**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[448]**: Toată suma caselor**: 29. Scădere rufeturi, însă 3: 3 femei sărace. Rămân birnici 26. / **Birnici:** Ion, rusul / Toader Bărgău / Gheorghe sin (fiu) lui Eni / Vasili Cotfas / Ion, ungurian / Simion Popăscu / Grigoraș Văsâiu / Grigori zet (al) neamțului / Ion Ciotârcă / Gavril al lui Cociobă / Ion al lui Cociobă / Andoni / Ion Pușcăcel / Costandin fiul lui Popăscul / Petre, ungur / Antal, tij (la fel) / Iștan, la fel / Grigori Gânga / Neculaiu Nichita / Lupul Văsâiu / Gavril Văsâiu / Ursul Bârgău / Ștefan, bejenar / Dumitru / Stan, ungur / Antal Mititel. // **Femei sărace:** Antimia / Ștefana, nemțoaica / Sofronia.

1901: „**Lucăceşti** sau Titeşti, sat în judeţul Bacău, plasa Muntelui, reședința comunei Valea Arinilor, situat de-a dreapta pârâului Tazlăul Sărat, pe deal și aproape de drumul ce duce, de la Bacău, la Moineşti. Are o populaţie de 160 familii sau 636 suflete; o şcoală mixtă, frecventată de 14 copii; o biserică, clădită, în anul 1857, de locuitori, cu 1 preot și 2 cântăreți; 6 cârciumi. Vite sunt: 15 cai, 343 vite mari cornute, 113 capre şi 18 porci. Lângă acest sat se aflã un schit, numit Lucăcești sau Tazlăul”[449].

---

[448] ACAD. ȘT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 309

[449] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 190

LUCĂCEŞTI

(între Suceava şi Gura Humorului, Bucovina).

Satul Lucăceşti este atestat documentar în **3 decembrie 1462**, când, pentru că se pierduseră uricele lui Drăgoi Viteazul pentru satele Drăgoieşti, Lucăceşti, Boteşti şi Căcăceani, Ştefan cel Mare întăreşte aceste moşii lui Laţco, ginerele lui Romaşco şi, deci, nepotul lui Drăgoi Viteazul. De la Laţco, moşia trece la Vasutca, sora lui, jupâneasa lui Stanciul aurarul, care obţine uric în 24 septembrie 1498.

1558: În 5 aprilie 1558, nepoţii Vasutcăi şi ai lui Stanciu aurarul, monahul Teodosie şi sora lui, Odochiţa (copiii lui Drăgoi, feciorul Vasutcăi), dăruiesc mănăstirii Voroneţ „un sat, anume Drăgoeşti, după uricele de întărire pe care le-a avut moaşa (N.N.: în sensul de bunică) lor, Vasutca, precum şi satele Lucăceşti, Boteşti şi Căcăceani.

1785: Destinul Lucăceştilor este, apoi, acelaşi cu al satului Măzănăieşti, din care face parte şi după organizarea comunelor (1785) în Bucovina.

1791: „În cele din urmă, menționăm așezarea moldovenilor din Lucăceşti (Lukaczestie), care, în 1791, a fost scoasă complet de sub stăpânirea mănăstirii Voroneţ. Nouă familii au emigrat din Moldova, în total 28 de suflete, şi au fost stabilite aici, fiecare fiind înzestrată cu

câte 24 de prăjini de pământ arabil, cu aprobarea unei scutiri de impozit timp de cinci ani”[450].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Gura Humorului** (tribunal districtual), Băişeşti cu Stănileşti sau Cornu Luncii, Berchişeşti, Braşca, Drăgoieşti cu **Lucăceşti** şi Folowanik, Gemenea cu Slătioara şi Ostra pe Graniţă, Ilişeşti, Joszeffalva, Capu Câmpului, Capu Codrului cu Păltinoasa, Mănăstirea Humorului cu Bori, Pleşca şi Buchenhain sau Poiana Mikuli, Corlata, Măzănăieşzi cu Stejăroaia, Stulpicani cu Plutoniţa, Doroteea, Voroneţ cu Bucşoaia şi Frasin”[451].

1890: Biserica Sfântului Dimitrie din Lucăceşti a fost construită în 1890 şi sfinţită 1891. „În 1890, satul Lucăceşti avea 61 de case, cu 290 de suflete, inclusiv 260 de români”[452].

1895: O şcoală cu o clasă a fost deschisă, la Lucăceşti, în anul 1895[453].

1903: În 1903, s-a înfiinţat la Lucăceşti o bancă populară proprie, condusă de învăţătorul Leon Turturean şi de primarul Andrei Paico.

1908: „Ne pare rău că trebuie să scoatem la lumină, de astă dată, păcatele unui om care face parte din

---

[450] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 124

[451] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[452] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 124

[453] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1907 p. 99

starea învăţătorească. Departe de noi să facem responsabilă întreaga învăţătorime pentru faptele rele comise de un învăţător. Voim să arătăm însă cât este de rău, dacă îşi permite cineva lucruri care stau direct în contrazicere cu codul penal, crezând că aduce un serviciu politicii la care adresează starea din care face parte. Frumos serviciu! Nu credem că ar merge patima până într-acolo ca să poată fi aprobate cele ce le-a făcut **învăţătorul Leon Turturean din Lucăceşti**, de toată învăţătorimea. Domnia sa a pus adică la cale, în timpul alegerilor, pe trei oameni să spargă fereştile la mai mulţi alegători, care nu aflară de bine să fie aderenţii candidatului la care credea că trebuie să ţină toată lumea. Ce să-şi închipuie oamenii, dacă dl învăţător, care are chemarea a creşte generaţii întregi şi a le îndruma pe calea binelui şi adevărului, în loc să servească drept model, se apucă de lucruri criminale. Ce ar fi încă, dacă s-ar fi apucat singur să le facă, dar aşa, să seducă el pe bieţii oameni şi să-i împingă la fapte, pentru care vor trebui să respundă înaintea dreptăţii. Cei cu fereştile sparte i-au dat deja pe cei vinovaţi pe mâna judecătoriei. Acolo se va adeveri cine a fost vinovatul adevărat, care nu este altul nime decât dl Leon Turturean. Văzând comuna ce lucruri învaţă dl învăţător Leon Turturean, l-a dat deja pe mâna judecătoriei şi a adus şi la cunoştinţa înaltului consiliu şcolar de ţară. Consiliul şcolar îl cunoaşte deja din cercetările disciplinare ce le-a avut dl Turturean până acuma destul de bine, ca să poată aprecia după merit faptele dumisale eroice. Ne mirăm cum de mai are obraz omul acela să se mai arete în lume şi el încă se mai amestecă şi în politica comunală din Lucăceşti. Ar trebui să aibă măcar un pic de ruşine, că-i doar moşneag bătrîn ! Noi atragem atenţiunea dlui

inspector Simionovici asupra celor expuse aici şi-l rugăm să ia în considerare şi bătrâneţile dlui Turturean şi să facă rânduială cu dânsul. Să nu creadă domnii învăţători că am voit să lovim în toţi prin lucrul acesta. Nu ! Noi v-am arătat numai cât de urât este aşa-ceva şi dorim din inimă ca să vă feriţi cu toţii de astfel de trebuşoare, care numai cinste n-ar putea să vă facă”[454].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lucăceşti**, sat, districtul Gurahumora, aşezat între pâraiele Hraniţa şi Şomuz, la izvoarele lor şi lângă comunele Drăgoeşti şi Măzănăeşti. Suprafaţa: 7,97 kmp; populaţia: 296 locuitori români, de religie greco-ortodoxă. Este lipit de drumul districtual Suceava-Gurahumora; are o şcoală populară, cu o clasă (deci, 30 şcolari – n. n.) şi o biserici filială, cu hramul „Sfântul Dumitru”. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Posedă 652 hectare pământ arabil, 58 hectare fânaţuri, 4 hectare 50 ari grădini, 58 hectare imaşuri, 3 hectare pădure. Se găsesc 29 cai, 142 vite cornute, 88 oi, 106 porci, 27 stupi. **Lucăceşti, moşie**, ce ţine de corpul moşiei cu administraţie specială Drăgoeşti, districtul Gurahumora. Are 3 case şi 14 locuitori, împreună cu ferma atenenţă Samuş, în Băeşeşti”[455].

1914: Rezervistul **Ignatie Sauciuc**, Lucăceşti, Regimentul 22, a căzut prizonier. Toţi prizonierii bucovineni fuseseră duşi în lagărul de la Moscova[456].

---

[454] *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul III, joi 19 martie stil nou 1908, p. 4
[455] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 132, 133
[456] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4

1941: „Se publică mai jos Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[457]: **Ravnic Orest**, soldat, ctg. 1938, cu ultimul domiciliu în comuna **Lucăceşti**, judeţul Suceava, mort la 2 iulie 1941".

1947: „Constituiri de societăţi cooperative[458]: Banca populară „Munca", comuna Lucăceşti, jud. Suceava". Este menţionată **Artemiza Râvnic**, născută la 2 august 1930 în Lucăceşti[459].

LUCACEUCA

(în hotarul târgului Orhei, Orhei, Moldova).

1669, aprilie 20: Aniţa, femeia lui Vlaşcă, feciorul lui Şuruna, şi soră-sa Mardaria, fetele Rucsandei, şi Măria, nepoatele Bunii Dăncioae vând lui Apostol Durac fost serdar, drept 45 lei, „moşia de au avut de la moşul (bunicul) lor Danciul şi de la femeia lui Buna, din satul **Morozănii**, din partea Danciului şi a bunei, din a patra parte, trei părţi, şi din cumpărătura ce au avut Danciul şi Buna, ce se va alege din partea de jos, ce au avut cumpărătură moşii lor de la Părhuţoaia, şi cu vad de moară ce este la Vatici, în coada heleşteului Pituşcanului, care vad s-a chemat al moşului lor Paşcanul, aşijderi trei părţi… înaintea lui Isac din **Hulboca**, Gaşăar din **Puţân-**

[457] *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.
[458] *Monitorul Oficial*, Nr. 268, 19 noiembrie 1947, p. 10261
[459] *Monitorul Oficial*, Nr. 147, 1 iulie 1947, p. 4848

tei, Grăjdean ot **Isacova**, Floniţă Buhchlih din **Vadul Furii**, Grigore sin (fiu) Condrea ot **Lucaceuca**, Postolachi, Isac, Ţugul şi Constantin ot Morozăni”[460].

1673, iunie 12: Întărit de Ştefan Petru voievod fostului jitnicer Chiriac Sturza, căruia îi dăruieşte „sarul **Lucaceuca**, ce este în hotarul târgului Orhei… cu hotarul cât este ales şi cu vad de moară în apa Vataciului”[461].

1709, iunie 25: Întărit de Mihai Racoviţă voievod marelui paharnic Ion Sturza, care primeşte ispisoc pentru „a sa dreaptă ocină şi moşie de danie şi de miluire, ce a avut părintele dumisale Chiriac Sturza, ce-a fost jitnicer mare, de la răposatul Ştefan Pătru vodă, un sat întreg, anume **Lucaceuca**, ce este în hotarul târgului Orheiului, care este ales şi hotărât şi cu vad de moară pe apa Vatiㅤciului”[462].

1709, decembrie 7: Mărturii despre felul în care a trecut satul **Ivancea** din stăpânirea Doniceştilor, în cea a Ionăşcuţeştilor, pe vremea răzvrătirii lui Gheorghe Ştefan, când Andrei Donici a pribegit, moşia rămânând fără stăpân: „Adică eu, Gavriliţă de **Lucaceuca**, scriu şi mărturisesc cu sufletul, pentru Ivance, fiind eu slugă la Vasile vodă şi ieşin eu cu o slujbă pe ţărani, a plătit, pentru oamenii de Ivance, Moise Donici la mine şi eu aşa ştiu şi mărturisesc”. / „Aşijderi şi eu, Dumitraşcu Harghel, mărturisesc ci sufletul meu cum am apucat pe tatămeu zicând că Ivancea a fost a lui Donici Nicoară şi a

---

[460] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 117, pp. 123, 124

[461] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 135, pp. 135, 136

[462] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 173, pp. 166, 167

stăpânit-o Nicoară Donici vel (mare) vistiernic până a murit, după aceea a stăpânit Andrei Donici, feciorul lui, până i s-a întâmplat de a pribegit şi a rămas locul pustiu de Donici şi l-au stăpânit târgoveţii. Şi au avut şi părinţii noştri pomete în Ivancea şi au tras oamenii de Ivance, cu târgul, şi au stăpânit târgoveţii până în zilele lui Ştefan Gheorghe vodă şi, fiind Ionăşcuţeştii boieri de curte, s-au rugat Măriei Sale şi le-a dăruit Ştefan Gheorghe Vodă Ivancea"[463].

1760, noiembrie 30: Carte de judecată de la marele logofăt Ion Bogdan, după ce, din porunca lui Ioan Theodor voievod, cercetase pricina dintre fostul mare stolnic Constantin Râşcanul cu Neofit, egumenul mănăstirii Trei Sfetitele din Iaşi „pentru o bucată de loc din hotarul **târgului Orheiului**, şi pricina într-acest chip este: stolnicul ne-a arătat că acea bucată de loc este danie de la Scarlat vodă şi, după ispisocul ce-l are, va să stăpânească. Părintele Neofit, egumenul, ne-a arătat un ispisoc de la Mihai Racoviţă voievod, din let 7231 (1723), iulie 25, în care ispisoc arată, pentru acea bucată de loc, că este danie sfintei mănăstiri de la un Vasile Pantazi, feciorul Cazacului, nepot de fată Milii şi frate-său Sorie, cu zapis îndredinţat şi cu iscălituri de mai mulţi boieri, scriind şi mărturisind precum au dat danie sfintei mănăstiri a lor dreaptă ocină şi moşie ce se numeşte **Vatâciul** şi **Pacicina** şi **Blajiea**, precum arată şi semnele hotarului, care moşie este în hotarul târgului Orheiului, de danie strămoşilor lui Burlan pitar, ginerele Milii, şi feciorul său Vlasie din **Lucaceuca**, arătând că acest Vasile Pantazi această moşie a dat-o danie la mâna lui Ezechiil, ce-a fost egu-

[463] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 174, pp. 167, 168

men la acea vreme, şi acum acea bucată de loc se împresoară de de biv vel stolnicul, însă părintele Neofit zapisul lui Vasile Pantazi ori ispisocul cel vechi n-a arătat, fără numai un ispisoc de întăritură al răposatului Mihai vodă, iar bic vel stolnic ne-a arătat alt ispisoc, iarăşi de la răposatul Mihai Racoviţă voievod, din let 7232 (1724), iulie 28, adică cu un an mai pe urma ispisocului celuilalt, în care scrie că s-ar fi dovedit cu multe dovezi a unor boieri şi oameni bătrâni, care au luat cu sufletul lor că n-au apucat nici de la moşii lor, nici de la părinţi pe acest Vasile Pantazi, nici pe neamul lui stăpânind aceste bucăţi de loc… / Şi, de vreme ce s-a cunoscut că acel Vasile Pantazi a fost dat rău acea danie la sfânta mănăstire, neavând nici o treabă, egumenul de la Trei Sfetitele s-a dat rămas, să nu mai aibă nici o treabă a se amesteca la acea moşie”[464].

LUCENII

(comuna Victoria, Iaşi).

1623, aprilie 12: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui logofăt Ionaşcu Ghenghea, care primeşte uric pentru „satul **Mărgiucanii** (azi satul Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui) pe pârâul Tutovii, dinspre răsărit, cu mori pe apa Tutovei, ce este în ţinutul Bârladului. Care acel sat a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Bârla-

---

[464] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 234, pp. 241, 242

dului, l-a cumpărat şi el de la Alexandru Ilieş voievod, drept şase cai buni şi 300 galbeni ungureşti, care acei cai şi acei bani s-au dat la trebuinţele pământeşti, unde aveau pâră nevolnicii”; „jumătate de sat din **Ruptura** (sat, Vaslui)**,** cu vad de moară în pârâul Bârladului, ce este în ţinutul Bârladului, care aceia este lui cumpărătură de la Buculei, ginerele Jăvroai, şi de la toţi cumnaţii lui: Iacob Scântei, Nistor şi Ioan, şi de la fraţii lui, drept 100 taleri de argint, bani buni, dintr-al lor drept uric ce au avut de la moşii lor. / Aşijderea şi cealaltă jumătate dintr-acelaşi sat de Ruptură, dintru acelaşi ispisoc, ce-l au de la însuşi domnia mea. Cari aceea el au cumpărat de la Andonii, fecior Petrii, şi de la toţi fraţii lui, şi de la Istrati, fecior lui Trifan Răuliţi, şi de la Tropotei, ginerele Barbului, şi de la Toader, fecior lui Trifan Gladii, şi de la Zahariia, ginerele Săsoai, şi de la Leoa, fecior lui Pavăl, şi de la Manea, fecior pitarului, şi de la Bălan, fecior Ţârului, toţi nepoţii şi strănepoţii Danului, întru 100 taleri de argint, bani buni, dintru acelaşi uric ce au avut ei de moşii. / După aceea, iar au venit, înaintea noastră şi înaintea a tuturor boierilor noştri, ai Moldavii, mari şi mici, Todosiia, fata Nastasâii, nepoata lui Toader Poniţi… ş-a vândut a ei dreaptă ocină şi moşie, a treia partie din sat **Tomeştii** (sat în ţinutul Hârlău, Botoşani), la Cazancea, ce este în ţinutul Hârlăului, cu loc de iaz şi cu tot venitul, care acea parte a luat-o de la feciorii şi nepoţii bătrânului Tomăscu, căci a vândut parte ei, Tomăscul, din satul **Lucenii** (sat în ţinutul Iaşi), ce este pe Prut, în ţinutul Ieşii, şi partea ei din satul **Socrojănii** (sat în ţinutul Hârlău, Botoşani), iarăşi până în Căzanciul. Aceea au vândut-o boierului nostru mai sus scrisul, dumisale Ionaşcu Ghenghea, marelui logofăt, drept 200 taleri de argint, înainte noastră

şi înaintea boierilor noştri. / Aşijderea au cumpărat lui şi altă parte dintru acelaşi sat din Tomeşti, din a treia parte din mijloc, jumătate de parte, cu părţi de iaz şi cu tot venitul. Aceea au cumpărat lui şi de la Lupul, şi de la frate-său Pătraş Costin şi soru-sa Marâia, toţi feciorii lui Sămion Oţăl, nepoţi Drăganii, fetii Danciului Tomăscul, strănepoţi lui Ichim Piliialoviciu, drept 50 galbeni ungureşti, din drepte privilegii ce au de mărturii de la Petru voievod şi din ispisoc de întăritură ce au avut de la Irimia voievod"[465].

1639, octombrie 8: Zapisul lui Ionaşco Ghizdăvăţ, Ionaşco a Savei şi Condre din sat de **Luceni** (comuna Victoria, Iaşi), în care mărturisesc cum au vândut „o parte de ocină, din părţile noastre de sat din Luceni pentru o parte de ocină ce-a fost vândută din sat de **Petreşti** (comuna Ipatele, Iaşi) pitarului Ianachie de nepoţii noştri, feciorii Ilenei. / Deci, văzând noi că au vândut nepoţii noştri acea parte de ocină din Petreşti, fără ştirea noastră, noi am vândut din părţile noaste din satul Luceni o parte de ocină, ca să fie împotriva celei părţi de sat din Petreşti, Ursului Ţocârlan, drept 8 zloţi şi drept două vaci cu viţei şi un bou bun… / Şi la tocmeală au fost Erimiia din **Slobodzie** (lângă Scoposeni, Slobozia Zberoaiei, comuna Gorbani, Iaşi), Pavăl pârcălabul de **Chişerei** (azi Grădinari, comuna Golăeşti, Iaşi), Vasile Beghiul din sat din **Străoani** (comuna Victoria, Iaşi), Niculei văfaful hatmanului, Vasile pârcălabul, Ştefan Cârcos de târgul **Iaşi**, Chirilă feciorul Gârnei, Moiseiu feciorul lui Frăţiman, Gavril feciorul popii Macsân din **Bogzeşti** (comuna Bu-

[465] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 57, pp. 88-90

dăi, judeţul Orhei, Moldova), de la Orhei, şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[466].

1901: „**Luceni**, sat în județul Iași, plasa Braniştea, pe malul stâng al râului Jijia, la 2 km de satul Cârpiţi, din comuna Stânca, așezat pe șes, având spre est o pădure. Are o populaţie de 59 familii sau 274 suflete; o biserică, cu 1 preot, 1 cântăreț şi 1 eclesiarh. Vite: 230 vite mari cornute, 225 oi, 50 cai și 146 rimători”[467].

LUCEŞTI

(sat pe Covurlui, Galaţi).

1619, februarie 12: Carte de împuternicire, dată de Radul (Mihnea) voievod lui Apostol şi Gheorghe din satul **Mascurea** (sau Măscurei, între Zărneşti şi Boiştea, raionul Cahul, Moldova), ca „să fie tari şi puternici a stăpâni a lor ocină, satul Mascurea, în ţinutul Fălciului, în ocolul Grecenilor, la Cahul, care moşie Mascurea scrie în drese să meargă din apa Halmaha, de la apus spre răsărit, unde este fântâna lui Vlad, şi pe văiuga poienii, şi merge tot văiuga şi spre Cahul, partea din jos a coastei Boiştei, şi se începe din moviala Testianei, din apus, spre răsărit, unde este piatră de hotar, şi de acolo, tot înainte pe ploş-tină, la o moviliţă, unde este piatră de hotar, ce este în faţa Cahulului, spre apus; şi de acolo, tot dept înainte, la o

466 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 249, pp. 247, 248

467 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 190

movilă mare, ce este în dreptuul satului **Luceşti** (sat pe Covurlui[468], Galaţi); şi de acolo, hotarul dealului în sus, la o piatră de hotar, care desparte Mascurea de **Breţcani** (sat pe Prut, la Gura Largă, raionul Cahul[469], Moldova); şi de acolo, pe valea Cahulului, spre apus, la vârful dealului, la o piatră hotar, şi, prin poiană, la o altă movilă, unde este piatră de hotar; şi de acolo, tot spre apus, la plotină, la un loc mare, ce este hotar, şi de acolo la Berbec, unde este piatră hotar şi la apa Halmagăi, şi de acolo, tot apa Halmaga în jos, la movila Tilica; şi de acolo, tot în jos, la un arbore, în pârâu şi la movila Testiana, ce este în vârful dealului ce desparte **Zărneştii** (raionul Cahul[470], Moldova) şi moşia **Boişte** (sat pe Prut, lângă Zărneşti, raionul Cahul[471], Moldova), de unde s-a început a măsura, şi s-a încheiat"[472].

---

[468] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 150

[469] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 43

[470] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 385

[471] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 37

[472] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 205-207

LUCEȘTI

(lângă Armășoaia, comuna Pungești, Vaslui).

1644, septembrie 1: Simion vinde lui Irimie și jupânesei Dochiții, „drept un cal și un caș de ceară... a treia parte de bătrân din satul **Lucești** (lângă Armășoaia, comuna Pungești, Vaslui), din partea Telegeștilor, cu loc de prisacă și cu curături în pădure și în câmp... dinantea lui Racleș căpitanul or **Pongești** (comuna Pungești, Vaslui), popa, Andonie, Ștefan, Platon și Ionașco ot **Topoști** (azi Popești, comuna Dragomirești, Vaslui), Ursul, Dumitru, Ionașco, Simion și Gligorce ot **Stângaci** (Stângăceni, comuna Pungești, Vaslui) și Ionașco, nepotul lui Bejan din **Obârșieni** (Obârșeni, comuna Voinești, Vaslui). Pentru credință, ne-am pus degetele, să se știe”[473].

LUDEŞTI

(comuna Ludeşti, Vaslui).

1625, mai 25: Martor în zapisul de mărturie prin care Busca, fata logofătului Bogza, nepoata Purceloaei, confirmă că a vândut partea ei de ocină „din satul **Duşeşti** (sat pe Vaslui, lângă Codăeşti şi Movila lui Burcel, Vas-

---

473 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 408, p. 393

lui) lui Ionaşco, hânsarului celui mare, drept 50 de galbeni roşii”, martori la tocmeală fiind „unchiaşul Lupul din **Popeşti** (sat pe Bârlad, inclus în Zorleni, Vaslui), Ionaşco cuparul de **Pietreşti** (Petreşti, inclus în Blăgeşti, Bacău), Mihoci paharnic de **Ludeşti** (comuna Ludeşti, Vaslui) şi Pântea ce a fost postelnic”[474].

1901: „**Ludeşti-Budăiul**, cu parte din Codrul, sat în judeţul Vaslui, în partea de nord-est a comunei Bârzeşti, situat pe coasta de estică a ramificațiunii dealului cu același nume. Are o suprafaţă de 700 hectare şi o populaţie de 30 familii sau 150 suflete. Vite: 120 vite mari cornute, 26 cai, 70 oi, 15 capre și 39 râmători”[475].

LUJENI

(lângă Şipeniţ, Bucovina, Ucraina).

Cea mai veche menţionare a lujenilor datează, indirect, din **1421**, când proprietarul satului, Dragomir Vranici (probabil tatăl lui Costea Vranici, dacă nu cumva însuşi Costea Vranici) este menţionat printre membrii sfatului domnesc al lui Alexandru cel Bun. Menţionarea directă datează, însă, din 1452, drept satul „anume Lujani, care sunt mai jos de Râpujinţi, pe Prut, satul Lujeni (Lujan, în alte documente) aparţinuse cneazului lituanian „Alexandru, astfel numit Vitovt”, fiul primului mare duce

---

474 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 331, pp. 404, 405

475 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 193

al Lituaniei, Kiejstut, cel care avea să moară în bătălia de la Troki, a fost proprietar al satelor Şipeniţ şi Lujeni, cumpărând Lujenii, în 7 septembrie 1452, cu 400 zloţi turceşti, de la Coste Vranici, unde a şi construit o biserică, închinând-o Înălţării Domnului.

În **1582**, moştenitorii Lujenilor aveau să vândă satul lui Ieremie Movilă, trecând, după moartea acestuia, în 1606, în proprietatea fratelui său de mamă, Simeon, apoi în cea a hatmanului Isac Balica, care o va stăpâni până în anul 1611, când Lujenii trec în stăpânirea cronicarului Miron Costin, ruda cea mai apropiată a lui Isac Balica

1662: Moştenitorii ducelui lituanian, Dumitru Epure, pârcălab de Soroca, Melisan Teban şi Miron Costin (prin soţie), pârcălab de Hotin, aveau să se revendice Lujenii, în 12 mai 1662, dar Dabija Vodă considerând că urmaşul legal al lui Vitovt şi stăpân al Lujenilor este Miron Costin, îi întărea moşia cronicarului.

1691: După decapitarea lui Miron Costin, în decembrie 1691, pe când preot în Lujeni era un oarecare George, soţul Anastasiei şi tatăl lui Vasile Precop, moşia Lujeni trecu în proprietatea lui Nicolai, fiul lui Miron Costin, care o va dărui drept zestre, în 1757, fetei sale, Maria, măritată, prima dată, cu Macri, apoi, a doua oară, cu spătarul Iordachi Luki (Luca). Conacul boieresc al Costinilor se afla pe locul în care se afla, în 1893, casa gospodarului Mihail alui Nicolai Pilata.

1742: „Asupra stărilor de la hotar ne lămureşte foarte bine Gavril Neculce vel Căpitan de Coţmani, în raportul său către Constantin Vodă Mavrocordat, în care găsim următorul pasaj interesant: „Viind în Moldova 4 care de bejenari, i-au luat gonaşii (polonezi, care îi vânau

pe bejenari pentru a-i readuce în Polonia – n. n.) pe urmă şi, ajungându-i pe urmă, noaptea, la câmp, pe şesul Prutului, mai jos de satul Lujeni, au dat năvală să prinză pe bejenari, şi, smulgându-se unul din bejenari, a plecat fuga să facă ştire în sat, să nu-i lase. Iar doi din gonaşi, luându-se după dânsul, s-au împuşcat unul pe altul, anume că împuşcă pe bejenari şi pe loc a murit; iar 6 gonaşi au rămas la carele bejenarilor şi au prins pe doi din bejenari şi pe femeile lor şi i-au bătut; cu topoarele au rănit 3 femei, iar pe bărbaţi, pe unul l-au rănit în trei locuri. Şi **sărind după gonaşi oamenii din Lujeni nu i-au putut ajunge**, fiind noaptea şi aceia călări. Pentru care măcar că el pentru aceasta au scris la gobernatul de Cosov, să prinde pe tălharii aceia, dară deosebit au înştiinţat şi aceea, să aibă răspuns, pentru că s-au făcut prea mare călcare de hotar: peste hranişte 3 cale până la acel loc"[476].

1760: Cei mai vechi locuitori ai Lujenilor sunt, după Dimitrie Dan, Andrei cel Negru, menţionat în 13 iulie 1760, şi Ioan Costenco, menţionat în 15 iulie 1667. În Lujeni existau familii cu nume româneşti, precum LĂCUSTĂ, CURIŞ, PILAT, BAŞAC, CIOBAN(iuc), CALANCEA, COŞAR(iuc), LUCACI, MAIDAN(schi), MOŞUC etc[477].

1770: Biserica „Arătarea lui Cristos" din Lujeni, întemeiată de cneazul lituanian Vitovt, avea să fie restaurată, în 1770, de Maria, văduva stolnicului Iordachi LUCA, fiul lui George LUCA.

---

[476] Nistor, I., *Românii şi rutenii în Bucovina*, Bucureşti 1915, pp. 47, 48

[477] GAZETA BUCOVINEI, Nr. 49/1893

1772: Recensământul lui Rumeanţev[478], din 1772-1773, înregistrează la Lujeni, moşia Mariei MACRIOAI, „94 – toată suma caselor”, însemnând 2 popi, Ştefan şi Vasile, 1 dascăl, Toader, 15 scutelnici ai Mariei Macri, adică Sâmen pânzar, Gavril ŞPIRTU, Hrihor MOŞNIAGA, Hrihor morar, Andrieş grădinar, Fedor BENZALĂ, Hrihor CULICIAC, Ivan KOKO, Simion CLIPACIA, Ion CLIPACIA, Georgi pânzar, Vasile CIORNEI, Ivan BOHONUC, Oleksa volintir şi Matei CURICUL, 1 jidov, Froim, 3 văduve, Odochia, Nastasia şi Gafiţa, 12 case pustii, 12 ţigani, adică Vasile jude, Ursachi, Ştefan, Toader, Sandul, Ştefan, Ambrosi, Acsinti, Vârlan, Sandul, Ştefan şi Gavril, şi 48 birnici, şi anume: Vasile ORELEŢKI, Fodor ORELEŢKI, Hrihor BAŞAKA, Alecsa MIHALACHI, Iacob PETRINIAC, Ion COLŢUDAN, Pintelei SIRUNIAC, Luchian SAUCIUK, Vasile vătăman, Neculai SAVCIUK, Ştefan ŞPIRCUL, Grigoraş MANDUC, Macsim SAUCIUK, Mihail SAUCIUK, Nechifor BAŞAC, Vasile FOCA, Mihail LIPCIUK, Toader ACSINTIC, Iurii ACSÂNTIUK, Vasile FELEŞKO, Georgi ODOVIICIUK, Simion CRICINIC, Macsim CURICIUK, Ştefan NECULAICIUK, Tănasă COGIDIUK, Ion ODOVECIUK, Dănilă GIDIU, Vasile RÂZNIK, Petro ZAICIUK, Ion AGAFTONUK, Ivan TUDERUC, Ilaş ISIANCIUK, Ion sin CRUŢ, Andrieş nepot lui CUREŞCIAK, Irimie TCACI, Vasile BEREZKO, Ivan CIUPRIK, Toader ŞPERCIUK, Ivan CUTUCU, Mihail BIDRIC, Ivan LUCUCIAK, Toaderaşco LUCUCIAK, Iacob TCACIUC, Statii SAVCIUK, Iacob SAVCIUK,

---

478 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 414

Hrihor FRESINIC, Grigoraş MOŞNIAGA şi Petro FELUŞCHII.

1774: Vatra satului, megieşă cu Sipenitul, Coţmanii, Vitiliuca şi Mămăieşti, iniţial poziţionată pe malul stâng al Prutului, avea, în 1774, 84 familii, numărul familiilor satului ajungând, în 1784, la 155.

1782: În 17 aprilie 1782, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a moşiilor în Bucovina s-a prezentat spătarul Iordachi Luki, din Moldova, care îl va lăsa moştenire, în noiembrie 1791, fiului lui, George.

1810: În 1 septembrie 1810, George Luki renunţa la Lujeni, în favoarea cumnatului său, hatmanul Nicolai Stratulat, care îl va stăpâni până în 7 august 1821, când, datorită restanţelor în plata dărilor, moşia Lujeni avea să fie vândută, prin licitaţie publică, pentru 36.000 lei, armeano-polonului David Capdebou-Antonowicz şi fiului său, Anton, în 11 august 1849 fiind menţionat ca proprietar al satului David Antonowicz, care va vinde Lujenii, în 10 august 1892, nepoatei sale, Gertruda de Torosiewicz, şi nepoţilor săi, David şi Adolf de Abramowicz.

1843: În 1843, patron al bisericii din Lujeni, cu 1.124 enoriaşi, era David de ANTONIEVICI, postul de paroh fiind vacant. În 1876, când patron bisericesc era familia armeanului BOTUŞAN, biserica avea 1.759 enoriaşi, paroh fiind Dimitrie MANASTERSCHI. În 1907, patroni bisericeşti erau Bogdan şi Andrei de BOTUŞAN, paroh fiind Teodosie CAUTIŞ, născut în 1865, preot din 1887, paroh din 1897, iar cantor, din 1900, Ioan PAZIUC, născut în 1841.

1860: Din 1860, funcţiona în comună o şcoală cu 5 clase[479].

1867: „**Alegerea ablegatului din ţinutul Coţmanilor**. Mă aflasem, din întâmplare, în a 23 ianuarie – 4 fevruarie 1867, aici, în trebi neguţătoreşti şi, auzind cum că astăzi se va ţine alegerea deputatului, mă cuprinsese curiozitatea a întârzia mai multe ore aici, spre a vedea rezultatul. Spre acest scop, mă dusei pe piaţa liberă, înaintea preturei, unde încă se adunau alegătorii, formând mai multe grupe, şi se consultau despre obiectul acesta. Aici preoţi, cam la 12 insi, se sfătuiesc între sine, precum înţelesesem, cum ar putea să aducă pe săteni ca să se învoiască a alege pe un consileri consistorial, însă, văzându-se cum că aceştia nu voiesc a se înţelege, fiind că pretorul de aici – un aprig străin (alien, în text – n. n.) al naţiunii şi bisericii noastre, prin agenţii săi, trimişi prin sate, a întărâtat spiritele lor în contra prooţimei, ba şi în cancelaria a lăţit câte şi mai câte calomnii si defăimări, între altele cum că preoţimea voieşte a-i romaniza pe ei, cetindu-li-se, aice, de către diurnişti, naturalmente de nu din mandatul, de bună seamă cu ştirea pretorului, articole din jurnalele polone, tipărite în limba rusină, contra preoţilor rusini din Galiţia; se deciseră a face o mână cu bieţii săteni şi a vota pentru unul din aceştia. Dincolo, agenţii pretorului, mai cu seamă diurniştii, care aici merg în multe comune ca scriitori, precum şi unii amploiaţi şi servitori ai oficiolatului informează pe alegători, măgulindu-i cu fel de fel de promisiuni extravagante, în favorul patronului lor Procopovici. În fine, venise treaba într-acolo cum că majoritatea, prin influenţa preoţilor, **se uni**

---

[479] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 15, 1876 p. 80, 1907 pp. 133, 134

a vota pentru un ţăran din Lujeni. / Între aceste, îmi căutai eu de treaba-mi, cu speranţa cum că, de astă dată, de bună seamă că bieţii săteni se vor scutura de periculoasa ablegaţie a pretorului acestuia, care stăruieşte din răsputeri, cu ajutorul partidei armeano-polone, a anexa Bucovina la Galiţia, de care rău să ne ferească Dumnezeu! Însă, după vreo câteva ore, întorcându-mă la ospătăria unde trăsesem, auzii că cum de cumplit m-am înşelat în aşteptarea mea. Pretorul a ieşit triumfător, cu 42 de voturi din 80 de votanţi. Aceasta s-a întâmplat în următorul chip: Părintele Prodan, exarhul şi predicatorul slavon la catedrala din Cernăuţi, fu denumit, de către pretor, membru la comisiunea alegătoare, şi aceasta îl alese de prezident. Amintitul părinte ţinu o cuvântare, în care arătă alegătorilor momentuozitatea lucrului, provocându-i ca ei să aleagă un bărbat înţelept, plin de încredere, să fie cunoscut cu trebile ţării, adică să fie indigen, încheindu-şi cuvântarea cu cuvintele cum că, după a sa cea mai buna opiniune şi conştiinţă, nu putea fi altul decât acela care până acuma a fost, adică pretorul Procopovici, veneticul de la Berejeni, în Galiţia, şi capul partidei armeano-polone; aşadar, votează dânsul, în contra deciziunii preoţilor colegi, pentru Procopovici. Ce ironie batjocuritoare! De la acest vot a atârnat rezultatul, pentru că mulţi săteni, care încă, până acuma stăteau la îndoială, au trecut, prin acesta, în partea pretorului. Părintelui exarh de bună seamă nu i-au fost cunoscute multe axiome, altminteri nu s-ar fi dat a fi înşelat, prin complimentul de a fi membru la comisiune şi alte curtenii nenumărate, cu care fu peste măsură încărcat – ca corbul lui Esop”[480].

[480] *Albina*, Nr. 14/121, Anul II, Viena, vineri 3/15 faur 1867, p. 1

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Coţman** (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, Davideşti, Dubăuţi, Havrileşti, Iujeniţa, Ivancăuţi, Clivodin, Laszkowka, **Lujeni**, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca”[481].

1875: În 16 iunie 1875, moşia Lujeni avea să fie vândută altei familii armeneşti, cea a lui Bogdan şi a Mariei Botuschan (Botuşan).

1887: „La Lujeni, aproape de Cernăuți, a fost găsită, în 1887, de către proprietarul Bogdan von Bottuschan, la aproximativ 15 minute de Prut, un topor din piatră vulcanică, care are 132 mm lungime, mai degrabă îndreptată spre vârf; în mod ciudat, muchia de tăiere este plasată oblic, în raport cu linia de simetrie, și prezintă o abatere de aproximativ 10 mm în acest sens. Muchia este procesată destul de grosolan. Marginile ascuțite ale toporului au fost tăiate puțin: marginea este purtată spre spate; proprietar este doamna Bogdan von Bottuschan, soția proprietarului din Lujeni. / O bijuterie din argint (fig. 8), probabil dintr-un set de inele de templu, a fost găsit, în 1885, la Malatineţ, în districtul Coţman. Formată dintr-un inel deschis cu sârmă puternică, un capăt aplatizat, care are o perforație, și un al doilea capăt aplatizat, înfășurat în spirală, de asemeni cu o mică perforație rotundă, care sus-

---

[481] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

ţine ornamentul, care constă, în principal, din suprapuneri de flori, care, dispuse într-un astfel de mod, formează o formă sferică. Fiecare dintre ele (dintre care au mai rămas patru, dar trei despărțite) are o piramidă, cu globuri mici la mijloc, în timp ce frunzele constau din bucăți de argint aplatizate, realizate din bucle de sârmă. Acestea din urmă, împreună cu firele subțiri, înfășurate în spirală, în mai multe rânduri de margele, deasupra, formează deformațiile ulterioare. În special, o parte a discului inelar este umplută cu respectivele bucăți de fagure asemănătoare tubului, din care o parte este, de asemenea, spartă; proprietarul, ca înainte (doamna Bogdan von Bottuschan, soția proprietarului din Lujeni – n. n.)”[482].

În **1890**, comuna Lujeni avea 2.800 locuitori, iar parohul Dimitrie DAN tocmai publica o superbă monografie a satului. Învăţători erau Vasile Orza şi I. Ucraineţ, Teodor Cureşi era primar, iar Ioan Paziuc – cantor bisericesc.

1907: „Din cauza viscolului, a fost circulaţiunea pe linia LujeniZalescichi întreruptă pentru timp nedeterminat”[483].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Lujeni** (**Luzan**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, pe un teren supus inundaţiunilor, pe ambele părţi ale pârâulul Sovica, la confluenţa sa cu Prutul, între comunele: Şipeniţ şi Mămăeştii Vechi.

---

[482] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

[483] *Apărarea Naţională*, Nr. 4, Anul II, joi 17 ianuarie stil nou 1907, p. 3

Suprafaţa: 11,71 kmp; populaţia: 2.420 locuitori ruteni, de religie gr. or., cea mai mare parte; foarte puţini rom. cat.; în mic număr se găsesc şi izraeliţi, şi poloni. Este străbătută de drumul principal Sniatin-Cernăuţi şi, printr-un admirabil drum districtual, legată cu drumul principal Zaleszczki-Cernăuţi. Este staţie de drum de fier a liniei Lemberg-Cernăuţi, care se uneşte aci cu linia ferată locală, ce vine de la Zaleszczyki. Are un oficiu telegrafo-poştal, o şcoală populară, cu 3 clase (deci, cu 90 şcolari – n. n.) şi o biserică parohială, cu hramul „Înălţarea Domnului”, zidită din piatră, de un oarecare Teodor Vitolt, posesorul acestei comune, pe la anul 1452, după cum se poate vedea din zapisul din 7 Septembrie acest an, prin care Coslea Vraniş, o vinde acestui Vitolt. Această biserică a fost prădată şi jefuită în nenumărate rânduri, de turci, şi căzând în ruină, fost restaurată, în 1770, de Maria, soţia Marelui Stolnic Iordache Luca, în posesia căruia se afla comuna şi la 1776. În apropierea comunei s-au găsit o mulţime de obiecte din epoca de piatră. Are o fabrică de zahăr, o bancă de credit şi o casă de economii. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 1.293 hectare pământ arabil, 190 hectare fânaţuri, 9 hectare grădini, 60 hectare imaşuri, 42 hectare păduri şi 8 hectare heleştee. Se găsesc 106 cai, 442 vite cornute, 606 oi, 389 porci şi 25 stupi de albine. **Lujeni**, **moşie,** cu administraţie particulară, distr.ictul Coţman. Suprafaţa: 6,65 kmp; populaţia: 85 locuitori, în majoritate izraeliţi, restul ruteni şi germani”[484].

1914-1918: „**Ioan Klepacz a lui Vasile a lui Nicolai**, născut în 1889 în **Lujeni**, a fost înrolat, în 1915,

---

[484] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 8

la oaste (Regimentul 24 Infanterie) şi a şi a mers, în vara anului acestuia, la frontul italian; la 10 Noiembrie 1915, s-a îmbolnăvit în tranşeu şi a fost dus în casa de marozi din Madrica. Aici să fi murit, la 11 Noiembrie 1915, cupă cum confirmă martorii / la cererea lui Vasile Klepacz a lui Nicolai / Tribunalul Cernăuţi, Secţia VIII, la 3 Iulie 1919"[485]; „**Ioan Klepacz a lui Vasile a lui Nicolai**, născut în 1889, în **Lujeni**, a fost înrolat în 1915 la oaste (Regimentul 24 de Infanterie) şi a mers, în vara anului acestuia, la frontul italian; la 10 noiembrie 1915, s-a îmbolnăvit în tranşeu şi a fost dus în casa de marozi din Madrica. Aici să fi murit la 11 noiembrie 1915, după cum confirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Vasile Klepacz a lui Nicolai, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut"[486]; „**Atanasiu Kowaliuk a lui Nicolai**, născut în 1888, în **Lujeni**, a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, la oaste şi a plecat la război. El a căzut prizonier la ruşi şi se afla, în timpul din urmă, în localitatea Horodweleki Luhi, guvernământul Paskow, unde se aflau şi alţi locuitori din Lujeni ca prizonieri. Acolo ar fi murit, la 25 septembrie 1917 stil vechi, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Elisaveta Kowaliuk, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[487]; „**Nicolai a lui Alexa Melniciuc**, născut în **Lujeni**, la 25 noiembrie 1884, a plecat la război

[485] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 53, Cernăuţi în 9 August nou 1919, pp. 3-5
[486] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 57, Cernăuţi în 20 August nou 1919, pp. 3, 4
[487] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 76, Cernăuţi în 22 Octomvrie nou 1919, pp. 5-9

şi, luptând pe frontul italian, să fi murit în luptă, în anul 1916. Din acel moment şi până în prezent n-a sosit nici o ştire despre el. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea Catarinei Melniciuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[488]; „**Ostafi a lui Vasile Moisiuc**, născut în **Lujeni**, la 18 septembrie 1872, ajungând el, în anul 1915, în captivitate la ruşi, s-a îmbolnăvit de tifos şi să fi murit, după cum susţin martorii, într-un spital din Sirauc, în Rusia. Până în prezent lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Axeniei Moisiuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[489].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Coţmani** făcea parte şi „Reprezentantul proprietarilor expropriaţi: **Andrei Botuşan**, proprietar mare, Lujeni"[490].

1920: „**Deciziune de expropriere No. Ra 109/20**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Coţmani cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 120, **Lujeni**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 66 ha 90 a 68 mp, proprietatea dlui Andreas Botuşan, în folosul „Fondului de pământ bucovinean", a devenit definitivă"[491].

1936: „Familii cu nume româneşti există şi astăzi în Lujeni, de-şi nu mai vorbesc limba românească, ci pe cea ruteană. Şi iată lista acestor familii cu nume româ-

---

[488] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 220-224

[489] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 5, Cernăuţi 12 februaie nou 1921, pp. 51-53

[490] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[491] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 229, 230

nești, aflătoare și astăzi în satul Lujeni: Bașac, Băței, Berindă, Bodnar, Buhai, Cioban, Calance, Cerniș, Cinuș, Clețan, Căzemă, Coșar, Curiș, (Curiș), Dorohan, Grecul, Hătrici, Lăcusta, Luția, Lucaci, Lupul, Mândrig, Moșuc, Pilat, Pipan și Vizir; dar aceste nume de familie neaoș românești au fost schimbate în Bodnriuc, Ciobaniuc, Coșarciuc, Luțiac etc.), pentru a șterge și formal dovada originii românești a acestor familii. Și limba acestor oameni are rămășițe românești, căci, vorbind rusește, întrebuințează și fraze românești. Așa întâlnim cuvintele: „te miri", „fel de fel", „fuga", iar pentru numirea unui cojoc lung, fără mâneci, întrebuințează expresia românească „țurcancă", apoi o podoabă, pe care o poartă fetele pe cap la horă, o numesc „colan", apoi catrința o numesc „fotă", iar basmalele de pe cap le numesc „tulpane" și „basmale". Bărbații poartă „pieptar" și joacă „arcanul", cu o comandă răspicată ân limba română, „în dreapta", „în stânga", „la culme" etc. Iată, deci, încă suflare românească, care trebuie redeșteptată și readusă la matcă"[492].

1941: „Se împlinesc douăzeci de ani de când am început să studiem biserica din Lujeni. Așezată în mijlocul și într-un fel la marginea unui sat mare de ucraineni, desfigurată de prefaceri și de o tindă urâtă de scânduri, biserica aceasta a atras atenția părintelui Dan, care a pomenit-o înaintea noastră și i-a citit inscripția ctitorească. Pe încetul și în condiții grele, am dat jos o parte din tencuiala care i-a acoperit acum vreo jumătate de veac decorul original. Pe acesta astăzi îl înțelegem destul de bine. Bolțile naosului, cea dintâi pagină în această adevărată carte pe care o constituie decorul pictural al unei

---

[492] Hostiuc, Erast, Preot, *Sate și biserici din Bucovina de peste Prut. I. Lujeni*, în *Țara Șipenițului*, Nr. 2, Anul I, septembrie 1936, p. 77

biserici, nu ne mai arată nimic. În absida principală, se văd episcopii doctori liturghisind. Ca de obicei, în arta bizantină şi orientală, doi sfinţi diaconi împodobesc emiciclul, la miază-zi şi miază-noapte, şi încadrează episcopii. Sfântul diacon de la miază-zi apare aproape întreg. În hlamida albă, cu orarul îngust de mătasă albastră, pe care se citesc cuvintele „Agios” „Agios” „Agios”, întreaga figură este o eleganţă clasică şi aminteşte sfinţii îngeri din liturghia dumnezeiască de la Mistra. Chipul propriu-zis şi părul stilizat antic îi dau însă o distincţie superioară. La miază-noapte, în zona deasupra episcopilor, se distinge mai greu spălarea picioarelor apostolilor de către Iisus. În naos, arcul cel mare deschis în veacul al XVIII-lea, în peretele de la apus, a făcut să dispară patimile Domnului şi Adormirea Maicii Domnului. În ungherul de Sud-Vest, în ultimul registru, am luminat binişor trei chipuri de sfinţi militari. Varul care i-a acoperit, până mai ieri, a slăbit albastrul închis al platoşelor, dându-le o nuanţă de albastru spălăcit. În pronaos, la miază-zi, în zona mediană a peretelui, se vede pocăinţa lui David, ilustraţie a psalmului 50. Scena e rară în iconografia ţărilor româneşti. Este interesant de observat însă că o întâlnim în pronaosul bisericii din Stăneşti, în Oltenia, şi anume în acelaşi loc şi aproape în aceeaşi termeni ca şi la Lujeni. Amândouă bisericile sunt de altfel zugrăvite în prima jumătate a veacului al XV-lea. În zona inferioară a peretelui de miazănoapte, apar portrete de sfinţi făcând parte din ilustraţiunea sinaxarului. Se văd busturile sfinţilor Probus, Andronic, Taracos etc., şi câteva chipuri de sfinte. La miază-zi, se distinge greu o scenă din acatistul Sfântului Nicolae şi, foarte bine, portretul ctitorului, seniorul lituan Vitold, rudă a lui Alexandru cel Bun, înfăţişat cu

scutul în dreapta pe un cal alb de bătaie, cu frâie roşii. O inscripţie slavonă destul de citeaţă dă numele ctitorului şi data picturii. / Viaţa Sfântului Nicolae, mai exact ilustraţia unuia din acatistele lui, se vede a fi fost pictată pe peretele pronaosului. Acesta se leagă de faptul că biserica a fost închinată Sfântului Nicolae. În veacul al XV-lea, tot Sfântului Nicolae i-au fost închinate bisericele Sf. Nicolae-Domnesc din Iaşi, şi cele din Popăuţi, Dorohoi şi Bălineşti. În veacul al XIV-lea, biserica domnească din Argeş are acelaşi hram. În toate aceste exemple, acatistul sfântului este ilustrat pe pereţii pronaosului. Este vorba deci de o tradiţie moldovenească, care se leagă prin exemple muntene de tradiţia bizantină a Constantinopolului. / **Pictura Lujenilor** este executată din punct de vedere tehnic în tempera bizantină, căreia mai toţi cercetătorii îi zic astăzi frescă, şi în bune condiţii de soliditate. Figura sfântului diacon din absida principală şi portretele de sfinţi din pronaos sunt de bună seamă cele mai frumoase lucrări de artă din toată pictura Moldovei. / De la Lujeni ar trebui să meargă cineva la Pătrăuţi, tocmai în Sudul Bucovinei. Pe un deluleţ, în mijlocul unei pajişti, stăruie voinică şi bine păstrată una din cele mai vechi ctitorii a lui Ştefan cel Mare”[493].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[494], următorii învăţători şi învăţătoare: Teodoroiu Maria, comuna **Lujeni**, jud. Cernăuţi, media 7,33”.

---

[493] Ştefănescu, I. D., *Mănăstirile Bucovinei*, în *Revista Fundaţiilor Regale*, Nr. 8-9, Anul VIII, 1 august – 1 septembrie 1941, pp. 395, 396

[494] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

LUMINATA

(lângă Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui).

1636, februarie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Constantin, fiul Savei din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), în baza unui zapis de la Ionaşco Tutovanul şi Obrejie din **Tătărăşti** (lângă Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Ursul din **Găliţeşti** (azi Gâlţeşti, comuna Puieşti, Vaslui), Mihăilă din **Luminata** (lângă Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), Dumitraşco din **Bujoreni** (în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), Ionaşco fiul Savei, Bejan fiul lui Dumitraşco, şi Ţopa, „scriind cum au venit înaintea lor Moisei, fiul lui Tudoran ceaşnic, din satul **Strânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui) şi cu nepoţii săi Ion, Gheorghe, Florica, Marta şi Scheauca, copiii Măgdălinei şi ai Ilenii… şi i-au vândut „din sat din Strânba, jumătate din jumătate de sat”[495].

LUMINE

(Lumireni, azi toponimul Lumine, Vrancea).

Întărit, în **14 aprilie 1435**, de Ştefan voievod, vornicului Petru Hudici, care primeşte uric pentru „satele anume: curtea lui Mândrea, pe Siret, şi cu pricuturile sale, şi un loc din pustie la Voinăuţi, lângă locul lui Oancea, şi

[495] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 331, pp. 375, 376

o prisacă, la obârşia Ogrincei, unde este Alexa Râşcov, şi o selişte pe Milcov, anume Lumireni, două locuri din pustie, la prisaca lui Chiprian (în Lumireni) şi la prisaca lui Detelea (în Lumireni), şi două sălaşe de ţigani, anume Micula şi cu copiii săi şi cu toate sălaşele sale… Iar hotarul satului lui Mândrea şi al seliştii să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea să folosească trei sate îndestul”[496].

LUMINEANI

(lângă Şendreni, Galaţi).

1625, iulie: Zapisul feciorului lui Frăţian privind vânzarea, pentru 95 galbeni, cămăraşului Costantin a „moşiei din **Şăndreni**… din vatra satului şi din câmp, şi din bălţi şi din vii”, în prezenţa martorilor semnatari Pope căpitanul, Stălbar din **Lumineani**, Tufă, Neculei căpitan de **Galaţi**, Ion armaşul „şi dinaintea a mulţi oameni buni şi bătrâni”[497].

[496] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 139, pp. 193, 194

[497] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 354, p. 427

LUNCA

(Cârna, apoi Lunca, contopit cu Tochilea,
comuna Răchitoasa, Bacău).

Întărit, în **21 decembrie 1452,** de Alexandru voievod, lui Trişor, fiul lui Şandru de la Iucaş, şi fratelui său Tador, care primesc uric pentru „ocinele lui, satele anume: Oprişeşti pe Zeletin, şi Cârna, şi Răchitiş pe Dobrotvor, unde este popa Duma, şi, la Iucaş, unde este casa tatălui său, şi Mărgineni”[498]. Hotare, din veac.

1495, ianuarie 22: Întărit de Ştefan voievod seminţiei lui „Toader Iucaş şi nepotul lui de frate, Farco aprod, şi surorile lui, Dolca şi Măruşca, fiii lui Petru Iucaş, şi vara lor, Anuşca, fiica Stanei, şi vărul lor, Isaiu, fiul lui Oană Muste, şi verii lor, Andreico şi fraţii lui, Ion şi Toader, fiii Ilcăi, şi, de asemenea, vărul lor Giurgiu Vulpe, fiul Maruşcăi, toţi nepoţi ai lui Laslău globnic”, care primesc uric pentru „ocina lor dreaptă, satele care au fost ale bunicului lor Laslău globnic, anume: Lăslăoani pe Cracau, şi Şerbeştii sub Piatra Cracăului, şi Mohorâţii mai jos de gura Pojorâtei, şi, mai jos, Drăgoeşti pe Dobrotvor, şi, pe Zeletin, Petreştii, şi, în acelaşi hotar, satul Plăcintenii, şi Oprişeştii, şi Cârna şi Răchitişul… Însă să le fie acele sate în trei părţi: o parte din acele sate să fie slugilor noastre Toader Iucaş şi nepoţilor lui de frate, Farco aprod, şi surorilor lui Dolca şi Măruşca, fiii lui

---

498 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 23, pp. 27-29

Petru Iucaş, iar o altă parte din acele sate să fie Anuşcăi, fiica Stanei, singură, iar a treia parte din acele sate să fie lui Isaiu, fiul lui Oană Mustea, şi verilor lui, Andreico şi fraţilor lui, Ion şi Toader, fiii Ilcăi, şi, de asemenea, vărului lor, Giurgiu Vulpe, lor, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci"[499]. Hotarul, din veac.

1495, octombrie 10: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Bura şi Neacşa, care cumpără, cu 100 zloţi tătăreşti, de la Toader Iucaş şi de la verii lui primari Farco aprod, Maruşca şi Dolca, feciorii lui Petri Iucaş, „jumătate de sat din Cârna de pe Zeletin, partea din jos"[500]. Hotarul, din veac.

1632, mai 5: Zapisul lui Andronic şi Mihai, vornicii târgului **Bârlad** al şoltuzului Negoi şi al cel 12 pârgari, în care mărturisesc „precum au venit înaintea lor Oprina, fata, Stancăi… şi a vândut a ei dreaptă moşie din **Crăeşti**, din **Hălmăţeni** şi din **Glodeni** lui Dumitraşcu vornicul Gheuca drept 15 lei. / Aşijderea, şi Vasilie sin Bizighie şi-a vândut partea lui de ocină din **Chirna** tot vornicului Dumitraşcu Gheoca, drept 12 zloţi. / Aşijderea, Ştefania şi Agahia, fetele lui Simion Bâzighie, partea lor din **Chirna**, drept 24 de zloţi. / Aşijderea şi Gheorghie cu femeia sa şi-au vândut partea lor de ocină

---

[499] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 172, pp. 314-316

[500] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 195, p. 355

din sat din **Băcani**, iarăşi vornicului Dumitraşcu Gheuca, drept 10 zloţi”[501].

LUNCA MOLDOVEI

(nume vechi Budzeşti, apoi Buzaţi,
în comuna Păstrăveni, Neamţ).

Întărit, în **12 martie 1422**, de Alexandru cel Bun, „mănăstirii Înălţarea Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru, care este la Neamţ… două sate; un sat pe Moldova, anume Budzeşti, şi altul pe Topoliţa, seliştea lui Nenovici… Iar hotarul acestui sat, care este pe Moldova, să fie cu toate hotarele vechi, din toate părţile, pe unde s-a hotărât acest sat din veac. Iar hotarul acestei selişti, care este pe Topoliţa, să fie începând de la un tei, pe hotarul vechi de la Giurgiu, la movilă, apoi de la movilă, de-a curmezişul, la fântână, apoi de la fântână drept la pârâu, pe pârâu la vale, la capătul de jos al vârtopului, la ruptură, apoi de la ruptură, de-a curmezişul, la movilă, unde este o salcie lângă drum, apoi, pe drum la vale, la pârâul ce curge din vie, pe pârâu la vale, la un mesteacăn, care este pe malul Topoliţei. Acesta îi este tot hotarul, pe unde au hotărnicit pan Mândricica şi pan Dan ceaşnic şi Neagoe gramatic”[502].

---

[501] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 61, pp. 65, 66

[502] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 509, pp. 73, 74

1470, aprilie 1: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru „prisaca lui Chiprian la Botne, şi cu mănăstirea care este la obârşia Vişnivăţului şi cu toate poienile şi cu prisăcioarele câte sunt în acest hotar, pe care le-a stăpânit popa Chiprian, începând de la vărsarea Molovateţului în apa Vişnivăţului şi pe unde ţine poiana mai sus de mănăstire, dincolo de şanţ, la deal, şi de acolo de-a curmezişul la Târnauca, până unde ţine poiana şi apa Târnaucăi. Acesta îi este tot hotarul. Şi încă am întărit mănăstirii noastre mai sus-scrise satele mănăstirii, anume: Telebecinţi pe Siret, şi Trestiiana, şi Dumbrăviţa pe Şimuz, şi Buzaţi pe Moldova, şi Gemereştii pe Topoliţa, şi Başoteni şi Fântârele pe Siret, şi Timişeşti şi Crâstieneşti, la gura Neamţului”[503]. Hotarele, din veac.

1482, mai 9: Întărit de Ştefan voievod „sfintei noastre mănăstiri de la Neamţ, unde este hramul Sfânta Înălţare”, care primeşte uric pentru „ocina dreaptă a mănăstirii, satele anume Dvoreneştii pe Moldova, şi Buzaţii tot pe Moldova (Lunca Moldovei), şi Fântânele pe Pobrata”[504]. Hotarul, din veac.

---

[503] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 163, pp. 241-243

[504] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 245, pp. 374-375

LUNCA PRUTULUI

(fostele sate Terhăuţi şi Vlăsineşti, comuna Trifeşti, Iaşi).

1571, iunie 14: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod, în cadrul unui schimb de moşii între fraţii Ştefan, Lazor, Lazor, Dragul, Alexa şi Sofiica din Piticeni, cu fraţii Ion şi Sava, feciorii lui Toma Ungureanul, şi cu „unchiul lor Gherasim şi sora lor Neacşa", dând „a patra parte din satul Piticianii pe Cobile, partea din jos, din drese ce le-a avut tatăl lor Roman Hamza de la Ştefan voievod, primind de la fiii lui Ungureanul şi de la unchiul lor Gherasim „jumătate din satul **Vlăsineşti** pe Prut, partea de sus"[505].

1602, februarie 24 : Ispisoc de întăritură de la Ieremia Movilă voievod, după împărţirea moşiilor lui Bucium vornic, între văduva lui Antemia şi feciorul lor lor Grigore Bucium… / Şi s-au venit în partea lui Bucium vornicul „jumătate de sat **Crainici** pe Polocin, satul **Faurii**, cu vad de moară, satul ce se cheamă **Lunca Mare**, cu vad de moară, jumătate de sat **Oteştii**, cu vad de moară în Răcătău, jumătate de sat **Buciuleşti**, cu vad de moară în Bistriţa, jumătate de sat **Găureni** pe Prut, a treia parte de sat **Echimăuţi**, în ţinutul Orheiului, a treia parte de sat **Săharna**, satul **Boşotenii** pe Bistriţa, cu vad de moară, a patra parte de sat **Poienile**, la Vaslui, 2 fălci de vii în dealul **Horodiştii**, lângă **Cotnari**, şi o falce de vie la **Zlodiica**… / Şi jupânesei Antemia i s-a venit satul

505 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 190-192

Năneştii şi cu hotarul **Ungurenii**, jumătate de sat **Horgeştii** pe Răcătău şi cu vad de moară, a patra parte din sat **Găleşti**, pe pârâul Răcătăul, a patra parte din **Bizigheşti**, cu moară, a patra parte a satului **Poenile**, la Tecuci, jumătate de sat **Voineşti**, a patra parte de sat **Corneştii** de la Cârligătură, a patra parte de sat **Porosălnici**, trei fălci de vie la **Cotnari**, 2 fălci la dealul **Horodiştii**, 1 fălci la **Zlodiica**… / Deci s-au aşezat de bunăvoie"[506].

1627, noiembrie 26: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în baza împărţirii moşiilor între Ionaşco Urmeziu, fiul lui Mihăilă Dobrul Urmeziu, şi Tudori şi nepoţii lui de frate, fiii lui Toader Urmeziu, nepoţi lui Mihăilă Urmeziu şi ai lui Tudori… „Şi a căzut în partea lui Ionaşco Urmeziu a patra parte de sat **Ocnină** (Ocniţa, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Medvidca** (Moldova), în acelaşi ţinut, şi a treia parte din jumătate din satul **Carlacău** (Corlacaul, Moldova), în acelaşi ţinut, şi a patra parte din satul **Horodişte** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a treia parte din satul **Calafindeşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei. Şi iarăşi, în partea fiilor lui Toader Urmeziu, a căzut a patra parte din satul **Hudeştii Mici** (Botoşani) şi a patra parte din satul **Nelipouţi** (raionul Hotin, Ucraina), în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Cuzlău** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a cincea parte din jumătatea satului **Terhăuţi** (Lunca Prutului, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi a patra parte din satul **Călineşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei"[507].

---

[506] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 17, pp. 28, 29
[507] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 262, pp. 344-346

1644, ianuarie 21: Soţii Gligore şi Lupa Ureche, Toma stolnicul cel mare şi Aniţa, Lupul şi Antimiia Bucium, Savin şi Nastasiia, împarte între ei „moşiile de pe socrul nostru Voruntar (Prăjescul) comisul şi de pe soacra noastră… mai apoi din zapisul de împărţeală ce-a avut soacra noastră cu frate-său, răposatul Neagoe postelnicul şi am mai adaos şi jumătate din toate satele care s-au venit cu împărţeală lui Condre vameşul de pe jupâneasa lui Sofroniia, iar după moartea ei le-am împărţit cu Dumitraşco Neagoe, feciorul postelicului Neagoe. / Şi-au venit pe partea vornicului Ureche şi a jupânesei Lupa jumătate de sat **Negriteşti** (comuna Podoleni, Neamţ), la ţinutul Neamţului, satul **Străşeni** (comuna Străşeni, judeţul Chişinău, Moldova) pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnei, jumătate de sat **Cruhliceni** (judeţul Chişinău, Moldova), iarăşi la acel ţinut, a opta parte din satul **Vlăşineşti** (azi Lunca Prutului, comuna Trifeşti, Iaşi) pe Prut, ce-s în ţinutul Iaşilor, şi jumătate de sat **Tătăreni** (lângă Oneşti, comuna Plugari, Iaşi), pe Miletin, ce-s la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit în partea stolnicului Toma şi a jupânesei Ana jumătate din satul **Negriteşti**, ce-s la ţinutul Neamţului, satul **Săleştea** (sau Seliştea, înglobat în Şipileşti, comuna Popricani, Iaşi) pe Prut, a opta parte din **Vlăşineşti**, iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, a patra parte din **Volcineţ** (Vălcineţ, judeţul Ungheni, Moldova), cu vecini, la ţinutul Orheiului, şi trei părţi din patru părţi din **Răuseni** (comuna Răuseni, Botoşani) pe Jijia, la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit stolnicului Bucium şi jupânesei Antimia jumătate de sat **Voruntăreşti** (Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi), cu vad de moară în Siret, ce-s la ţinutul Romanului, satul **Unchiteşti** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut şi **Cumcenie** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi), iarăşi

pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Botoşani) pe Siret, cu vad de moară în Siret. / Şi s-au venit pe partea lui Savin şi a jupânesei Nastasia satul **Giurgeştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), cu heleşteie pe apa Bahlueşului, părţile ce se vor alege din **Tâmpeşti** (înglobat în Săcăreşti, comuna Cucuteni, Iaşi) şi din **Balosineşti** (comuna Cucuteni, Iaşi), ce-s la ţinutul Romanului, satul **Ilişenii** (comuna Santa Mare, Botoşani), în gura Coroviei, şi **Zudureni** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor”[508].

1645, aprilie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Grigorie Ureche, mare vornic de Ţara de Jos, şi lui Toma, mare vornic de Ţara de Sus, care cumpără, 150 lei bătuţi, de la Dumitraşco şoimar, fiul lui Toader şetrar, de la Maximiian Banul şi soţia sa Dodolina, şi de la Ciorcea şi fiicele ei Nastasia şi Irina, nepoţii lui Toader şetrar, „jumătate de sat **Vlăşineştii**, care este pe Prut, în ţinutul Iaşi, din vatra satului, din câmp şi cu bălţi de peşte, care a fost cumpărătură părinţilor lor de la călugării sfintei mănăstiri Sfântul Sava din Iaşi”[509].

---

[508] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 237, p. 217

[509] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 54, pp. 52, 53

LUNCA MARE

(pe Siret, lângă Răcăciuni, Bacău).

1698, februarie 25: Întărit de Antioh Constantin (Cantemir) voievod fostului comis Ilie Catargiul, feciorul lui Apostol Catargiul, şi jupânesei Safta, fata lui Iordache Ruset mare vistiernic, nepoată de fiică răposatului domn Evstratie Dabija vodă, care primesc ispisoc pentru moşiile „din drese domneşti şi din zapise de cumpărături ce-a cumpărat răposatul domn Dabija vodă, satul întreg **Crainicii** în Polocin, cu vecini, cu locuri de heleşteu, de moară şi de pod în apa Siretului, ce este la ţinutul Putnei, jumătate de sat ce-a fost schimbătură cu Neculai Buhuş logofăt… i-a dat Dabija vodă lui Buhuş, pentru jumătate de cat Crainici, satul **Tămăşeanii** (sau Tămăşoani, raionul Vulcăneşti[510], Moldova) pe Prut, în ţinutul Iaşilor, iar jumătate din satul Crainici, partea din sus, a cumpărat-o de la Gavril, popa Cornilie feciorul popii Hilohie, şi de la seminţia lor fraţii Necula, Vasile şi Loghin, drept 400 lei bătuţi. / Şi satul **Poenariul**, din jos de Crainici, ce se hotărăşte cu Crainici, cu Covrigul şi cu alte bălţi de peşte, cumpărătură Dabijei vodă de la mulţi răzeşi, drept 185 galbeni, cum arată zapisul de la Vasile vodă. / Şi satul **Sucmezăul**, cu **Rogoazăle**, iar la ţinutul Putnei, cu vecini, cu moară cu heleşteu, ce se hotărăşte cu Măţcani, cumpărat de Dabija vodă de la Irimia Nădabaico cel

[510] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 254

bătrân şi de la feciorii lui Cozmiţă şi Nastasia, drept 400 lei bătuţi… / şi satul **Măţcanii**, iarăşi în ţinutul Putnei, pe Polocin, cu vecini, cu moară cu heleşteu, care a fost danie de la Gheorghe Ştefan voievod Dabijei vodă pentru 700 taleri ce i-a fost dat Dabija, în boierie, pentru treaba ţării, care sat Măţcani l-a fost cumpărat Iorga postelnic cu jupâneasa sa, fata lui Trufandă, şi după moartea Iorgăi, neavând feciori, fiind Iorga văr primar cu Vasile vodă, a rămas acel sat domnesc şi, domnindu-se, pe urmă, Gheorghe Ştefan vodă, l-a dat danie Dajijei, pentru acei bani, iar mai pe urmă, sculându-se rudele Iorgăi, de-au tras parte, Dabija încă le-a mai dat 500 lei, ca să nu mai aibă treabă cu acel sat Măţcani… / Şi satul **Baloteştii**, la ţinutul Putnei, pe Zăbrăuţ, pentru care a fost dat Dabija vodă 600 de galbeni pentru nevoile oamenilor din Baloteşti, la domnia lui Gheorghe Ştefan, cum arată ispisocul de la Gheorghe Ghica vodă, precum le-a pus zi acelor oameni, să dea acei bani, şi nu i-au mai dat, şi neavând bani la zi, a rămas satul Dabijei vodă. / Şi părţile din **Bodia**, iarăşi la ţinutul Putnei, cu vecini, danie Dabijei de la Gheorghe Ştefan voievod. / Şi satul **Domneştii**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini, şi satul **Mihăileştii**, din jos de Domneşti, şi satul **Volovaţii**, din sus de Domneşti, şi satul **Făureştii**, din sus de Volovaţi, ce le-au cumpărat Dabija vodă şi Iordache Ruset vistiernic de la mulţi răzeşi din acele selişti, cum arată zapisele acelor vânzători, şi satul **Dănăeşti**, cumpărătura lui Ilie Catargiul comisul… / Şi jumătate de sat **Bârlădeani**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vad de moară în Sireţel, cumpărătura Dabijei vodă de la Alexandra, sora Iorgăi, şi de la feciorul ei Toderaşco, drept 350 lei bătuţi. / Şi satul **Răcăciunul**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini şi cu vaduri

de moară, cumpărat de Dabija vodă de la răposatul Ştefăniţă vodă, feciorul răposatului Vasile (Lupu) vodă, cu locuri de fânaţ în Vlamnic şi cu o poiană ce se cheamă Mărvila, drept 1.000 taleri, care sat a fost al lui Gheorghe Ştefan vodă, şi l-a luat Ştefăniţă vodă, cu alte moşii, pentru 20.000 taleri, ce-a fost dat Vasile vodă să-i ţină Gheorghe Ştefan, pe când era logofăt mare, iar el s-a ridicat cu acei bani, cu ungurii, pe domnia lui Vasile vodă… / Şi iarăşi alt sat întreg, **Lunca mare**, lângă Răcăciuni, la ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija vodă şi doamna Dafina de la Anuşca, femeia lui Dănăilă Vitolt, strănepotul lui Bucium ce-a fost vornic mare, şi de la feciorii lor Vasile şi Marica, din jumătate de sat Lunca mare, a patra parte, din partea de jos, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, partea din jos, a patra patre, cumpărată de Dabuja vodă de la Gligorie şi femeia lui Tudosca, şi de la fraţii lor Gheorghiţă, Băluţă, Nastasia şi Mărica, feciori Artemiei, fetei lui Vitolt, ce-a fost logofăt mare, drept 220 lei, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea de jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Gavrilaş şi Mărica, feciorii lui Lupaşco Vitolt, ce-au fost făcuţi cu Aviiana, fata lui Ciocârlie, şi de la Ştefanşi Tofana, iarăşi feciorii lui Lupaşco Vitolt, făcuţi cu Nastasia, nepoata Corpăcioae, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea din jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Solca, femeia lui Ilie Băicescul ce-a fost pivnicer, şi de la feciorii lor Ansiniţa şi Gavrilaş, drept 220 lei bătuţi, care fac aceste cumpărături jumătate de sat, drept 740 lei bătuţi, iar jumătate de sat **Lunca mare** a cumpărat-o Dabija vodă de la fraţii Lupaşco şi Ionaşco de **Măneşti**, feciori Acsiniei, nepoţi lui Bucium

vornicul, drept 600 lei, care s-au făcut, pentru tot satul Lunca mare, drept 1.340 lei; / aşijderi satul **Stoileşti**, la ţinutul Putnei, pe gârla Putnei din sus, cu vad de moară, ce este de moşie Dabijei vodă şi cumpărătura, ce-a cumpărat un vad de moară de două roate de la Bejan Gheuca mare pitar, drept 40 galbeni, şi 2 pământuri de frunte, cu vad de moară şi cu casă făcute, cu 3 pogoane de vie, cumpărate de Dabija vodă de la Toader Ciohodarul, drept 60 galbeni, şi 4 pământuri în frunte, tot în satul Stoileşti, primite danie de Dabija vodă de laToader Ciohodarul, fecior Sanfirei, nepot lui Vartic vornic, şi un vad de moară, cumpărat de la Tudora, fata lui Dragotă, nepoată lui Oţăl şi Avrămiei, fata lui Puşcă, iar nepoată lui Oţăl; / satul **Oleşeştii**, cu vecini, ce este pe gârla Putnei, din sus, în ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija voievod de la Pavăl fost logofăt şi de la alţi răzeşi, cu vad de moară şi cu vii, drept 330 lei bătuţi. / Şi satul **Sascut**, ce-a fost moşie Dabijei vodă şi cumpărătură de la răzeşi… / şi, din 7 bătrâni din satul **Conţăşti**, 5 bătrâni, cumpăraţi de Dabija vodă de la Feona arhimandritul, ce-a fost egumen la Galata şi Caşin, drept 500 lei”[511].

---

511 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 189-195

LUNCA BANULUI

(Cioriceşti, Vârâţi, Maicani, înglobate în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui).

1522: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod vornicului Ioan Banul, Toader Bărlad, Ştirbeţ, nepotul de frate Lie, feciorul Guşului, şi rudelor Lupe, Ion, Fătul, Negrita şi Parasca, fiii lui Dragoş, cu ocazia împărţirii moşiilor moştenite, atunci când „un sat, anume **Cioriceşti**, s-a venit în partea Banului vornic – a patra parte de sat, partea de sus, care i-a fost dăruită de unchiul său Gavril Vreameş; iar în partea lui Toader Bărlad s-a cuvenit a patra parte de sat Cioriceşti, partea din jos; iar în partea lui Ştirbeţ şi a nepotului său de frate Lie, fiul Guşului, s-a venit, în acelaşi sat, a patra parte, partea din sus; iar în partea Lupei şi a fraţilor săi, fiii lui Dragoş, s-a venit, din a patra parte din acelaşi sat Cioriceşti, partea din jos”[512].

1625, iunie 8: Întărit de Radul voievod vornicului de gloată Ionaşco Cehan, care primeşte uric pentru „două vaduri de moară în apa Prutului, la Măicani, de va găsi să-i placă loc de două pietre”[513].

1626, iulie 10: Întărit de Miron Barnovschi voievod vornicului Ionaşco Cehan, care primeşte uric pentru „o selişte, anume **Măicanii**, şi cu două vaduri de

---

[512] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. I, Iaşi 1906, pp. 113-116

[513] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 338, p. 412

moară pe apa Prutului, care este de ocolul Stănileştilor din ţinutul Fălciu… a dat doi cai buni în treaba ţării”[514].

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semnată de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hânceşti, Moldova), Mihalcea, Pavel şi Creţul din **Gurbăneşti** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budeşti** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegaţi** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniş şi Gligorie din **Plotoneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din **Clocicari** (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvăţeni** (lângă Urlaţi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlaţi** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic şi Gheorghe din **Vârâţi** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Cioreceşti** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscăşeni** (Broscoşeşti, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătraşco şoltuz, Giurgea, Pătrăşcan şi Ştefan Galbăn din **Huşi**. / Şi s-a stâlpit din ţarină şi din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Aşijderea, ce s-au aflat bălţi pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este

[514] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 96, p. 116

Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Pruteţului. Aceste bălţi sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălţile ce sunt pe hotarul Stănileştilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, şi se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem şi dăm ştire Măriei Dumitale"[515].

1635, martie 10: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare vornic Ionaşco Cehan şi lui Duca fost comis, care primesc urice pentru „un sat, anume **Novacii** (înglobat în Duda, comuna Duda-Epureni, Vaslui), ce este în ţinutul Fălciului, care a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Huşi, Şi au dat 600 taleri de argint lui Ştefan Tomşa voievod, atunci când a mers Enachi Catargiul banul la Ţarigrad pentru nevoia ţării… / o selişte, anume **Stănileştii** (comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului, cu bălţi de peşte şi cu vad de moară la Prut, unde au fost 6 mori domneşti într-o casă… fostă dreaptă domnească, lângă târgul Huşi, dată lui de Barnovschi voievod pentru slujbă credincioasă şi pentru un cal bun, pe care l-a luat de la el şi l-a trimis la craiul unguresc… / alt sat, **Volosenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), în ţinutul Fălciului, fost drept domnesc, ascultător de ocolul Stănileştilor, dat lui de Ştefan Tomşa pentru 200 ughi şi 6 cai buni, ce s-au dat în slujba ţării… / alt sat, anume **Măicanii** (comuna Lunca Banului, Vaslui) şi **Cerbicani** (comuna Lunca Banului, Vaslui), şi cu bălţi de peşte, anume Căuşul, Alba, Neagra, Pepelea, Cerbicana, Gârla Stâlpului şi Lungul, jumătate, care acest sat Măicani a fost drept domnesc, ascultător de ocolul

---

515 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 2, pp. 2, 3

Stănileştilor, dăruit de Radul Voievod pentru doi cai buni, ce i-a dat în treaba ţării… / o parte din satul **Dolheşti** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), care este la obârşia Crasnei, în ţinutul Fălciului, cumpărată de la Păcurar, fiul lui Cozma sulgerel, a cincea parte din a şasea parte, partea Stancăi, cu 60 taleri de argint… / jumătate din satul **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), partea de jos şi cu vad de moară la Dobrovăţ, de asemenea a cincea parte din cealaltă jumătate din satul Codăeşti, care este în ţinutul Vaslui, cumpărată de la Pântea fost şetrar, fiul Tudorei, pentru 225 ughi… partea de sus a dat-o lui Pântea vara lui Tudora, fiica Anisiei Purceloae, pentru că a plătit capul ginerelui său Dumitru Purcel, pentru o moarte de om, pe care a făcut-o el”[516].

1639, martie 3: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Marcu Erali, fiul lui Dumitraşcu Erali mare clucer, care primeşte, drept danie domnească, satele „**Maicani** (înglobat în Lunca Banului, Vaslui), pe pârâul Prutului, la ţinutul Fălciului, care sat a fost drept domnesc, al ocolului Stănileşti, dat prin miluire lui Ionaşco Cehan vornic de la alţi domni, dar, săvârşindu-se din viaţă, nu i-au rămas copii din trupul lui şi a rămas acest sat iarăşi domnesc, şi l-am dat şi miluit pe Marcu Erali, pentru credincioase slujbe… iar când a fost şi a venit Moise Movila voievod în pământul Moldovei, atunci a trimis o seamă de boieri, ca să piară pe domnia mea, iar Marcu Erali, făcând ştire domniei mele, cu ajutorul lui Dumnezeu am scăpat”[517].

1644, februarie 28: Ispisoc de judecată de la

[516] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 54, pp. 52-56

[517] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 46, pp. 52, 53

Vasile Lupu voievod, după ce „Ionaşco Godinac din **Vârâţi**, fratele Romaşco Godinac, cumnatul lor Medelean, Toader şi alte rude ale lor s-au pârât de faţă înaintea noastră cu Toderaşco mare logofăt şi Toma mare stolnic pentru jumătate din satul **Vârâţi** (comuna Lunca Banului, Vaslui), care este pe Prut, în ţinutul Fălciu, zicând aceşti oameni că le este dreaptă ocină şi-i asupresc boierii mai sus scrişi şi nu au nici o treabă cu această jumătate din satul Vârâţi. Iar boierii noştri, Toderaşco şi Toma, au răspuns că le este cumpărătură a rudei lor Dumitrache Chiriţă Paleolog postelnic, precum au arătat şi ispisoc de cumpărătură de la Constantin Moghilă voievod”[518].

1800, decembrie 19: Schimb de moşii între episcopul Huşului şi spătarul Constandin Roset, „adică dând episcopul Gherasim un iaz cu moară pe apa Crasnei, ce se numeşte iazul Savei, şi părţile ce le are în moşiile **Roşiorii** şi **Avereştii** pe apa Crasnei, la ţinutul Fălciului, şi **Cioricenii**, la ţinutul Vasluiului, iarăşi pe Crasna, luând împotrivă episcopia alte părţi, tot din ţinutul Fălciului”[519].

1901: „**Lunca** sa **Lunca Banului**, sat în centrul comunei Lunca Banului, plasa Prutul, judeţul Fălciu. Este situat pe coasta de est a dealului Prutul, ridicat cam la 10 m de la nivelul râului și pe o suprafață neregulată, prezentând diferite ridicături. Se zice că satul, din vechime, a fost așezat pe vale, în şesul Prutului, lângă luncă, care se stăpânea de un boier, numit Banul, de unde i s-a zis şi Lunca Banului. Din cauza inundaţiilor, locuitorii s-au ridicat, în anul 1840, din acest sat și au înfiinţat satul de astăzi, pe costișa dealului. Are o populaţie de 46 familii

---

[518] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 249, pp. 228, 229

[519] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* Iassi 1889, pp. 19-22

saii 160 suflete, din care 35 contribuabili şi se întinde pe o suprafață cam de 1.000 hectare. Locuitorii din vechime au fost proprietari răzeși; azi însă moșia nu mai e a lor. Aici este reședința primăriei; o biserică, care a fost făcută în 1840, odată cu înfiinţarea satului celui nou. Această localitate, care se află la 10-12 km în jos ce satul Stănilești, are și ea o mare însemnătate în războiul urmat între ruși şi turci la 1711”[520].

LUNCA MARE

(Orhei, Moldova).

1615, ianuarie **17**: Ispisoc de judecată de la Ştefan voievod, după ce marele stolnic Ursul, jupâneasa Antimia şi nepoţii lor Gheorghe Bâtă, Luca şi David „au tras înaintea noastră pe Avram şi pe frate-său Ştefan pentru a treia parte de la sat care se cheamă **Lunca Mare** la Bâc, din ţinutul Orheiului, pe care a cumpărat-o Avram fost vornic de la un nepot, din cei mai sus numiţi, anume de la un Anton bătrân… pentru 10 taleri, şi domnia mea i-am judecat şi am dat să stăpânească cea mai din sus parte feciorii lui Avram… şi am trimis pe Sava Ţopa ca să facă cercetări acolo… şi a găsit că au dat preţ 30 de taleri, şi 90 de taleri şi un bou… şi au ieşit de acolo Antimia, Gheorghe şi Luca, şi feciorii lui David mai mici, nepoţii lui Avram şi au pus ferâe 12 galbeni, şi de acum să aibă

[520] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 195

ei ca să ţie acea parte de la Lunca Mare”[521].

1677, aprilie 24: Pir Mahmet, feciorul Gligăi ot **Lunca Mare**, dăruieşte spătarului Ştefan, feciorul clucerului Constantin, „partea mea din **Tătărăşti**, din partea tătâne-meu Gligăi ce se va alege… Aşijderea pentru partea unchiului meu Lupul din **Huba**, care parte îmi este cumpărătură de la unchiul meu Lupul… Aşijderea, iarăşi partea mea din **Lunca Mare**… Aşijderea şi din **Belăuza**, iarăşi ce se va alege din partea tătâne-meu o dau dumisale… / Şi această tocmeală am făcut-o dinaintea Savii ot **Vărzăreşti**, Năstase ot **Belăuza**, Baico, Ghiorghe, Donică şi Bulancii ot **Găleşti**, Gligorie de **Zubreşti** şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[522].

1706, aprilie 30: Poruncа dată de Antioh Constantin voievod (Cantemir) lui Bogos, pârcălabul de Lăpuşna, şi mazilului Panăş, după ce i s-a „jeluit Mihne căpitanul şi ne arată un zapis cu multe mărturii de la nişte oameni din acel ţinut, anume de la Postiţ, Niţul, Ştefan, Pahomie, Negruţ, Păntelei şi de la femeile şi feciorii lor, scriind precum au vândut Mihnei căpitanul o bucată de loc din sus de **Rusăşti**, în Botna, care este stâlpită şi din sus, şi din jos, ce se cheamă **Lunca Mare**, cu iaz, cu tot, care merge de-a curmeziş peste Botna, spre amiazăzi, apoi merge hotarul prin gura Năsipei şi se suie, la deal, până dinspre Cogâlnic, şi loveşte hotarul pe din jos de gura Văii Corbului, şi trece curmeziş peste pârâul Văi Fânului, şi iar se suie până în deal, spre Galbăna, jumătate de bătrân din vatra satului, din **Borâle** cu poamă, cu loc

---

[521] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 25, pp. 42, 43

[522] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 140, pp. 141, 142

de prisacă, drept 60 lei bătuţi, şi s-a cheltuit Mihne şi-a gătit şi moara, iar acum s-au sculat unii răzeşi şi l-au scos pe Mihne căpitanul dintr-aceastǎ, căci vânzătorii numiţi au fost vândut rău, şi au avut şi întrebare şi cu judecata l-au rămas pe Mihne, căci din toată moşia aceasta s-a aflat moşie dreaptă a vânzătorilor numai a patra parte, iar trei părţi s-au aflat altora. / De care lucru voi să daţi strânsoare acelor vânzători şi ori să cumpere cele trei părţi, ce le-au vândut rău, de la răzeşii lor şi să le ţie Mihne, precum i-au vândut, ori să-i dea altă moşie deopotriva locului ce s-a vândut"[523].

LUNCANI

(sau Lolcani, comuna suburbană Mărgineni,
inclusă în Bacău).

1638, noiembrie 3: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Enachi, Gavrilaş, Simion, Vasile, Gligorcea şi Itul, feciorii Ştefului din satul **Şofrăceşti** (contopit cu Trifeşti, comuna Trifeşti, Neamţ), din ţinutul Neamţului, în baza unui zapis de la Drăgan din satul **Sohodol** (comuna suburbană Măgura, inclusă în Bacău), Toader din **Luncani** (comuna suburbană Mărgineni, inclusă în Bacău), Vasile a Onosii din **Iucşeşti** (Iucşa, comuna Bozieni, Neamţ), Toader Coze şi Simion feciorul lui Nichifor din **Săcuiani** (comuna Secuieni, Neamţ), popa Ionaşco de

---

[523] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 124, pp. 149, 150

la Episcopia de **Roman**, în care mărturisesc „cum a venit înaintea lor Nedelea, fata lui Ionaşco Bârzului, din sat din **Sohodol**, şi a vândut partea ei din satul Sohodol, ce este în ţinutul Bacăului... rudelor sale Enachie şi fraţilor lui din satul **Şofrăceşti**... drept un poloboc de miere. Şi acelui poloboc de miere s-a rupt preţul drept 15 galbeni"[524].

1640, septembrie 1: Cârstina şi Safta, fetele Toşlei, nepoatele lui Bordogan, şi vara lor Docâţa, fata Martei, nepoata lui Bordogan, şi fratele ei Ursul vând lui Iusip din **Lolcani** (Luncani, comuna suburbană Mărgineni, Bacău), pentru 39 zloţi, „partea lor de ocină din **Saca** (Săcătura, în Pădureni, comuna suburbană Mărgineni, Bacău), jumătate din partea lui Bordogan, ce se va alege… Şi în această tocmeală au fost Constantin şi popa Puiul din **Mărgineni** (comuna suburbană Mărgineni, Bacău), Toader şi Idnat ginerele ot **Fântânele** (comuna suburbană Hămeiuşul, Bacău), Pentelei, Ştefan ginerele Martei, Scântei, Mihăilă Talaba, Dahid Drolea din **Saca**, şi alţi oameni buni"[525].

1670, septembrie 15: Întărit de Duca voievod aprodului Vasile Luncanul şi femeii sale Ştefania, care arată „un zapis de mărturie, făcut de la mâna lui Ionaş Bărtuş, frate-său Giorgio Bărtuş, Dumitru Medviş şi Ionaş Medviş din satul **Trebiş**, de la Bacău, şi cu multe mărturii de la Andreiaş Bărtuş, Burca Tamaş, Moil Ltişte, Bucur Ionaş şi Mihai Benea din **Trebeş**, Gavrilaş, Ionaşco sin (fiu) Constantin din **Mărgineni** şi alţi oameni buni, mărturisi8nd cu sufletele că Ionaş Bărtuş, Giorgio

---

[524] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 499, p. 464

[525] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 448, pp. 443, 444

Bărtuş, Dumitru Medviş şi Ioan Medviş au vândut lui Vasile Luncanul moşia ce au avut la satul **Mărgineni**, în câmpul din sus şi în poiana Crăligăţei, drept 14 lei bani gata şi 4 mascuri graşi hrăniţi. / Aşijderi a mai arătat Luncanul aprod şi alt zapis, făcut de la Toader, Mierăun şi Rucsanda, feciorii lui Ion din **Luncani**, nepoţi lui ;iron, cu martori Ionaşcu Talmaci armaş, Roşca vornic de poartă, Gheorghe vornic de poartă, Toader din Luncani, Dumitraşcu Murait din Iaşi, scriind cum feciorii lui Ion din Luncani, nepot lui Miron, au vândut lui Vasile Luncanul şi femeii sale Ştefania partea lor de moşie din satul **Luncani**, din a treia parte de sat, a patra parte din martea Mironească, drept 20 lei, bani cu care şi-au plătit ei capetele lor, dintr-o nevoie şi greşeală ce-au făcut, de au fost căzut la temniţă”[526].

1730, iunie 26: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod lui Dumitraşco Păviraru „să fie volnic a stăpâni dreapta moşie ce a zis că are la ţinutul Bacăului, anume **Sohodolul, Luncani, Mănceşti, Nadişa, Răchitişul, Sperleşti** şi **Săcătura**, să aibă a-şi lua de a zecea de pe acele părţi de moşie”[527].

1750, martie 12: Carte de împuternicie, dată de Constantin Cehan Racovilă voievod lui Toader sin (fiu) Dumitraşco Păcurar, lui Ştefan sin Ilie Păcurar „şi altor fraţi ai lor, „să vie volnici a ţine şi a stăpâni ale lor drepte moşii ce ziseră că au la ţinutul Bacăului, anume **Sohodolul** şi **Luncanii**, şi **Mărceştii** (pe Siret, lângă Marvila[528], Bacău), şi **Nadişa**, şi **Răchitişul**, şi **Secătura**, şi

---

[526] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XIV, Iassi 1889, pp. 210, 212

[527] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 232, 233

[528] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 157

să aibă a lua de-a zecea de pe acele părţi de moşie”[529].

1774, iunie 15: Satul **Luncanii**, ţinutul Bacău, ocolul Bistriţei de jos, sat răzeşesc, avea, după recensământul lui Rumeanţev[530]**: Toată suma caselor**: 28. Scădere rufeturi, însă 9: 2 preoţi, 4 diaconi, 1 mazil, 2 ruptaşi. Rămân birnici 19. / **Birnici:** Sandul, prisăcar / Ioniţă Drăguţescul / Ioniţă brat (frate) potropopii / Ion, vrânceanul / Costandin / Lupul, bejenar / Toma, ungurian / Gheorghi Hagimă / Gavril Râncul / Ion Gânjul / Irimie Strati / Ion Hagimă / Ioniţă Răbege / Andreiu Boblete / Simion, ungurian / Macoveiu, holtei cu mamă / Filip, bejenar / Iordache Teţcariul / Dumitru Hagimă. // **Rufeturi:** / Diaconul Marcu / Diaconul Toader / Preotul Ion / Vărlan, monah / Lupu, vornicul, ruptaş / Ioniţă Tabără, ruptaş / Năstasă, vătav, mazil din Tecuci, şede la Mărgineni / Alecsandru, protopopa / Petre, diacon.

1901: „**Luncani**, comună rurală în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de sus, situată pe pârâul Trebişul. Se compune din 4 cătune: Luncani, reședința, cu secția Pârâul Glodului, Tocila, Lingurari și Chetrosul sau Pietrosul. „Se învecinează: la est, cu comuna Mărgineni-Munteni; la sud, cu comuna Nadișa; la vest, cu comuna Slobozia Luncani, şi la nord, cu secţia Pălădeşti din comuna Gârleni... Populaţiunea se compune din 257 familii sau 1.007 suflete: 994 români, 7 unguri și 6 izraeliţi; 290 agricultori, 3 meseriaşi, 8 comercianţi, 15 cu profesiuni libere, 10 muncitori și 13 servitori. Locuiesc în 254 case. Sunt 225 contribuabili. Arc o şcoală mixtă, care funcționează de la 1857 în satul Luncani, frecventată de

---

529 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 205, 206

530 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 291, 292

20 copii; o biserică, cu un preot și 2 cântăreţi; 7 cîrciumi. După legea rurală din 1864, s-au împroprietătit 47 locuitori cu 128 fălci pământ în țarină. În 1879, s-au dat la 31 însurăței pământ în împroprietărire din secţiile Luncani-Pârâul Glodului. Întinderea teritoriului comunei este de 2.644 hectare, şi totalul pământurilor de cultură de 531,96 hectare. Moşiile sunt: Pârâul Glodului, Luncani, în parte ale Statului, şi Chetrosul, a spitalului din Bacău; restul pământurilor aparţin locuitorilor răzeşi şi foşti clăcași… Vii sunt pe o întindere de 37,98 hectare, care, în 1890, au dat 30,4 hectolitri vin negru şi 1.124,8 hectolitri vin alb. Vite sunt: 43 cai, 602 vite mari cornute, 171 porci și 45 oi. Sunt 40 de stupi cu albine. / **Luncani**, sat şi reședința comunei cu același nume, situat de-a stânga râului Trebișul, între dealurile Tocilei, Pleșa și Chicerea. Cuprinde o secţie, Piriul-Glodului, spre satul Tocila. Are o populaţie de 149 familii sau 565 suflete; o școală mixtă, frecventată de 19 copii; o biserică, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi, care, până la secularizarea mănăstirii, a fost schit de călugări. Vite sunt: 33 cai, 103 vite mari cornute şi 123 porci. Satul este format din case dese, frumoase și bine întreţinute. Pe teritoriul satului sunt iazuri cu pești şi raci şi o moară de apă"[531].

[531] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 190

LUNGANI

(Mălăeşti pe Stavnic, comuna Voineşti, Iaşi).

1487, martie 6: Întărit de Ştefan voievod lui Batul, care cumpărase, cu 92 de arginţi tătăreşti, de la Ion, feciorul Mihului Lungul „a sa dreaptă ocină, satul Mălăeştii şi loc de moară pe Stavnec, ce l-au cumpărat acel sat tatăsău de la Pătru Vilna”[532]. Hotarele, cum s-au stăpânit în viaţă.

1632, iulie 9: Zapisul lui Ionaşcu Mânje şi al lui Toader sulgerul or **Dăjeni** (lângă Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi), în care mărturisesc „cum au venit la noi Dima cojocarul… să alegem o parte de ocină de a cumpărat Dima de la Lazor şi de la frate-său Toader din sat din **Lungani** (comuna Voineşti, Iaşi), din a treia parte de sat, jumătate de parte. Deci am strâns oameni buni… Gheorghie Saula şi Gheorghe Herga hânsărel din **Procelnici** (Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi), Mihăilă sulgerul şi Gheorghe din **Dăjeni**… Şi am ales acea parte cum am ştiut mai cu dreptul cu sufletele noastre dinspre răzeşii lui, Hilimon şi Miron Roibanu şi dinspre Vasile, Petrea, Vasile şi dinspre alţi răzeşi ai lui”[533].

1690, noiembrie 20: Se împart între moştenitori moşiile rămase după Enache medelnicerul „şi de la maica noastră Irina, precum ne-am învoit noi, fraţii: **Lunganii,**

---

532 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 7, p. 10

533 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 150, pp. 194, 195

Dăjănii, Bogdăneştii şi casele din Lungani s-au dat lui Toader, fratelui mai mic; / **Iurghicenii** s-au dat lui Dumitraşco cămăraşul… / Părţile din **Obrijăni**, care le-au cumpărat părinţii noştri de la Buhuşoae, le-au dat surorii noastre Safta sulgeroae, când s-a măritat… / **Pleşeştii** de la Suceavă şi părţile de la **Bulbucani**, cu Dăniţănii au rămas împărţitoare peste toţi fraţii, să se facă trei părţi". Şi s-au mai împărţit între cei trei fraţi „5 fălci de vii din **Miroslava**… 3 fălci de vii din **Gânca**… **Casele din Iaş**… locul de prisacă din **Branişte**… 2 locuri de prisacă peste codru, la **Mirceşti**"[534].

1774, mai 26: Satul **Lunganii**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[535]**: Toată suma caselor: 11**. Scăderi rufeturi, însă 4: 1 popă, 1 ruptaş, 1 ţigan, 1 săracă. Rămân birnici 7. / **Birnici**: Andrei sin (fiu) vizitiu / Ştefan sin Iaşanu / Vasâli, ciobanu / Tănasă Vatră / Cheptănariu / Chiriac, plugariu / Ion, plugariu. // **Rufeturi**: Iftimii, ruptaş / Popa Simion / Georgii, ţigan / Marie, femeie săracă.

1901: „**Lungani**, sat în partea de nord a comunei Voinești, plasa Stavnicul, judeţul Iaşi, situat pe valea formată de dealurile Lungani şi Hrinţoaia. Are o populație de 72 familii sau 341 suflete; o biserică, făcută la 1814, cu un cântăreț. Se împarte în două: partea de sud se numește Lunganii de Jos și are o suprafață de 506 hectare, proprietatea Epitropiei Sf. Spiridon din Iaşi; iar partea de nord se numește Lunganii de Sus și are o întindere de 456 hectare. În sat se fabrică olăria brută. Vite

---

[534] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, pp. 111, 112

[535] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 466

sunt: 307 vite mari cornute, 212 oi, 14 cai și 22 râmători”[536].

LUNGANI

(în Cârligătura, comuna Lungani, Iaşi).

1617, aprilie 16: Radul voievod întăreşte lui Nistor Ureche toate satele lui din Moldova, printre care „partea lui din **Brătuleşti** şi jumătate de sat de **Fedeleşeni**… şi satul **Goeşti**… şi partea lui de sat din **Sârbi**… şi din **Lungani** şi din **Şăpticeni**… din ţinutul Cârligăturii”[537].

1620, octombrie 20: Întărit de Gaşpar voievod lui Ionaşco aprod, în baza unor „zapise de mărturie de la Hilip vătah, Seachil uşier, Grozav pitar, şi Purice bătrânul, toţi din **Cudreşti**, Câlcu pitar din **Bălţaţi** şi de la mulţi oameni buni, scriind că… Mărica Oncioae, fata Magdalinii, nepoata lui Gavril, i-a vândut partea unchiului ei Gavril, a patra parte, în Cudreşti, ce-i pe Bahlueţ şi cu loc de moară, drept 100 zloţi tătăreşti… / Şi de asemenea i-a vândut lui Gligorie, fiul Anghelinei, nepot lui Cudrea Dragotă, din partea unchiului său Cudrea Dragotă, a treia parte din acel sat, drept 80 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, i-a vândut lui Dumitra Salomia, nepoata lui Balotă, din partea lui Balotă a patra parte din acest sat, drept 80 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, i-a vândut lui Mări-

[536] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 202
[537] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 36

ca, fiica Urâtei, nepoata Onii, din partea unchiului ei One a patra parte din acest sat, drept 70 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, i-a vândut lui Tănasie, fiul Vârvarei, nepot Urâtei, din partea Urâtei a şasea parte din acest sat, drept 40 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, a adus un zapis de mărturie de la Sava, Pavăl şi Dumitru Seachil din **Lunganii de jos**, şi de la Petriman din **Găureni**, scriind că Ştefan, fiul lui Gligorie Roiban i-a vândut cumpărătura tatălui său de la Benea din **Cudreşti**, fiul lui Gavril, din partea lui Benea jumătate de parte din acest sat, drept 100 zloţi tătăreşti"[538].

1627, noiembrie 12: Zapisul lui Cozma visternicel şi Obuţă pitărel de **Macsineşti**, Nicopoe diac ot **Oboroceni**, Pătraşco păhărnicel ot **Buţcăteni**, Gheorghie ot **Lăţcani**, Crârste Epure şi Pătraşco Ciurlic ot **Lungani**, Gligorie şi Ionaşco judele ot **Druleşti**, prin care mărturisesc cum au venit în faţa lor fraţii Vasile, Haritona, Chelsia, Irina şi Hilotie, feciorii lui Ştefan Benea, nepoţii lui Văscan Benea, strănepoţii Benei bătrânul, „şi au vândut dreapta lor cumpărătură, ce au fost cumpărat tatăl lor Ştefan Benea de la Gheorghie armaşul, din trei părţi de sat de **Găureni**, jumătate. Aceia parte au vândut-o dumisale Lupului Prăjescul, drept 50 de taleri bătuţi"[539].

1635, august 29: Zapis de la marele spătar Ureche, Gheorghe Roşca, Varlan uşerel din **Ciunceşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Ştefan mare vătav, Toder, ginerele lui Zgâia din **Scorţeşti** (înglobat în Albeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), Malici hotnog din **Şepteşani** (lângă Goeşti, comuna Lungani, Iaşi), Simion pitărel, Vasile şi Ionaşco Răspop

---

[538] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 45
[539] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 254, p. 336

din **Pleşăşti** (Pleşeşti, azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), Toder Drăguşan din **Todereşti** (Todireşti, înglobat în Chilişoaoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), Iusip din **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Gugea şi Pătraşco Fulger din **Goeşti** (comuna Lungani, Iaşi), popa Toder din **Cepliniţi** (Cepleniţa, comuna Cepleniţa, Iaşi), Pătraşco croitor, Mihil şi Stratilat şi Marco diac – slugile lui Ureche din **Iaşi**, care mărturisesc cum au venit înaintea lor fraţii Ipatie Sârbea şi Toader, şi nepoţii lor Nelcăiaco, Isaico şi Măriica, fiii lui Sârbea din **Lungani** (comuna Lungani, Iaşi), nepoţii lui Lupul Coşciug din **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi) şi au vândut, „dintr-o jumătate a satului **Băloşăşti** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), a treia parte, cea din jos, lui Neaniul vornic, pentru 30 zloţi bătuţi”[540].

1640, iulie 15: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Simion din **Brudureşti** (azi Tansa, Iaşi) „ca să fie puternic a opri pe nişte fraţi ai săi din stăpânirea părţii lor din **Lungani** (comuna Lungani, Iaşi), împotriva unor părţi de moşie a numitului, ce le-au vândut ei fără ştirea sa”[541].

1685: „Atunci au ars leşii şi tătarii multe curţi boiereşti, la ţară şi la **Iaşi**. Ars-au în **Lungani**, în **Obrejeni**, în **Popi** (Popeşti), în **Doroşcani**, la Leca, în **Podobiţi**, în **Brăeşti**, în **Prigoreni**, în **Găneşti**… tot curţi şindilite boiereşti au ars atunci”[542].

1753, mai 7: Mihalache Sturdzea fost mare pa-

---

540 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 220, pp. 260. 261
541 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 398, p. 406
542 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, p. 21

harnic, cu jupâneasa lui Catrina, vinde lui Vasile Tanasi, drept 850 lei „satul întreg **Goeştii** şi părţile din **Frăteni** şi de **Vârstaţi** şi de **Şepteşeni**, şi parte de **Lungani**"[543].

1774, mai 26: Satul **Lunganii**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Jos, avea, după recensământul lui Rumeanţev[544]**: Toată suma caselor: 10**. Scădere rufeturi, însă 6: 3 sămeni (seimeni – n. n.) hătmăneşti, 1 dascăl, 1 nevolnic, 1 săracă. Rămân birnici 4. / **Birnici**: Gheorghi, pas / Ion, pas, priş ot Vaslui / Tănasă, scăfariu / Sava, ce merge su scăfariu. // **Rufeturi**: Vasile Bogdănescu, seman hătmănesc / Mănăilă, tij (la fel) / Grigoraş Hulpi, tij / Sandul, dascăl / Ştefan, panţer, nevolnic / Catrina, săracă.

1775, februarie 7: Şetrăreasa Maria Cucoranul, născută Cuza, dă zestre fetei sale Aniţa, pe lângă tot felul de obiecte gospodăreşti, „o moşie, anume **Dănjenii**, cu case vechi şi cu biserică; o moşie, anume **Lunganii**, cu fânaţe şi arătură; un loc de casă în **Eşi**; o dugheană în târhul de sus, însă după moarte; 8 pogoane de vie lucrate şi 10 pogoane vie paragină la **Necoreşti**"[545].

1901: „**Lungani**, sat în centrul comunei Sârca, plasa Cârligătura, judeţul Iaşi, situat la îmbucătura pârâului Lacul în pârâul Ciorbolea. Are o întindere de 900 hectare, cu o populație de 103 familii sau 422 suflete. Este reşedinţa comunei şi are: o biserică. zidită în 1826, cu un preot şi 2 cântăreţi; casa comunală; casele pro-

---

[543] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 43

[544] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 480

[545] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, p. 53

prietății; o moară de apă şi una de aburi. Vite: 577 vite mari cornute, 51 cai, 962 oi şi 211 porci”[546].

LUNGAŞI

(pe Lohan, Vaslui).

1665, octombrie 18: Porunca dată de Evstratie Dabija voievod lui Vasile, căpitanul de curte, să aplice legea ţării, după ce „s-a jeluit Zota sin (fiu) lui Burnaz, nepotul lui Drăgan din **Ivăniteşti**, pe Necula, feciorul lui Zgârciu din **Creţeşti**, zicând că a dat danie moşul (bunicul) Neculai Florea, fecior Tudurii Gănţoae, o parte de ocină din satul **Lungaşi** pe Lohan, ţinutul Fălciului, lui Drăgan, moşul (bunicul) Zotei diacon… şi au ţinut moşia Zotii până au fost vii, iar acum, după moartea lor, s-a sculat Neculai şi cu alţi fraţi ai lui, de i-au luat moşia, de o ţin în tăria lor, de i-au cosit fânaţul şi i-au luat de-a zecea, şi Zota ne-a arătat zapis de danie şi ispisoc de întăritură, şi şi-au luat ei şi zi, să vină, să-i întrebe. / Deci Zota a venit la zi şi a aşteptat o săptămână peste zi, iar Neculai n-a mai venit, ci a rămas din zi şi din toată legea ţării”[547].

1675, iulie 26: Porunca dată de Dumitraşco Cantacuzino voievod vornicului Gavriliţă, după ce „s-a jeluit Golăe vătaful pe femeia Zotei din **Ivăniţeşti** (adică

---

[546] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 202

[547] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 68, 69

Vineţeşti), zicând că au fost pe mâinile Zotei nişte drese, ce au fost spunând de o larte de ocină din **Lungaşi** a Tudosiei şi a lui Bălan, şi acum tăgăduieşte ca să le dea şi n-are nici o treabă pentru acest lucru… tu să socoţi de vor fi stând acele drese la Zota şi să-i dai strânsoare şi Zotoaei, numai să dea dresele, dacă nu au nici o treabă cu dânsele"[548].

1901: „**Lungaşi**, fost sat între satele Creţeşti şi Buzeşti, pe Lohan, plasa Crasna, judeţul Fălciu. Moșia, care face parte astăzi din trupul moșiei Creţeşti, a fost a Episcopiei de IIuși, agonisită de Episcopul Inocentie"[549].

LUNGENI

(pe Moisiia, satul Lungului pitar,
comuna Murgeni, Vaslui).

1612: Stratul sin (fiul) lui Crăciun dăruieşte, din **Lungeni**, „din moşia de la Pârvul, dinspre soare-apune, dintr-un bătrân, cumpărătura mamei mele Nastasiam fata lui Păcurar ot **Ştefeni**, pentru sufletul meu şi al părinţilor mei… dinaintea şoltuzului de Fălciu, anume Neculiţă, Toader Tutovanul, Pavăl, Marin, Toader sin Necula ot **Fălciu**, Hilotie, Gorce şi Vintilă ot **Mălăeşti**… şi eu,

---

548 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 29

549 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 203

Gheorghe sin Necula ot Fălciu am scris"[550].

1622, martie 4: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui armaş Drăgan, care cumpără, cu 40 taleri de argint, de la Simion, fiul lui Drăghici, nepot Cabei, de la Anisia, fata lui Toader Caba, şi de la verii lor Ionaşco, Mărica şi Irina, fiii Sorei, toţi nepoţi Cabei, strănepoţi Lungului pitar, „moşia din satul **Lungenii**, ce este pe Moisiia, din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în apa Moisiei, din uric ce l-a avut bunul lor Lungul pitar"[551].

1622, august 4: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui armaş Drăgan, care cumpără, cu 30 galbeni ungureşti, de la Ştefan sin (fiu) Anei, nepot Tudorii, fetei lui Stănilă, strănepoţi Negritei, „toată partea unui bătrân din satul **Lungeni**, ce este pe pârâul Moisiei… / şi a mai adus un zapis de la oameni buni, şoltuzul şi 12 pârgari de **Galaţi**, că şi-a cumpărat o parte de ocină, tij (la fel) un bătrân, de la Ionaşco sin (fiu) Maria, fata lui Mihăilă Pulbăruş, din satul **Lăţeştii**, ce-i în ţinutul Fălciului, drept 50 taleri de argint; / şi-a mai adus un zapis de mărturie, de la Ioan, popa Patriciu, Toader Focşa a Căpăţinei şi Vasile Negru, scriind cum a dăcut tocmeală cu Păşcanul, Bosie şi cu alţi răzeşi, ca să ţină Drădan armaşul un vad de moară dinspre apus, în pârâul Enanului, până la satul **Hăuşănii**, iar Păşcanul cu oamenii săi să-şi ţină alt vad de moară, tot într-acel iaz, la malul dinspre răsărit"[552].

1644, octombrie 28: Ispisoc de judecată de la

---

[550] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 196, 197
[551] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 197, 198
[552] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 198, 199

Vasile Lupu voievod, după ce „a pârât de față, înaintea domniei mele, satul **Hănăsenii** (înglobat în Murgeni, comuna Murgeni, Vaslui), anume Talpă de Hănăseni, cu mulți răzeși ai lui, pe popa Avrentie de **Bertești** (lângă Cârja, comuna Murgeni, Vaslui) și pe Vlasie de acolo, pentru o moară ce au făcut popa Avrentie și Vlasie pe locul lor, pe al Berteștilor, zicând Hănăsenii că, cu acea moară a lor le îneacă o moară ce au mai sus, pe hotarul Hănăsenilor, iar preotul Avrentie a zis că au ei alte vaduri de moară mai sus, bătrâne. Iar ei au zis că nu au alte vaduri. / Deci domnia mea am scris la Ionașco Florea, ca să strângă oameni buni și bătrâni și să cerce cum vor afla mai cu drept. Deci acei oameni, Bălan Buțea, Crețul, Năstasie, Trifan din **Lățești** (comuna Murgeni, Vaslui), Spiridon de **Lungeni** (comuna Murgeni, Vaslui), Onaca de **Benești** (comuna Stănișești, Bacău) și popa Tricica din **Igești** (comuna Blăgești, Vaslui) au mărturisit cu sufletele lor cum a fost vadul de moară cel bătrân mai sus, al treilea vad, ci se acolisesc hănăsenii de popa Avrentie și de Vlasie fpră ispravă. / Pentru aceea, domnia mea i-am dat și i-am întărit popii Avrentie acel vad de moară, ce scrie mai sus”[553].

1673, mai 20: Carte de împuternicire, dată de Ştefan voievod lui Mârzac, hotnogul de călăraşi, „să fie tare şi puternic a ţine şi a opri ale lui drepte moşii şi cumpărături ce are din satul **Scorţeni**, partea lui Lohanaş, şi din satul **Copăceana**, şi din **Faur**, şi din **Vâtcani**, şi din **Lungeani**, şi din **Voroveani** şi să aibă a lua de a zecea… Aşijderi, să aibă a opri pe Vârnă din satul Lungeani, dinspre partea Stratului, şi să aibă a spune

[553] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 446, pp. 426, 427

răzeşilor, pentru un vad de moară ce este la **Scorţeni**, anume lui Ivan şi lui Vârnă, să iezească acolo acel vad de moară dimpreună cu Mârzacul, cine cât îi va fi partea, într-o lună; iar cui i se va părea cu strâmbul, acela să vină de faţă înaintea domniei mele”[554].

1681, februarie 18: Tofana, fata lui Drăgan, cu fiul ei Ion şi fata Angheluşa vând „a noastră dreaptă ocină şi moşie din satul **Hultureşti**, din **Drăgăneşti**, din **Pirlueşti**, din **Lungeni** şi din tot hotarul **Bărboşilor**, jumătate din câtă cumpărătură a avut tatăl meu Drăgan, nepotului meu Gavril Lucăi căpitanul şi nepotului meu Toderaşco sin (fiu) Gorii, drept 120 lei bătuţi… însă fără un vad de moară, ce l-am dăruit nepoatei mele Safta, ce este lângă sat”[555].

1687, iunie 19: Avrintie şi femeia lui Prohira vând lui Arhirie şi femeii lui partea de „moşie din satul **Lungeni**, de pe Moisie, din partea lui Lohănaş, ce se va alege partea Prohirii… dinaintea lui Vasile Săfer ot **Răceni**, Istratie Vrabie ot **Ciorăşti**, Ion Buzincu ot **Şişcani**, Precop sin Toma ot **Căpşăşti**, Andronachi sin Gligoriţă ot **Guzari**”[556].

1690, mai 3: Întărit de Constantin Cantemir voievod comisului Ştefan Cerchez şi jupânesei Acsuţa, care primesc ispisoc de cumpărătură, în baza unui zapis de la Lazăr Moşuleţ şi feciorii lui Pană, Aniţa şi Aftmie, care i-au vândut „partea lor din **Tupilaţi**, ce sunt pe apa Elanului, în ţinutul Fălciului, ocină care le-a fost lor parte

---

[554] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XX, Iaşi 1892, pp. 81, 82
[555] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 1
[556] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 202

de pe moşul (bunicul) lor Ion Moşuleţ”. / Şi alt zapis, de la Grozava şi feciorii ei Necola şi Arhire, care i-au dăruit „partea lor din Tupilaţi”. / Şi alt zapis, de la Pavăl cu femeia lui Maria, de la frate-său Gliga cu femeia lui Dochiţa, de la cumnatul lui Simion cu femeia lui Ioana, fata lui Mănăilă, de la Irimia cu femeia lui Avrămia, fata lui Mănăilă, şi de la Gheorghe cu femeia lui Varvara, fata lui Mănăilă, care „i-au dăruit toate părţile ce au de pe moşul lor Ştefan comisul, părţile din Tupilaţi”. / Şi alt zapis, de la Năstasie şi femeia lui Cârstina, care „i-au dat danie toată partea lor, câtă se va alege, în satul Tupilaţi”. / Şi alt zapis, de la Tofana, fata Petrii, nepoata Furceleş-tilor, şi de la fat ei Agafia, care i-au dăruit „partea lor, din hotarul satului Tupilaţi, din apa Elanului spre apus, până în locul Pogăcenilor, cu vad de moară în apa Elanului”. / Şi alt zapis, de la Ştefana, fata Anei, sora preotesei Edoae din satul **Pistcani** de pe Elan, şi de la fratele său Vasile, care „au vândut comisului Ştefan şi jupânesei sale toată partea de pe mama lor Ana, din hotarul satului Tupila-ţilor, până în apa Elanului, dinspre răsărit, cât se va alege din bătrânul Ştefanii, jumătate”. / Şi alt zapis, de la Constandin, feciorul Savii din **Bălăneşti**, şi cu fraţii lui Hortolomie, Vasile, Loghina, Vasilca şi Stratina, care îi dăruiesc „toată partea lor de moşie din dealul Holobăţu-lui, dinspre soare-răsare, din valea Elanului spre Copă-ceana, până în locul târgului, cumpărătura părinţilor săi, Savii, de la Edul, partea Todiresei”. / Şi alt zapis, de la Anghelina şi Tofana, fetele Edului, care i-au vândut, drept 6 lei, „dreapta moşie de la Edul, ce este pe apa Elanului, dinspre soare-răsare, cu vad de moară”. / Şi alt zapis, de la Ilie, feciorul Alexandrei, nepoata popii Edului, care i-a vândut „partea de la părinţii lui, ce este pe

apa Elanului, dinspre soare-răsare, între hotarul Bălăneştilor şi al Crăciuneştilor". / Şi alz zapis, de la Dumitraşco, fecior Dochiei de **Ghilţeni**, care i-a vândut, drept 12 ughi (ducaţi ungureşti), „toată partea lui, de unde se cheamă moara popii Edului de pe Elan, în dealul dinspre soare-apune, până în locul Tupilaţilor, martea de pe mamă-sa Dochiţa, cu vad de moară şi cu 19 pământuri în ţarină". / Şi alt zapis, de la Anisia, fata Mihului, şi de la Ştefãnia, fata Anisiei, şi de la Dochia, fata Edului, care „i-au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din **Lungeni**, din locul Tupilaţilor, până în apa Elanului, dinspre soare-apune, cu vad de moară". / Şi alt zapis, de la Solomon, fecior Anisiei de **Puţeni**, care i-a vândut, drept 12 lei bani gata, „19 pământuri din satul Lungeni, şi din vad de moară în apa Elanului, ce este de pe moaşă-sa (bunica) Mărica Edoai preoteasa". Şi alt zapis, de la Ştefana, fata Anei, sora Edoai preotesei din satul **Pistcani**, şi de la fratele ei Vasile, care i-au vândut, drept 30 lei, „toată partea lor din Pistcani, din ţinutul Fălciului, pe apa Elanului, cu vad de moară pe Elan". / Şi alt zapis, de la Anisia, fata popii Edului, care „a dăruit comisului Ştefan toată partea ei din satul **Puţenii cu apă**". / Şi alt zapis, de la Neculai, feciorul lui Toader Coţman, care i-a vândut „un bătrân din satul **Tomceşti**, din ţinutul Tutovei, pe apa Bogdana, care moşie i-a fost lui de la moşul (bunicul) lui Coţman". / Şi alt zapis, de la Toader şi Gheorghiţă, feciorii Furnicăi, care i-au vândut, „drept 16 lei bani gata şi un cal drept 6 lei, care fac 76 lei… ce i-a dat comisul Ştefan, de l-a scos de la pierzare pentru un furtişag ce a fost făcut Chiricăi, feciorul lui Andonie de Coroeşti… jumătate de bătrân din **Tomceşti** şi o vie cu pivniţă gata tot într-acel sat Tomceşti". / Şi alt zapis, de la Sâmziiana, fata

Macarii, şi de la nepotul ei Toader, feciorul lui Pricopie, fratele Sâmzienii, care i-a vândut, drept 32 lei bani gata, „partea lor din satul **Brădeşti**, ce este la ţinutul Tutovii”. / Şi alt zapis, de la Nechifor, feciorul Chirilii de la **Botoşăni**, şi de la femeia lui Anghelușa, fata lui Vasile de **Băsăşti**, care i-a vândut „o vie ce este în deal la Băloşeşti, dinspre apus, cu pivniţă gata, cu pomeţi în vie”. / Şi alt zapis, de la Gheorghe, femeia lui Gafia şi fetelor lor Maria şi Urâta, şi de la frate-său Ţugulea, care i-au dăruit „un loc de prisacă în **Deleni**, pe Bilahoiu, cu pomeţi”. / Şi alt zapis, de la Orăş, Romaşco, Năstaca şi Măricuţa, feciorii Mihului şi ai Angheluţei, care i-au vândut, drept 148 lei, „patru părţi din satul **Bereşti**, de la ţinutul Covurluiului, din obârşia Chinejăi, care lor le-a fost de la mama lor Anghelița, de la moşul (bunicul) lor Maftei Roşca”. / Şi alt zapis, de la Toader, feciorul Hilinii, de la femeia lui Sofronia şi de la feciorii lor Chirică, Antiohie, Floare şi Sâmina din satul **Urdeşti**, care au dăruit comisului Ştefan „moşia lor din satul **Puţenii cei săci**, cât se va alege partea Hilinii”. / Şi alt zapis, de la Ignat Ciorciul şi de la femeia lui Todosca, fata lui Bosoi, şi de la feciorii lor Ursul, Cozma, Măria, Tudora şi Negruţa, care îi dăruiesc „un loc de prisacă, cu pomeţi, ce este în **Bosoiu**, la ţinutul Vasluiului”. / Şi alt zapis, de la Ion, feciorul lui Albotă, şi de la femeia lui Lozâna, care i-au vândut, drept 10 lei, „un loc de prisacă ce este la **Boţoaia**, iar în ţinutul Vasluiului”. / Şi alt zapis, de la Lazor Moşuleţ, de la feciorul Pană şi ginerele Tudosă, care îi dăruiesc comisului Ştefan „un loc de prisacă de la **Curăluşa**, iar în ţinutul Vasluiului, însă şi pentru o iapă, ce a fost dator Tudosă, ginerele lui Lazor, dumisale comisului”. / Şi alt zapis, de la Fote, care i-a vândut, drept 24 lei bătuţi, „un

loc de prisacă, ce este de la **Znamân** în vale, în ţinutul Iaşilor, cumpărătură de la popa Gligori şi preoteasa Măria, de aici, din târgul Iaşi, de la biserica Sfântului Teodor”[557].

1701, martie 10: Arhirie sin (fiu) Stratul, nepot lui Gheorghe, cărăuşului de **Lungeni**, vinde cămăraşului Adam Luca, drept 25 lei, „moşia din satul **Lungeni**, din trei bătrâni, ce sunt într-acest hotar, un bătrân, partea mea, ce o am de la părinţii mei”[558].

1701, iulie 30: Ionaşco, Iosip, Glihorie şi Apostol, feciorii lui Constantin Ichim de **Gurbăneşti**, vând postelnicului Adam Luca, pentru 30 lei bătuţi, „moşia din **Lungeni**, dinspre apa Moisiei, a treia parte din trei bătrâni, un bătrân care ne este nouă dreaptă moşie… dinaintea lui Gorie, Ioniţă sin (fiu) Ursul de **Deleni**, Darie hotnog şi frate-său Sava”[559].

1702, decembrie 6: Gorie şi femeia lui Safta, fata lui Panoschi, vând paharnicului Adam Luca, pentru 10 lei bătuţi, „moşia din **Lungeni** şi din **Voroveni**, partea lui Panoschi… căci nimeni din fraţi sau din răzeşii mei n-a vrut să cumpere”[560].

1704, martie 13: Dracotă şi femeia lui Alecsandra dăruiesc cămăraşului Adam Luca partea lor „de moşie, ce

---

[557] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 174, pp. 155-160

[558] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 202

[559] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 202, 203

[560] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 211

ni se va veni din **Lungeni**”[561].

1704, aprilie 20: Arhirie sin (fiu) Cărăuşul din Lungeni vinde paharnicului Adam Luca, pentru 25 lei bătuţi, „toată partea mea din **Lungeni**, ce am dinspre apus osebi de alţi răzeşi”[562].

1704, august 20: Ioniţă Ursul ot **Deleni**, fratele său Opre şi surorile vând paharnicului Adam Luca, pentru 25 lei, „moşia ce am avut în **Lungeni**, pe Moisei… şi pentru credinţă ne-am pus degetele Negrae, Andrei Bădros, Mărcotă sin Savin, Opre Pleş, Trohin Poruschi, lupul Timotin”[563].

1710, mai 20: Statie ot **Deleni** şi fiul său Toader vând sulgerului Adam Luca, pentru 5 lei, „partea noastră din satul **Lungeni** de pe Moisia, în ţinutul Fălciului, cât se va alege… şi pentru credinţă ne-am pus degetele Toader sin Statie, Lupul Polie, Mărcot, Darie hotnog, Ioniţă sin Ursul ot Deleni”[564].

1710, mai 20: Darie hotnog sin (fiul) lui Ion vinde sulgerului Adam Leca „partea mea din **Lungeni**, de pe Moisia… şi ne-am pus degetele Stahie ot **Deleni**, Savin brat (frate) Darie, Lupul Polei. Dragotă, Gorii Buzilă”[565].

1793, martie 1: Matei Costachi mare sulger face un schimb de moşii cu Aniţa, jupâneasa postelnicului

---

561 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 203

562 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 203, 204

563 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 204

564 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 204

565 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 204

Constandin Lambrino, fiica răposatului pitar Moise Cocoranul, căreia îi dă „o moşie întreagă, **Drăguşeni** pe apa Stavnicului, ce este aleasă şi fără pricină… şi dumneaei datu-mi-a mie **Puţăni** cu apă, ce se numeşte **Munteni Puţeni**, la ţinutul Fălciului, aleasă şi tot fără de pricină, şi alte părţi de moşie, tot în ţinutul Fălciului, pe Elan, anume **Piţcani, Lungeni, Bălăneşti**, şi o vatră de iaz sub moşia **Tupilaţii**”[566].

LUNGEŞTI

(fost Drăghişani, comuna Bălăbăneşti, Galaţi).

1491, noiembrie 2: Întărit de Ştefan voievod lui Stanciul, care cumpărase, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Avăr, fiul lui Ivan vistier, „ocina lor dreaptă, un sat pe Jiraveţ, anume Drăghişani”[567]. Hotarul, din veac.

1791, aprilie 3: Fostul mare spătar Gheorghe Costandachi schimbă cu preotul Ioan Dumitrovici „o casă din târgul **Bârladului**, cu pivniţe durată, cu loc de ogradă şi de toate cele trebuincioase împrejurul caselor – şi i-am mai dat şi 900 lei bani”, cu „nişte moşii, anume **Lungeştii** şi **Movilenii**, cu o parte din **Iapureşti**, cu trei ferte de vie lucrătoare pe Lungeşti, cu casă şi biserică, cu livezi, cu vatră de iaz şi cu alte şapte ferte de vie lucrătoare de pe

---

566 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 55, 56

567 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 104, pp. 206-208

Iapureşti"[568].

1901: „**Lungeşti**, sat în judeţul Tutova, plasa Corodul, lângă pârâul Jeravăţul, spre sud-est de Bârlad. Formează comuna Lungeşti, cu cătunul Miroasa, În toată comuna este o populaţie de 650 suflete, din care 123 contribuabili; 150 case; o școală primară de băieţi; 3 biserici. Este compus din 3 mahalale: Lungeștii Vechi, spre vest, Brădești, în centru, și Bârzoești, spre est"[569].

LUNGOCI

(între Călieni şi Năneşti, Galaţi).

1529, martie 16: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Pârvul, Ion şi Niacşa, feciorii Oanei Tălmaci, care primesc ispisoc pentru moşiile „tatălui lor Oană Tălmaci, din uric şi din dresuri ce au de la părintele domniei mele Ştefan voievod… un sat, anume **Ruseni** pe Tutova, trei părţi din satul **Davideşti** pe Berheci, unde a şezut David, părţile cele din jos ale satului **Simineşti** pe Tutova şi pe Bârlad, satul **Neagomireşti**¸unde a şezut Dragomir Petre, din sus de Criveşti, şi peste Prut, satul la Maluri **Tomeştii**, cu moară, un loc în pustiu, din sus de Troian, pe Cahul, la fântâna Zeletinului, anume **Spriia**, şi pe Tutova, satul unde a şezut Mir, două locuri din pustiul Tecuciului, şi o selişte pe Dimaci, unde se cheamă seliştea **Lalova**, şi

---

[568] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 138, p. 226
[569] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 203

moară în Dimaci, şi altă selişte din pustiu, la **Olteni**, între Caloianu şi Naneştii, anume **Lungociul**”[570].

1901: „**Lungociul**, sat pendinte de comuna Fundeni, judeţul Tecuci, situat pe valea Siretului, la nord de Fundeni și la 2,5 km de reşedinţa comunei. Are o populaţie de 100 familii sau 338 suflete, locuind în 94 case. Satul este adeseori expus inundaţiilor Siretului, mai cu seamă că râul Putna se varsă în Siret, în partea de vest a satului. În partea de sud a satului, lângă biserică, se află un pod de fier peste Siret, având 5 picioare. Podul s-a făcut de Ministerul de război, în folosul fortificațiilor Nămăloasa-Focșani. Uneşte satul Lungociul cu Năneșii (judeţul Putna), fiind pe o șosea care vine din pădurea Hanul Conachi. În sat este o biserică, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, zidită, la 1846, de logofătul Costache Conachi, după cum ne arată inscripția ce se află deasupra uşii. Se întreține de locuitori, având şi 8 fălci de pământ arabil. Locuitorii sunt împroprietăriți la 1864. Satul se mai numea, în vechime, şi Călienii Ghicăi. Vechiul sat a fost mai spre nord şi s-a mutat la locul unde se află azi, din cauza deselor inundaţiuni”[571].

---

[570] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 16, 17

[571] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 203, 204

LUPENI

(comuna Independenţa, Galaţi).

1623, iunie 9: Întărit de Ştefan Tomşa voievod episcopului de Roman Athanasie, ai cărui trimişi sunt împuterniciţi „să ia dijma de la **Burnăreşti** (în Covurlui, lângă Piscul, Galaţi) şi de la **Scripiţeni** (sat în comuna Piscul, Galaţi), şi de la acei oameni care trăiesc pe locul satului **Mogoşeşti** (azi Mogeşti, comuna Independenţa, Galaţi) şi în hotarul Mogoşeştilor, şi hotarul **Lupeni** (comuna Independenţa, Galaţi), şi în hotarul **Peneu** (inclus în comuna Independenţa, Galaţi), ca să ia din zece clăi una mănăstirească, din cinci clăi jumătate de claie de grâu şi din orz şi din miei, de asemenea şi din vin, din zece vedre una mănăstirească”[572].

LUPŞA

(lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ).

1500, martie 22: Întărit de Ştefan voievod, în cadrul unui schimb de sate cu mănăstirea Bistriţa, care mănăstire primeşte „patru sate, tot pe Bistriţa: un sat **Slugani** (lângă Ciumaşi, comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău),

---

[572] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 80, pp. 120, 121

al doilea sat **Chicoteşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al treilea sat **Călieneşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al patrulea sat **Lăţcani** (Lăscani, contopit cu Racova, comuna Racova, Bacău), care este în faţa Călieneştilor, sub dumbravă", voievodul primind „cinci sate: unul pe Cracău, anume **Cauceleşti** (Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), unde au fost juzi Mihail şi Dieniş, între **Grieleşti** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi între **Lupşa** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), altul pe Siret, anume **Gâdinţi** (comuna Sagna, Neamţ), unde a fost curtea lui Negrea, trei pe Bistriţa, mai sus de Bacău: **satul lui Birai** (Biräeşti, apoi Gherăieşti, inclus în Bacău), şi **satul lui Vlăscan** (Vlăcsăneşti, inclus în Bacău) şi satul **Manuileşti** (Manoileşti, inclus în Bacău)"[573]. Hotarul, din veac.

LUPŞENI

(raionul Sângerei, Moldova).

1635, aprilie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco Fulger şi cneaghinei lui Mărica, fiica Nastasiei, nepoata lui Griga Hrincovici, care primesc urice pentru „a patra parte din satul **Voroncouţi** (Vărăncău, comuna Slobozia-Cremene, raionul Soroca, Moldova), partea de mijloc, care este în ţinutul Sorocii, cu vad de moară pe Nistru… parte care s-a cuvenit Maricăi,

---

573 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 256, pp. 458-460

cneaghina lui Dumitraşco Fulger, după împărţeală cu fraţii ei a moştenirii după bunicul lor Hrincovici cel bătrân… Şi de asemenea, altă parte din Voroncăuţi, pe care l-a avut de la însăşi Domnia Mea şi jumătate din a patra parte, pe care au cumpărat-o de la Ionaşco, fratele Maricăi, fiul Nastasiei, nepotul lui Hrincovici, pentru 85 zloţi bătuţi. Şi de asemenea, **Valea Utmanovca** (Utmanovca, înglobat în Vărăncău, comuna Slobozia-Cremene, raionul Soroca, Moldova), care este în acest hotar al Voroncouţilor, unde s-au aşezat nişte oameni din **Nemirov** (Nemirovca, comuna Nemirovca, raionul Camenca, Moldova) şi i-a scos Dumitraşco Fulger”. / „Şe de asemenea, jumătate de selişte din **Lupşeni** (raionul Sângerei, Moldova), cu loc de iaz pe pârâul Soloneţ, care este în acest ţinut al Sorocii, cumpărată de la Ion Iujdilă, fiul lui Dumşe, nepot lui Chipărco, strănepotul lui Lupşe cel bătrân, pentru 50 ughi galbeni… Şi altă parte din Lupşeni, jumătate din jumătate de selişte, cumpărătură de la Griga Vecică, fiul Erenei, nepotul lui Dumşe, pentru 50 taleri de argint”. / „Şi o parte de ocină din satul **Todereşti** (înglobat în Chilişoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), în ţinutul Cârligăturii, cumpărată de la Simion Capşea medelnicerel, care o cumpărase de la mătuşa lui Frăsina, fiica lui Vicol, pentru 53 de taleri de argint. Şi altă parte din Todereşti, cumpărată de la Odochia, fiica lui Ion Capşea, mai jos de prisaca lui Simion Capşea, pentru 30 de taleri bătuţi. Şi de asemenea altă parte din Todereşti, cumpărată de la Necula şi Dumitru, fiii lui Căzacul Capşea… unde a fost casa tatălui lor Căzacul, pentru 15 ughi. Şi de asemenea, din acelaşi sat Todereşti, partea cumpărată de la Nastasa, fiica lui Arman, pentru 15 zloţi bătuţi. Şi… din acelaşi sat, partea cumpărătură de la Mărica Mătiiasă,

fiica lui Andronic şi de la copiii lor Ghervasie, Alexa, Todosie, Tanasie şi Haritona, pentru 25 taleri bătuţi. Şi altă parte din Todereşti, care a fost cumpărătură lui Ştefan Danco stolnicel de la Cârstea, fiul Anuşcăi; şi a rămas de la Ştefan Danco un fiu, anume Gheorghe, şi nu a putut să plătească singur numele tatălui său Ştefan Danco stolnicel pentru curtenie, pentru 8 ughi… şi a plătit Dumitraşco Fulger 4 ani. Şi altă parte din Todereşti, cumpărată de la Văsiian, fiul lui Ion Policeanul, şi de la Vasile, fiul lui Mănăilă, nepoţii lui Purcar, pentru 40 taleri de argint. Şi altă parte… cumpărătură de la Marco şi de la copiii lui şi ai Cârstinei, Arpentii, Tănase şi Dochiţa, nepoţii lui Andronic, pentru 25 taleri de argint; şi i-a plătit pe doi ani şi darea ţărănească. Şi de asemenea, altă parte din Todereşti, cumpărătură de la Iachim, Toader, Amghelina şi Măriiia, copiii Annei, nepoţii lui Bulaşco, pentru 20 zloţi bătuţi”[574].

LUPŞEŞTI

(lângă Soloneţ, comuna Stoicani,
judeţul Soroca, Moldova).

1623, iunie 20: Întărit de Ştefan Tomşa voievod diacului Dumitraşcu Fulger, în baza unui zapis de mărturie a boierilor ţării, care garantau că „el şi-a cumpărat, în faţa lor, nişte case din satul **Todereşti**, din ţinutul Cârligătura, cu locul caselor. Şi de asemenea o parte de

---

[574] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 93, pp. 123-128

ocină de la sluga noastră, Simion Capşea medelnicerel, pentru 53 de taleri bătuţi, toată partea lui, cât se va alege din vatra satului şi din apă, cu loc de iaz şi din câmp şi din ţarină şi din pădure. Ci acea parte de ocină i-a fost cumpărătură de la mătuşa lui, Frăsina, fiica lui Vicol. / Şi, de asemenea, el şi-a cumpărat o parte de ocină din acelaşi sat Todereşti de la Iachim şi de la fratele lui, Toader, şi de la surorile lor, Anghelina şi Măria, fiii Anei, nepoţii lui Bulaşco, toată partea lor, câtă se va alege, din tot locul, şi cu loc de prisacă, pentru 12 taleri bătuţi. / Şi de asemenea, o parte de ocină din acel sat el şi-a cumpărat de la Nastasia fiica lui Arman, din cât se va alege partea lui Arman, jumătate de parte, pentru doisprezece taleri bătuţi. / Şi, de asemenea, el şi-a cumpărat jumătate de sat de **Lupşeşti** pe Soluneţ, în ţinutul Soroca, şi cu iaz în apa Soluneţului, de la Ion Ujdilă, pentru cincizeci de ughi galbeni”[575].

LUŢENI

(pe Bâc, Lăpuşna, Moldova).

1669, septembrie 23: Carte de împuternicire, dată de Duca voievod aprodului trimis la **Burnăreşti**, pe urmele călăraşilor de **Luţeni**, „să fie tare şi puternic a merge la satul Burnăreşti şi să întrebe care călăraşi de Leţeani şi dintr-alte sate, ce vor fi pe delături şi vor fi arat şi pe hotarul satului Burnăreşti, fie ce fel de oameni vor

[575] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 86, pp. 125-127

fi, tuturor să aibă a le lua de-a zecea din toată pâinea, câtă pâine vor fi avut, şi să aibă a le lua şi ciubote, pentru că au mers rugătorii noştri călugări de la sfânta mănăstire de la Golăea să le ia de-a zecea şi ei n-au vrut să dea"[576].

[576] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 93, pp. 121, 122

Cuprins

Nu există sat, în întreaga Moldovă, din Carpaţi până în Nistru şi din Dunăre în Colacin, care să nu mai păstreze, în memorie, ba chiar şi în fapt, relicve sacre sau

doar componente ale acestei vechi arhitecturi, în care „se întrupează atâta poezie populară” şi în care „se reoglindeşte blânda şi îndurătoarea fire a unui neam întreg”.